

SLUŽBENE NOVINE OPĆINE JELENJE

Izdavač: Općina Jelenje | Uredništvo: Dražičkih boraca 64, 51218 Dražice

Glavni i odgovorni urednik: Robert Marčelja

Web: www.jelenje.hr | Izlazi: po potrebi

SADRŽAJ SLUŽBENIH NOVINA:

1. Prve izmjene i dopune Programa utroška sredstava šumskog doprinosa Općine Jelenje za 2025. godinu	03
2. Prve izmjene i dopune Programa javnih potreba u kulturi, obrazovanju i religiji Općine Jelenje za 2025. godinu	04
3. Prve izmjene i dopune Programa javnih potreba u socijalnoj skrbi i zdravstvu Općine Jelenje za 2025. godinu	06
4. Prve izmjene i dopune Programa održavanja komunalne infrastrukture Općine Jelenje za 2025. godinu	08
5. Prve izmjene i dopune Programa građenja komunalne infrastrukture Općine Jelenje za 2025. godinu	11
6. Prve izmjene i dopune Programa utroška sredstava naknade za zadržavanje nezakonito izgrađenih zgrada u prostoru Općine Jelenje	15
7. Prve izmjene i dopune Programa javnih potreba u sportu Općine Jelenje za 2025. godinu.....	16
8. Prve izmjene i dopune Proračuna Općine Jelenje za 2025. godinu i projekcija za 2026. i 2027 + obrazloženje	17
9. Godišnji izvještaj o izvršenju Proračuna Općine Jelenje za 2024. godinu.....	58
10. Odluka o izmjeni Odluke o raspoređivanju sredstava za financiranje političkih stranaka i nezavisnih vijećnika	122
11. Statutarna odluka o I. izmjeni Statuta Općine Jelenje	124
12. Poslovnik o I. izmjeni Poslovnika Općinskog vijeća Općine Jelenje	125
13. Odluka o stavljanju izvan snage Odluke o kriterijima za ocjenjivanje službenika ...	126
14. Izvješće o stanju u prostoru Općine Jelenje za razdoblje 2021.–2024.	127
15. Odluka o I. izmjeni i dopuni Odluke o izradi izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Općine Jelenje	128
16. Izvješće o stanju u prostoru Općine Jelenje.....	129

14.

Na temelju članka 39. Zakona o prostornom uređenju ("Narodne novine" broj: 153/13., 65/17., 114/18., 39/19., 98/19.) i članka 33. stavak 1. točka 19. Statuta Općine Jelenje ("Službene novine Općine Jelenje" broj 59/23.), Općinsko vijeće Općine Jelenje na 2. sjednici održanoj dana 25. lipnja 2025. godine donosi

Zaključak

o razmatranju Izvješća o stanju u prostoru Općine

Jelenje za razdoblje od 2019. do 2022. godine

I.

Prihvaća se Izvješće o stanju u prostoru Općine Jelenje za razdoblje od 2019. do 2022. godine izrađeno od strane Javne ustanove Zavoda za prostorno uređenje Primorsko – goranske županije, Rijeka, Splitska 2.

II.

Ovaj zaključak i izvješće o stanju u prostoru objavit će se u „Službenim novinama Općine Jelenje“.

KLASA: **024-01/25-01/6**
URBROJ: **2170-20-03-01/03-25-37**
Dražice, **26. lipnja 2025.**

PREDSJEDNICA OPĆINSKOG VIJEĆA
OPĆINE JELENJE
IZABELA NEMAZ

16.

REPUBLIKA HRVATSKA
PRIMORSKO GORANSKA ŽUPANIJA

OPĆINA JELENJE

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU OPĆINE JELENJE
za razdoblje od 2019. do 2022.g.

Rijeka, ožujak 2025.

Naziv elaborata:

Izvešće o stanju u prostoru Općine Jelenje za razdoblje od 2019. do 2022.g.

Naručitelj:

Općina Jelenje

Izrađivač

JU Zavod za prostorno uređenje Primorsko-goranske županije

Vrijeme izrade:

lipanj 2024. - ožujak 2025.

Odgovorni voditelj izrade nacrtu Izvešća:

Mirjana Marinić, dipl. ing. arh.

Stručni tim u izradi Izvešća:

1. Mirjana Marinić, dipl. ing. arh.
2. Vedrana Petrović, mag. oec .spec.
3. Srđan Stašek, mag. ing. geogr.
4. Mia Šimičić, univ. mag. ing. građ.

Ravnatelj:

Adam Butigan, mag.ing.geod.

SADRŽAJ:

I.	POLAZIŠTA	1
I.1	Ciljevi izrade izvješća.....	1
I.2	Zakonodavno-institucionalni okvir	2
I.3	Osnovna prostorna obilježja Općine Jelenje	2
1.3.1.	Položaj, površina i upravno-teritorijalni ustroj i podjela.....	2
1.3.2.	Prirodna i zemljopisna obilježja	3
1.3.3.	Stanovništvo.....	4
I.4	Općina Jelenje u okviru prostornoga uređenja Primorsko-goranske županije	10
1.4.1.	Obveze iz Prostornog plana Primorsko-goranske županije	10
1.4.2.	Općina Jelenje i susjedne jedinice lokalne samouprave	17
II.	ANALIZA I OCJENA STANJA I TRENDOVA PROSTORNOG RAZVOJA	21
II.1	Prostorna struktura korištenja i namjene površina Općine Jelenje	21
2.1.1.	Planska namjena površina	21
2.1.2.	Detaljni pregled općinskih površina i odnos s planiranim površinama	22
II.2	Sustav naselja	27
2.2.1.	Obilježja izgrađenih struktura naselja (gustoća, broj i način korištenja stanova) ..	28
2.2.2.	Mreža društvenih djelatnosti po naseljima	30
2.2.3.	Otvorene javne površine	48
II.3	Gospodarske djelatnosti	51
2.3.1.	Tržište rada	51
2.3.2.	Analiza poduzetničke aktivnosti na području Općine Jelenje	53
2.3.3.	Turizam	61
2.3.4.	Razvojni položaj Općine Jelenje / Indeks razvijenosti Općine Jelenje	63
II.4	Opremljenost prostora infrastrukturom	67
2.4.1.	Cestovna infrastruktura	67
2.4.2.	Elektronička komunikacijska (telekomunikacijska) infrastruktura	80
2.4.3.	Opskrba električnom energijom i plinom	82
2.4.4.	Vodoopskrba i odvodnja	84
2.4.5.	Ostala komunalna infrastruktura	86
2.4.6.	Gospodarenje otpadom	88

II.5	Zaštita i korištenje dijelova prostora od posebnog značaja.....	95
2.5.1.	Korištenje prirodnih resursa	95
2.5.2.	Prirodne vrijednosti	100
2.5.3.	Krajobrazne i ambijentalne vrijednosti	108
2.5.4.	Zaštita i očuvanje kulturnih dobara	112
2.5.5.	Zaštita okoliša	118
2.5.6.	Područja potencijalnih prirodnih i drugih nesreća	129
II.6	Obvezni prostorni pokazatelji	136
III.	ANALIZA PROVEDBE PROSTORNIH PLANOVA I DRUGIH DOKUMENATA.....	142
3.1.	Izrada prostornih planova	142
3.2.	Provedba prostornih planova.....	143
3.3.	Provedba drugih dokumenata koji utječu na prostor	145
3.4.	Provođenje zaključaka, smjernica, prijedloga za unaprjeđenje, preporuka, aktivnosti odnosno mjera iz prethodnog izvješća o stanju u prostoru	147
IV.	PREPORUKE ZA UNAPRJEĐENJE ODRŽIVOG RAZVOJA U PROSTORU S PRIJEDLOGOM PRIORITETNIH AKTIVNOSTI	150
4.1.	Potrebe, mogućnosti i ograničenja daljnjeg održivog razvoja u prostoru Općine	150
	Jelenje obzirom na okolnosti, sektorska opterećenja i izazove	150
4.2.	Ocjena potrebe izrade novih i/ili izmjene i dopune postojećih prostornih planova na razini Općine Jelenje	155
4.3.1.	Preporuke mjera i aktivnosti za unaprjeđenje prostornog razvoja.....	156
4.3.2.	Preporuke mjera zaštite vrijedne krajobrazne i prirodne baštine	157
4.3.3.	Preporuke mjera zaštite vrijedne kulturne baštine	158
4.3.4.	Preporuke mjera zaštite sastavnica okoliša	158
V.	IZVORI PODATAKA	160
VI.	GRAFIČKI PRIKAZI	165

I. POLAZIŠTA

Izvešće o stanju u prostoru Općine Jelenje za razdoblje 2019. do 2022. (u daljnjem tekstu: **Izvešće o stanju u prostoru**) je dokument kojim se Općinsko vijeće Općine Jelenje te stručna i šira javnost izvješćuju o stanju u prostoru Općine Jelenje za proteklo četverogodišnje razdoblje od 2019. do 2022. godine.

Izvešće o stanju u prostoru daje uvid u stanje korištenja prostora, kroz analizu stanja strukture postojećeg korištenja prostora, gospodarskog i demografskog stanja, opremljenosti prostora infrastrukturom i zaštite značajnih prostora. Ocjenjuje se učinkovitost gospodarenja prostorom kroz analizu trendova prostornog razvoja i provedbe planskih mjera prostornog uređenja. Izvešćem o stanju u prostoru tako se identificiraju potrebe i nedostaci u prostoru i upravljanju prostorom te daju preporuke za unapređenje prostornog razvoja.

Posljednje Izvešće o stanju u prostoru Općine Jelenje je prihvaćeno 19. studenog 2019. godine a objavljeno je u Službenim novinama PGŽ br. 27/19, a izrađeno je za razdoblje 2015. do 2018. godine. Sadržaj Izvešća utvrđen je pravilnikom, koji je donesen 2012. g. Prema tom pravilniku izvješće nije moglo biti izrađeno prije nego bude izrađeno Izvešće o stanju u prostoru Republike Hrvatske, a koje je prihvaćeno 22. veljače 2013. godine.

Ovo Izvešće o stanju u prostoru izrađeno je na temelju dostupnih podataka iz nadležnosti određenih državnih tijela, tijela PGŽ i Općine Jelenje, javnopravnih tijela, te drugih pravnih osoba s javnim ovlastima, određenih posebnim propisima koja obavljaju poslove od utjecaja na sadržaj Izvešća o stanju u prostoru kao i na temelju važeće prostorno-planske i druge tehničke dokumentacije izrađene za Općinu Jelenje.

Nacrt Izvešća o stanju u prostoru je pripremio stručni izrađivač JU Zavod za prostorno uređenje PGŽ za potrebe Općine Jelenje.

I.1 Ciljevi izrade izvješća

Načelo integralnog pristupa u prostornom planiranju navedeno je u [Zakonu o prostornom uređenju](#)¹ kao: „*Prostorno planiranje je stalni proces koji obuhvaća poznavanje, provjeru i procjenu mogućnosti korištenja, zaštite i razvoja prostora, izradu i donošenje prostornih planova te praćenje provedbe prostornih planova i stanja u prostoru.*“. Stoga izvješće o stanju u prostoru mora sadržavati:

- analizu kojom se utvrđuje stanje u prostoru (provjera stanja u prostoru, provjera stanja i pravaca prostornog razvoja, provjera djelotvornosti izrade i provođenja prostornih planova kao i drugih dokumenata koji imaju utjecaj na prostor).
- preporuke kojima se utvrđuju smjernice i najvažnije djelatnosti za poboljšanje stanja u prostoru (mogućnosti održivog razvoja u prostoru, ocjena potrebe izrade novih i/ili izmjene i dopune postojećih dokumenata prostornoga uređenja, prijedlog ostalih zahvata u prostoru

¹ Narodne novine br. 153/13, 65/17, 114/18, 39/19 i 67/23

kojim bi se unaprijedio i poboljšao održivi razvoj u prostoru jedinice lokalne ili regionalne samouprave/uprave.

Osnovni cilj izrade ovog Izvješća o stanju u prostoru je uočavanje i praćenje promjena u prostoru i praćenje promjena vezanih za izradu i provedbu prostorno-planskih dokumenata te određivanje nužnih aktivnosti za unaprjeđenje stanja u prostoru.

Specifični ciljevi u izradi ovog Izvješća o stanju u prostoru su:

- prepoznati procese i pojave u prostoru te dati ocjenu stanja i trendova prostornog razvoja
- ocijeniti provedbu prostornih planova na području Općine Jelenje te dati smjernice za njihovo unaprjeđenje, utvrditi potrebu za usklađenjem s propisima i utvrditi potrebu za izmjenama, dopunama ili izradom novih prostornih planova Općine Jelenje.

1.2 Zakonodavno-institucionalni okvir

Obveza izrade izvješća o stanju u prostoru je utvrđena odredbom članka 39. *Zakona o prostornom uređenju*, a način njegove izrade je utvrđen *Pravilnikom o sadržaju i obveznim prostornim pokazateljima izvješća o stanju u prostoru*².

S obzirom na to da učinkovitost prostornog uređenja za područje Općine Jelenje, u skladu s člankom 15. *Zakona o prostornom uređenju*, osigurava Općinsko vijeće donošenjem prostornih planova (prostornog plana uređenja jedinice lokalne samouprave Općine Jelenje - te prostornih planova užih područja - urbanističkih planova uređenja) te kako je prostorno i urbanističko planiranje lokalnog značaja u samoupravnom djelokrugu Općine Jelenje (*Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi*³), zakonski je propisana potreba da ono razmotri izvješće o stanju u prostoru.

1.3 Osnovna prostorna obilježja Općine Jelenje

1.3.1. Položaj, površina i upravno-teritorijalni ustroj i podjela

Područje Općine Jelenje nalazi se u sjeverozapadnom dijelu Primorsko-goranske županije. Pripada skupini jedinica lokalne samouprave na čijem se području nalazi granica funkcionalnih mikroregija Priobalje i Gorski kotar. Graniči sa susjednim jedinicama lokalne samouprave, općinama Klana, Viškovo i Čavle, te gradovima Rijeka i Čabar (**Kartogram 1**). Općina se prostire na površini od 109,1 km² što čini 3% kopnenog dijela PGŽ. *Sukladno Zakonu o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj*⁴, u sastav Općine Jelenje ulazi 17 statističkih naselja: Baštijani, Brnelići, Drastin, Dražice, Jelenje, Kukuljani, Lopača, Lubarska, Lukeži, Martinovo Selo, Milaši, Podhum, Podkilavac, Ratulje, Trnovica, Valići i Zoretići. Prostor općine karakterizira koncentracija naseljenih područja samo u rubnom, južnom dijelu Općine, odnosno u dolini Rječine i na području Grobničkog polja, dok najveći dio područja zauzimaju nenaseljene šumske, pašnjačke i ostale prirodne površine te brdsko-planinski prostori. Prema homogenosti prirodno-geografskih obilježja, prostor Općine Jelenje

² Narodne novine br. 48/14 i 19/15

³ Narodne novine br. 33/01, 60/01, 106/03, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13 - pročišćeni tekst, 137/15 - ispravak, 123/17, 98/19, 144/20

⁴ „Narodne novine“ broj 86/06, 125/06, 16/07, 95/08, 46/10, 145/10, 37/13, 44/13, 45/13, 110/15

pripada Grobinštini, deagrariziranoj zaobalnoj zoni otvorenoj novijim procesima periurbanog širenja riječke aglomeracije. Iako je danas prostor Grobničkog polja pretežito u funkciji autocestovnog rješenja riječkog prometnog pravca, u prošlosti je imao važnu poljoprivrednu ulogu, a kasnije i prometnu ulogu nakon izgradnje Lujzijane.

Blizina županijskog središta Rijeke i važnog prometnog koridora autoceste Zagreb – Rijeka te još uvijek u znatnoj mjeri sačuvan prirodan okoliš daje području Općine Jelenje znatne razvojne mogućnosti, prvenstveno u vidu razvoja izletničkog turizma.

1.3.2. Prirodna i zemljopisna obilježja

Područje Općine Jelenje prostire se od udoline Rječine preko prostora Grobničkog polja i padina planinskih vrhova, sve do visoke pretplaninske zone na nadmorskoj visini iznad 1.400 m. Reljef je tipično krški, što znači da ima veliki prirodni potencijal i brojne fenomene u kršu koji su geološki, hidrološki, biološki i krajobrazno vrlo vrijedni, a najznačajniji su Grobničko polje te izvor i tok Rječine.

Grobničko polje, danas siromašni pašnjak slabe agrarne vrijednosti, nepropusna je zaravan na 250 m.n.v. do 350 m.n.v., nastala na dodiru vapnenačkih stijena i fliša. Područje polja zapunjeno je jezerskim sedimentima gline, pijeska i šljunka, odnosno nastalo je zatrpavanjem fluvioglacialnim materijalom pleistocenske i holocenske starosti donesenim snažnim ispiranjem s viših dijelova pobrđa i planinskog okvira. Sjeveroistočno od Grobničkog polja prostire se prostor brdskog submediteranskog pojasa na visinama od 400 m.n.v. do 900 m.n.v. kojeg karakteriziraju vapnenci i dolomiti donjokredne i gornjojurske starosti, a dalje na visinama od 900 m.n.v. do 1.500 m.n.v. nastavlja se zona gorskog i pretplaninskog pojasa izgrađena od vapnenaca i dolomita jurske i gornjotrijaske starosti.

Rječina izvire na području Općine Jelenje, na rasjednoj zoni na 325 m.n.v. podno brda Kičej. Ukupna duljina vodotoka Rječine iznosi 18,7 km. Širina korita je od 9 do 16 m. Izvire na kontaktu vodopropusnih krednih vapnenaca i nepropusnog paleogenog fliša. Izvor je postao aktivan nakon jakog potresa 1870. godine, a prije toga Rječina je izvirala ispod susjednog vrha Podjavorje. Za izvor je karakteristično da nije stalan odnosno da presušuje u ljetnim mjesecima kada dolazi do pada razine vode u vodonosniku. Za vodoopskrbu Rijeke i okolice je stoga značajniji izvor Zvir u Rijeci jer nikada ne presušuje, ali kada je izvor Rječine aktivan koristi se za zahvat vode za vodoopskrbu jer je povoljniji zbog svoje nadmorske visine, odnosno prirodnog pada. Drugih stalnih vodotokova na području općine nema, ali javljaju se povremeni izvori na kontaktu propusnih stijena i nepropusnih naslaga Grobničkog polja. Veličina i trajnost izvora najveća je na sjeverozapadnom rubu polja gdje su izvorište Lužac, zatim izvori kod Podkilavca, izvorište Gonjuša istočno od Podkilavca i izvori u koritu Sušice. Južni dio polja ne odvodnjava Rječina već pripada slivnom području izvora u Bakarskom zaljevu. Osim Rječine koja jedina ima karakter vodotoka, svi ostali površinski tokovi bujičnog su karaktera. Sjeverni dio općine ima općenito slabo razvijenu površinsku hidrografsku mrežu, s obzirom na to da se radi o podlozi vrlo propusnih vapnenaca bez formiranih površinskih tokova.

Klimatska obilježja prate porast nadmorske visine od jugozapadnog prema sjeveroistočnom dijelu općine. Područje Općine Jelenje kao dio veće cjeline predstavlja izrazitu orografsku barijeru zračnim strujanjima pri čemu dolazi do izraženih orografskih oborina, osobito na primorskoj privjetrinskoj strani planinskog masiva za vrijeme južnih, jugozapadnih i zapadnih zračnih strujanja koja donose zrak bogat vlagom, što rezultira pojačanim izlučivanjem padalina. Stoga, gorski i planinski pojas Općine Jelenje pripada dijelu Hrvatske koji prima najviše padalina, viši predjeli i preko 3.000 mm godišnje, pri čemu količina padalina raste s nadmorskom visinom i maksimum dostiže na privjetrinskim stranama planinskih vrhova, a najviše padalina ima tijekom jesenskog razdoblja. Zastupljena su dva karakteristična tipa klime. U najvećem dijelu općine prevladava umjereno topla vlažna klima s toplim ljetima (oznaka Cfb prema Köppenovoj klasifikaciji klime), za koju su karakteristične srednje temperature najtoplijeg mjeseca $<22^{\circ}\text{C}$ te pojava barem četiri mjeseca sa srednjom temperaturom $\geq 10^{\circ}\text{C}$. Klima promatranog područja ima karakter humidne klime s viškom oborina. Na tom prostoru izražena su hladna zračna strujanja i jaki vjetrovi. Zime su u pravilu duge, vjetrovite s mnogo snijega i jakih vjetrova (mećava), a u proljetnim mjesecima s mnogo kiše. Srednja godišnja temperatura je između 6°C i 10°C , dok je srednja godišnja količina padalina između 2.000 mm i 3.000 mm. U ovoj klimi ne postoji sušno razdoblje, a padaline su jednako raspoređene kroz cijelu godinu. Manji, viši dijelovi u vršnom, sjeveroistočnom dijelu Općine (iznad 1.200 m.n.v.) pripadaju snježno-šumskom tipu klime (oznaka Df prema Köppenovoj klasifikaciji klime). Srednja mjesečna temperatura najhladnijeg mjeseca je između -4°C i 0°C , a temperatura najtoplijeg mjeseca je ispod 20°C . Srednja godišnja temperatura je između 0°C i 6°C , dok je godišnja količina padalina iznad 3.000 mm. Oba klimatska razreda karakterizira izostanak sušnog razdoblja, što znači da dovoljno padalina ima cijele godine, a glavni modifikator klime je nadmorska visina pri čemu njenim porastom vrijednosti temperature opadaju, a količina padalina raste. U višim zonama općine prisutna je pojava snježnih padalina koje zimi formiraju i snježni pokrivač.

Reljefna i klimatska raščlanjenost preslikali su se i na razvoj vegetacije koja se razvija zonalno i ovisi o nadmorskoj visini. Na nižim nadmorskim visinama osunčanih ekspozicija pojavljuju se zajednice šuma i šikara hrasta medunca i bijelog graba. Prisutna je i zajednica šuma bukve s bekicom i hrasta kitnjaka. U gorskom pojasu prevladavaju pretplaninske šume bukve, a pojavljuju se i područja pretplaninske šume smreke. U uskim vršnim zonama planina pojavljuje se klekovina bora krivulja.

1.3.3. Stanovništvo

Razmještaj stanovništva i gustoća naseljenosti

Na području Općine Jelenje nalazi se sedamnaest naselja koja se prema broju stanovnika u 2021. godini mogu svrstati u sljedeće skupine:

- do 50 stanovnika – 4 naselja (Baštijani, Drastin, Trnovica, Valići)
- do 200 stanovnika – 9 naselja (Brnelići, Kukuljani, Lopača, Lubarska, Lukeži, Martinovo Selo, Milaši, Ratulje, Zoretići)
- 201 – 500 stanovnika – 2 naselja (Jelenje, Podkilavac)
- 1.001 – 2.000 stanovnika – 1 naselje (Podhum)
- 2.001 – 5.000 stanovnika – 1 naselje (Dražice).

U svim naseljima Općine Jelenje u 2021. godini, prema podacima Popisa stanovništva, kućanstava i stanova u Republici Hrvatskoj 2021. godine (dalje u tekstu: Popis 2021.), živi 5.096 stanovnika što

čini 1,9% stanovnika Primorsko-goranske županije. Gustoća naseljenosti iznosi 46,7 st/km² što je znatno niže od prosječne gustoće naseljenosti županije (73,9 st/km²). U odnosu na 2011. godinu kada je u Općini živjelo 5.344 stanovnika, Popisom 2021. godine utvrđen je pad broja stanovnika za 4,6% (**Tablica 1**). Prema broju stanovnika izdvajaju se 2 naselja, Dražice i Podhum, koja su međusobno srasla, a u kojima živi glavnina odnosno dvije trećine stanovnika općine. U Dražicama živi 40,6% stanovnika općine, a u Podhumu 26,6% stanovnika općine.

Tablica 1: Naselja Općine Jelenje prema broju stanovnika 2011. i 2021. godine

Naselje	Broj stanovnika		Udio u br. Stanovnika općine (%)		Indeks promjene 2021./2011.	Međupopisna promjena 2021./2011.	Stopa prosječne godišnje promjene 2021./2011.
	2011.	2021.	2011.	2021.			
Baštijani	18	14	0,34	0,27	77,8	-4	-2,50
Brnelići	85	78	1,59	1,53	91,8	-7	-0,86
Drastin	17	38	0,32	0,75	223,5	21	7,64
Dražice	2.093	2.064	39,17	40,50	98,6	-29	-0,14
Jelenje	425	395	7,95	7,75	92,9	-30	-0,73
Kukuljani	87	90	1,63	1,77	103,4	3	0,34
Lopača	87	78	1,63	1,53	89,7	-9	-1,09
Lubarska	114	93	2,13	1,82	81,6	-21	-2,03
Lukeži	193	148	3,61	2,90	0,0	-45	-2,64
Martinovo Selo	117	112	2,19	2,20	95,7	-5	-0,44
Milaši	76	76	1,42	1,49	100,0	0	0,00
Podhum	1.446	1.356	27,06	26,61	93,8	-90	-0,64
Podkilavac	332	328	6,21	6,44	0,0	-4	0,00
Ratulje	114	84	2,13	1,65	73,7	-30	-3,03
Trnovica	47	49	0,88	0,96	104,3	2	0,42
Valići	1	0	0,02	0,00	0,0	-1	-20,00
Zoretići	92	93	1,72	1,82	101,1	1	0,11
Općina Jelenje	5.344	5.096	100,00	100,00	95,4	-248	-0,48

Izvor: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. i 2021. godine, Stanovništvo prema starosti i spolu po naseljima, DZS RH, Zagreb;

U zadnjem međupopisnom razdoblju (2011. – 2021.) samo 4 naselja zabilježila su porast broja stanovnika (Drastin, Kukuljani, Trnovica i Zoretići), u jednom naselju broj stanovnika ostao je nepromijenjen (Milaši), a sva ostala naselja depopulirala su. Naselje Valići u potpunosti je izgubilo stalno stanovništvo te Popisom 2021. nije zabilježen niti jedan stalni stanovnik u naselju. Najveći pad broja stanovnika zabilježen je u naseljima Ratulje (-26,3%), Lukeži (-23,3%), Baštijani (-22,2%) i

Lubarska (-18,4%). Središnje naselje Dražice zabilježilo je minimalni pad broja stanovnika u odnosu na 2011. godinu za -1,4%. Najveći porast broja stanovnika zabilježen je u naselju Drastin, gdje je broj stanovnika porastao za 123,5%, odnosno sa 17 stanovnika 2011. godine na 38 stanovnika 2021. godine.

Za usporedbu, u međupopisnom razdoblju 2001. – 2011. samo je 5 naselja depopuliralo, a preostalih 12 naselja zabilježilo je porast broja stanovnika. Demografski razvoj Općine Jelenje u razdoblju nakon 2. svjetskog rata naovamo karakterizira porast broja stanovnika, a razmještaj i struktura stanovništva na području Općine Jelenje odraz je njenog povijesno-geografskog razvoja te rane naseljenosti u funkciji opskrbe Grada Rijeke poljoprivrednim proizvodima. U samo dva međupopisna razdoblja zabilježeno je smanjenje broja stanovnika, 1971. – 1981. i u posljednjem međupopisnom razdoblju 2011. – 2021. Ključan razlog pozitivnih demografskih trendova bila je imigracija potaknuta povoljnom lokacijom općine, u blizini grada Rijeke, što omogućava dnevni odlazak na rad i školovanje u Rijeku.

Prirodno i mehaničko kretanje stanovništva

Kao i u međupopisnom razdoblju 2001. – 2011. Općina Jelenje i u posljednjem međupopisnom razdoblju 2011. – 2021. bilježi negativno prirodno kretanje. U ovom izvještajnom razdoblju od 2019. godine do 2022. godine u općini je rođeno 155 osoba, a umrlo je 270 osoba, što daje negativnu prirodnu promjenu od -115 (**Tablica 2**).

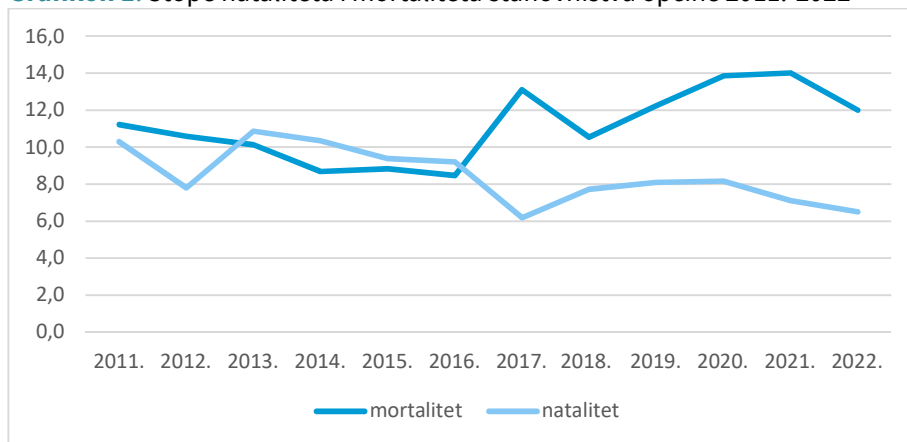
Tablica 2: Sastavnice kretanja stanovništva u naseljima Općine Jelenje u razdoblju 2011.-2022.

Godina	Prirodno kretanje stanovništva 2011.-2022.				Migracija stanovništva 2011.-2022.		
	Rođeni	Umrli	Prirodna promjena	Vitalni indeks	Doseljeni	Odseljeni	Migracijski saldo
2011.	55	60	-5	91,7	106	94	12
2012.	42	57	-15	73,7	157	108	49
2013.	59	55	4	107,3	165	118	47
2014.	56	47	9	119,1	132	160	-28
2015.	51	48	3	106,3	145	129	16
2016.	50	46	4	108,7	149	155	-6
2017.	33	70	-37	47,1	112	168	-56
2018.	41	56	-15	73,2	126	137	-11
2019.	43	65	-22	66,2	172	155	17
2020.	43	73	-30	58,9	115	124	-9
2021.	36	71	-35	50,7	152	166	-14
2022.	33	61	-28	54,1	177	134	43

Izvor: Vitalna statistika 2011.-2022. i Priopćenja o migracijama, 2011.-2022., DZS RH, Zagreb

U tom istom razdoblju samo je u naselju Kukuljani zabilježena pozitivna promjena (+4), na 6 rođenih osoba 2 su osobe umrle. U naselju Valići nije bilo rođenih ni umrlih osoba. Sva ostala naselja imala su negativnu prirodnu promjenu. Najviša stopa nataliteta bila je 2020. godine (8,2‰), a najviša stopa mortaliteta također je bila zabilježena 2020. godine (14,0‰). Trend negativne prirodne promjene iz prethodnog izvještajnog razdoblja nastavio se i u ovom izvještajnom razdoblju, pa je tako godine 2016. posljednji put zabilježen veći broj rođenih u odnosu na umrle, kada je stopa nataliteta iznosila 9,2‰ (**Grafikon 1**).

Grafikon 1: Stope nataliteta i mortaliteta stanovništva općine 2011.-2022

Izvor: Vitalna statistika 2011.-2022., DZS RH

Vitalni indeks jednostavan je pokazatelj bioreprodukcije koji stavlja u odnos broj živorođenih i broj umrlih, pokazuje broj živorođenih na 100 umrlih osoba i dobar je pokazatelj smjera reprodukcije. Njegova vrijednost za Općinu Jelenje u razdoblju od 2019. do 2022. iznosila je 57,4. U 2019. godini vitalni indeks iznosio je 66,2 što znači da na šest rođenih osoba dolazi deset umrlih osoba. Od 2018. godine vitalni indeks na razini Općine se konstantno smanjuje.

Druga važna sastavnica kretanja stanovnika je prostorna pokretljivost, odnosno migracija stanovništva u prostoru. Iako treba biti svjestan ograničenja ovih podataka jer se temelje na prijavi i odjavi prebivališta sukladno evidenciji Ministarstva unutarnjih poslova RH, ipak je moguće sagledati broj doseljenih i odseljenih osoba na godišnjoj razini što može pomoći u sagledavanju migracijskih trendova. U razdoblju od 2019. do 2022. godine migracijski saldo općine bio je pozitivan. U navedenom razdoblju ukupno je doseljeno 616 osoba, a 579 osoba je iselilo iz općine, što daje pozitivan migracijski saldo od +37 osoba. 5 naselja zabilježilo je negativni migracijski saldo, Jelenje (-17), Kukuljani (-3), Lubarska (-4), Lukeži (-15) i Martinovo Selo (-3). U naselju Baštijani nije bilo zabilježenih migracija, a u naselju Milaši broj imigranata jednak je broju emigranata. U svim ostalim naseljima općine zabilježen je pozitivan migracijski saldo.

Općina Jelenje dio je gradske regije Rijeka što značajno utječe na suvremene migracijske procese. Usprkos negativnom prirodnom kretanju općina i dalje bilježi priljev novog stanovništva zbog pozitivnog migracijskog salda.

Strukturna obilježja stanovništva

Sastav stanovništva prema dobi važan je pokazatelj demografske budućnosti, uvjetovan prirodnim kretanjem i migracijama. Dobni sastav utječe na obujam dostupne radne snage, broj školske djece i potrebu za odgojnim i obrazovnim institucijama, broj starog stanovništva i potrebu za raznim oblicima zdravstvene i socijalne skrbi.

Godine 2011. općina je imala indeks starosti 101,1 što ju je svrstavalo među jedinice JLS s najpovoljnijim dobnim sastavom u PGŽ. Međutim, dobní pokazatelji iz posljednja 3 popisa stanovništva pokazuju da je i Općina Jelenje zahvaćena procesom demografskog starenja, ali i produženog očekivanog trajanja života (**Tablica 3**).

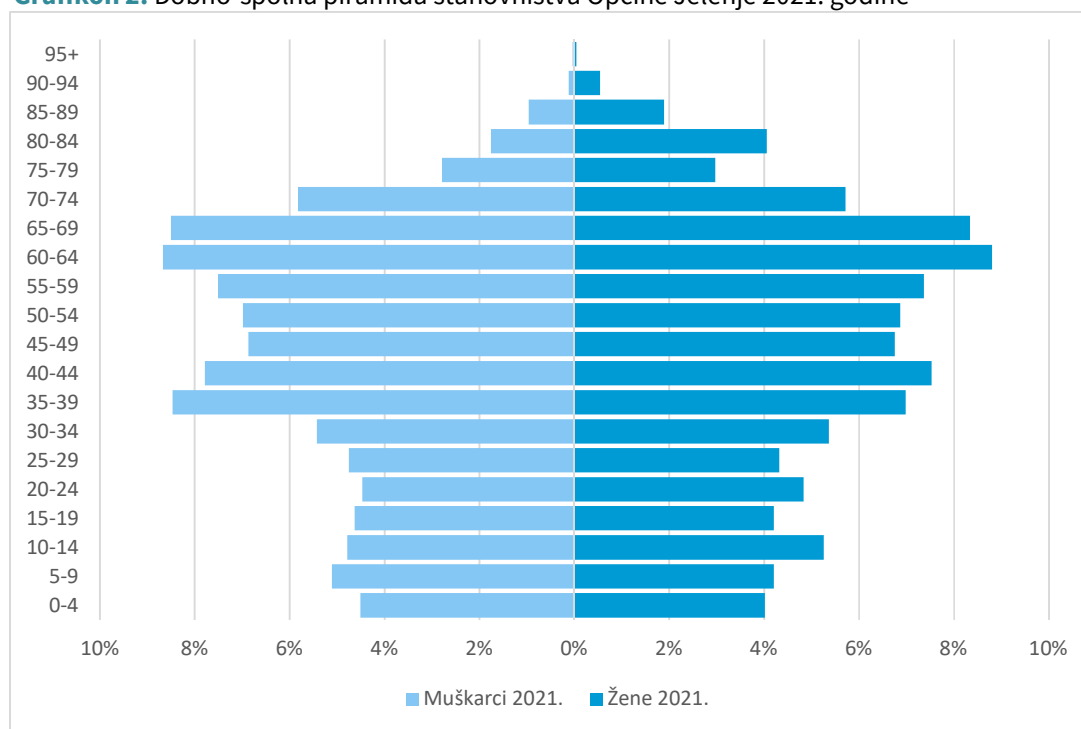
Usporedbom prethodnih Popisa stanovništva, uočava se kako je 2011. godine prvi put na području Općine Jelenje živjelo više starih (752) nego mladih stanovnika (744). Još 2001. godine više je bilo mladog stanovništva. Prema podacima Popisa 2021. vidljiv je značajan porast starog stanovništva (**Grafikon 2**). Udio starih dobni skupina porastao je s 14,1% u 2011. godini na 21,8% u 2021. godini. Udio mladih ostao je na istoj razini kao 2011. godine (13,9%), a udio zrelog stanovništva se smanjio (64,3%). Povećanje udjela starog stanovništva i visoki udjel zrelog stanovništva utjecali su na porast indeksa starosti koji je 2021. iznosio 156,5. Porast udjela starog stanovništva rezultat je dugotrajnog snižavanja fertiliteta, ali i produženog očekivanog trajanja života.

Tablica 3: Pokazatelji dobne strukture stanovništva Općine Jelenje 2001., 2011. i 2021. godine

Godina	Koeficijent starosti	Indeks starosti	Koeficijent ukupne dobne ovisnosti	Koeficijent dobne ovisnosti mladih	Koeficijent dobne ovisnosti starih
2001.	13,2	90,1	38,8	20,4	18,4
2011.	14,1	101,1	38,9	19,3	19,5
2021.	21,8	156,5	55,6	21,7	33,9

Izvor: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2001., 2011. i 2021. godine, Stanovništvo prema starosti i spolu po naseljima, DZS RH, Zagreb

Grafikon 2: Dobno-spolna piramida stanovništva Općine Jelenje 2021. godine

Izvor: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2021. godine, Stanovništvo prema starosti i spolu po naseljima, DZS RH, Zagreb

Najnepovoljniju dobnu strukturu ima naselje Drastin gdje je 6 puta više starih stanovnika od mladih, a slijedi naselje Zoretići sa skoro 5,5 puta više starih u odnosu na mlade. Izrazito visoku razinu ostarjelosti, s indeksom starenja koji premašuje vrijednost 200, pokazuju i naselja Baštijani, Brnelići, Kukuljani, Lopača, Martinovo Selo i Ratulje. Analiza dobne strukture 4 najveća naselja općine pokazuje da je 2011. godine u Dražicama, Podhumu i Podkilavcu još uvijek u ukupnoj populaciji bilo

više stanovnika do 14 godina nego onih 65 i više godina međutim, 2021. godine i u tim naseljima došlo je do promjene te je udio starih stanovnika premašio udio mladih. U naselju Podkilavac udio starih 65 i više godina se udvostručio.

U Općini Jelenje je veći broj žena (2.592) u ukupnoj populaciji, ali s obzirom na to da je ta razlika u odnosu na broj muškaraca (2.504) relativno mala, možemo konstatirati da je **sastav stanovništva prema spolu** uravnotežen.

Obrazovna struktura stanovništva pokazuje kako najveći udio stanovništva (60,2%) ima završenu srednju školu, a slijede osobe sa završenom osnovnom školom (20,4%) (**Tablica 4**).

Osnovnu školu nije završilo 6,6% stanovništva. Udio visokoobrazovanog stanovništva od 10,4% dvostruko je niži od županijskog prosjeka (20,1 %).

Tablica 4: Obrazovna struktura stanovnika Općine Jelenje 2011. godine

Stupanj obrazovanja		Općina Jelenje		Mikroregija priobalje		PGŽ	
		broj osoba	udio %	broj osoba	udio %	broj osoba	udio %
Bez škole:		36	0,78	1.342	0,65	1.732	0,67
Osnovna škola:	1-3 razreda	32	0,70	794	0,38	1.108	0,43
	4-7 razreda	235	5,11	8.489	4,10	10.815	4,17
	Završena OŠ	1.030	22,39	31.604	15,27	43.267	16,69
Srednja škola:		2.768	60,17	119.500	57,74	149.668	57,74
Visoko obrazovanje:	Stručni studij	233	5,07	15.756	7,61	19.059	7,35
	Sveučilišni studij	240	5,22	28.062	13,56	32.000	12,34
	Doktorat znanosti	6	0,13	916	0,44	977	0,38
Nepoznato		20	0,43	498	0,24	602	0,23
Ukupno:		4.600	100,00	206.961	100,00	259.228	100,00

Izvor: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine, Stanovništvo staro 15 i više godina prema najvišoj završenoj školi, starosti i spolu, DZS RH, Zagreb

Struktura kućanstava

Popisom stanovništva određeno je kako se kućanstvom smatra svaka obiteljska ili druga zajednica osoba koje zajedno stanuju bez obzira na to borave li svi članovi u naselju gdje je kućanstvo nastanjeno ili neki od njih privremeno borave u drugom naselju RH ili u inozemstvu, radi zaposlenja, školovanja ili su odsutni iz drugih razloga.

Prema rezultatima Popisa 2021. u općini je ukupno zabilježeno 1.913 obiteljskih kućanstava (**Tablica 5**). Najviše je dvočlanih kućanstava (28,6%) i samačkih kućanstava (23,9%). Najviše osoba živjelo je u četveročlanim i tročlanim kućanstvima. U usporedbi s popisom stanovništva iz 2011. godine, uočljiv je pad broja kućanstava u 2021. godini, što je i očekivano s obzirom na smanjenje broja stanovnika općine.

Prosječan broj osoba u kućanstvu u 2021. iznosio je 2,64 osoba u kućanstvu, u odnosu na 2,76 osoba u kućanstvu u 2011. godini. Usprkos smanjenju i dalje je prosječno kućanstvo u ovoj općini veće od prosjeka PGŽ (2,40).

Tablica 5: Broj obiteljskih kućanstava prema broju članova u Općini Jelenje 2001., 2011. i 2021. godine

Godina	Obiteljska kućanstva po broju članova											Ukupno
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11+	
2001.	307	417	404	421	103	38	10	2	1	0	0	1703
2011.	428	463	460	411	111	38	13	5	0	2	1	1932
2021.	458	547	412	321	111	40	16	3	2	1	2	1913

Izvor: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2001. godine, Kućanstva prema veličini, tipu i broju članova, po gradovima/općinama i Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. i 2021. godine, Privatna kućanstva prema tipu i broju članova, po gradovima/općinama, DZS RH, Zagreb

1.4 Općina Jelenje u okviru prostornoga uređenja Primorsko-goranske županije

Županija, kao jedinica područne (regionalne) samouprave, obavlja poslove od područnog interesa odnosno značaja, uključujući i prostorno i urbanističko planiranje pa kroz prostorni plan uređuje svrhovitu organizaciju te korištenje i namjenu svog prostora. *Prostorni plan uređenja Općine Jelenje* (dalje u tekstu: PPUO Jelenje), kao prostorni plan niže (lokalne) razine, mora biti usklađen s *Prostornim planom Primorsko-goranske županije* (dalje u tekstu: PP PGŽ-om), kao planom više (regionalne) razine, a temeljem *Zakona o prostornom uređenju*⁵. Osnovni je PPUO Jelenje donesen prije osnovnog PP PGŽ-a, te je nakon donošenja PP PGŽ-a kroz IV. izmjene i dopune PPUO Jelenje (SN 58/23) izvršeno njegovo usklađenje s PP PGŽ-om. Ovdje se daje sažetak ciljeva i obveza županijske razine, važećih u trenutku donošenja ovog Izvješća o stanju u prostoru.

1.4.1. Obveze iz Prostornog plana Primorsko-goranske županije

Općina Jelenje dio je mikroregije Priobalje te unutar nje dio prostorne cjeline Riječki prsten (P1b) definirane PP PGŽ-om. (**Kartogram 2**). Naselje Dražice je centralno naselje Općine Jelenje.

Radi održivog korištenja prostora PP PGŽ jedinicama lokalne samouprave propisuje sljedeće obveze koje treba provesti putem prostornog plana uređenja općine (čl. 5.):

- postići skladnu strukturu i razmještaj djelatnosti i aktivnosti u naselju,
- poticati korištenje prostornih rezervi za gradnju u izgrađenom dijelu naselja,
- poticati revitalizaciju i prenamjenu napuštenih i zapuštenih površina naselja,
- izmijeniti strukturu smještajnih kapaciteta u korist hotelskog smještaja,
- postići minimalnu razinu uređenja građevinskog područja koja obuhvaća pripremu zemljišta, pristupni put, vodoopskrbu i odvodnju,
- osigurati prostor za komunalne građevine i površine određivanjem standarda za planiranje komunalnih građevina i komunalnih površina (parkovi, dječja igrališta, tržnice na malo, površine za zbrinjavanje otpada i ostalo),
- za središnje naselje općine osigurati minimalno 10 m² parkovnih površina po stanovniku,
- vratiti izgubljeni urbanitet u štićenim povijesnim jezgrama definiranjem smjernica i kriterija za gradnju i uređenje,

⁵ Narodne novine br. 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19, 125/19, 67/23

- osigurati javna parkirališna i garažna mjesta za osobna vozila,
- osigurati minimalno jedan poštanski ured u središnjem naselju općine,
- osigurati 100% pokrivenost telekomunikacijskim signalom,
- usporedno graditi sustave za odvodnju i pročišćavanje komunalnih otpadnih voda s izgradnjom vodovoda te rješavati oborinsku odvodnju,
- prilikom izgradnje linijske infrastrukture omogućiti postavljanje mreže podzemnih cijevi za smještaj elektroničkih komunikacijskih kabela,
- poticati korištenje prirodnog plina kao ekološki prihvatljivog energenta,
- osigurati primjerenu kakvoću opskrbe električne energije u svim naseljima,
- osigurati pretpostavke za korištenje decentraliziranih obnovljivih izvora energije.

Građevine od važnosti za Republiku Hrvatsku

Kao građevine od važnosti za RH za područje Općine Jelenje PP PGŽ-om su određene:

1. Prometne građevine s pripadajućim objektima, uređajima i instalacijama:
 - Cestovne građevine:
Autoceste: Rupa - Rijeka - Žuta Lokva obilazno oko grada Rijeke u II. etapi vanjska dionica s čvorištima: Rupa - Miklavija - Permani - Viškovo - Dražice - Grobničko polje - Mali Svib - Križišće - spoj na trasu Križišće - Žuta Lokva
2. Građevine pošte, javne telekomunikacije, sustav radara, radio i TV sustav veza:
 - javne telekomunikacije:
Elektronička komunikacijska infrastruktura i povezana oprema
 - sustav radara
antenski i građevinski objekti na kojima se nalaze instalirani radari
radio-komunikacijski sustavi na frekvencijskim pojasevima VHF i MF/HF
3. Građevine sustava vodoopskrbe:
 - Regionalni vodoopskrbni sustav, vodozahvati površinskih i podzemnih voda, crpne stanice, uređaji za pročišćavanje do stupnja sanitarne ispravnosti, glavni magistralni cjevovodi, vodospreme, industrijski transportni cjevovodi kapaciteta većeg od 250l/s:
 - Podsustav Rijeka
4. Građevine sustava odvodnje s pripadajućim objektima, uređajima i instalacijama:
 - Sustav Rijeka
5. Regulacijske i zaštitne vodne građevine
 - Akumulacije
Bajer - Kukuljani
Lepenice - Valići
 - Hidrotehnički tuneli
Tunel Kukuljani - Valići
6. Energetske građevine s pripadajućim objektima, uređajima i instalacijama:
 - Elektroenergetske građevine:
proizvodne:

HE Valići (vezana uz gradnju nove akumulacije Rječine »Kukuljani« i njene prioritetne namjene za vodoopskrbu)

dalekovodi:

DV 400kV TS Meline – TS Divača – postojeći

DV 2x220 kV TS Meline – TS Pehlin – postojeće

DV 2x400 kV Plomin – Meline – planirano.

- Građevine za transport plina:
magistralni plinovod za međunarodni transport DN 500 radnog tlaka 75 bara kopnom Pula - Viškovo - Kamenjak - Delnice - Vrbovsko - Karlovac

Građevine od važnosti za Primorsko-goransku županiju

Građevine od važnosti za PGŽ određene PP PGŽ-om za područje Općine Jelenje su:

1. građevina sekundarne zdravstvene zaštite u Jelenju
2. Cestovne građevine s pripadajućim objektima, uređajima i instalacijama:
 - Ž5026 D. Jelenje (Ž5055) – Lukeži – Lopača – A.G. Grad Rijeka
 - Ž5027 Podkilavac – Ž5055
 - Ž5055 Viškovo (Ž5025) – Saršoni – Trnovica – Dražice – Čavle (D3)
 - Ž5028 Jezero (Ž5055) - Soboli (D3)
 - Županijska cesta čvor Dražice-naselje Dražice.
3. Poštanske i telekomunikacijske građevine s pripadajućim objektima, uređajima i instalacijama:
 - poštanske građevine: postojeći poštanski uredi u Dražicama koji pripada Središtu pošta Rijeka
4. Građevine vodnogospodarskog sustava s pripadajućim objektima, uređajima i instalacijama:
 - a) građevine sustava vodoopskrbe (građevine i instalacije vodozahvata, crpljenja, pripreme, spremanja i transporta vode kapaciteta od 50 do 250 l/s) koji pripadaju podsustavu »Rijeka«
 - b) građevine sustava odvodnje otpadnih voda (građevine kapaciteta od 10.000 do 50.000 ES te manjeg kapaciteta od 10.000 s većom osjetljivošću područja na kojem se nalaze):
planirani sustav aglomeracija „Rijeka“ - podsustav Općine Jelenje
5. Elektroenergetske građevine s pripadajućim objektima, uređajima i instalacijama:
 - Elektroenergetske građevine:
Hidroelektrana Kukuljani
6. Građevine plinoopskrbe s pripadajućim objektima, uređajima i instalacijama:
 - Županijska plinska mreža.

Društvene djelatnosti

Mrežom škola određena je minimalna potreba za 19 osnovnoškolskih razrednih odjeljenja u minimalno 1 osnovnoj školi. (Dražice)(čl. 35.).

Mrežom zdravstvenih ustanova je određena potreba planiranja jedne građevine primarne zdravstvene zaštite i jedne građevine sekundarne zdravstvene zaštite (čl. 39.).

Mrežom sportskih građevina je određena potreba planiranja bazena, terena za nogomet, košarku, rukomet te sportsko-rekreacijskog centra ili zone (čl. 46.).

Mrežom sadržaja kulture je određena minimalna potreba planiranja muzeja ili galerije te knjižnice i čitaonice u naselju Dražice (čl. 49.).

Kriteriji za dimenzioniranje građevinskog područja naselja

Povećanje građevinskih područja naselja dopušteno je:

- kada se postojeće izgrade u 80 % ukupne površine građevinskih područja općine,
- povećanje ne može iznositi više od 20 % izgrađene površine građevinskog područja (čl. 59.).

Prateće funkcije naselja Dražice kao središnjeg naselja Općine Jelenje

Za područje naselja Dražice kao središnjeg naselja Općine Jelenje potrebno je osim stanovanja planirati:

- udio površina namijenjenih odmoru (sportsko-rekreacijska namjena, parkovi, dječja igrališta i površine zaštitnog zelenila) treba biti min. 15 % površine naselja,
- udio površina namijenjenih radu (poslovna i ugostiteljsko turistička namjena) treba biti max. 20 % površine naselja,
- udio površina namijenjenih prometu do 15 % površine naselja (čl. 60.).

Uvjeti određivanja građevinskih područja gospodarske namjene

Na području Općine Jelenje nisu dozvoljene proizvodne zone (izdvojena građevinska područja), a poslovne zone smiju zauzimati najviše 10 ha (čl. 64.).

PP PGŽ određuje sljedeća građevinska područja ugostiteljsko-turističke namjene na području Općine Jelenje (čl.66.):

- Podhum (Podhum), T2 (turističko naselje), max. površine 35 ha, max. kapaciteta 3.500 ležaja
- Linčeto (Lopača), T1 (hoteli), max. površina 1 ha, max. kapaciteta 100 ležaja

Veličina navedenih građevinskih područja se u PPUO-u mora planirati s najmanje 50% PP PGŽ-om planirane površine i kapaciteta (čl. 68.).

Dio prethodno planiranih građevinskih područja ugostiteljsko-turističke namjene su PP PGŽ-om klasificirana kao dio građevinskih područja naselja i to (čl. 71.):

- Trnovica (Trnovica) površine 6 ha.

Sustav cestovne infrastrukture

PP PGŽ shematski određuje mrežu državnih i županijskih cesta (čl. 165.). U prostornom planu uređenja Općine Jelenje mogu se planirati i druge ceste državnog i županijskog ranga koje vode do područja državnog i/ili županijskog značenja.

Vodoopskrbni sustav

Vodoopskrba Općine Jelenje planirana je kao dio podsustava vodoopskrbe "Rijeka" (čl. 181.). Uz količinu vode iz sadašnjih izvora planira se osigurati potrebne količine voda izgradnjom akumulacija Kukuljani na Rječini (čl. 183.) - na području Općine Jelenje.

Koridori glavnih cjevovoda za povezivanje podsustava te spajanje zahvata voda s mjestima njezine potrošnje su: koridor-podsustav Rijeka. Planirano je povezivanje u podsustavu: izvori u priobalju Rijeke i akumulacija Kukuljani smjer prema Rijeci, Viškovu, Kastvu, Klani, Jelenju, Čavlima, Kostreni, Bakru i Kraljevici (čl. 189.).

Sustav odvodnje otpadnih voda

Nove sustave odvodnje otpadnih voda graditi kao razdjelne, a za postojeće mješovite kanalizacijske sustave sustavno raditi na povećanju stupnja razdijeljenosti sanitarno-potrošnih od oborinskih voda. (čl. 192.).

U dijelovima općine gdje je planirana izgradnja kanalizacijskog sustava, sukladno prihvaćenoj koncepciji, prikupljene sanitarne otpadne vode odvoditi će se na uređaj za pročišćavanje sanitarnih otpadnih voda - Rijeka (čl. 193.).

Uređenje vodotoka i voda

Mjere uređenja voda u slivu Rječine su:

- urediti korito vodotoka, sanirati postojeće vodne građevine, izgraditi veće retencijske pregrade i stabilizacijske pragove koji će smanjiti erozijsku snagu vodnih valova,
- u slivu bujice Rečnica dograđivati sustav obrane od poplave izgrađenih objekata na Grobničkom polju, minimalno na sigurnost od 20. godišnjega povratnog razdoblja.

Na lokaciji Kukuljani planirana je izgradnja brane za višenamjensku akumulaciju za obranu od poplave, energetske potrebe i vodoopskrbu (čl. 196.).

Infrastruktura energetskog sustava

Na području Općine Jelenje planira se izgradnja novih hidroelektrana: HE Valići s pripadajućom akumulacijom Valići, HE Kukuljani s pripadajućom akumulacijom (čl. 205.)

Potrebno je u PPUO analizirati potencijale te omogućiti korištenje obnovljivih izvora energije i provedbu mjera energetske učinkovitosti (čl. 230.).

Mjere očuvanja krajobraznih i prirodnih vrijednosti

PP PGŽ za zaštitu predlaže sljedeća područja prirodne baštine na području općine Jelenje (čl. 260.): posebni rezervati:

- Pakleno
- Dolomiti plato Brgudac iznad izvora Rječine (Brgudac),
- Borova draga (Borovica)

- Mudna dol i Kacaj
- Ponikve Cectlje
- Ponikva Velo Snižno (Veliko Snježno)

regionalni park:

- Planina Obruč

značajni krajobrazi:

- Kanjon i dolina Rječine

Postupanje s otpadom

Županijski sustav gospodarenja otpadom sastoji se od sljedećih građevina: središnje županijske građevine za zbrinjavanje otpada Marišćina (u daljnjem tekstu: ŽCGO), pretovarnih stanica, mreže reciklažnih dvorišta i eko-otoka te više građevina za gospodarenje pojedinim vrstama otpada (čl. 266.).

Prostornim planom uređenja Općina Jelenje samostalno određuje lokaciju:

- za reciklažno dvorište (čl. 273.).
- za građevinu za skupljanje, privremeno skladištenje i oporabu proizvodnog otpada i odvojeno prikupljenog otpada iz reciklažnih dvorišta koji je namijenjen za daljnju reciklažu (čl. 274) ,
- građevinu za sakupljanje, obradu i oporabu posebnih kategorija otpada (čl. 276.) ,
- za građevinu za odlaganje ili privremeno odlaganje građevinskog otpada (čl. 277.).

Mjere sprječavanja nepovoljna utjecaja na okoliš

Uređivanja slivova provoditi radi održanja ili povećanja prirodnih retencijskih kapaciteta zemljišta i vegetacije radi smanjivanja maksimalnoga vodnog vala. Nužno je uravnotežiti stanje između zahtjeva za daljnjom urbanizacijom i gospodarskim korištenjem prostora, te potrebe za korištenjem zemljišta za usporavanje otjecanja i zadržavanje vode u slivovima.

U tu svrhu određuju se sljedeće mjere:

- Prirodne močvare i poplavne površine na slivovima sačuvati, a gdje je moguće i gospodarski opravdano, obnoviti ih ili proširiti.
- Šumske površine na slivovima održavati i širiti, osobito u brdskim i planinskim područjima s velikim rizicima od erozije nastale kao posljedica antropogenog djelovanja.
- Ograničiti korištenje zemljišta u inundacijskim i poplavnim područjima.
- Na vodotocima i drugim površinskim vodama utvrđuje se inundacijsko područje u kojem je zabranjena izgradnja i druge radnje kojima se može pogoršati vodni režim i povećati stupanj rizika od štetnog djelovanja voda.
- U uređenom inundacijskom području zabranjena je svaka radnja i djelatnost koja nije u funkciji održavanja regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina.
- Neuređeno inundacijsko područje je zemljište uz vodotoke, rezervirano za građenje regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina, te prirodne i umjetne akumulacije i retencije. Do utvrđivanja inundacijskog područja širina koridora vodotoka u kojem se provode mjere ograničenja obuhvaća prirodno i uređeno korito s obostranim pojasom širine 10 m.

- U neuređenom inundacijskom području svi zahvati izvode se u skladu s vodopravnim uvjetima.

Uz inundacijska područja mjere ograničenja izgradnje odnose se i na poplavna područja kao prirodna retencijska područja, koja se inače mogu koristiti u rekreacijske svrhe i nije nužna njihova zaštita od poplave izgradnjom građevinskih zaštitnih objekata.

Područja ugrožena erozijom javljaju se na flišnim naslagama (Rječina i bujice u slivu akumulacija), a opasnost od velikih odrona i klizišta prijeto u slivu Rječine. Stoga je potrebno sanirati erozijske procese naročito na flišnim naslagama (vodotoci Rječina) i bujice u slivu akumulacija i sanirati velike odrona i klizišta u slivovima vodotoka (Grohovo u slivu Rječine - **Slika 86**).

Zaštita tla

PPUO-om je potrebno odrediti područja i kriterije gradnje i korištenja prostora za zone krša, zone fliša, zone klastita i zone naplavina (čl. 314.) te mikrozonirati sva djelomično izgrađena i neizgrađena građevinska područja radi određivanja podločnosti geološkim hazardima i nestabilnostima (čl. 318.).

Mjere zaštite od štetnog djelovanja voda

Prostorni planovi užih područja sukladno svojoj razini i sadržaju moraju sadržavati:

- kartografski prikaz zone plavljenja,
- na vodotocima unutar obuhvata ovoga plana potrebno je definirati posebne mjere za uređenje vodotoka,
- propisati mjere gradnje u poplavom ugroženim područjima,
- potrebno je definirati urbanističke mjere za zaštitu od bujičnih voda,
- u zonama ugroženim poplavama definirati obvezu građenja građevine bez podrumskih prostorija, a postojeće podrumске prostorije prenamjenjivati u namjene manje osjetljive na poplavu,
- popis zaštitnih građevina od poplave (nasipi, retencije, oteretni kanali, propusti i sl.), te predvidjeti lokacije na kojima je potrebno izgraditi zaštitne građevine od poplava,
- popis imatelja opasnih tvari ugroženih poplavom koji bi uslijed poplavljanja mogli ugroziti ljude i okoliš,
- popis ugroženih spomenika kulture,
- pravce evakuacije izvan zone plavljenja,
- definirane glavne prometne putove koji nisu ugroženi plavljenjem,
- popis infrastrukture ugrožene plavljenjem,
- voditi računa da se prilikom izvođenja poplavnih površina omogućiti najbrže otjecanje poplavne vode.

Smjernice za zaštitu prirodne baštine

Izgradnjom cestovnih prometnica može doći do negativnog utjecaja na bioraznolikost zbog zauzimanja i fragmentacije staništa, presijecanja koridora kretanja životinja, narušavanja kontinuiranosti toka vodotoka ili uznemiravanja okolne faune bukom.

Značajniji utjecaji očekuju se zbog izgradnje autoceste Permani – Grobničko polje.

U daljnjoj fazi pripreme za provedbu ovog zahvata potrebno je:

- kod planiranja detaljnog položaja trase maksimalno izbjegavati staništa ugroženih i zaštićenih biljnih i životinjskih vrsta,
- planirati dionicu autoceste Permani – Grobničko polje na način da se maksimalno izbjegnu staništa vodozemaca i gmazova - ciljeva očuvanja područja NEM HR2000661 (Borova draga),
- planirati izvedbu zelenih mostova i prijelaza za vodozemce i gmazove za slučaj da trasa u cijelosti ne može zaobići ugrožena staništa te uzrokuje njihovu fragmentaciju,
- predvidjeti prolaze za divlje životinje na svim lokacijama gdje je to potrebno za osiguranje kontinuiteta njihovog staništa te održavati propusnost ovih prolaza,
- maksimalno izbjegavati fragmentaciju staništa, posebno šumskih ekosustava.

Mjere zaštite voda

Osnovne mjere sanacije za zaštitu vodoopskrbe:

a) u slivu izvora u Gradu Rijeci:

- sanacija napuštenog eksploatacijskog polja šljunka Dubina (čl.394.).

Mjere provedbe

Potrebno je izraditi kartu osjetljivosti prostora s kojom mora biti usklađeno planiranje građevinskih područja i smještaja građevina izvan GP-a (čl. 372., 373.)

PPUO-om je potrebno razlučiti izdvojene dijelove građevinskih područja naselja po tipologiji tj. funkciji (čl. 376.).

1.4.2. Općina Jelenje i susjedne jedinice lokalne samouprave

Sukladno *Zakonu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske*⁶, odlukom ministra Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova EU 21. rujna 2015. godine, osnovana je Urbana aglomeracija Rijeka. Namjera ulaska u urbanu aglomeraciju je provedba aktivnosti održivog urbanog razvoja s ciljem jačanja uloge gradova i općina kao pokretača gospodarskog razvoja, ali i zajedničkog planiranja i razvoja prostora.

U srpnju 2021. godine, Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova EU donijelo je Smjernice za uspostavu urbanih područja i izradu strategija razvoja urbanih područja za financijsko razdoblje 2021. – 2027., prema kojima su gradovi koji su do trenutka njihovog donošenja uspostavili svoja urbana područja imali mogućnost zadržati postojeći obuhvat ili uspostaviti nova urbana područja. U skladu s predmetnim Smjernicama Grad Rijeka je predložio izmjenu obuhvata Urbane aglomeracije Rijeka za financijsko razdoblje 2021. – 2027., te je Ministarstvu dostavio Konačni prijedlog obuhvata Urbane aglomeracije Rijeka prema kojem bi obuhvaćala 14 jedinica lokalne samouprave: gradove Rijeku, Bakar, Kastav, Kraljevicu i Opatiju te općine Čavle, Jelenje, Klanu, Kostrenu, Lovran, Matulji, Mošćenička Draga, Omišalj i Viškovo. Uz prijedlog Grada Rijeke

⁶ Narodne novine br. 147/14, 123/17 i 118/18

dostavljene su suglasnosti za ulazak u sastav urbane aglomeracije Rijeka navedenih gradova i općina (**Kartogram 3**).

Općina Jelenje surađuje s nizom prijateljskih institucija, ponajviše s namjenom ostvarenja zajedničkih ciljeva kroz provođenje kapitalnih projekata, od kojih valja posebno naglasiti PGŽ.

Općina Jelenje, kao jedinica lokalne samouprave, član je udruženja: Urbane aglomeracije Rijeka, Aglomeracije Rijeka, Centra za poljoprivredu i ruralni razvoj PGŽ, LAG Terra Liburna i Sporazum gradonačelnika/načelnika za Klimu i energiju.

Aglomeracija Rijeka

Projekt „Poboljšanje vodno-komunalne infrastrukture na području aglomeracije Rijeka“ jedno je od najvećih ulaganja u komunalnu infrastrukturu u RH.

Njime je predviđena izgradnja uređaja 2. stupnja pročišćavanja otpadnih voda u Rijeci na lokaciji Delta te gradnja i rekonstrukcija oko 217 kilometara kanalizacije i 125 crpnih stanica. Uz navedeno, izvodit će se radovi na oko 100 kilometara javne vodoopskrbe u 2 grada – Rijeci i Kastvu te 3 općine – Viškovo, Čavle i Jelenje, koje čine područje aglomeracije Rijeka.

Tijekom provedbe EU projekta izvodit će se i dodatni radovi na izgradnji javne vodoopskrbe, koji će biti financirani iz lokalnih sredstava.

Za razliku od urbane aglomeracije koja je urbana cjelina nastala spajanjem više gradova, u vodno-komunalnom kontekstu aglomeracija znači područje na kojem su stanovništvo i gospodarske djelatnosti dovoljno koncentrirani da se komunalne otpadne vode mogu prikupljati i odvoditi do zajedničkog uređaja za pročišćavanje otpadnih voda ili do krajnje točke ispuštanja u prijamnik.

Na području izvođenja radova osigurat će se povećanje priključenosti na sustav javne odvodnje otpadnih voda, optimizacija i poboljšanje funkcioniranja postojećeg sustava javne odvodnje te povećanje kvalitete vodoopskrbe. Trenutna priključenost stanovništva aglomeracije Rijeka na javnu kanalizaciju povećat će se sa postojećih 75 posto na oko 92 posto do kraja projekta.

Cilj projekta je dostizanje europskih standarda u upravljanju komunalnim otpadnim vodama, povećanje stupnja zaštite izvorišta pitke vode, smanjenje zagađenja mora, osiguranje dobrog stanja voda, zaštita vodnih i o vodi ovisnih ekosustava, smanjenje gubitaka i povećanje efikasnosti vodoopskrbnog sustava.

Centar za poljoprivredu i ruralni razvoj PGŽ

Općina Jelenje je ušla u sastav Centra za poljoprivredu i ruralni razvoj PGŽ prilikom njegovog osnivanja 2020.-te godine. Cilj Ustanove je poduzimanje aktivnosti kojima će se unaprijediti ruralni razvoj Županije, a pogotovo razvoj poljoprivrede, lova, šumarstva i ribarstva. Sjedište Ustanove je u Staroj Sušici.

Glavne aktivnosti Ustanove su:

- prikupljanje, izrada i statistička obrada podataka vezanih za ruralni prostor i djelatnosti u njemu, sudjelovanje u izradi znanstvenih projekata vezanih za razvoj ruralnih krajeva, izrada prezentacija

- sudjelovanje u izradi i provođenju nacionalnih i regionalnih planova i programa kojima se uređuje ruralni razvoj i poljoprivreda
- osmišljavanje, priprema i provedba projekata i programa iz područja ruralnog razvoja i poljoprivrede
- promidžba autohtonih proizvoda Županije na razne načine, a pogotovo kroz sudjelovanje na lokalnim, regionalnim, nacionalnim i internacionalnim sajmovima
- edukacija i informiranje poljoprivrednika, lovaca, šumara i drugih zainteresiranih skupina o njihovim pravima i obavezama iz područja djelovanja Centra kroz održavanje seminara, davanje informacija o objavljenim natječajima, podizanje razine primjenjivog znanja, pružanje konzultantske pomoći i sl.

LAG „Terra Liburna“

Lokalne akcijske grupe su tijela osnovana u EU namijenjena podršci ruralnih regija, a koja objedinjuju predstavnike malih i srednjih poduzeća, lokalne samouprave, neprofitnih organizacija i drugih dionika iz različitih sektora, koji se zajedno dogovaraju u cilju razvoja njihove regije. LAG je pravna osoba s usvojenim statutom, definiranim ciljevima i usvojenom lokalnom razvojnom strategijom te mogućnošću da novi zainteresirani dionici mogu lako pristupiti. Na osnovu usvojene strategije razvoja područja LAG-a, objavljuje natječaje za dodjelu sredstava, savjetuje, administrira, procjenjuje i bira projekte koji će se financirati. Osim toga, bavi se i drugim aktivnostima poput informiranja, obuke, savjetovanja te provođenja konkretnih aktivnosti. Na **Slici 1** prikazane su sve JLS koje pripadaju LAG-u „Terra Liburna“.

Slika 1: Gradovi i općine u sastavu „Terra Liburna“

Izvor: Internet

LAG Terra Liburna osnovan je u cilju:

- promicanja i unapređenja održivog ruralnog razvoja područja LAG-a,
- razvoja proizvoda zasnovanih na povezivanju tradicijske i kulturno-povijesne baštine i inovacija temeljenih na prirodnim prednostima područja i međusobnoj suradnji,
- osiguravanja protoka informacija i transfera znanja za napredak u razvoju ruralnog gospodarstva i lokalne zajednice,
- razvijanja sinergije i umrežavanja te planiranja ukupnog razvoja LAG područja između svih dionika kojima je u interesu doprinijeti razvoju ruralnih područja,
- iskorištavanja i razvijanja postojećih potencijala za ruralni razvoj,
- jačanja financijskih i ljudskih kapaciteta za provedbu projekata ruralnog razvoja,
- pripreme LAG područja za korištenje EU fondova,
- brige o infrastrukturnom, ekološko-socijalnom, kulturnom, gospodarskom i svakom drugom razvoju u širem ruralnom području.

Sporazum gradonačelnika/načelnika za Klimu i energiju

Sporazum gradonačelnika/načelnika za Klimu i energiju je najveća i najuspješnija inicijativa Europske komisije koja aktivno uključuje jedinice lokalne i regionalne samouprave u borbu protiv klimatskih promjena. Inicijativa je pokrenuta u siječnju 2008. godine s ciljem umrežavanja gradova i općina kako bi se olakšala međusobna razmjena znanja i iskustava o učinkovitom korištenju energije na lokalnoj razini.

Potpisivanjem Sporazuma, gradonačelnici i načelnici dobrovoljno su preuzeli obvezu smanjenja emisija CO₂ na svome teritoriju za 20% do 2020. godine, odnosno 40% do 2030. godine, a do 2050. godine želi postići da ljudi žive u gradovima koji su energetske održivi i energetske sigurni.

Putokaz za postizanje ovih ciljeva definiran je u Akcijskom planu energetske održivog razvitka i klimatskih promjena koji su svi potpisnici bili obvezni izraditi prema smjernicama Europske komisije. O uspjehu i značaju Sporazuma, deset godina od njegovog pokretanja, najbolje govori podatak da on danas okuplja 8.800 europskih gradova u kojima živi 230 milijuna ljudi, a što čini gotovo pola EU populacije.

Pristupanje mreži Sporazuma gradonačelnika/načelnika ima višestruke koristi, a koje se očituju ne samo kroz pametno gospodarenje energijom već i kroz energetske uštede koje omogućuju daljnja ulaganja.

U Hrvatskoj je Sporazumu pristupilo 70 gradova i općina i time preuzelo aktivnu ulogu borbe protiv nadolazećih klimatskih promjena. Grad Zagreb, kao predvodnik inicijative u Hrvatskoj, osnovao je Hrvatski klub Sporazuma gradonačelnika koji je inicijalno okupio gradove potpisnike Sporazuma.

REGEA Sporazumu pruža strukturu podrške u Hrvatskoj na način da informira sve zainteresirane gradove o mogućnostima mreže, ali i za gradove izrađuje **Akcijske planove energetske održivog razvitka gradova/općina (SEAP-a)**; izrađuje izvješćaje o njihovoj provedbi (Akcijski izvješćaj i Implementacijski izvješćaj o provedbi) i predaje izvješćaja prema Uredu Sporazuma (ispunjavanje online obrazaca).

II. ANALIZA I OCJENA STANJA I TRENDOVA PROSTORNOG RAZVOJA

II.1 Prostorna struktura korištenja i namjene površina Općine Jelenje

Podaci o korištenju i namjeni površina se obrađuju kroz korištenje i namjenu određene važećim PPUO-om Jelenje (SN 40/07, 15/11, 37/12 – ispravak, 38/14, 09/17, SN OJ 5/18 – ispravak, 14/18, 20/19 – pročišćeni tekst i 58/23). Uz planske površine dodatno se u važećem planu analiziralo i stvarno stanje izgrađenosti građevinskog područja naselja i drugih površina planiranih za građenje.

2.1.1. Planska namjena površina

Kartogram 4. prikazuje namjenu površina planiranu na općinskom području. Sumarni iskaz površina planiranih u PPUO-u, u skladu s izmjerom površina planiranih u PPUO-u Jelenje na kartografskim prikazima PPUO-u Jelenje (1 .Korištenje i namjena površina i 4. GP naselja) iskazan je u **Tablici 6.**

Tablica 6: Iskaz prostornih pokazatelja za planiranu namjenu površina Općine Jelenje prema PPUO Jelenje

Iskaz prostornih pokazatelja za namjenu površina		Oznaka	Ukupno (ha)	% od ukupne p Općine Jelenje
1. Građevinska područja naselja:		Na	338,51	3,10%
- izgrađeni dio			24940	
- neizgrađeni dio			63,75	
- neizgrađeni uređeni dio			38,39	
- neizgrađeni neuređeni dio			25,36	
2. Građevinska područja izvan naselja		T1, T2	44,71	0,41%
- ugostiteljsko-turistička		K1	35,00	
- gospodarska – poslovna		G	7,84	
- groblja			1,87	
3. poljoprivredne površine:			110,57	1,01%
- osobito vrijedna obradiva tla		P1	7,18	0,07%
- ostala obradiva tla		P3	103,39	0,95%
4. Šumske površine:			8.205,59	75,21%
- šume gospodarske namjene		Š1	6.005,23	55,04%
- šume posebne namjene		Š3	1.553,41	14,24%
- zaštitne šume		Š2	646,95	5,93%
5. Ostalo poljoprivredno i šumsko tlo		PŠ	2.038,94	18,69%
6. Vodene površine:			171,45	1,57%
- akumulacije		A	43,82	0,40%
- retencije		R	109,96	1,01%
- vodotok Rječina			17,67	0,16%
OPĆINA JELENJE UKUPNO:			10.909,77	100,0%

Izvor podataka: IV. izmjene i dopune PPUO Jelenje SN 58/23 - obrada izrađivača Izvješća

2.1.2. Detaljni pregled općinskih površina i odnos s planiranim površinama

Građevinska područja naselja

Građevinsko područje naselja (GPN) obuhvaća područje unutar granice pojedinog naselja (naseljem se smatra prostorna jedinica čije su granice utvrđene prema [Zakonu o naseljima](#)⁷) određeno prostornim planom na kojemu je izgrađeno naselje i područje planirano za uređenje, razvoj i proširenje tog naselja. Njega čini građevinsko područje centralnog dijela tog naselja, a može ga činiti i jedan ili više izdvojenih dijelova toga naselja. Granice naselja ucrtane u PPUO-u Jelenje usklađene su s važećim službenim podacima o granicama evidentiranim u [Središnjem registru prostornih jedinica](#)⁸.

U ovom pregledu se koriste površine u skladu sa službenim podacima o granicama naselja. Osnovni podaci o građevinskim područjima naselja određeni u PPUO-u Jelenje (ukupne površine naselja, izgrađeni i neizgrađeni dijelovi građevinskih područja naselja) prikazani su u **Tablici 7**.

Podaci o površinama građevinskih područja korišteni u ovom Izvješću o stanju u prostoru su dobiveni izmjerom površina građevinskih područja naselja ucrtanih na kartografskim prikazima u grafičkom dijelu PPUO-u Jelenje.

Tablica 7: Površine građevinskih područja po naseljima iz PPUO Jelenje

Naselje	Površina statističkog naselja (ha)	Površine građevinskog područja naselja (GPN) (ha)	Udio GPN-a u površini naselja (%)	Površina izgrađenog dijela GPN-a (ha)	Udio izgrađenog dijela GPN-a u odnosu na ukupni GPN (%)	Površine neizgrađ. dijela (GPN-a) (ha)
Baštijani	82,45	0,65	0,8	0,65	100,00	-
Brnelići	60,68	5,85	9,6	3,53	60,35	2,32
Drastin	4,56	1,45	31,8	1,45	100,00	-
Dražice	203,17	151,03	74,3	109,09	72,23	41,94
Jelenje	5.118,15	34,71	0,7	21,79	62,78	12,92
Kukuljani	332,33	2,62	0,8	2,62	100,00	-
Lopača	93,65	4,28	4,6	3,42	79,95	0,86
Lubarska	20,02	5,26	26,3	4,20	79,81	1,06
Lukeži	31,08	12,45	40,1	9,29	74,62	3,16
Martinovo Selo	15,55	4,05	26,0	3,50	86,42	0,55
Milaši	30,51	5,41	0,17	4,06	75,12	1,35
Podhum	390,68	77,10	19,7	58,81	76,27	18,29
Podkilavac	4.156,09	21,91	0,5	18,09	82,57	3,82
Ratulje	17,87	2,49	13,9	2,49	100,00	-
Trnovica	74,52	2,62	3,5	1,75	66,80	0,87
Valići	22,46	0,24	1,1	0,24	100,00	-
Zoretići	256,01	6,39	2,50	4,42	69,13	1,97
Ukupno:	10.909,7	338,51	3,10	249,40	73,67	89,11

Izvor: DGU i DZS, IV. izmjene i dopune PPUO Jelenje SN 58/23 - obrada izrađivača Izvješća

⁷ Narodne novine br. 54/88

⁸ Izvor: Državna geodetska uprava, 2018.

Tablica 8: Površine građevinskih područja po naseljima iz PPUO Jelenje

Oznaka gp naselja (GPN-a) i izdvojenih dijelova	Izgrađeno GPN-a ha	Udio izgrađenih dijelova GPN-a u ukupnom GPN-u %	Neizgrađeno GPN-a ha	Udio neizgrađenih dijelova u ukupnom GPN %	Površina neizgrađenih neuređenih dijelova GPN-a ha	Površina neizgrađenih uređenih dijelova GPN-a ha	Površina GPN-a ha
Baštijani	0,65	100,00%	-	-	-	-	0,65
NA 2	0,65	100,00%	-	-	-	-	0,65
Brnelići	3,53	60,35%	2,32	39,65%	-	2,32	5,85
NA 3	3,53	60,35%	2,32	39,65%	-	2,32	5,85
Drastin	1,45	100,00%	-	-	-	-	1,45
NA 4	0,80	100,00%	-	-	-	-	0,80
NA 4a	0,65	100,00%	-	-	-	-	0,65
Dražice	109,09	72,23%	41,94	27,77%	14,38	27,56	151,03
NA 1	108,48	72,12%	41,94	27,88%	14,38	27,56	150,42
NA 1a	0,61	100,00%	-	-	-	-	0,61
Jelenje	21,79	62,78%	12,92	34,16%	1,06	11,86	34,71
NA 5	21,79	62,78%	12,92	34,16%	1,06	11,86	34,71
Kukuljani	2,62	100,00%	-	-	-	-	2,62
NA 6	2,62	100,00%	-	-	-	-	2,62
Lopača	3,42	79,95%	0,86	20,05%	-	0,86	4,28
NA 7	2,50	74,48%	0,86	25,52%	-	0,86	3,36
NA 7a	0,92	100,00%	-	-	-	-	0,92
Lubarska	4,20	79,81%	1,06	20,19%	-	1,06	5,26
NA 8	4,20	79,81%	1,06	20,19%	-	1,06	5,26
Lukeži	9,29	74,62%	3,16	25,38%	1,72	1,44	12,45
NA 9	5,47	92,66%	0,54	7,34%	-	0,54	6,01
NA 9a	3,49	55,67%	1,72	-	1,72	-	5,21
NA 9b	0,33	26,60%	0,90	73,40%	-	0,90	1,23
Martinovo Selo	3,50	86,42%	0,55	13,58%	-	0,55	4,05
NA 10	3,50	86,42%	0,55	13,58%	-	0,55	4,05
Milaši	4,06	75,12%	1,35	24,88%	-	1,35	5,41
NA 11	4,06	75,12%	1,35	24,88%	-	1,35	5,41
Podhum	58,81	76,27%	18,29	23,73%	8,20	10,09	77,10
NA 12	58,81	76,27%	18,29	23,73%	8,20	10,09	77,10
Podkilavac	18,09	82,57%	3,82	17,43%	-	3,82	21,91
NA 13	15,28	83,91%	2,93	16,09%	-	2,93	18,21
NA 13a	0,43	35,59%	0,78	64,41%	-	0,78	1,21
NA 13b	2,38	95,56%	0,11	4,44%	-	0,11	2,49
Ratulje	2,49	100,00%	-	-	-	-	2,49
NA 14	2,49	100,00%	-	-	-	-	2,49
Trnovica	1,75	66,99%	0,87	33,01%	-	0,87	2,62
NA 15	1,75	66,99%	0,87	33,01%	-	0,87	2,62
Valiči	0,24	100,00%	-	-	-	-	0,24
NA 16	0,24	100,00%	-	-	-	-	0,24
Zoretići	4,42	69,13%	1,97	30,87%	-	1,97	6,39
NA 17	4,42	69,13%	1,97	30,87%	-	1,97	6,39
Ukupno	249,40	73,67%	89,11	18,83%	25,36	63,75	338,51

Izvor: IV. izmjene i dopune PPUO Jelenje SN 58/23 - obrada izrađivača Izvešća

Ukupna površina građevinskog područja naselja iznosi 338,51 ha (**Tablica 8**), od čega izgrađeni dio iznosi 249,40 ha, a neizgrađeni dio 89,11 ha. Ukupna gustoća stanovništva u odnosu na Popis stanovništva 2021. godine iznosi 15,05 st./ha (broj stanovnika/ukupna površina građevinskih područja naselja).

Na temelju analize moguće je utvrditi mogućnost povećanja građevinskih područja naselja određenih PPUO-u Jelenje u skladu s kriterijima iz *Zakona o prostornom uređenju* te PP PGŽ-a. Prema *Zakonu o prostornom uređenju* površinu građevinskog područja svakog pojedinog naselja moguće je povećavati ako njegov izgrađeni dio dosegne najmanje 80% ukupne površine građevinskog područja pojedinog naselja. Prema PP PGŽ-u je moguće povećavati građevinska područja naselja ako ukupna površina svih izgrađenih dijelova građevinskih područja naselja dosegne najmanje 80% ukupne površine svih građevinskih područja naselja. Povećanje građevinskih područja naselja moguće je tek kad su zadovoljena oba kriterija.

Površine građevinskih područja naselja Općine Jelenje prikazane su u **Tablici 8**. Ukupna površina izgrađenog dijela svih građevinskih područja naselja iznosi **249,40 ha**, a u odnosu na ukupno građevinsko područje naselja Općine Jelenje **338,51 ha** iznosi **73,68 %**, te s tog osnova nije moguće širiti GPN, jer nije zadovoljen prethodno naveden kriterij prema PP PGŽ.

Građevinska područja izvan naselja za izdvojene namjene

Površine za izdvojena građevinska područja izvan naselja (IGPIN) su u ovom pregledu dane na temelju grafičkog dijela PPUO-a Jelenje i digitalnog ortofota za 2018. godinu Državne geodetske uprave i prikazane su u nastavku u **Tablici 9**, a u **Tablici 10** prikazane su sumarno.

Tablica 9: Površine za izdvojena građevinska područja izvan naselja u Općini Jelenje

Naselje	Izgrađeno	%	Neizgrađeno	%	Neizgrađeno -neuređeno	%	Ukupno
Jelenje	1,55	82,60	0,33	17,40	-	-	1,88
G	1,55	82,60	0,33	17,40	-	-	1,88
Lopača	-	-	1,00	100,00	-	-	1,00
T1-1	-	-	0,33	100,00	-	-	0,33
T1-2	-	-	0,68	100,00	-	-	0,68
Podhum	0,29	0,70	2,10	5,02	39,42	94,28	41,82
K1-1	0,29	12,25	2,10	87,75	-	-	2,39
K1-2	-	-	-	-	5,42	100,00	5,42
T2-1	-	-	-	-	34,00	100,00	34,00
Ukupno:	1,84	4,12	3,43	7,67	39,42	88,20	44,70

Izvor: IV. izmjene i dopune PPUO Jelenje SN 58/23 - obrada izrađivača Izvješća

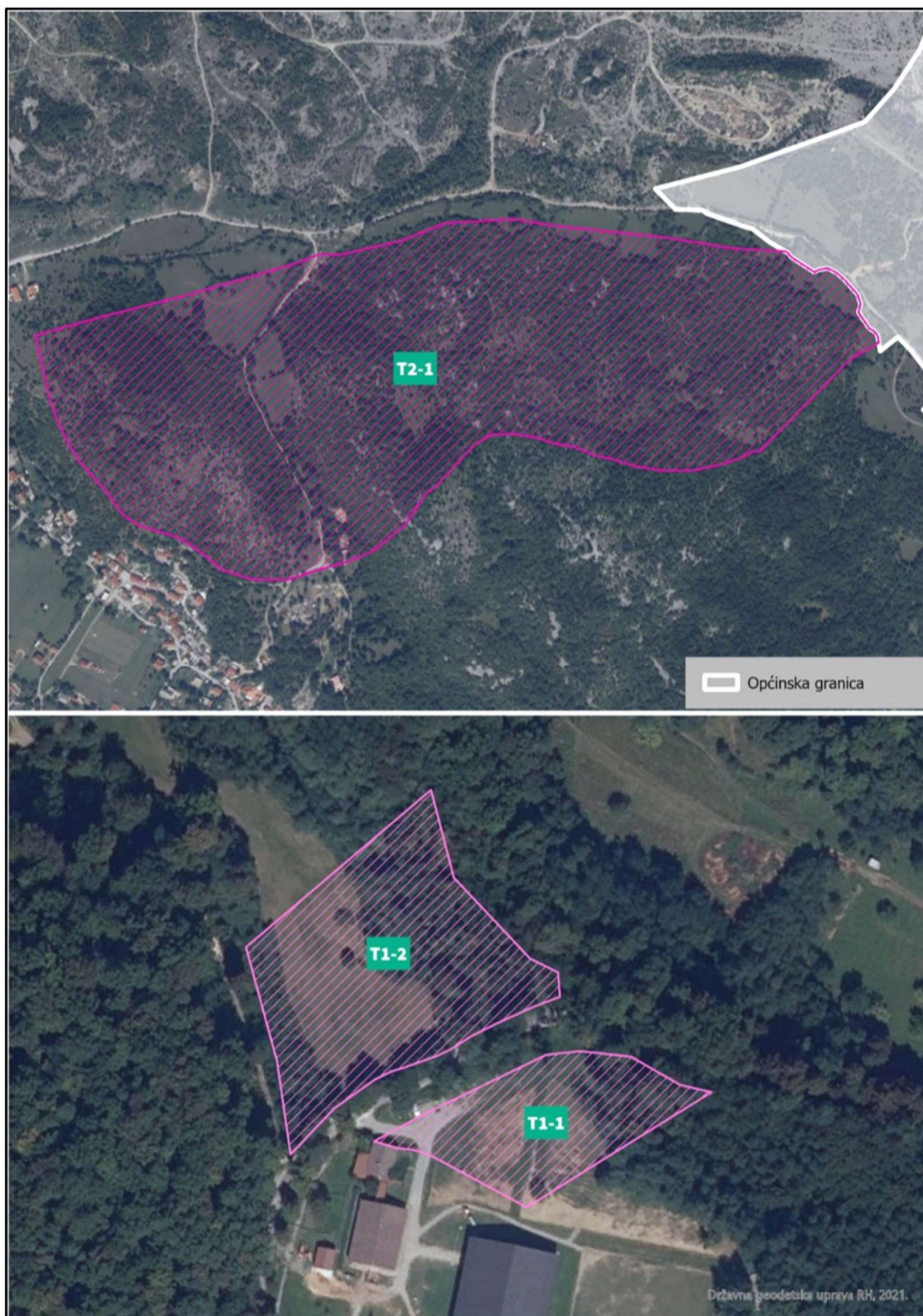
Tablica 10: Površine za izdvojena građevinska područja izvan naselja u Općini Jelenje – sumarno

Namjena	Izgrađeno	%	Neizgrađeno	%	Neizgrađeno -neuređeno	%	Ukupno
poslovna	0,29	3,75	2,10	26,86	5,42	69,39	7,82
ugostiteljsko-turistička	-	-	1,00	2,87	34,00	97,13	35,00
grobља	1,55	82,60	0,33	17,40	-	-	1,88
Ukupno:	1,84	4,12	3,43	7,67	39,42	88,20	44,70

Izvor: IV. izmjene i dopune PPUO Jelenje SN 58/23 - obrada izrađivača Izvješća

Površine izdvojenih građevinskih područja izvan naselja za ugostiteljsko-turističku namjenu (T) prikazane su na **Slici 2**, a za poslovnu namjenu (K9 i za groblja (G) na **Slici 3**.

Slika 2: Površine izdvojenih gp izvan naselja za ugostiteljsko-turističku namjenu (T)

Izvor: GIS baza Zavoda, obrada izrađivača Izvješća

Slika 3: Površine izdvojenih gp izvan naselja za poslovnu namjenu (K) i za groblje (G)

Izvor: GIS baza Zavoda, obrada izrađivača Izvješća

Područja i građevine izvan građevinskih područja

Sportsko-rekreacijska područja

Izvan građevinskih područja, PPUO-om se planiraju i područja sportsko rekreacijske namjene i to: sportsko-rekreacijski *trail* centar Rastočine (TC) i sportsko-rekreacijski centar Linčetovo (SR).

Građevine izvan građevinskog područja

Planom je predviđena izgradnja građevine u funkciji korištenja dopunskih (obnovljivih) izvora energije i helidrom, a izvan gp je izgrađena i specijalna bolnica - psihijatrijska bolnica Lopača.

II.2 Sustav naselja

Na području Općine Jelenje je 17 statističkih naselja: Baštijani, Brnelići, Drastin, Dražice (općinsko središte), Jelenje, Kukuljani, Lopača, Lubarska, Lukeži, Martinovo Selo, Milaši, Podhum, Podkilavac, Ratulje, Trnovica, Valići i Zoretići (**Tablica 11**). Naselja su razmještena u dolini Rječine te na rubnim dijelovima Grobničkog polja. Izmjenom privredne orijentacije nekad dominantna naselja uz Rječinu gube značaj, pa čak i izumiru, a naselja smještena u Grobničkom polju se šire. Rezultat je to snažnog djelovanja blizine županijskog centra - Rijeke.

Tablica 11: Izgrađene naseljske strukture iz PPUO Jelenje i gustoća naseljenosti (neto) – prikaz po statističkim naseljima

Naselje	Površina izgrađenog dijela statističkog naselja (ha)	Udio u ukupnoj površini svih izgrađenih naseljskih struktura (%)	Broj stanovnika na temelju Popisa 2021.	Gustoća naseljenosti (neto) na temelju Popisa 2021. (st/ha)
Baštijani	0,68	0,25	14	20,59
Brnelići	4,34	1,57	78	17,97
Drastin	1,42	0,50	38	26,76
Dražice	123,16	44,56	2.064	16,76
Jelenje	25,35	9,17	395	15,58
Kukuljani	2,98	1,08	90	30,20
Lopača	4,11	1,49	78	18,98
Lubarska	4,14	1,50	93	22,46
Lukeži	9,28	3,36	148	15,95
Martinovo Selo	4,14	1,50	112	27,05
Milaši	4,68	1,69	76	16,24
Podhum	58,79	21,27	1.356	23,07
Podkilavac	20,04	7,25	328	16,37
Ratulje	3,86	1,40	84	21,76
Trnovica	3,29	1,19	49	14,89
Valići	0,24	0,09	0	0,00
Zoretići	5,88	2,13	93	15,82
Ukupno:	275,95	100,00	5.096	18,47

Izvor podataka: DGU i DZS, IV. izmjene i dopune PPUO Jelenje SN 58/23, obrada izrađivača Izvešća

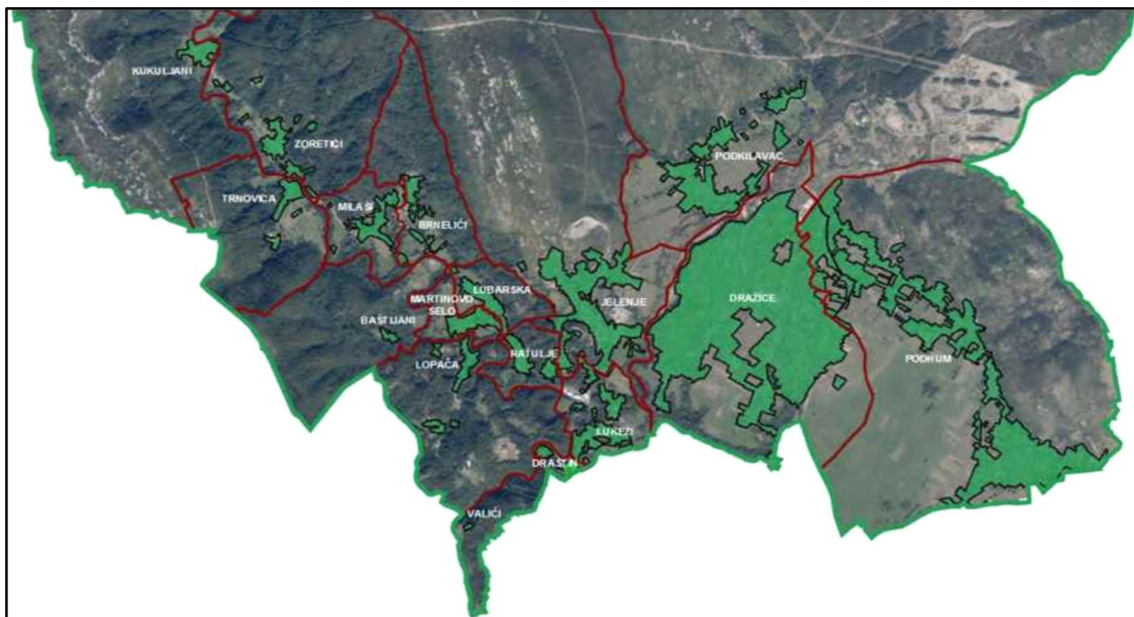
Cjelokupan dosadašnji razvoj područja općine temeljio se pretežno na zadovoljavanju stambenih potreba stanovnika, dok su se centralne, javne, društvene i kulturne potrebe obavljale u Rijeci. Posljedica ovakvog razvoja je činjenica da na području općine nema naselja koje bi svojim upravnim

i društvenim funkcijama predstavljalo poseban značaj za PGŽ.

U odnosu na prostorni razmješčaj i pokrivenost prostora proizlazi da je mreža naselja na području općine relativno nepovoljna. Osim Dražice i Podhuma s više od 1.000 stanovnika, te Jelenja i Podkilavca s 200-500 stanovnika, sva ostala naselja (njih 13) bilježe manje od 200 stanovnika te stoga nisu razvila druge funkcije osim stanovanja. Daljnja predviđanja demografskog razvoja naselja općine ovisit će najviše o društveno-ekonomskoj politici razvoja PGŽ, odnosno Općine Jelenje.

Iz **Tablice 11** vidljivo je da gotovo polovicu svih izgrađenih naseljskih struktura na području općine čini središnje naselje Dražice, nadalje 20% čini naselje Podhum, a ostala naselja pojedinačno obuhvaćaju 10% ili manje od ukupne površine izgrađenih naseljskih struktura (**Slika 4**). Prosjek gustoće naseljenosti neto za cijelu općinu iznosi 20 st/ha.

Slika 4: Izgrađene naseljske strukture (naseljeni dijelovi u jugoistočnom dijelu općine) u odnosu na statistička naselja³²

Izvor: IV. izmjene i dopune PPUO Jelenje SN 58/23

2.2.1. Obilježja izgrađenih struktura naselja (gustoća, broj i način korištenja stanova)

Analiza tipova naselja prema prostornom rasprostriranju na području Općine Jelenje izvršena je uzimajući u obzir oblik (plošno/linearno) i strukturu građevinskih područja naselja (zbijeno/rahlo, raštrkano). Analizirana su sva naselja, odnosno njihovi izdvojeni dijelovi. Analizom je utvrđeno kako su **veća naselja uglavnom oblikom koncentrirana**, a **manja su linearna** (razvijaju se uz prometnicu) dok su strukturom **sva građevinska područja naselja uglavnom rahla i raštrkana**, osim starih jezgri koja su zbijena.

Centralno naselje Dražice kao administrativno središte Općine Jelenje i najstanjenije naselje prema posljednjem popisu stanovništva (2021. - 2.047 stanovnika) karakterizira donekle skladnija gradnja te kompaktniji oblik samog naselja u cjelini. Uvidom u neizgrađene dijelove naselja uvida

se manjak izgradnje oko dijela naselja gdje su smješteni glavni javni i društveni sadržaji zbog čega bi na tom području trebalo težiti osiguranju dovoljnog prostora za razvoj javnih i društvenih sadržaja koji trenutno nedostaju te time dodatno naglasiti centralitet Dražica u okviru Općine Jelenje. Privođenje prostora planiranoj namjeni (daljnji razvoj na neizgrađeni dio gp naselja) ograničen je zbog oblika čestica poljoprivrednog karaktera - uske duge čestice zbog čega je nužno provesti urbanističku parcelaciju kojom bi se osigurao skladan daljnji razvoj.

Naselje Podhum razvija se uz dvije prometnice podno brda Hum, a građevine nastale u posljednjih dvadesetak godina razvijaju se neorganizirano oko poljoprivrednih površina ostavljajući i velike prazne prostore te tvoreći naselje koje sve manje tvori homogenu ruralnu cjelinu. Posljednjih godina značajniji je pritisak za širenjem prema brdu Hum čime se dodatno vizualno devastira krajobraz Grobničkog polja.

Naselje Podkilavac razvija se uz prometnicu i predstavlja donekle rahliju gradnju u odnosu na prijašnja naselja u 2 povijesne jezgre na rubovima područja naselja. Daljnje širenje omogućeno je prema jugozapadu naselja čime bi se u budućnosti, uz adekvatnu širinu prometnica i izgled/dimenzije građevina moglo stvoriti kompaktno naselje ruralnog karaktera.

Naselje Jelenje je prvenstveno zbijenog tipa čije građevine tvore povijesnu ruralnu jezgru. Daljnje širenje onemogućeno je hidro- i geomorfološkim značajkama terena.

Ostala manja naselja prvenstveno se razvijaju između Rječine i ceste koja od Jelenja vodi do naselja Kukuljani. Naselja u ovom području predstavljaju najatraktivniji dio općine budući da se radi o manjim naseljskim strukturama odnosno zbijenim povijesnim jezgrama ruralnih naselja (Kukuljani, Martinovo Selo, Lubarska, Trnovica, Lukeži) koja su se u novije vrijeme proširila uz prometnice, te u nekim dijelovima srasla u veća linearna naselja karakterizirana rahlom i raštrkanom izgradnjom s pretežito obiteljskim kućama. Nova izgradnja izvan jezgri često svojim oblikom i dimenzijama narušava skladnu sliku povijesnih ruralnih građevinskih sklopova uz Rječinu. Jezgre naselja i naknadna proširenja uz prometnice tvoreći linearnu cjelinu, karakteriziraju nedostatak centra pojedinog mjesta, a daljnje širenje i oblikovanje funkcionalnijih i skladnijih cjelina naselja limitirano je prvenstveno osjetljivošću okolnog prostora.

Analiza stanova prema načinu korištenja potvrđuje rezidencijalni karakter općine, pri čemu je velika većina stambenih jedinica namijenjena stalnom stanovanju (gotovo 99% prema *Popisu*). Analizom veličine naselja utvrđuje se kako se značajan broj uglavnom njihovih izdvojenih dijelova gp naselja sastoji od jedno do tek nekoliko izgrađenih građevnih čestica, a bez ikakvog centraliteta ili značaja za buduće širenje naselja. Ovakve izdvojene dijelove gp naselja potrebno je isključiti iz osnovnog gp naselja te za njih propisati uvjete rekonstrukcije načelno istovjetne uvjetima gradnje koji se propisuju za nove građevine unutar gp naselja.

Prema PPUO-u Jelenje uočava se da se granice statističkih naselja načelno poklapaju s granicama gp naselja, ali pri tome tvore zasebne enklave izdvojenih dijelova gp naselja koje su u naravi sastavni dio drugog naselja s kojim su u kontaktu te time funkcionalno i prometno povezani. Uslijed navedenog potrebno je redefinirati obuhvate gp naselja i njihovih izdvojenih dijelova, a slijedom toga zasebnom odlukom Općinskog vijeća utvrditi nove granice statističkih naselja.

2.2.2. Mreža društvenih djelatnosti po naseljima

Društvene djelatnosti utječu na razvoj gospodarstva i unapređuju odnose u zajednici, stoga su od iznimnog značenja za cjelokupni razvoj općinskog područja i njegova okruženja. U nastavku je po naseljima prikazana mreža društvenih djelatnosti na kraju razmatranog izvještajnog razdoblja.

Javne službe

Lokalnu samoupravu čini Općina Jelenje (u daljnjem tekstu općina) čije je sjedište u središnjem naselju Dražice (**Slika 5**). Uz načelnika i Općinsko vijeće, upravni dio poslova obavlja Jedinstveni upravni odjel u kojem se obavljaju svi stručni, opći administrativno-tehnički i drugi poslovi za potrebe Općinskog vijeća, načelnika i njihovih radnih tijela.

Slika 5: Općinska zgrada

Izvor: foto arhiva Zavoda

Odjel obavlja poslove iz upravnih područja: društvenih djelatnosti, gospodarstva, financija, komunalnih djelatnosti, zaštite okoliša i gospodarenja otpadom, prometa i veza, imovinsko-pravnih odnosa, upravljanja nekretninama na području općine, te druge poslove koji su zakonom, drugim propisima i općim aktima stavljeni u nadležnost općine kao jedinice lokalne samouprave.

Odjel je podijeljen na 3 odsjeka i to: Odsjek za opće i pravne poslove, Odsjek za komunalne poslove, te Odsjek za proračun i financije.

Na području općine djeluje i Općinsko vijeće, predstavničko tijelo građana i tijelo lokalne samouprave, koje donosi odluke i akte u okviru prava i dužnosti općine te obavlja i druge poslove u skladu s Ustavom, Zakonom i Statutom općine. Općinsko vijeće ima ukupno 13 vijećnika.

Predškolski odgoj i obrazovanje

Na području općine djeca predškolskog uzrasta pohađaju dječji vrtić „Grobnički tići“ koji se nalazi u Podhumu. Broj polaznika vrtića po godinama izvještajnog razdoblja prikazan je u **Tablici 12**.

Tablica 12: Broj polaznika vrtića po godinama izvješajnog razdoblja

Vrtić „Grobnički tići“					
upisna godina	jaslice 1-3 godine	skupine	vrtić od 3 godine	skupine	predškola
2018./2019.	13	1	105	4	17
2019./2020.	15	1	105	4	14
2020./2021.	15	1	101	4	11
2021./2022.	14+16	2	101	4	13

Izvor: Općina Jelenje

U vrtiću je rad organiziran u redovnom 10 satnom programu. Skupine se dijele prema kronološkoj dobi djeteta, stoga su sve skupine formirane po dobnom uzrastu djece. Velika pažnja posvećuje se prostorno-materijalnom okruženju i dokumentiranju procesa učenja djece kao podlozi u razvoju kurikuluma. Temeljno polazište programa u vrtiću je Nacionalni kurikulum koji ima cilj utjecati na cjelovit razvoj i odgoj djeteta na humanističko-razvojnom pristupu usklađenom s individualnim razvojem svakog djeteta.

Osim redovitih programa nudi se i specijalizirani program engleskog jezika. Temeljna obilježja programa:

- Cjelodnevni program (desetosatni),
- Za djecu od 5 godine nadalje,
- Program se provodi od strane odgojitelja certificiranih za provođenje engleskog programa,
- U skladu s humanističko-razvojnom koncepcijom,
- Stvaralačku upotrebu jezika i spontanost u govorenju,
- Teme i sadržaji programa za rano usvajanje engleskog jezika u skladu su s temama redovnog programa vrtića.

Cjelodnevni program se ostvaruje unutar dvije odgojne skupine (starijoj mješovitoj i starijoj).

U vrtiću se također provodi program predškole koji je obavezan za svu djecu u godini prije polaska u osnovnu školu i dio je sustava odgoja i obrazovanja u RH. Provodi se kao kraći program za djecu koja ne pohađaju redoviti vrtićki program, odnosno kao integrirani program za djecu koja ga pohađaju.

Cilj programa predškole je osigurati uvjete koji će djeci omogućiti usvajanje novih znanja, vještina, vrijednosti i stavova, odnosno kompetencija s naglaskom na razvoj inovativnosti, stvaralaštva, rješavanja problema, razvoj kritičkog mišljenja, poduzetnosti, informatičke pismenosti i socijalnih kompetencija. Za djecu uključenu u redovne programe vrtića program predškole se odvija od 1. listopada do 31. svibnja tekuće godine. Upisi za kraći program predškole za djecu koja nisu obuhvaćena redovnim programom vrtića provode se tokom mjeseca listopada. Kraći program predškole se organizira od 1. veljače do 31. svibnja u minimalnom trajanju od 250 sati.

Osnovna zadaća programa predškole je razvijanje i unapređivanje tjelesnih, emocionalnih, socijalnih i spoznajnih potencijala djeteta te poticanje komunikacijskih vještina potrebnih za nove oblike učenja. Program je odobrilo Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa RH.

Osnovnoškolsko obrazovanje

U okviru OŠ «Jelenje-Dražice» (Slika 6), nastava se do 2021. godine odvijala u 2 zgrade: u Jelenju za učenike od 1. – 4. razreda, a u Dražicama za učenike od 5. – 8. razreda.

Slika 6: Bivša OŠ «Jelenje-Dražice»

Izvor: foto arhiva Zavoda

Rekonstrukcijom i dogradnjom zgrade OŠ „Jelenje-Dražice“ i izgradnje školske sportske dvorane u Dražicama, škola u 2021.-oj godini počinje djelovati kao cjelina.

Projektom je obuhvaćena potpuna rekonstrukcija i dogradnja zgrade škole u Dražicama (Slike 7 - 10). Kapacitet zgrade se proširio i sad obuhvaća 21 učionicu u odnosu na prvotnih 10, a 5 učionica ima izlaz na terasu i vrt. Povećan broj učionica omogućio je objedinjenu nastavu iz 2 školske zgrade u 1 i omogućio je jednosmjenski rad. Sve učionice su opremljene najsuvremenijom opremom. Uređena je kuhinja s novom opremom, blagovaonica, lift za učenike teže pokretljivosti i nova kotlovnica na pelete.

Slika 7: Školska blagovaonica

Izvor: foto arhiva Zavoda

Slika 8: Školska knjižnica

Izvor: foto arhiva Zavoda

Slika 9: Školska zbornica

Izvor: foto arhiva Zavoda

Slika10: Atrij nove škole

Izvor: foto arhiva Zavoda

Dograđena je i jednodjelna školska sportska dvorana (**Slika 11**), prva u povijesti Dražica, na istočnom dijelu parcele sa zasebnim ulazom. Školska sportska dvorana toplom vezom povezana je sa zgradom škole. U prizemlju je smješten ulazni prostor, sanitarije, garderoba, spremište za sportske rekvizite, kabinet te prostori kotlovnice i radiona domara. Na katu je mala dvorana sa svojim spremištem i veza prema hodniku škole te manji dio tribina za gledaoce. Cjelokupnim zahvatom građevina škole povećala se za oko 2.800 m² bruto.

Slika 11: Jednodjelna sportska dvorana

Izvor: foto arhiva Zavoda

Sukladno podacima iz e-Matice, OŠ Jelenje-Dražice je u periodu od 2019. godine do 2022. godine polazio sljedeći broj učenika po upisnim godinama prikazanim u **Tablici 12**, gdje je vidljivo da se broj upisanih učenika konstantno povećavao od 2019. do 2021. godine u kojoj je povećan broj odjeljenja nižih i viših razreda. U 2022. godini je broj upisanih učenika neznatno pao.

Tablica 12: Broj upisanih učenika OŠ Jelenje-Dražice od 2019. godine do 2022. godine

OŠ Jelenje – Dražice od 2019. do 2022. godine			
upisna školska godina	broj učenika po upisnoj školskoj godini	broj razrednih odjela od 1 do 4. razreda	broj razrednih odjela od 5 do 8. razreda
2018./2019.	357	9	10
2019./2020.	370	9	10
2020./2021.	371	10	10
2021./2022.	368	10	10

Izvor: Općina Jelenje

Zdravstvo

Na području općine je zdravstvena zaštita organizirana preko Doma zdravlja PGŽ-a u ambulanti u ispostavi Dražice (**Slika 12**). U njoj se nalazi 1 privatna stomatološka ordinacija, 2 ordinacije opće medicine, ordinacija za pedijatriju (pedijatar ordinira 2 dana u tjednu u prostoru ambulate) te ordinacija patronažne sestre Doma zdravlja Rijeka. Područje općine pokriva privatna Ljekarna „Milanka Ivandić.“

Osim navedenih djelatnosti u sklopu Doma zdravlja, na području općine djeluju i 3 privatne stomatološke ordinacije, te privatna ordinacija za obavljanje zdravstvene djelatnosti iz područja plastične kirurgije, zdravstvene njege i rehabilitacije bolesnika.

Slika 12: Ambulanta u Dražicama

Izvor: foto arhiva Zavoda

Na području općine djeluje Psihijatrijska bolnica Lopača, specijalna bolnica čiji je osnivač Grad Rijeka, a namijenjena je za liječenje duševnih bolesti i poremećaja te rehabilitaciju oboljelih (**Slika 13**). Kapacitet bolnice je 165 kreveta, a u bolnici je zaposleno ukupno 95 osoba. Bolnica se nalazi u zaleđu Rijeke, niti desetak km od centra grada, u području zelenog pojasa s nekoliko desetaka tisuća m² prostora, koji potpada pod samu bolnicu. Nažalost ne postoji mogućnost dolaska autobusnom linijom.

Bolnica se prostorno sastoji od nekoliko paviljona, unutar kojih se nalaze odjeli, međusobno povezani bolničkim parkom.

Slika 14: Psihijatrijska bolnica u Lopači

Izvor: foto arhiva Zavoda

Socijalna skrb

Za poslove socijalne skrbi nadležan je Centar za socijalnu skrb Rijeka. Kvalitetna socijalna skrb i kontinuirana briga o mještanima važan je zadatak i prioritet uprave općine. Stoga je uspostavljen *Paket socijalnih mjera* za pomoć u rješavanju egzistencijalnih problema - oblik pomoći na koje mještani imaju pravo, a „pokrivene su” sve kategorije stanovništva, od najmlađih do najstarijih. Paketi mjera nastali su upravo u razgovoru s mještanima i njihovim potrebama, pa su mjere podijeljene u nekoliko kategorija: po zahtjevu mještana, financiranje programa i medicinske usluge. Na području općine djeluje i Obiteljski dom Drastin, kapaciteta 20 ležaja (**Slika 14**).

Slika 14: Obiteljski dom Drastin

Izvor: foto arhiva Zavoda

U sljedećem izvještajnom razdoblju općina planira otvoriti **Dom za starije**, kao ispostavu Doma Kantrida, s kvalitetnim i stručnim kadrom. Mještani treće dobi će u svojem kraju i blizu obitelji provoditi rehabilitaciju i umirovljeničke dane uz kvalitetnu skrb i mogućnost dnevnog boravka.

Primorsko goranska županija je pokrenula projekt izgradnje domova izvan velikih sredina, odnosno da domovi za starije budu u područjima gdje ljudi žive cijeli svoj životni vijek. Radi se o puno humanijem projektu jer su blizu svojih obitelji pa su i posjete češće, a imaju i svu potrebnu zdravstvenu skrb. Projekt će se kandidirati za sredstva EU. Radi se o velikom domu u kojemu sudjeluju 5 JLS (Čavle, Jelenje, Klana, Viškovo, Kastav).

U svakoj od navedenih JLS koja ima u svojem vlasništvu objekt koji se više ne koristi, bit će izgrađen i mali obiteljski dom - **Dnevni centar za starije osobe** službenog naziva je „I dalje zajedno 65+“, a u sklopu istog projekta. Općina je ponudila zemljište i objekt za tu namjenu (**Slika 15**).

U prvoj fazi projekta planiran je dnevni centar koji će uključivati prostorije za cjelodnevni boravak u prizemlju te mogućnost odmora u sobama na prvim i drugim etažama. U novoj zgradi naći će se glavni ulaz, kuhinjski blok, dizalo za dostavu obroka na prve i druge etaže, stubište, uredi, sala za sastanke te multifunkcionalna prostorija koja će služiti kao blagovaonica i dnevni boravak. Planira se i proširenje unutarnjih prostora na vanjske terase te prostor za potrebe fizikalne terapije. Jednako tako, značajan dio parcele bit će sačuvan za uređenje vanjskih površina.

Objekt je planiran na području nekadašnje stare škole, koja se nalazi blizu ulaza na groblje Jelenje i ima prilaz na glavnu cestu koja Jelenje spaja sa Čavlima i Rijekom. Građevinu je potrebno u potpunosti rekonstruirati (**Slika 15**).

Slika 15: Zgrada stara škole u Jelenju

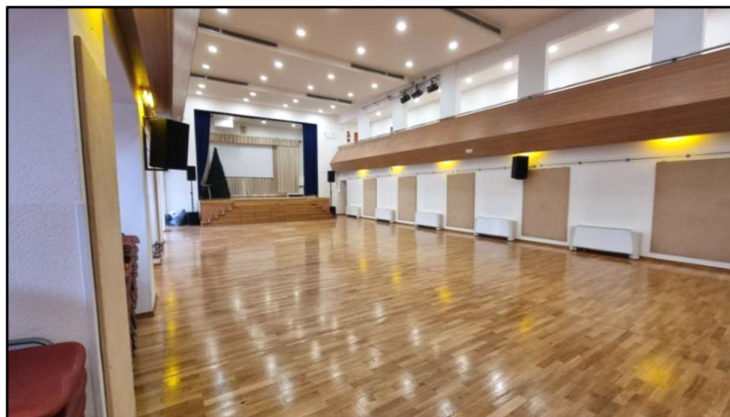
Izvor: Foto arhiva Zavoda

Kultura

Dom kulture nalazi se u sklopu poslovnog centra Dražice. Dvorana obuhvaća pozornicu, parter, balkon, backstage prostor i sanitarni čvor. Opremljena je grijanjem, razglasnom opremom, LCD projektorom, rasvjetnim tijelima (reflektorima) i pianinom. Parter dvorane je kapaciteta 300 sjedećih mjesta mobilnog tipa. Balkon dvorane kapaciteta je 200 stajaćih mjesta (**Slika 16**). Dvorana ima i 2 režije (iznad pozornice i na dnu balkona). U Domu kulture održavaju se gotovo sve manifestacije društvenog značaja, pa je moguće je organizirati koncerte, priredbe, izložbe, natjecanja, tribine,

simpozije, projekcije, promocije, vjenčanja i brojne druge svečanosti. Dom kulture je često domaćin događajima financiranim kroz programe kulture, sporta i socijalnih programa općine, a u njemu se održavaju i općinske sjednice. Koriste ga i udruge, kao što su Nogometni klub Rječina, udruga umirovljenika, udruga šahista, udruga stolnotenisača i udruga dizača utega.

Slika 16: Dvorana i pozornica u Domu kulture u Dražicama

Izvor: Internet

Županijski bibliobus započeo je s radom 2004. godine kao rezultat partnerskog projekta Gradske knjižnice Rijeka i PGŽ-a koja do danas najvećim dijelom financira njegov rad. Osnovni cilj projekta je obuhvatiti knjižničnim uslugama općine u PGŽ bez drugog oblika djelatnosti narodne knjižnice kao i rubna područja gradova i općina u brdsko-planinskom području, koja imaju knjižnicu samo u svom središtu. Općina redovito sufinancira Županijski bibliobus. Obzirom na veliku prostornu površinu i veći broj naselja, bibliobus je, na području općine optimalno rješenje budući da obilazi ukupno 6 stajališta u 5 naselja (Dražice, Jelenje Podhum, Potkilavac i Kukuljani), 2 puta u dvotjednom ciklusu, 1 u jutarnjoj, 1 u poslijepodnevnoj smjeni, tako da je dostupan svim kategorijama članova. Čitaonice se nalaze u Jelenju, Podhumu (**Slika 17**), Zoretićima, Dražicama, Podkilavcu i u Lukežima (**Slika 18**).

Slika 17: Čitaonica u Podhumu

Izvor: Foto arhiva Zavoda

Slika 18: Čitaonica u Lukežima

Izvor: Foto arhiva Zavoda

Muzeji, galerije, zbirke

Na svega nekoliko metara od Gašparovog mlina u Martinovom Selu, smješten je Zavičajni muzej Općine Jelenje (**Slika 20**). Bogata etnografska zbirka s eksponatima od konca XIX. do polovice

prošlog stoljeća svjedoči o zanimljivoj grobničkoj povijesti. Muzej je otvoren 2007. godine, a u njemu se nalaze više od 500 izložaka. Posebno su zanimljivo uređene kuhinja i spavaća soba, na način kako su se uređivale bolje stojeće kuće pred više od stotinjak godina. Naravno, tu su i brojni uporabni predmeti – od tanjura i pribora za jelo do ručnika i češljeva, posuda za pranje i umivanje, te raznih alata i nošnji (**Slika 19**). Obilaskom Kovačije u Dražicama, Gašparovog mlina i Zavičajnog muzeja u Martinovom Selu može se steći cjelovitija slika o nekadašnjem načinu života na ovom području.

Slika 19: Zavičajni muzej u Martinovom Selu

Izvor: Internet stranice Općine Jelenje

Slika 20: Zgrada Zavičajnog muzeja

Izvor: Foto arhiva Zavoda

Gašparov mlin u Martinovom Selu - Na području općine, kao i na čitavom području Grobnišćine, život je u davni bio pravi “težački” – živjelo se od obrade zemlje i uzgoja stoke, a područje je obilovalo i vrsnim zanatlijama. Dah prošlosti očuvan je i za današnje generacije u starome mlinu, jedinom preostalom od nekadašnjih 27 mlinova na Rječini (**Slike 21 i 22**). Gašparov mlin uz slap u Martinovom Selu danas obavlja svoju nekadašnju funkciju i otvoren je za posjetitelje. Mlin je sagrađen 1650., današnji izgled dobio je 1929., a nakon rekonstrukcije ponovno je pokrenut 1992.

Posjetitelji mogu vidjeti kako je nekada nastajao kruh od zrna do pogače, a tu se mogu razgledati i predmeti, poput starog sita, stari i više od 200 godina. Posebnost Gašparovog mlina je u tome što je i nakon nekoliko stoljeća još uvijek u funkciji, žito se melje na starinski način, što se još rijetko gdje može vidjeti, a to je posebno zanimljivo najmlađima, koji ovdje mogu doznati kako se dobiva brašno.

Slika 21: Gašparov mlin

Izvor: Internet stranice Općine Jelenje

Slika 22: Gašparov mlin

Izvor: Foto arhiva Zavoda

Kovačija u Dražicama - Preko 80 godina kovačija je u vlasništvu obitelji Marčelja i sačuvana je u izvornom obliku s opremom koja se stoljećima koristila u radionicama kovača. Stoga je jelenjska kovačija sastavni dio turističke ponude općine.

Kao dokaz važnosti takvih radionica nekada, treba spomenuti da je malo Jelenje imalo čak 3 kovačije, a današnja kovačija omogućava posjetiteljima da barem donekle dobiju uvid u to kako se nekada živjelo i radilo – od običnih popravaka do kovanja lopata, krampova, ograda, noževa i ostalih proizvoda od željeza. Pogled na ložište u kojem se vatra gotovo i nije gasila, nakovanj i potreban alat za oblikovanje željeza na visokim temperaturama pobuđuje interes posjetitelja, a kovač Damir Marčelja rado demonstrira i pokazuje posjetiteljima kako se nekada radilo u kovačiji. Upravo rad kovača Damira Marčelje ovoj kovačiji daje istodobno i život i povijesnu dimenziju pokazivanja jednog od važnijih tradicionalnih zanata koje posjetitelji mogu “uživo” vidjeti u jelenjskoj kovačiji, koja je naročito prigodna za ljubitelje starina i zanatske tradicije koja u jelenjskom kraju traje od početka 19. stoljeća.

Izložbeni postav Margarete Krstić nalazi se u centru Dražica (ulaz Spizza) na Trgu mlikarice. Skulpture najpoznatije grobničke umjetnice, postavljene su u vidu stalnog postava, koji sadrži 15 skulptura na temu kako su živjeli i odijevali se naši stari krajem 19. i početkom 20. stoljeća. Mještani i gosti Jelenja mogu, na simboličan način, dobiti uvid u ljudsku dimenziju prošlosti, jer su skulpture tematski vezane za svakodnevne rodno kraja u bilježenju „života“ koji neumitno nestaje i daje nam iskreni iskaz generacija koje su tu „prošlost“ mogle živjeti do nedavna, do zadnje mlikarice Matilde, vodarice, drvarice, pralje i svega onoga što je značilo život i preživljavanje Grobnika i Grobinštine iz koje potječe. Stekla je međunarodni ugled sa svojim umjetničkim kreacijama, u vidu keramičkih figura, posloženih u 3 tematska ciklusa: „Kako su živjeli i oblačili se naši stari“, „Jaslice“ te „Marijanski ciklus“. Stalni izložbeni postav prvi put je predstavljen javnosti 2009. godine.

Sport

Nogometno igralište nalazi se u samom centru Dražica (**Slika 23**). Travnjak je veličine 10.893 m². Travnata površina održava se na dnevnoj razini, a igralište posjeduje i cjelokupnu infrastrukturu s višenamjenskim reflektorima za korištenje noću. Dvorište travnate površine čini i vanjska mreža u kojoj se čuva alat za održavanje. Praćenje događanja na travnjaku moguće je i s dvije bočne tribine (južna i istočna). Ispod južne tribine nalaze se zatvoreni prostori potrebni za održavanje treninga, utakmica i raznih događaja. Zatvoreni prostor čine 4 svlačionice opremljene grijanjem i tuševima, 2 sanitarna čvora te svlačionica za trenere. U sklopu zatvorenog prostora nalazi se i ugostiteljski objekt veličine 90-ak m² s vlastitim sanitarnim čvorom.

Slika 23: Nogometno igralište u Dražicama

Izvor: Foto arhiva Zavoda

Slika 24: Vanjsko školsko igralište

Izvor: Foto arhiva Zavoda

Cijeli kompleks nogometnog igrališta multifunkcionalne je naravi te je pogodan za najrazličitije oblike događanja i manifestacija. Kompleks ima 3 ulaza od kojih je 1 adekvatan za ulaz teretnih vozila ili vozila zaštite (npr. vatrogasnog vozila ili vozila hitne medicinske pomoći), 2 su ulaza adekvatna za ulaz osoba s invaliditetom te 1, ujedno najmanji, za ulaz štice osobe ili VIP gostiju. Na nogometnom igralištu odvijaju se brojne sportske manifestacije.

U okviru OŠ Jelenje-Dražice nalazi se školska sportska dvorana i vanjsko polivalentno igralište (**Slika 24**). Boćarski domovi nalaze se u Dražicama, Zoretićima i Podhumu.

Boćarski dom Dražice nalazi se 400-tinjak metara od centra Dražica na županijskoj cesti ŽC5055 prema Jelenju (**Slika 25**). Dom ima 2.300 m² boćarskog terena koji je pogodan za turnire i treninge.

Dvorana je opremljena grijanjem, svlačionicama, sanitarnim čvorovima i tribinama. Osim boćarskih turnira dom je pogodan i za druga sportska prvenstva kao i za organizaciju kulturnih i društvenih događaja veličine do 1.000 posjetitelja. Osim boćarskih turnira dom je bio domaćin i državnih natjecanja (državno natjecanje u dizanju utega 2015.) kao i brojnih domaćih estradnih umjetnika. Uz boćarski dom nalazi se ugostiteljski objekt s vlastitim sanitarnim čvorom. Dvorište doma ima vlastiti parking.

Slika 25: Boćarski dom Dražice

Izvor: Foto arhiva Zavoda

Slika 26: Kuglana u Dražicama

Izvor: Foto arhiva Zavoda

Kuglana Dražice nalazi se u centru Dražica na katu poslovnog centra. Kuglana ima 4 staze standard marke FUNK (**Slika 26**) te posjeduje europski certifikat koji omogućava održavanje međunarodnih natjecanja. Popratni sadržaji kuglane su 2 svlačionice s tuševima i sanitarni čvor. Svi prostori kuglane opremljeni su grijanjem. Tribine su opremljene sa 64 sjedeća mjesta.

Klub dizača utega „Rječina 75“ je amaterski sportski klub koji djeluje u Dražicama. Natjecanja u dizanju utega organiziraju se u Domu kulture Dražice i u Boćarskom domu Dražice. Članovi kluba natječu se na brojnim prvenstvima diljem naše zemlje i inozemstva. Ženska kadetska ekipa bila je najuspješnija sportska ekipa općine u 2021.-oj godini.

Rekreacija

Poticanje sporta i tjelesne kulture u općini, jedan je od važnijih dijelova razvoja. Općina se ponosi brojnim terenima za različite oblike sportskih aktivnosti, od kojih dominiraju boćarski tereni koji su zastupljeni u nizu naselja. Uz prethodno navedene objekte u kojima je predviđena mogućnost

rekreacije građana, općina ima prirodne ljepote idealne za zaljubljenike u rekreaciju na otvorenom uključujući planinarenje, lov, biciklizam i boravak u prirodi. Na području općine nalazi se približno 50 km biciklističkih staza, a najpoznatija šetnica dugačka je oko 20 km i vodi od izvora Rječine do grada Rijeke. Šetnica uz Sušicu kružnog je oblika, dugačka je više od 2 kilometra. Lagana i rekreativna ruta proteže se uz pritok Rječine koji nazivamo Sušica, a koji teče samo u vrijeme jakih kiša i odatle je vjerojatno i dobio ime. Laganim hodom ta se šetnica prijeđe za 30 minuta. Šetnja po ravnom i utabanom terenu nije zahtjevna pa je ruta najprihvatljivija za obitelji s djecom te starije osobe uz ugodan boravak u prirodi. Za rekreativne i profesionalne sportaše ruta se može proći trkom ili oštrim hodom, a svojim geostrateškim položajem spaja Dražice, Podkilavac i Jelenje. Konfiguracija staze i kružni oblik idealan je za rekreacijsko trčanje i održavanje kondicije, no stazu možete proći i biciklom.

Otprilike na sredini staze osmišljen je **fitness-park** s nizom sprava za vježbanje, a postavljene su i klupe, koševi za smeće, kao i prostor za info table.

Općina Jelenje 2019. godine započela je s realizacijom novog projekta pod nazivom »**Drvored ljubavi uz Sušicu**« (Slika 27). Projekt ima za cilj, na simboličan način, iskazivanje ljubavi prema voljenoj osobi, pa će tako parovi i svi ljudi dobre volje moći kupiti i odabrati svoje stablo, uz koje će doći metalna pločica s imenom para ili natpisom po želji. Kompletan prostor šetnice uz Sušicu iznimno je lijep i atraktivan, posebno zbog pogleda na Grobničke Alpe.

Slika 27: „Drvored ljubavi uz Sušicu“ i uređeni fitness-park

Izvor: Intrnet

Slika 28: Konjički klub „Vodičajna“ u Lukežima

Izvor: Foto arhiva Zavoda

Nebeski labirinti nalaze se na području Dražica, a postavljeni su uz samu stazu. 9 kamenih skulptura asociraju na nebeski labirint, a o povezanosti s planetima doznaje se na samoj stazi. Posebna atrakcija je veliki slap koji u vrijeme obilnih padalina privlači svojom snagom i ljepotom, a uz njega se nalazi i vodomjer tako da možete saznati koliko vode protječe slapom.

Prve sportske aktivnosti na području općine zabilježene su u okvirima sokolskog društva Jelenje, a prva amaterska sportska društva vezana su uz lov i ribolov.

Za ljubitelje konja i jahanje omogućeno je rekreativno i terapijsko jahanje u Konjičkom klubu „Vodičajna“ u Lukežima (Slika 28) te u Konjičkom centru „Linčeto“ u Lopači.

Udruge u Općini Jelenje

Društveni je život u općini prilično aktivan i to naročito u sportskim aktivnostima, što se vidi i u **Tablici 14** u nastavku Izvešća.

Tablica 14: Popis udruga u Općini Jelenje

Udruge u sportu		
	Datum upisa	Datum ispisa
BK " Podhum"	28.12.1998	-
BK "Rječina"	05.06.1998	-
NK "Rječina"	06.02.1998	-
Košarkaški klub „Jelenje Dražice“	23.07.2004	-
OK "Rječina"	15.10.1998	-
Pikado klub "Formula 1"	05.10.2012	-
Klub dizača utega "Rječina"	23.12.1998	-
Kuglački klub "Ričina"	08.05.2018	-
Stolnoteniski klub "Rječina"	17.03.2009	-
BK "Zoretići"	08.06.1998	-
ŠRK "Rječina" Dražice	17.06.1998	-
Planinarsko društvo "Obruč"	14.04.1998	-
Šahovski klub "Rječina"	28.04.2000	-
Konjički klub "Vodičajna" Lukeži	15.07.1998	-
Biciklistički klub „Grobnik“	08.11.2011.	-
Parajedriličarski klub Lumen	18.9.2005	-
Taekwondo klub "Rječina" - Jelenje	20.12.2001	-
Ženski kuglački klub „Ričina“	25.08.2014	24.02.2022.
Ženski boćarski klub „Dražice“	03.09.2015	24.12.2022.
Nanbudo klub Rijeka	29.11.2022	-
Društvo Športske rekreacije-„Isport“	06.08.2008	31.05.2019
Socijalno humanitarne udruge		
Udruga osoba s mišićnom distrofijom	27.02.1998	-
Udruga umirovljenika Općine Jelenje	30.08.2007	-
Udruga hrvatskih branitelja – dragovoljaca Domovinskog rata PGŽ	04.02.1999	-
Udruga dragovoljaca i veterana domovinskog rata RH	15.01.1998	-
Udruga antifašističkih boraca i antifašista Općine Jelenje	09.03.1999	-
Udruga Podhumskih žrtava	17.07.2012	-
Udruga „Koga briga“	26.02.2006	-
Udruge u kulturi		
Ogranak Matice Hrvatske u Jelenju	17.12.2013	-
KUD „Zvir“	01.06.1998	-
Udruga „Margareta Cro art“	10.04.2014	-
Udruga „Grobnički dondolaši“		
Udruga „Jelenske maškare“	02.02.2006	-
Udruga „Gromiški Lokarin“	22.12.2011	11.11.2019
Udruga spasimo Ričinu - u likvidaciji	29.07.2020	18.01.2021.
„Mesopusna kunpanija Zoretići“	29.01.2019	

Udruga „051“	18.01.2014	-
Udruge demokratsko političke kulture		
Udruga „Creative Media“	24.06.2015	09.02.2023.
Udruga „Mandala“	28.02.2022	-
Udruge u gospodarstvu		
Lovačko društvo "Divokoza" Jelenje	15.06.2011	-
Lovačko društvo "Jelen"		

Izvor: Podaci Općine Jelenje

Manifestacije u Općini Jelenje

Na području općine djeluju udruge u sportu i kulturi, koje su aktivno uključene u mnogobrojne cjelogodišnje manifestacije, koje se kroz cijelu godinu održavaju na ovom području.

U Dražicama se svake godine održava manifestacija na spomen mlikarici „Feral ki’j pušćal sinjal“, u spomen svim mlikaricama s Grobnišćine i okolnih mjesta. Općina Jelenje i Turistička zajednica Općine Jelenje organiziraju manifestaciju da se trag koji su mlikarice u ovom kraju ostavile nikad ne izbriše. Program je obogaćen izložbom, štandovskom prodajom, glazbom i plesom. Festival palente i sira središnji je događaj koji u centru Dražica okuplja brojne Grobničane i goste ovoga kraja. Održava se krajem lipnja, svake druge godine (održan je 2018. i 2022. godine, a 2020. zbog pandemije obilježen je kuhanjem palente na Hahliću), a tom se prigodom kuha palenta od preko 500 kilograma (Slika 29). Uz palentu tradicionalno se dijeli i grobnički sir. Na samom festivalu sudjeluje stotinjak volontera, članovi udruga područja općine i oko 30-ak kuhara.

Slika 29: Festival palente i sira

Izvor: Internet stranice Općine Jelenje

Osim ovih manifestacija, u centru Dražica svake godine održava se manifestacija „Vilija Božja“, tradicionalna marena na Badnjak, a u vrijeme adventa organiziraju se razne manifestacije za djecu i odrasle u Domu kulture.

U sklopu 5. godišnjeg doba TZO organizira Maškare na Jelenju, od dizanja pusta, maškaranih tanci, obahajanja Dondolaša, dječje redute, do poznate Balinjerade. Grobnička balinjerada, tradicionalna je manifestacija koja iz godine u godinu uveseljava mještane i goste jelenjskog kraja i dio je zbivanja velikog Riječkog karnevala. Održava se već više od 15 godina u mjesecu siječnju ili veljači, ovisno o

trajanju mesopusta. Od Jelenja do mosta Sušice, po velikoj nizbrdici, spušta se svake godine 20-tak kreativnih kareta.

„Mihoja“

Općini Jelenje početkom rujna započinje obilježavanje „Mihoje“, uz bogat program koji pripremaju općina i pripadajuća turistička zajednica, kao i brojne udruge koje djeluju na jelenjskom području. Sv. Mihovil zaštitnik je istoimene jelenjske župe, koji se obilježava i kao Dan Općine Jelenje. Stoga, prigodno, manifestacije i druženja traju cijeli mjesec i čine glavni i najveći program kroz godinu. Više od 20 kulturnih, zabavnih i sportskih manifestacija pripremljene su za mještane i goste. Mihoja, kao vjerski blagdan, obilježava se svečanim misnim slavljem u župnoj crkvi u Jelenju, inače zaštićenom spomeniku kulture. Velikom glazbenom feštom u Boćarskom domu „Dražice“ tradicionalno se završava obilježavanje Mihoje, kada glazbenu manifestaciju posjeti nekoliko tisuća ljudi.

„Zakantajmo i zatancajmo po domaći va Jelenju“

U sklopu Mihoje, zaštitnika jelenjske župe i Dana Općine Jelenje, već više od 2 desetljeća održava se međunarodna folklorna večer po nazivom „Zakantajmo i zatancajmo po domaći va Jelenju“. Tradicionalno je to druženje na kojemu se grobničkoj publici predstavlja kanat i tanac iz svih krajeva Hrvatske i svijeta. Renomirane folklorne, pjevačke i sviračke skupine rado dolaze u Dražice, kako bi mještanima i gostima prezentirali svoju baštinu i ljubav prema zavičaju. Veliko je to kulturno događanje i manifestacija koja njeguje kulturnu baštinu, tradiciju te narodne plesove i pjesme, a organizator smotre je Kulturno-umjetničko društvo Zvir, društvo s velikom međunarodnom reputacijom, koje ujedno njeguje nasljeđe grobničkoga kraja.

Sportske manifestacije u organizaciji TZO Jelenje daju naglasak na biciklističke utrke (Slika 30), planinarenje i edukativne šetnje. U organizaciji sportskih manifestacija veliku ulogu imaju Biciklistički klub Grobnik i Planinarsko društvo Obruč. TZO Jelenje aktivno radi na kreiranju i održavanju biciklističkih i planinarskih staza, te su one sastavni dio ponude aktivnog turizma.

Slika 30: Biciklistička utrka

Izvor: Internet stranice Općine Jelenje

„Hahlići Trail“

Početkom svibnja, već tradicionalno, na jelenjskom području se održava sportska manifestacija pod nazivom „Hahlići Trail“, trail running utrka koja privlači 300-tinjak natjecatelja iz cijele regije i susjednih država, kao i sudionike s drugih kontinenata. Manifestacija je važna za jelenjski kraj jer promovira aktivan način života, kao i Grobničke Alpe, pružajući svim sudionicima jedinstveno iskustvo trčanja u predivnoj prirodi Hahlića.

„Gro Alps Bike Marathon“

Biciklistička utrka pod nazivom „Gro Alps Bike Marathon“ održava se krajem svibnja, a sama utrka prolazi kroz općine Jelenje i Čavle. Dvjestotinjak biciklista redovito stiže na Grobnik odvoziti jedinstven marathon. Stoga je riječ o značajnoj sportskoj manifestaciji na kojoj se može testirati najsuvremenija biciklistička oprema.

Međunarodna „MTB utrka Trnduro“

Međunarodna „MTB utrka Trnduro“ vozi se početkom rujna na obroncima Trnovice. Organizator zanimljive utrke je BBK Team Rodeo, u suradnji s općinom i pripadajućom turističkom zajednicom. Enduro biciklizam je oblik ekstremnog biciklizma koji uključuje i preferira spustove u kombinaciji sa skokovima i uzbrdice koje se svladavaju kako bi se došlo do spustova. Podrazumijeva vožnju prirodom, šumom, livadama, kamenjarima, odnosno općenito manje dostupnim mjestima za običnog biciklistu i bicikle. Općina među rijetkima u Hrvatskoj ugošćuje utrku tog karaktera. Utrka u Jelenju odvija se na padini od Kopice, vrh Saršoni, kroz šumu do cilja u Martinovom Selu. Trka ima 5 etapa, odnosno staza, s tim i 5 računanja vremena, a vozači naprave 5 uspona ukupne visine 1.010 metara u 18,2 kilometara i 5 spustova dužine 6,2 kilometra. Međunarodna „MTB utrka Trnduro“ danas je izrasla u jednu veliku i respektabilnu sportsku manifestaciju, koja iz godine u godinu okuplja sve veći broj biciklista, iz Hrvatske, ali i susjednih zemalja. Trnduro utrka dio je programa blagdana sv. Mihovila, Mihoje, koji se obilježava i kao Dan Općine Jelenje.

Memorijalni turnir „Bruno Ban“

Početkom lipnja, već više od 2 desetljeća, održava se memorijalni turnir „Bruno Ban“. Radi se o najmasovnijem nogometnom turniru namijenjenom mlađim dobnim kategorijama koji traje 2 dana. Turnir se održava na stadionu u Dražicama, a u pravilu nastupa dvadesetak ekipa. Pogibija mladog igrača NK Rječine 1995. godine uoči odlaska na međunarodni nogometni turnir u Italiju, potakla je tadašnje trenere i rukovodstvo kluba da osmisle jedan nogometni turnir koji će postati memorijalni, a kojim će se sačuvati sjećanje na mladog i darovitog igrača Bruna Bana. Tradiciju u organiziranju turnira nogometaši NK Rječine čuvaju do današnjih dana, uz pomoć Turističke zajednice i Općine Jelenje.

Izložba njemačkih ovčara

Početkom svibnja za sve ljubitelje i prijatelje životinja organizira se renomirana izložba njemačkih ovčara na nogometnom igralištu NK Rječina u Dražicama. Naime, radi se o najvećoj specijalnoj izložbi te pasmine u Hrvatskoj, a svake godine sudjeluje 70-tak izlagača iz Hrvatske i svijeta. U goste tako stižu izlagači iz Italije, Slovenije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Srbije i Bugarske, a sve natjecatelje ocjenjuje renomirani sudac za njemačke ovčare. Okupljeni uzgajivači, kao i mještani te

gosti imaju priliku vidjeti najbolje primjerke pasmine iz regije, koji se ocjenjuju u ukupno 6 kategorija, podijeljenih po dobi, spolu i položenom radnom ispitu. Uz to, općina se brendira kao pet friendly destinacija što potvrđuje i ovakva vrsta manifestacije.

Interventne službe

U zoni Astra Dražice, na adresi Obrovac 41 Dražice Jelenje (**Slika 31**) djeluje dobrovoljno vatrogasno društvo Ivan Zoretić Španac – DVD Jelenje, koje je stručna udruga vatrogasaca od interesa za RH u djelatnosti zaštite od požara. Vlastitim su sredstvima, potpuno samostalno i neovisno, krenuli u novi investicijski ciklus s ciljem izgradnje Vatrogasno-spasilačkog centra Grobnik (**Slika 32**), kao i pravilnijeg skladištenja postojeće vatrogasne opreme i vozila.

Slika 31: Zona Astra Dražice

Izvor: Internet stranice Općine Jelenje

Slika 32: Vatrogasno-spasilački centar Grobnik

Izvor: Internet stranice Općine Jelenje

Vatrogasno društvo, uz primarnu djelatnost ima registrirane dodatne gospodarske djelatnosti, kao što su “kresanje grana”, zimsku službu te mogućnost rješavanja manjih komunalnih zahvata. **Postojeći vatrogasni dom u Dražicama bit će pretvoren u Društveni dom za mlade.**

Vjerske građevine i sakralni objekti

Crkva sv. Mihovila u Jelenju (**Slika 33**) zaštićeni je spomenik kulture. Građena je na mjestu stare kapelice sv. Mihovila na brežuljku zvanom Gorica od 1812. do 1814. godine kad je dovršen krov.

Uređenje crkve završeno je 1821. godine, no i nakon toga u nekoliko je navrata kroz povijest dodatno uređivana i širena pa je to danas prostrana i lijepa crkva s 3 lađe i velikim kamenim oltarom.

Crkva u Jelenju najveći je objekt povijesno-kulturnog značenja u općini i spada među najstarije sačuvane objekte na jelenjskom području, a blagdan sv. Mihovila, zaštitnika župe, ujedno se slavi i kao Dan Općine Jelenje, 29. rujna.

Slika 33: Crkva sv. Mihovila

Izvor: Foto arhiva Zavoda

Slika 34: Neogotička kapela Sv. Roka

Izvor: Foto arhiva Zavoda

Crkva sv. Maksimilijana Kolbea u Podhumu - crkva u Podhumu (**Slika 35**) podružnica je crkve sv. Mihovila u Jelenju, riječ je o prvoj crkvi u Hrvatskoj koja je posvećena sv. Maksimilijanu Kolbeu, poljskom franjevcu i svećeniku. Na području općine postoje niz kapelica od kojih su neke stare i do 135 godina (naselje Brnelići) te 120 godina (naselje Podhum) i danas, uz primarnu vjersku namjenu, postaju i kulturno dobro. Na **Slici 34** prikazana je neogotička kapela Sv. Roka u Kukuljanima, a na **Slici 36** Grobna Kapela Sv. Roka u Jelenju.

Slika 35: Crkva sv. Maksimilijana Kolbea

Izvor: Foto arhiva Zavoda

Slika 36: Grobna Kapela Sv. Roka

Izvor: Foto arhiva Zavoda

2.2.3. Otvorene javne površine

Trg mlikarice na središnjem trgu u Dražicama (**Slika 37**), nazvanom upravo po mlikarici, postavljen je njima u čast, 2007. godine i spomenik ženi – simbolu grobničkog kraja i mukotrpnog života kroz povijest. Drvena skulptura, autora Rajka Sroka, obnovljena je 2018. godine. Također je osmišljena i posvećena posebna manifestacija „Feral ki je pušćal sinjal“. U ne takvoj davnoj prošlosti Grobniščina je bila poznata po mlikaricama – vrijednim ženama koje su mlijekom opskrbljivale dio građana Rijeke, svakodnevno prelazeći pješke put od Grobničkih sela do Rijeke s teškim teretom na leđima. Gotovo je svako seosko domaćinstvo imalo barem jednu kravu, a mnogi i više. Grobničani su kravlje mlijeko koristili u prehrani, svježe ili prerađeno u sir, a dio mlijeka su otpremali stanovnicima Rijeke.

Slika 37: Trg mlikarice u Dražicama

Izvor: Foto arhiva Zavoda

Slika 38: Javni trg i šterna u Podkilavcu

Izvor: Foto arhiva Zavoda

Utabani put kojim su išle od mjesta Hrastenica do Donje Orehovice s vremenom je nazvan Mlikaričin put. Mliječna staza što se slijevala s grobničkih pašnjaka u Rijeku presušila je krajem 1990-ih, kada su i posljednje mlikarice prestale s tim teškim poslom.

Javni trg i šterna koja krasi prostor uređeni su u Podkilavcu u centru naselja. (**Slika 38**). Prostor sada izgleda funkcionalno i sigurno, a namijenjen je druženju i okupljanju mještana. Što se tiče prilaza i samog trga, prostor ispred čitaonice i šterne u Podkilavcu asfaltiran je u potpunosti i postavljeni su rubnjaci, kako bi se ogradila i istaknula stara šterna. Prilikom izvođenja radova uklonjen je stari drveni telefonski stup te ostaci starih stupova za električnu energiju. Također su označena i parkirna mjesta. Na ovom je prostoru općina početkom godine postavila i Wi-Fi zonu koju najviše koristi mladež za besplatan internet u pokretu.

Dječja igrališta u Općini Jelenje

Na području općine u naselju Podhum nalaze se 4 dječja igrališta, a po 1 u Dražicama, Podkilavcu, Jelenju, Ratuljama i Zoretićima (**Tablica 15**).

Dječja igrališta u općini prikazana su na **Slikama 39 do 48**. Na svim igralištima i u parkovima općina je ugradila nove sprave i općenito poboljšala njihovu infrastrukturu zajedno s okolišem. Mjesta okupljanja mladih i njihovih obitelji u korak su s ostatkom planova za uljepšavanje izgleda cijele općine.

Tablica 15: Dječja igrališta u Općini Jelenje (po naseljima)

Dječja igrališta u Općini Jelenje po naseljima
Dječje igralište u Podhumu – adresa Podhum 329
Dječje igralište u Podhumu – adresa Podhum 340a
Dječje igralište uz dječji vrtić „Grobnički tići“ – adresa Podhum 125
Dječje igralište u Podhumu – adresa Podhum 16a
Dječje igralište allegra u Dražicama - Vele dražice 69
Dječje igralište u Podkilavcu - Podkilavac 85
Dječje igralište u Jelenju – malo dječje igralište, adresa Jelenje 23
Dječje igralište u Ratuljama – Ratulje 5
Dječje igralište u Zoretićima – Zoretići 38

Izvor podataka: Općina Jelenje

Dječje igralište u Jelenju je u potpunosti obnovljeno. Igrala su sanirana i dorađena. Obnovljene su klupice i postavljeni prigodni koševi za smeće, a na kompletnu podlogu stavljen je novi pijesak. Zbog zaštite imovine od vandalizma postavljen je i video nadzor. Posljednje dječje igralište koje je obnovljeno u izvještajnom razdoblju, nalazi se u Podkilavcu i svečano je otvoreno 2021. godine (Slika 42).

Slika 39: Dječje igralište Dražice

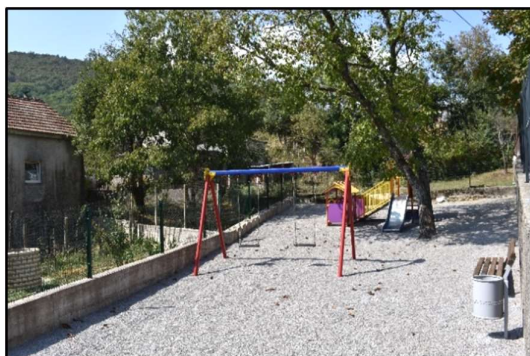
Izvor: Foto arhiva Zavoda

Slika 40: Dječje igralište Jelenje

Izvor: Foto arhiva Zavoda

Slika 41: Dječje igralište Zoretići

Izvor: Foto arhiva Zavoda

Slika 42: Dječje igralište Podkilavac

Izvor: Foto arhiva Zavoda

Slika 43: Dječje igralište Ratulje

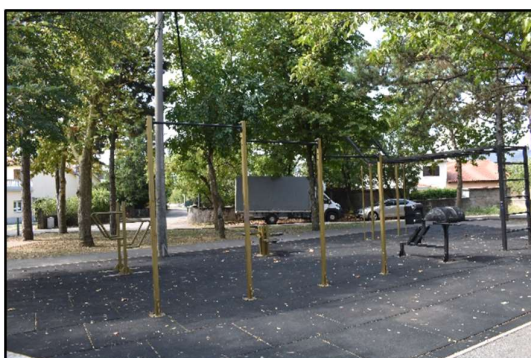
Izvor: Foto arhiva Zavoda

Slika 44: Dječje igralište Pothum 1

Izvor: Foto arhiva Zavoda

Slika 45: Dječje igralište Pothum 2

Izvor: Foto arhiva Zavoda

Slika 46: Dječje igralište Pothum 3

Izvor: Foto arhiva Zavoda

Slika 47: Dječje igralište Pothum 4 a

Izvor: Foto arhiva Zavoda

Slika 48: Dječje igralište Pothum 4 b

Izvor: Foto arhiva Zavoda

Općinska uprava također razmatra nove lokacije za izgradnju dječjih igrališta, a postojeća će postepeno dorađivati i oplemenjivati.

II.3 Gospodarske djelatnosti

2.3.1. Tržište rada

Zaposlenost

Zaposleni su sve osobe koje su zasnovele radni odnos s poslodavcem, na određeno ili neodređeno vrijeme, neovisno o duljini radnog vremena i vlasništvu pravne osobe. U zaposlene su uključeni pripravnici (vježbenici), osobe na porodnom dopustu i bolovanju te osobe koje su iz bilo kojeg razloga odsutne s posla do prekida radnog odnosa.⁹

U nastavku se analiziraju dostupni podaci o zaposlenosti koje objavljuje Državni zavod za statistiku (DZS). Na području općine u 2022. godini bilo je ukupno **490 zaposlenih**, što je niti 1 posto više zaposlenih nego početne godine izvještajnog razdoblja, 2019. godine.

Analiza zaposlenosti u izvještajnom razdoblju ukazuje da je najveći broj zaposlenih evidentiran u 2020. godini, nakon čega je broj zaposlenih pao, da bi neznatno narastao u 2022. godini, kada je u općini bilo zaposleno 490 osoba u pravnim osobama. Broj zaposlenih u analiziranom razdoblju rastao je s prosječnom godišnjom stopom od **0,27 posto (Tablica 16)**.

Tablica 16: Zaposleni u pravnim osobama (stanje na dan 31.03.), razdoblje 2019.-2022.

	Zaposleni kod pravnih osoba
2019.	486
2020.	516
2021.	484
2022.	490
2022.(2019=100)	100,8
Ø godišnja stopa 2019.-2022.	0,27%

Izvor: Državni zavod za statistiku; Obrada izrađivača Izvešća

Od ukupnog broja zaposlenih u 2022. godini **43,9 posto je bilo žena**, dok je **muškaraca bilo 56,1 posto**.

Pregled zaposlenih u pravnim osobama prema nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti /NKD 2007. u razdoblju 2019. do 2022. godine slijedi u nastavku Izvešća.

Od ukupnog broja zaposlenih u pravnim osobama (490 zaposlenih) prema NKD-u 2007. u 2022. godini najveći dio je bio zaposlen u djelatnosti **prerađivačke industrije** (34,3 posto) i u djelatnosti **zdravstvene zaštite i socijalne skrbi** (17,6 posto) te djelatnosti **građevinarstva** (12,2 posto).

Tablica 17 nam ukazuje da je u nekolicini djelatnosti u 2022. godini zabilježen **pad zaposlenosti** u odnosu na 2019. godinu; primjerice u **stručnim, znanstvenim i tehničkim djelatnostima** te **javnoj upravi i obrani; obveznom socijalnom osiguranju**. Nasuprot tome, veći broj zaposlenih osoba u 2022. godini u odnosu na početnu godinu Izvještajnog razdoblja, 2019. godinu zabilježen je u **djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane** (73 posto) te **trgovini na veliko i na malo; popravku motornih vozila** (24 posto) i **prerađivačkoj industriji** (18 posto).

⁹ www.dzs.hr

Tablica 17: Zaposleni u pravnim osobama prema NKD-u 2007. stanje 31. ožujka, Općina Jelenje

		2019.	2020.	2021.	2022.	2022. (2019.=100)	Ø godišnja stopa rasta/pada 2019./2022.
C	Prerađivačka industrija	142	132	147	168	118%	5,76%
F	Građevinarstvo	61	118	67	60	98%	-0,55%
G	Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila	41	59	46	51	124%	7,55%
H	Prijevoz i skladištenje	22	23	26	18	82%	-6,47%
I	Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	11	5	12	19	173%	19,98%
M	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	47	19	22	17	36%	-28,75%
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	-	2	1	8		
O	Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	7	6	6	4	57%	-17,02%
P	Obrazovanje	50	54	53	55	110%	3,23%
Q	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	90	90	92	86	96%	-1,50%
R	Umjetnost, zabava i rekreacija	2	2	-	-		
S	Ostale uslužne djelatnosti	-	-	-	4		
Ukupno:		486	516	484	490	101%	0,27%

Izvor: Državni zavod za statistiku; <https://dzs.gov.hr/>; Obrada izrađivača Izvješća

Nezaposlenost

Nezaposlene osobe jesu osobe u dobi od 15 do 65 godina, sposobne ili djelomično sposobne za rad, koje nisu u radnom odnosu, aktivno traže posao i raspoložive su za rad.

U 2022. godini na području općine evidentirane su **103 nezaposlene osobe**. Stopa nezaposlenosti¹⁰ je u 2022. godini u općini iznosila je visokih 17,4 posto¹¹, što je znatno više od vrijednosti ovog pokazatelja na razini PGŽ-a (6,9 posto).

U nastavku u **Tablici 18** slijedi pregled nezaposlenih osoba ukupno i prema spolu u Općini Jelenje za izvještajno razdoblje od 2019. do 2022. godine, a koji ukazuje na lošiji položaj žena na tržištu rada.

Tablica 18: Nezaposlenost u Općini Jelenje ukupno i po spolu, razdoblje 2019.-2022.

	2019.	2020.	2021.	2022.	2022. (2019.=100)	Ø godišnja stopa rasta/pada 2019./2022.
Muškarci	34	52	53	41	121%	6,44%
Žene	65	81	79	62	95%	-1,56%
Ukupno:	99	133	132	103	104%	1,33%
Udio muškaraca:	34,34%	39,10%	40,15%	39,81%		
Udio žena:	65,66%	60,90%	59,85%	60,19%		

Izvor: HZZ, on line statistika, <https://statistika.hzz.hr/>

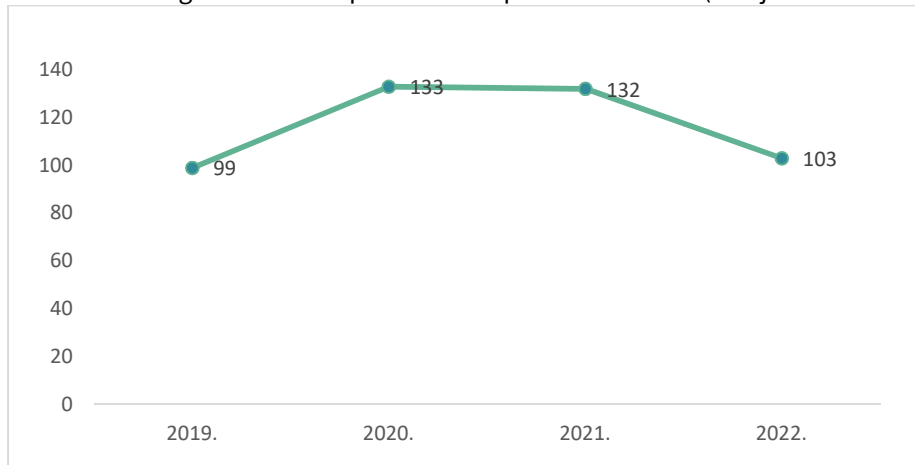
¹⁰ Stopa registrirane nezaposlenosti izračunava se kao odnos nezaposlenih prema ukupnome aktivnom stanovništvu.

¹¹ Prema vlastitom izračunu temeljenom na podacima HZZ o nezaposlenosti 2022. godina te podacima o zaposlenima DZS-a.

Gledano po spolu, u 2022. godini bilo je 60,19 posto nezaposlenih žena te 39,81 posto nezaposlenih muškaraca.

Ukupna nezaposlenost se gledajući izvještajno razdoblje smanjila. No ipak, zabilježeno je da je broj nezaposlenih osoba u početnoj godini Izvješća, 2019. godini bio niži nego u završnoj godini izvještajnog razdoblja, 2022. godini. Broj nezaposlenih značajno je narastao u 2020. i 2021. godini, a što se vjerojatno može pripisati učincima pandemije Corona virusa. Opisana oscilacija broja nezaposlenih vidljiva je iz **Grafikona 3** u nastavku Izvješća.

Grafikon 3: Registrirana nezaposlenost u općini 2019.-2022. (stanje na dan 31.12.)

Izvor: Podaci HZZ, Statistika on-line – Registrirana nezaposlenost; Obrada izrađivača Izvješća

Analizirajući nezaposlene s obzirom na razinu obrazovanja u 2022. godini, najviše je nezaposlenih **završilo srednju školu** i to gotovo 70 posto od ukupnog broja nezaposlenih. **Završenu osnovnu školu** imalo je 12 posto nezaposlenih, dok je nezaposlenih osoba **s fakultetom, akademijom, magisterijem, doktoratom** u 2022. godini bilo 11 posto (**Tablica 19**).

Tablica 19: Nezaposleni prema razini obrazovanja, Općina Jelenje, 2019.-2022. godina

Stupanj obrazovanja	2019.	2020.	2021.	2022.
Bez škole i nezavršena osnovna škola	6	6	4	0
Završena osnovna škola	14	16	15	13
Srednja škola	61	87	89	71
Prvi stupanj fakulteta, stručni studij i viša škola	8	11	13	8
Fakultet, akademija, magisterij, doktorat	10	12	11	11
Ukupno:	99	132	132	103

Izvor: Podaci HZZ, Statistika on-line – Registrirana nezaposlenost; Obrada izrađivača Izvješća

2.3.2. Analiza poduzetničke aktivnosti na području Općine Jelenje

Ovaj dio Izvješća temelji se na podacima o financijskim rezultatima poduzetnika preuzetim od FINA-e. Podaci su preuzeti i analizirani na razini JLS i ukupno na razini PGŽ.

U 2022. godini na području Općine Jelenje poslovao je ukupno 101 **poduzetnik**¹², koji je prihodovao 45.361.218 € te zapošljavao 439 **zaposlenih**. Dobit razdoblja 2022. godine iznosila je 3.522.739 €. Od

¹² Broj poduzetnika se odnosi na broj subjekata koji su predali GFI (godišnji financijski izvještaj) za zadnju statističku godinu.

101 poduzetnika koji djeluju na području općine 94 je **mikro poduzetnika**, 6 je **malih poduzetnika** te 1 **srednji poduzetnik**.

Što se tiče uvoza i izvoza, u 2022. godini 19 je poduzetnika uvoznika, dok ih je 15 poduzetnika **izvoznika**.

Financijski rezultati gospodarstvenika

Ostvareni udjeli poduzetnika općine u ukupnim pokazateljima PGŽ-a (*ukupni prihodi, ukupni rashodi*) kreću se na razini od oko 0,59 posto. Općina ima 0,84 posto udjela u ukupnom broju tvrtki u PGŽ u 2022. godini (**Tablica 20**).

Tablica 20: Ostvareni udjeli poduzetnika Općine Jelenje u ukupnim pokazateljima poduzetnika Primorsko goranske županije, 2022.godine

Opis	2019.	2022.
Udio u ukupnim prihodima PGŽ	0,57%	0,59%
Udio u ukupnim rashodima PGŽ	0,56%	0,59%
Udio u ostvarenoj neto dobiti PGŽ	0,76%	0,67%
Udio u ostvarenim gubitcima u PGŽ	0,23%	0,18%
Udio tvrtki u PGŽ	0,83%	0,84%

Izvor: FINA, infobiz.fina.hr; Obrada izrađivača Izješća

U nastavku slijedi analiza obilježja svih poduzetnika i njihovog doprinosa poduzetništvu. Potom se iznose osnovni financijski rezultati poduzetnika koji su registrirani na području općine; po svim djelatnostima te konačno detaljnija analiza **ključnih djelatnosti** na početku i na kraju izvještajnog razdoblja, 2019. i 2022. godini.

Razdoblje od 2019. do 2022. godine obilježeno je **pozitivnim kretanjima** gotovo svih pokazatelja poduzetničkog sektora na području općine, a što je vidljivo iz **Tablice 21**. u nastavku Izješća.

Tablica 21: Pregled odabranih pokazatelja financijskih rezultata poduzetnika Općine Jelenje, razdoblje 2019.-2022.godine

Pokazatelj	2019.	2020.	2021.	2022.	2022/2019. (%)
Broj poduzeća	93	97	100	101	109%
Broj zaposlenih	382	388	392	439	115%
Prosječna neto plaća po zaposlenom (u EUR)	719,86	707,24	763,00	810,10	113%
Broj dobitaša	59	60	60	71	120%
Broj gubitaša	34	37	40	30	88%
Broj izvoznika	9	10	10	15	167%
Broj uvoznika	12	12	13	19	158%
Ukupni prihodi	30.747.208 €	31.076.455 €	38.334.949 €	45.361.218 €	148%
Ukupna dobit prije oporezivanja	1.716.366 €	2.274.459 €	2.884.367 €	3.522.739 €	205%
Novostvorena vrijednost po zaposlenom - pokazatelj produktivnosti	23.258,63	24.014,12	28.190,85	28.684,54	123%
Koeficijent tekuće likvidnosti	1,63	1,73	1,80	1,75	108%
Koeficijent zaduženosti	0,49	0,51	0,53	0,53	108%

Pokazatelj	2019.	2020.	2021.	2022.	2022/2019. (%)
Koeficijent obrtaja ukupne imovine	1,52	1,53	1,77	1,88	124%
Ekonomičnost ukupnog poslovanja, u %	104,62	106,74	106,75	107,80	3,18 p.b.
Rentabilnost ukupne imovine - neto (ROA), u %	5,17	7,90	9,12	11,28	6,11 p.b.

Izvor: Podaci FINE, info.biz.hr; Obrada izrađivača Izvješća

Broj registriranih poduzetnika povećavao se u prosjeku 2,79 posto godišnje (s 93 na 101 poduzeće), dok je istovremeno broj zaposlenih rastao sa 4,75 posto godišnje (s 382 zaposlena na 439 zaposlenih).

U 2022. godini svi poduzetnici na području Općine Jelenje ostvarili su prihode od 45,3 milijuna eura i kumulativnu bruto dobit od 3,5 milijuna eura. U usporedbi s 2019. godinom ukupni prihodi poduzetnika su ostvarili rast od 48 posto, dok se bruto dobit povećala za 105 posto.

Prosječna neto plaća po zaposlenom (u eur) također raste i to u prosjeku 4,01 posto godišnje. Broj poduzetnika dobitaša (onih koji su tekuću kalendarsku godinu zaključili s pozitivnim poslovnim rezultatom) povećan je s 59 koliko ih je bilo u 2019. na 71 u 2022. godini, dok je broj poduzetnika koji su poslovali s gubitkom smanjen s 34 poduzetnika u 2019. na 30 u 2022. godini. U promatranom razdoblju povećao se i broj poduzetnika izvoznika kao i broj poduzetnika uvoznika.

Na pozitivna kretanja poduzetničkog sektora općine ukazuju sve analizirane vrijednosti pokazatelja, poput pokazatelja produktivnosti, koeficijenta tekuće likvidnosti, koeficijenta obrtaja ukupne imovine te ekonomičnosti i rentabilnosti. Iznimka je koeficijent zaduženosti koji je veći za 0,04 posto u 2022. godini u odnosu na 2019. godinu, no i dalje je vrijednost pokazatelja povoljna.

Detalniji uvid u stanje poduzetničkog sektora na području Općine Jelenje dat će analiza kretanja financijskih rezultata poduzetnika po ključnim gospodarskim djelatnostima.

Ukupni prihodi poduzetnika su tijekom razdoblja od 2019. do 2022. godine rasli po prosječnoj godišnjoj stopi od 13,84 posto, dok su ukupni rashodi poduzetnika tijekom izvještajnog razdoblja rasli po prosječnoj godišnjoj stopi od 12,71 posto.

Osnovni financijski rezultati gospodarskih djelatnosti; Općina Jelenje, 2019. i 2022. godina prikazani su u **Tablici 22**, koja se nalazi na kraju ovog Izvješća.

Pojedinačno gledano, najveće prihode u 2022. godini ostvarile su slijedeće djelatnosti: C. Prerađivačka industrija (45,4 posto), G. Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikala (36,6 posto) te F. Građevinarstvo (9,9 posto).

Najveći rast prihoda, gledajući odnos 2022. i 2019. godine, zabilježen je u S. Ostale uslužne djelatnosti koje su ostvarile godišnji rast od 79,54 posto; N. Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti s godišnjim rastom od 32,15 posto te u djelatnosti P. Obrazovanja, koja je rasla s godišnjom stopom od 32,15 posto. Isto tako značajan rast ostvaren je i u djelatnostima: G. Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikala (66,6 posto); I. Djelatnost pružanja smještaja te priprema i usluga hrane (104,2 posto) te Q. Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi (130,8 posto).

Jedine djelatnosti kod kojih je zamijećen pad ukupnih prihoda u 2022. godini u odnosu na 2019. godinu su djelatnost C. Prerađivačke industrija (pad od 3,8 posto) te djelatnosti E. Opskrbe vodom, uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje vodom i R. Umjetnost, zabava i rekreacija, a koje više nisu zastupljene na području Jelenja u 2022. godini.

Pojedinačno gledano, najveće rashode u 2022. godini ostvarile su slijedeće djelatnosti: C. Prerađivačka industrija (44,9 posto), G. Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikala (37 posto) te F. Građevinarstvo (10,2 posto).

Najveću dobit prije oporezivanja u 2022. godini ostvarile su slijedeće djelatnosti: C. Prerađivačka industrija (48,6 posto), G. Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikala (31,2 posto) te F. Građevinarstvo (8,4 posto).

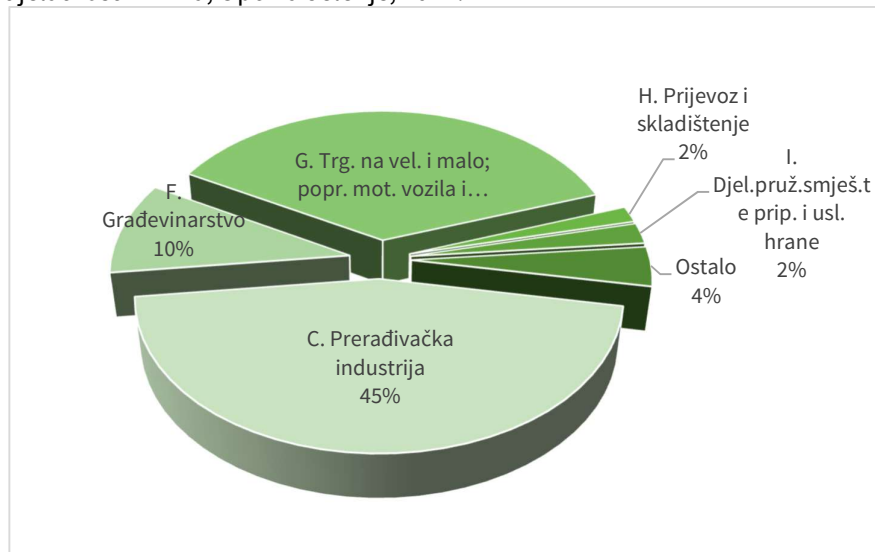
Najveći gubici prije oporezivanja ostvareni su u djelatnosti G. Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikala (28,8 posto) te F. Građevinarstvo (24,8 posto).

Ključne gospodarske djelatnosti

Analiza ostvarenih prihoda 2022. godine pokazala je da su nositelji gospodarstva u općini poduzetnici **prerađivačke industrije** (45,4 posto), **trgovine na veliko i malo; popravka motornih vozila i motocikala** (36,6 posto) te **građevinarstva** (9,9 posto).

Udjeli navedenih djelatnosti u ostvarenim ukupnim prihodima prikazani su na **Grafikonu 4** u nastavku Izvješća.

Grafikon 4: Struktura ukupnih prihoda poduzetnika prema područjima djelatnosti NKD-a, Općina Jelenje, 2022.

Izvor: FINA, infobiz.fina.hr; Obrada izrađivača Izvješća

Gore 3 nabrojane djelatnosti na području Općine Jelenje zajedno ostvaruju **91,9 posto ukupnog prihoda** te zapošljavaju **76,3 posto ukupnog broja zaposlenih** te sukladno tomu njima treba obratiti posebnu pozornost u daljnjem razvoju općine. U nastavku Izvješća se prikazuju **glavni financijski pokazatelji** ostvareni u navedenim djelatnostima u izvještajnom razdoblju; od 2019.–2022. godine.

C - PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA

Dominantna djelatnost po kriteriju ukupnog prihoda u općini je djelatnost **prerađivačke industrije**, s **ostvarenih 20.581.113 eura** u 2022. godini. Navedenom djelatnošću bavilo se **13 poduzetnika**, a koji su zapošljavali **156 zaposlenih** (35,5 posto od ukupno zaposlenih u Jelenju).

U odnosu na cjelokupan poduzetnički sektor Općine Jelenje ova djelatnost ostvaruje iznadprosječnu produktivnost (29,4 posto iznad prosjeka) i likvidnost (5,1 iznad prosjeka) te prosječnu ekonomičnost (1 posto iznad prosjeka). Koeficijent zaduženosti je za 10,3 posto ispod prosjeka. Također, ovu djelatnost obilježava ispodprosječna vrijednost koeficijenta obrtaja ukupne imovine (1,67 naspram 1,88 na razini cjelokupnog poduzetničkog sektora Općine Jelenje). S druge strane, osobe zaposlene u ovoj djelatnosti ostvaruju 22,2 posto višu prosječnu neto plaću u odnosu na prosjek zaposlenih kod svih poduzetnika na području Općine Jelenje.

U nastavku u **Tablici 23** slijedi pregled po odabranim pokazateljima ostvarenim u djelatnosti prerađivačke industrije u razdoblju 2019.-2022 godine.

Tablica 23: Glavni financ. pokazatelji poduzetnika ostvarenih u djelatnosti C, Jelenje, 2019.-2022.

Opis	2019.	2020.	2021.	2022.	2022. (2019.=100)	Ø godišnja stopa rasta/pada 2022./2019.
Broj poduzetnika	13	14	13	13	100	0,00%
Dugotrajna imovina	4.939.880	4.822.538	4.937.719	5.195.884	105,18	1,70%
Dugoročne obveze	1.412.135	1.644.144	2.219.292	2.055.831	145,58	13,34%
Dobit prije oporezivanja	334.144	1.053.560	1.492.742	1.710.900	512,02	72,36%
Gubitak prije oporezivanja	67.540	114.194	18.400	14.029	20,77	-40,78%
Broj zaposlenih	150	161	151	156	104,00	1,32%
Neto plaće i nadnice	1.438.816	1.430.771	1.614.329	1.747.103	121,43	6,69%
Prosječna mjesečna neto plaća po zaposlenom (u eurima)	799,34	740,56	890,91	933,28	116,76	5,30%

Izvor: FINA, infobiz.fina.hr; Obrada izrađivača Izvešća

Slika 49: THERMOTECNIK d. o. o.

Dominantan poduzetnik po kriteriju ukupnih prihoda te zaposlenih u 2022. g. je **THERMOTECNIK d. o. o.** koji je u 2022. godini ostvario 18.524.032 € prihoda i zapošljavao 116 radnika (74,4 posto od ukupno zaposlenih u djelatnosti prerađivačke industrije).

THERMOTECNIK d. o. o. obavlja svoju djelatnost unutar naselja Lukeži (NA 9) (**Slika 49**).

G - TRGOVINA NA VELIKO I NA MALO; POPRAVAK MOTORNIH VOZILA I MOTOCIKLA

U sektoru trgovine na veliko i na malo; popravka motornih vozila i motocikla u 2022. godini bilo je aktivno **24 poduzeća** koja su zapošljavala **75 radnika** i koja su ostvarila ukupne prihode u visini od **16.617.123 €** te **bruto dobit od 1.099.703 €**. Analiza izvještajnog razdoblja pokazuje da se u odnosu na 2019. godinu broj poduzeća smanjio za 1, dok se istovremeno povećao broj radnika (s 58 na 75). Ukupni prihodi su se povećali za 66,6 posto, a bruto dobit se udvostručila.

Usporede li se rezultati poduzetnika ove djelatnosti s rezultatima poduzetnika na razini svih djelatnosti, vidljivo je da ovaj sektor ima ispodprosječnu produktivnost (38,4 posto ispod prosjeka) te likvidnost. Sektor karakterizira i iznadprosječna zaduženost (iznad praga od 0,5). Ekonomičnost ukupnog poslovanja je približna razini sektora. Iznadprosječnu vrijednost iskazuje koeficijent obrtaja ukupne imovine (43,8 posto) te rentabilnost ukupne imovine (21,8 posto).

Istovremeno, prosječna neto plaća po zaposlenom u djelatnosti trgovine na veliko i na malo; popravka motornih vozila i motocikla je 2022. godine iznosila 989,81 eura, što je za 22,2 posto iznad prosjeka svih poduzetnika na području općine.

U nastavku u **Tablici 24** slijedi pregled po odabranim pokazateljima ostvarenima u djelatnosti trgovine na veliko i na malo; popravka motornih vozila i motocikla u razdoblju 2019.-2022. godine.

Tablica 24: Glavni financ. pokazatelji poduzetnika ostvarenih u djelatnosti G, Jelenje, 2019.-2022.

	2019.	2020.	2021.	2022.	2022. (2019.=100)	Ø godišnja stopa rasta/pada 2022./2019.
Broj poduzetnika	25	25	26	24	96	-1,35%
Dugotrajna imovina	1.768.360	1.852.726	1.974.820	1.526.868	86,34	-4,78%
Dugoročne obveze	1.145.932	1.183.806	1.248.635	1.219.604	106,43	2,10%
Dobit prije oporezivanja	549.527	527.543	793.412	1.099.703	200,12	26,02%
Gubitak prije oporezivanja	85.241	40.884	223.383	68.898	80,83	-6,85%
Broj zaposlenih	58	65	68	75	129,31	8,95%
Neto plaće i nadnice	656.189	668.925	749.391	890.829	135,76	10,73%
Prosječna mjesečna neto plaća po zaposlenom (u eurima)	942,80	857,60	918,37	989,81	104,99	1,64%

Izvor: FINA, infobiz.fina.hr; Obrada izrađivača Izvešća

Dva su vodeća poduzetnika po kriteriju ukupnih prihoda te zaposlenih u 2022. godini, **MOTOMARINER d. o. o. i BFT - ADRIA d. o. o. (Slika 50).**

MOTOMARINER d. o. o. je u 2022. godini ostvario 2.307.618 € prihoda i zapošljavao 12 radnika (16 posto od ukupno zaposlenih u djelatnosti trgovine na veliko i na malo; popravka motornih vozila i motocikla). U naravi je to prodavaonica pomorske opreme u gradu Rijeci.

Slika 50: BFT - ADRIA d. o.

Izvor: Google maps, listopad 2024.

BFT - ADRIA d. o. o. obavlja svoju djelatnost unutar naselja NA1 Dražice. U 2022. godini BFT - ADRIA d. o. o. ostvarila je 6.254.745 € prihoda te zapošljavala 14 radnika (18,7 posto od ukupno zaposlenih u djelatnosti trgovine na veliko i na malo; popravka motornih vozila i motocikla).

F. GRAĐEVINARSTVO

U sektoru građevinarstva 2022. godine je bilo aktivno **26 poduzeća** koja su zapošljavala **104 radnika** i ostvarila ukupne prihode u visini od 4.507.379 € te bruto dobit od 294.386 €.

U odnosu na 2019. godinu broj poduzeća se povećao za 4 poduzeća, dok su se ukupni prihodi smanjili za 3,8 posto, a bruto dobit za 24,82 posto. Istovremeno je broj zaposlenih smanjen sa 111 na 104 radnika.

Usporedba rezultata poduzetnika u sektoru građevinarstva s rezultatima poduzetnika na razini svih djelatnosti, ukazuje da ovaj sektor ostvaruje iznadprosječne vrijednosti produktivnosti, likvidnosti i ekonomičnosti. Ovaj sektor obilježava ispodprosječna zaduženost.

Obrtaj ukupne imovine te rentabilnost u sektoru građevinarstva ispod prosjeka je ostvarenih na razini svih djelatnosti Općine Jelenje.

Prosječna neto plaća po zaposlenom u sektoru građevinarstva je 2022. godine iznosila 651,08 euro, što je za 19,6 posto ispod prosjeka svih poduzetnika na području općine.

U nastavku slijedi pregled po odabranim pokazateljima ostvarenima u djelatnosti građevinarstva u razdoblju 2019.-2022 godine (**Tablica 25**).

Tablica 25: Glavni financ. pokazatelji poduzetnika ostvarenih u djelatnosti F, Jelenje, 2019.-2022.

Opis	2019.	2020.	2021.	2022.	2022. (2019.=100)	Ø godišnja stopa rasta/pada 2022./2019.
Broj poduzetnika	22	26	25	26	118,18	5,73%
Dugotrajna imovina	771.868	816.302	656.654	734.221	95,12	-1,65%
Dugoročne obveze	385.599	420.613	401.069	351.378	91,13	-3,05%
Dobit prije oporezivanja	692.893	430.647	242.846	294.386	42,49	-24,82%
Gubitak prije oporezivanja	21.864	77.466	90.646	59.413	271,74	39,55%
Broj zaposlenih	111	101	95	104	93,69	-2,15%
Neto plaće i nadnice	826.874	803.471	713.501	812.548	98,27	-0,58%
Prosječna mjesečna neto plaća po zaposlenom (u eurima)	620,78	662,93	625,88	651,08	104,88	1,60%

Izvor: FINA, infobiz.fina.hr; Obrada izrađivača Izvješća

Tri su vodeća poduzetnika po kriteriju ukupnih prihoda te zaposlenih u 2022. godini., **BETA PLAN d.o.o.** (37 zaposlenih, 1.085.679 € prihoda), **AQUA - VIČEVIĆ d.o.o.** (8 zaposlenih, 686.882 € prihoda) te **MEHANIZACIJA BURA d. o. o.** (9 zaposlenih, 588.841 € prihoda).

OBRTNIŠTVO

Obrtnici na području općine članovi su **Obrtničke komore PGŽ, Udruženja Obrtnika Viškovo-Kastav-Klana-Jelenje** koja djeluje kao pokretač aktivnosti od interesa za obrtništvo na području svog djelovanja.

S obzirom na to da se financijski pokazatelji poslovanja obrtnika sustavno ne prikupljaju, u nastavku se prikazuju samo podaci vezani uz statistiku broja aktivnih obrta.

Sukladno raspoloživim podacima dobivenim od strane *Udruženja Obrtnika Viškovo-Kastav-Klana-Jelenje* u 2022. godini u Općini Jelenje je bilo aktivno ukupno **144 obrta** (Tablica 26).

Tablica 26: Broj obrtnika na području Općine Jelenje u razdoblju 2019.-2022.

Godina	2019.	2022.	Godišnja stopa rasta/pada
Broj obrtnika	118	144	6,86%

Izvor: Podatci Udruženja Obrtnika Viškovo-Kastav-Klana-Jelenje; obrada izrađivača Izvešća

Analiza izvještajnog razdoblja pokazuje da je prve dvije godine broj obrta mirovao, da bi potom druge dvije godine izvještajnog razdoblja, 2021. i 2022. godina bila obilježena rastom broja obrta, a što je vidljivo iz **Tablice 27** u nastavku Izvešća.

Tablica 27: Broj obrtnika na području općine po djelatnostima u razdoblju od 2019. do 2022.

Ceh	2019.	2020.	2021.	2022.	Godišnja stopa rasta/pada 2019./2022.
Ugostiteljstvo	9	9	9	8	-3,85%
Uslužni obrt	45	49	56	59	9,45%
Proizvodni obrt	11	8	9	11	0,00%
Trgovina	10	11	13	15	14,47%
Frizeri i kozmetičari	6	6	10	14	32,64%
Građevinari	17	15	17	19	3,78%
Prijevoznici	20	20	18	18	-3,45%
UKUPNO	118	118	132	144	6,86%

Izvor: Podatci Udruženja Obrtnika Viškovo-Kastav-Klana-Jelenje i obrada izrađivača Izvešća

Ukoliko analiziramo cehove, u 2022. godini dominiraju obrti **uslužnog ceha** (40,9 posto), slijede **građevinari** (13,2 posto), **prijevoznici** (12,5 posto) **trgovina** (10,4 posto), **frizeri i kozmetičari** (9,7 posto), **proizvodni ceh** (7,6 posto) te **ugostiteljstvo** (5,6 posto). Analizirajući kretanje cehova u izvještajnom razdoblju, uglavnom su svi članovi ceha brojčano rasli, pri čemu je najveći rast ostvaren u cehu **frizera i kozmetičara** te cehu **trgovine**. S druge strane, pad broja obrta evidentiran je u broju cehu **ugostiteljstva** te **prijevoznika**.

2.3.3. Turizam

Turizam ima vrlo značajnu ulogu u modifikaciji prostora jer kroz svoje izravne i neizravne utjecaje, generira značajne efekte, kao što su dodatni prihodi lokalnog stanovništva, povećanje investicija i zapošljavanja, čime potiče i osnažuje razvoj lokalnog gospodarstva. Razvoj turizma jedno je od mogućih načina revitalizacije općine i povećanja kvalitete života u njoj, stoga se u nastavku analizira turistička aktivnost u općini.

Osnovni podaci o smještajnim kapacitetima

Smještajni kapaciteti prikazuju se kao broj soba i broj kreveta (stalnih i pomoćnih). Stalni kreveti jesu kreveti koji su redovito raspoloživi gostima.

Smještajni kapaciteti u općini u izvještajnom razdoblju bilježe **porast (Tablica 28)**. Naime, broj objekata za smještaj turista rastao je u izvještajnom razdoblju po stopi od 11,34 posto godišnje, odnosno sa 71 objekata u 2019. godini na 98 objekata u 2022. godini.

Tablica 28: Broj ležajeva na području Općine Jelenje u razdoblju 2019. - 2022.

Godina	ukupno	Ležaj stalni	pomoćni
2019.	291	278	13
2020.	387	364	23
2021.	425	402	23
2022.	475	442	33
2022. (2019=100)	163,23	158,99	253,85
Ø godišnja stopa rasta/pada 2019./2022.	17,74%	16,71%	36,41%

Izvor: Turistička zajednica Kvarnera, preuzeti iz sustava eVisitor

U 2022. godini u objektima u domaćinstvu, odmaralištu te nekomercijalnom smještaju bilo je ukupno **475 ležaja**, od čega **442 stalnih** te **33 pomoćna ležaja**. Ostalih kategorija poput hotela i kampova u općini nema.

Po broju ležaja, dominira nekomercijalni smještaj (55,2 posto), slijede objekti u domaćinstvu (42,3 posto) te odmaralište (2,5 posto) (**Tablica 29**).

Tablica 29: Smještajni kapaciteti u Općini Jelenje, 2022.

	Broj objekata	Broj ležajeva	Broj dodatnih ležajeva
Objekti u domaćinstvu	33	180	21
Odmarališta i sl.	1	12	0
Nekomercijalni smještaj	64	250	12
Ukupno:	98	442	33

Izvor: Turistička zajednica Kvarnera, preuzeti iz sustava eVisitor, Obrada izrađivača Izješća

U nastavku Izješća slijede pokazatelji eVisitora o ostvarenih dolascima i noćenjima domaćih i stranih turista u gore navedenim smještajnim kapacitetima.

Osnovna obilježja turističkog prometa

Analiza turističkog prometa na području Općine Jelenje pokazala je da je u 2022. godini u prethodno navedenih 98 objekata ostvareno **2.352 dolazaka**, odnosno **1.757 noćenja** turista. Veći dio i dolazaka (88,9 posto) i noćenja (86,3 posto) ostvaren je upravo u **objektima u domaćinstvu**.

U nastavku slijede podaci o turističkom prometu, broju dolazaka i noćenja za analizirano razdoblje izvješća, 2019.-2022. godine.

Tablica 30: Broj ostvarenih dolazaka i noćenja na području općine u razdoblju 2019.-2022.

Godina	Broj dolazaka			Broj noćenja		
	Ukupno	domaći	strani	ukupno	domaći	strani
2019.	2.474	734	1.740	14.414	4.250	10.164
2020.	1.706	570	1.136	9.295	3.614	5.681
2021.	2.131	595	1.536	9.498	1.629	7.869
2022.	2.352	518	1.834	10.731	1.757	8.974
2022. (2019=100)	95,07	70,57	105,40	74,45	41,34	88,29
Ø godišnja stopa rasta/pada 2019/2022	-1,67%	-10,97%	1,77%	-9,37%	-25,50%	-4,07%

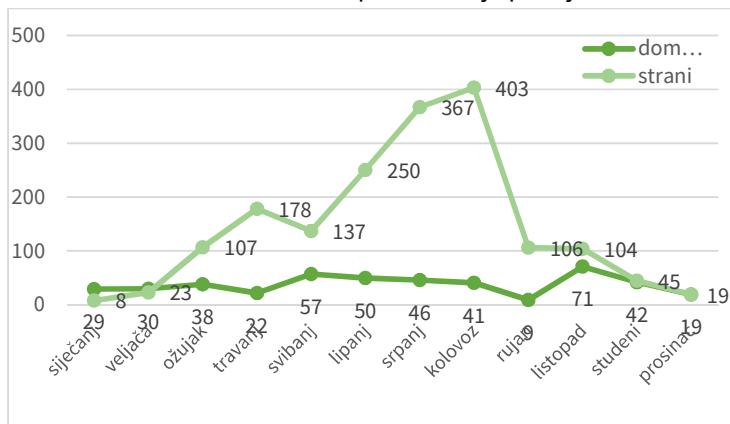
Izvor: Podaci Državnog zavoda za statistiku; Obrada izrađivača Izvješća

Iz **Tablice 30** zaključuje se da je u 2022. godini u Općini Jelenje **dominantan broj dolazaka i noćenja stranih turista** u odnosu na domaće turiste. Postotak dolazaka stranih turista u ukupnom broju dolazaka turista u 2022. godini iznosio je 77,9 posto, dok je udio noćenja stranih turista u ukupnom broju turista iznosio 83,6 posto.

Analiza dolazaka i noćenja kroz godine izvještajnog razdoblja ukazuje na pad u 2020. godini, u odnosu na početnu, 2019. godinu, a koji se zasigurno može pripisati učincima pandemije corona virusa. U preostale 2 godine izvještajnog razdoblja i dolasci i noćenja kontinuirano rastu. Ipak, brojevi dolazaka i noćenja još uvijek nisu dostigli predpandemijsku 2019. godinu.

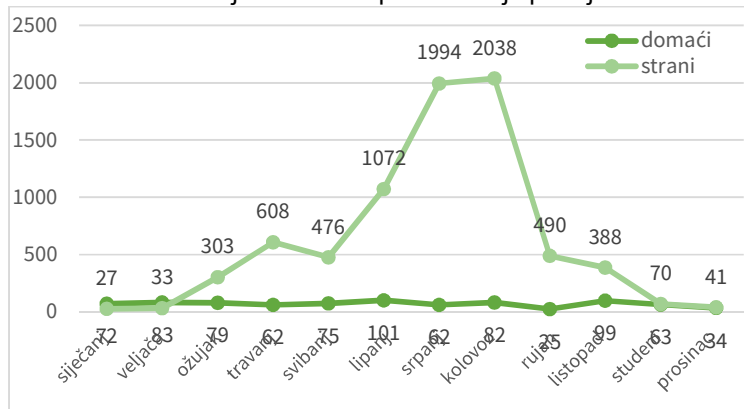
U nastavku Izvješća u **Grafikonu 5** prikazan je broj dolazaka stranih i domaćih turista te noćenja domaćih i stranih turista kroz svih 12 mjeseci 2022. godine.

Grafikon 5: Dolasci turista u Općini Jelenje po mjesecima 2022.

Izvor: Podaci Državnog zavoda za statistiku; Obrada izrađivača Izvješća

Grafikon 6: Noćenja turista u Općini Jelenje po mjesecima 2022.

Izvor: Podaci Državnog zavoda za statistiku; Obrada izrađivača Izvješća

Grafikon ukazuje na izrazitu **sezonalnost**, odnosno dominantnost dolazaka i noćenja u ljetnim mjesecima, od lipnja do rujna 2022. godine. Konačno, u nastavku se prikazuju podaci u **Tablici 31** vezani uz **intenzitet turizma**¹³ u općini 2022. godini.

Tablica 31: Intenzitet turizma u Općini Jelenje, 2022. godina

	Općina Jelenje	PGŽ
Dolasci turista	2.201	2.918.929
Noćenja turista	8.377	15.512.719
Broj dolazaka turista na 100 stanovnika	43,2	1.099,7
Broj noćenja turista na 100 stanovnika	164,4	5.844,6
Broj dolazaka turista po km 2	20,2	813,2
Broj noćenja turista po km 2	76,8	4.321,9
Broj stalnih postelja na 100 stanovnika	3,4	71,1
Broj stalnih postelja po km 2	1,6	52,6
Prosječan broj noćenja turista po dolasku	3,8	5,3
Prosječan broj noćenja turista po postelji	48,4	82,2

Izvor: Podaci Državnog zavoda za statistiku; <https://dzs.gov.hr/>; Obrada izrađivača Izvješća

Na području općine održava se velik broj događanja raznih vrsta (*sportska, rekreativna, kulturna, gastronomska, vjerska, tradicionalna, zabavna i dr.*) Turističke manifestacije održavaju se kroz godinu, a detaljno su opisane u poglavlju 2.2.2. Mreža društvenih djelatnosti po naseljima, Manifestacije u Općini Jelenje.

2.3.4. Razvojni položaj Općine Jelenje / Indeks razvijenosti Općine Jelenje

Indeks razvijenosti koji omogućava mjerenje stupnja razvijenosti jedinice lokalne (regionalne) samouprave, kompozitni je pokazatelj koji se računa kao prilagođeni prosjek standardiziranih vrijednosti društveno-gospodarskih pokazatelja radi mjerenja stupnja razvijenosti JLP(R)S-a u određenom razdoblju.

U skladu s Uredbom¹⁴, za izračun indeksa razvijenosti koriste se sljedeći pokazatelji:

¹³ Za izračun intenziteta turističkog prometa korišteni su sljedeći podaci: ukupan broj stalnih postelja u komercijalnom smještaju, ukupan broj dolazaka i ukupan broj noćenja turista u komercijalnom smještaju, broj stanovnika prema Popisu stanovništva, kućanstava i stanova u Republici Hrvatskoj 2021. godine, koji je proveo Državni zavod za statistiku, te površina kopna Republike Hrvatske prema podacima Državne geodetske uprave.

¹⁴ Uredba o indeksu razvijenosti (Narodne novine, br. 131/17)

- prosječni dohodak po stanovniku
- prosječni izvorni prihodi po stanovniku
- prosječna stopa nezaposlenosti
- opće kretanje stanovništva
- stupanj obrazovanosti stanovništva (tercijarno obrazovanje)
- indeks starenja.

PGŽ se za razdoblje 2020-2022. svrstava u III. skupinu jedinica područne (regionalne) samouprave koje se prema vrijednosti indeksa nalaze u drugoj polovini iznadprosječno rangiranih jedinica područne (regionalne) samouprave, s indeksom razvijenosti od 103,860.

Vrijednosti pokazatelja za općinu Jelenje, te JLS u okruženju općine slijede prikazane u **Tablici 31.** u nastavku Izješća.

Općina Jelenje s indeksom 104,403 svrstana je u VII. skupinu jedinica lokalne samouprave koje se prema vrijednosti indeksa nalaze u drugoj četvrtini iznadprosječno rangiranih JLS.

Tablica 31: Pokazatelji društveno-gospodarskog razvoja na razini Općine Jelenje te JLS u okruženju, 2020.-2022.

Jedinica lokalne samouprave (JLS)	Vrijednosti standardiziranih pokazatelja za JLS							
	Razvojna skupina JLS	Indeks razvijenosti JLS	Prosječni dohodak po st.	Prosječni izvorni prihodi po st.	Prosječna stopa nezaposlenosti	Opće kretanje stanovništva (2022./2012.)	Indeks starenja (2021.)	Stupanj obrazovanja (VSS, 20-65) (2021.)
Jelenje	7	104,403	108,63	97,44	106,51	107,91	102,48	104,27
JLS iz okruženja:								
Kastav	8	111,267	119,07	104,43	105,66	109,22	104,32	129,55
Viškovo	8	111,160	111,06	100,64	107,24	123,61	109,8	117,49
Bakar	8	108,105	111,91	117,42	105,70	103,23	100,19	112,11
Matulji	8	107,654	114,01	101,59	104,86	108,18	101,66	117,66
Čavle	8	107,562	112,19	101,43	106,20	111,66	102,85	112,16
Klana	7	105,806	110,51	98,65	109,34	109,84	99,30	108,63
Čabar	4	99,542	104,49	97,47	99,78	97,94	93,35	105,24

Izvor: sistematizacija izrađivača Izješća prema podacima Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova EU.

Financijski kapaciteti Općine Jelenje

Financijski kapacitet lokalne samouprave značajan je za realizaciju razvojnih projekata i programa, odnosno za funkcioniranje uprave općenito, a što poticajno djeluje na gospodarski razvoj područja.

Ustavom RH zajamčeno je pravo na lokalnu samoupravu i upravu, koje obuhvaća pravo odlučivanja o lokalnim potrebama i interesima, a što se ostvaruje kroz proračun lokalne jedinice. Osnovna funkcija proračuna u općini je da prikaže osnovne ciljeve općine u fiskalnoj godini i da služi kao sustav kontrole prikupljanja i trošenja proračunskih sredstava.

Prihodi i rashodi proračuna Općine Jelenje u razdoblju od 2019. do 2022. godine

Slijedi kratki prikaz prihoda i rashoda proračuna Općine Jelenje (**Tablica 32**).

Tablica 32: Prihodi proračuna Općine Jelenje u razdoblju 2019.-2022.

Godina	PRIHODI POSLOVANJA				Prihodi od prodaje imovine	Prihodi tekuće godine
	Porezni prihodi	Potpore ili pomoći	Ostali prihodi	Ukupno		
1	2	3	4	5=2+3+4	6	7=5+6
2019.	1.114.897	411.354	629.652	2.155.903	1.597	2.157.500
2020.	1.032.925	426.430	580.854	2.040.209	0	2.040.209
2021.	1.205.239,50	312.644,37	632.323	2.150.207	41.438	2.191.645
2022.	1.544.113	121.217	660.468	2.325.798	6.684	2.332.482

Izvor: Ministarstvo financija, Godišnji izvještaji o izvršenju proračuna Općine Jelenje.; Obrada izrađivača Izvešća

Prihodi poslovanja različiti su po pojedinim godinama što se detaljnije uočava u **Tablici 33**.

Tablica 33: Struktura prihoda poslovanja Općine Jelenje po godinama

Godina	PRIHODI POSLOVANJA			
	Porezni prihodi	Potpore ili pomoći	Ostali prihodi	Ukupno
1	2	3	4	5=2+3+4
2019.	51,71%	19,08%	29,21%	100%
2020.	50,63%	20,90%	28,47%	100%
2021.	56,05%	14,54%	29,41%	100%
2022.	66,39%	5,21%	28,40%	100%

Izvor: Ministarstvo financija, Godišnji izvještaji o izvršenju proračuna Općine Jelenje.; Obrada izrađivača Izvešća

U **Tablici 34** slijedi prikaz rashoda proračuna općine po godinama izvještajnog razdoblja.

Tablica 34: Rashodi proračuna Općine Jelenje u razdoblju 2019.-2022.

Godina	PRIHODI POSLOVANJA				Rashodi za nabavu imovine	Rashodi TEKUĆE GODINE
	Rashodi za zaposlene	Materijalni rashodi	Ostali rashodi	Ukupno		
1	2	3	4	5=2+3+4	6	7=5+6
2019.	192.589	590.050	734.424	1.517.063	747.232	2.264.295
2020.	182.502	553.426	656.952	1.392.880	2.299.875	3.692.756
2021.	199.751	621.120	748.819	1.569.689	871.718	2.441.408
2022.	192.684	733.886	773.820	1.700.390	323.931	2.024.321

Izvor: Ministarstvo financija, Godišnji izvještaji o izvršenju proračuna Općine Jelenje.; Obrada izrađivača Izvešća

Ukupni rashodi poslovanja ostvarivali su se u rasponu od 1,3 do 1,7 mil. €, a rashodi za nabavu imovine u rasponu od 323 tis. € do 2,3 mil. € sukladno izvještajima o izvršenju proračuna.

Tablica 35: Struktura rashoda poslovanja Općine Jelenje po godinama

Godina	PRIHODI POSLOVANJA			
	Rashodi za zaposlene	Materijalni rashodi	Ostali rashodi	Ukupno
1	2	3	4	5=2+3+4
2019.	12,69%	38,89%	48,41%	100%
2020.	13,10%	39,73%	47,17%	100%
2021.	12,73%	39,57%	47,70%	100%
2022.	11,33%	43,16%	45,51%	100%

Izvor: Ministarstvo financija, Godišnji izvještaji o izvršenju proračuna Općine Jelenje.; Obrada izrađivača Izvješća

Pojedini rashodi rasli su različitim intenzitetom ovisno o potrebama korisnika proračuna i ostvarenim prihodima **Tablica 35**, a sukladno tekućoj politici u pojedinoj proračunskoj godini koju je provodilo Općinsko vijeće Općine Jelenje.

Institucionalni kapaciteti

Općine i gradovi, u svom samoupravnom djelokrugu obavljaju poslove lokalnog značaja kojima se neposredno ostvaruju potrebe građana, a koji nisu Ustavom ili Zakonom dodijeljeni državnim tijelima, dok županije obavljaju poslove od područnog (regionalnog) značaja.

Poslovi koje obavlja općina su: uređenje naselja i stanovanje, prostorno i urbanističko planiranje, komunalno gospodarstvo, briga o djeci, socijalna skrb, primarna zdravstvena zaštita, odgoj i osnovno obrazovanje, kultura, tjelesna kultura i sport, zaštita potrošača, zaštita i unapređenje prirodnog okoliša, protupožarna i civilna zaštita, promet na svom području, te ostali poslovi sukladno posebnim zakonima.

U nedostatku ostalih pokazatelja, kapacitete javne uprave može se mjeriti ukupnim brojem zaposlenih. Broj zaposlenih u općini **smanjio** se u izvještajnom razdoblju, a što je razvidno iz **Tablice 36** koja slijedi u nastavku Izvješća.

Tablica 36: Broj zaposlenih u Općini Jelenje

	2019.	2020.	2021.	2022.
Općina Jelenje	13	11	10	9

Izvor: Ministarstvo financija, proračuni JLS-a

Za obavljanje poslova iz samoupravnog djelokruga općine i poslova državne uprave prenijetih na općinu ustrojen je Jedinstveni upravni odjel te unutar njega odsjeci kao unutarnje ustrojstvene jedinice.

II.4 Opremljenost prostora infrastrukturom

2.4.1. Cestovna infrastruktura

Cestovnu mrežu na području općine čine javne i nerazvrstane ceste. Temeljem *Odluke o razvrstavanju javnih cesta*¹⁵ na području općine razvrstane su ceste prikazane u **Tablici 37** u nastavku i na **Kartogramu 5**. Ukupna duljina razvrstanih cesta na području općine iznosi 18,42 km.

Tablica 37: Javne ceste na području Općine Jelenje

Kategorija	Oznaka	Naziv	Duljina (km)
županijska cesta	ŽC5026	Jelenje (ŽC5055) – A.G. Grada Rijeke	2,51
županijska cesta	ŽC5027	Podkilavac – Dražice (ŽC5055)	2,19
županijska cesta	ŽC5028	Zastenice (ŽC5055) – Soboli (DC3)	0,004
županijska cesta	ŽC5055	Viškovo (ŽC5025) – Saršoni – Jelenje – Čavle (DC3)	8,31
lokalna cesta	LC58019	Zoretići (nerazvrstana cesta – ŽC5055)	1,04
lokalna cesta	LC58020	Lubarska (ŽC5055) – Lopača (ŽC5026)	1,40
lokalna cesta	LC58021	Dražice (ŽC5055) – Soboli (ŽC5028)	2,97

Izvor: Županijska uprava za ceste PGŽ

Općinom ne prolaze autoceste ni državne ceste te se većina prometa usmjerava na županijske i lokalne ceste koje idu prema Općini Čavle. Najbliži spoj na autocestu A6 te državnu cestu DC3 nalazi se u Općini Čavle preko kojih je Općina Jelenje spojena sa županijskim središtem gradom Rijekom te glavnim gradom RH gradom Zagrebom.

Županijske ceste

Područjem Općine Jelenje prolazi ukupno 4 županijske ceste u ukupnoj duljini od 13,01 km.

Županijska cesta ŽC5026

Cijelom svojom duljinom prolazi kroz općinu, prolazeći kroz naselja Jelenje, Lukeži i Lopača. Aktiviranjem klizišta Valići 2014. godine uništava se dionica na koju se nastavlja ŽC5026 a povezuje Grad Rijeku i naselje Lopača u Općini Jelenje te time ŽC5026 gubi svoj značaj kao najbliža poveznica Grada Rijeke i Općine Jelenje (**Slika 51**). U promatranom razdoblju Izvješća dionica zahvaćena klizištem nije sanirana, uslijed učestale aktivacije klizišta te velikih troškova sanacije. Lokalna cesta LC58020 od naselja Lubarska do naselja Lopača završava na ŽC5026. Prosječna širina ŽC5026 je od 3,5 m do 6 m te je nogostup samo izveden kod nekadašnje OŠ Jelenje. Na cesti se nalaze uzdužne i poprečne pukotine. U promatranom razdoblju Izvješća izveden je potporni zid i postavljena odbojna ograda u naselju Lopača te je planirano proširenje prometnice u centru naselja Lukeži i uređenje komunalne infrastrukture¹⁶.

¹⁵ NN 41/22

¹⁶ Glasnik Općine Jelenje – brojevi 7 i 11

Slika 51: Završetak ŽC5026 prije klizišta Valići
(zabranjeno bacanje i odlaganje otpada)

Izvor: Foto arhiva Zavoda

Županijska cesta ŽC5027

ŽC5027 cijelom svojom duljinom prolazi Općinom Jelenje. Spaja naselje Podkilavac s centralnim naseljem Dražice. Prosječna širina ŽC5027 je od 3,5 m do 6 m a nogostup je izveden samo kroz naselje Dražice. U naselju Podkilavac na više mjesta je cesta širine 3,5 m a namijenjena je za dvosmjernan promet te je potrebno poboljšati horizontalnu i vertikalnu signalizaciju (**Slika 52**). Kroz naselje Dražice ŽC5027 ima zadovoljavajuće tehničke elemente. Pukotine su prisutne na ŽC5027 kroz naselje Podkilavac.

U promatranom razdoblju Izvješća izvedeni su radovi proširenja nogostupa i kamenog zida u naselju Dražice u blizini ambulate¹⁷.

Slika 52: ŽC5027 u naselju Podkilavac (cesta širine 3,5 m)

Izvor: Foto arhiva Zavoda

¹⁷ Glasnik Općine Jelenje – broj 12

Županijska cesta ŽC5028

Granična cesta s Općinom Čavle, od ŽC5055 do DC3. Malim dijelom prolazi kroz Općinu Jelenje, naseljem Podhum. Vrlo bitna prometnica za općinu jer je najblaži spoj na autocestu A6, prosječne širine 6 m, bez nogostupa te prisutnim uzdužnim i poprečnim pukotinama.

Županijska cesta ŽC5055

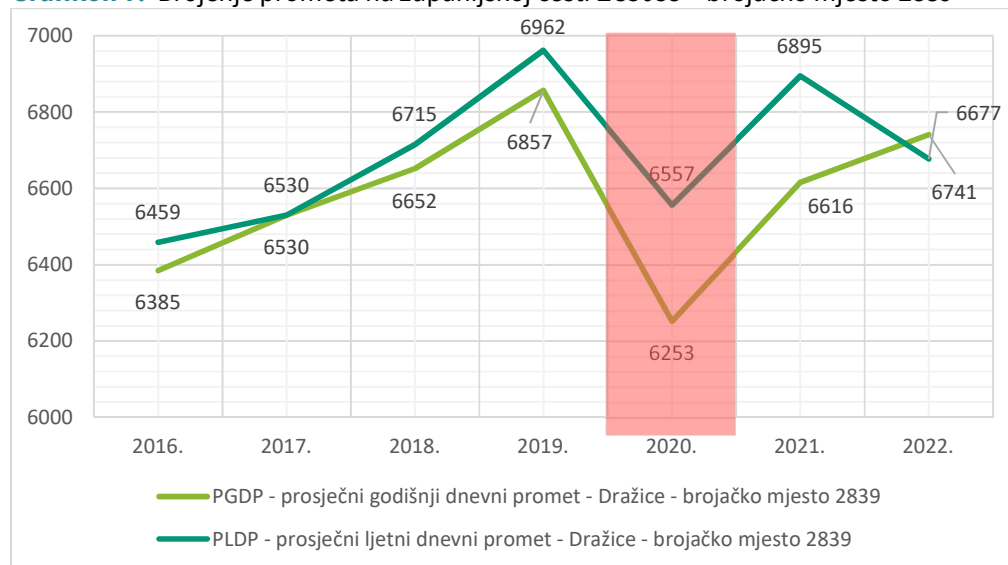
Najdulja, najznačajnija te ujedno i najprometnija cesta u općini. Spaja Općinu Viškovo, Općinu Jelenje i Općinu Čavle. U Općini Jelenje prolazi kroz naselja (od zapada prema jugoistoku) Trnovica, Zoretići, Milaši, Brnelići, Lubarska, Ratulje, Jelenje i Dražice (**Slika 53**). Na trasi ceste nalazi se veliki broj bočnih priključaka te početnih i krajnjih točaka županijskih i lokalnih cesta. U sedmogodišnjem razdoblju zabilježen je ukupan porast PGDP i PLDP¹⁸ od 1,73% (**Grafikon 7**). Pandemija COVID-19 obilježila je 2020. godinu te stoga podaci za tu godinu nisu mjerodavni.

Slika 53: ŽC5055 u centru naselja Dražice

Izvor: Google maps

Grafikon 7: Brojenje prometa na županijskoj cesti ŽC5055 – brojačko mjesto 2839

Izvor: Hrvatske ceste: Brojanje prometa na cestama 2016-2022

Kroz naselje Trnovica širina kolnika je od 3 m do 5 m, nema nogostupa i prisutne su uzdužne, poprečne i mrežaste pukotine, u naselju Zoretići širina kolnika je od 3,5 m do 5,5 m i postoji

¹⁸ Prosječni godišnji dnevni promet i prosječni ljetni dnevni promet

nogostup. U naselju Milaši prosječna širina kolnika 5,5 m, u naselju Brnelići širina kolnika je 4,5 m i nema nogostupa, u naseljima Lubarska i Ratulje širina kolnika je od 5 m do 5,5 m i izveden je nogostup. U naselju Jelenje širina kolnika je od 3,5 m do 5 m, a na nekim dijelovima je izveden nogostup. U naselju Dražice je izveden je puni profil ceste s nogostupom. ŽC5055 više se koristi prema Općini Čavle nego prema Općini Viškovo, uslijed strme i zavojite dionice te kolnika koji je od naselja Trnovica do naselja Saršoni u Općini Viškovo prekriven uzdužnim, poprečnim i mrežastim pukotinama.

U promatranom razdoblju Izvješća izveden je nogostup, asfaltiran kolnik na ulazu u općinu u naselju Dražice, sanirana je dionica (izvedba novog asfaltnog sloja, nogostupa i sustava za odvodnju oborinskih voda) od naselja Lubarska do naselja Milaši, postavljena je odbojna zaštitna ograda i izveden je potporni zid u naselju Jelenje, saniran je oštar zavoj te uređen nogostup u naselju Ratulje. Obnovljena je smeđa signalizacija (turistička signalizacija) na ŽC5055 u centru naselja Dražice ¹⁹.

Preporuča se postavljanje usporivača prometa na dijelovima ŽC5055 u naselju Dražice točnije Ulicom Dražičkih Boraca te se također preporuča **uređenje raskrižja (izvedba kružnog raskrižja)** između ŽC5055 te nerazvrstanih cesta 0002 – Ulica Borovička i 0161 – Planinarska ulica (od Planinarska ulica kbr. 5 do Ulice Dražičkih boraca kbr. 63).

Lokalne ceste

Ukupna duljina lokalnih cesta na području Općine Jelenje iznosi 5,41 km.

Lokalna cesta LC58019

Poveznica naselja Kukuljani i Zoretići sa ŽC5055, koja cijelom duljinom prolazi kroz općinu. Prosječne širine je 3,5 m do 4 m i nema nogostup. U promatranom razdoblju Izvješća sanirana je LC58019 kroz naselje Zoretići. Sanaciju su obuhvaćali radovi na pojedinim dionicama LC58019 i to radovi iskopa postojećeg asfalta i podloge, uređenje posteljice, ugradnja tamponskog sloja te ugradnja bitumeniziranog nosivog sloja i habajućeg sloja asfalta. Uz radove sanacije pojedinih dionica prometnice ugrađeni su novi cestovni rubnjaci, uređeni su zidovi odvodnog kanala, izvedena je horizontalna signalizacija i postavljeni su poklopci okana i slivnika na novu visinu²⁰ (Slika 54).

¹⁹ Glasnik Općine Jelenje brojevi – 4, 6, 7 i 8

²⁰ <https://zuc.hr/2021/04/21/foto-izvođenje-radova-sanacije-na-dijelu-javne-cesta-lc-58019-kroz-naselje-zoretici/>

Slika 54: Sanirana dionica LC58019 u naselju Zoretići

Izvor: ŽUC PGŽ

Lokalna cesta LC58020

Povezuje ŽC5055 i ŽC5026 prolazeći kroz naselja Lubarska, Martinovo Selo i Lopača te cijelom duljinom prolazi općinom. Prosječne širine od 3 m do 5 m te nema nogostup. Na kolniku su prisutne uzdužne pukotine (**Slika 55**).

Slika 55: LC58020 ulaz u Martinovo Selo iz naselja Lopača

Izvor: Foto arhiva Zavoda

Slika 56: LC58021 u naselju Podhum

Izvor: Foto arhiva Zavoda

Lokalna cesta LC58021

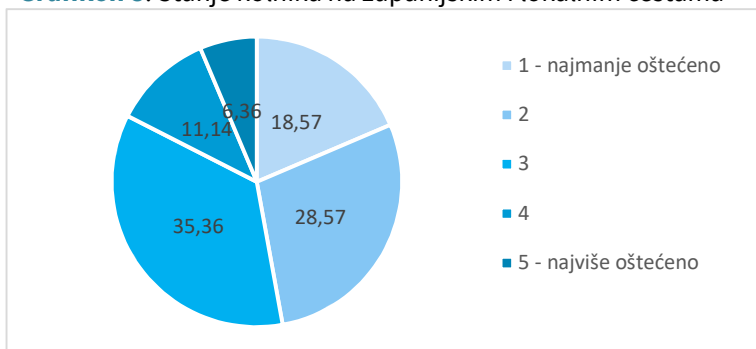
Najprometnija lokalna cesta u općini povezuje naselje Dražice, naselje Podhum s Općinom Čavle. Služi kao tranzitna cesta za promet iz središnjeg naselja Dražice prema autocesti A6 i državnoj cesti DC3. Prosječne je širine od 4 m do 5,5 m te je bolje tehnički opremljena nego ostale lokalne ceste (**Slika 56**). Uglavnom ima nogostup, osim u dijelu naselja Podhum, a na kolniku su na pojedinim ne obnovljenim dijelovima prisutne pukotine. U promatranom razdoblju Izvešća obnovljena je dionica LC58021 na ulasku u naselje Podhum iz smjera Dražica u duljini od 300 m²¹.

²¹ Glasnik Općine Jelenje – broj 6

Stanje kolnika javnih cesta

Kvaliteta asfaltnog zatora prikazana je u **Grafikonu 8** u nastavku. Većina dionica ima ocjenu 3 (35,36%), dok manji postotak dionica imaju ocjene 4 i 5 (11,14% i 6,36%) koje označavaju kolnike s većim brojem uzdužnih, poprečnih i mrežastih pukotina.

Grafikon 8: Stanje kolnika na županijskim i lokalnim cestama

Izvor: JU ZZPU PGŽ; obrada izrađivača Izvešća

Nerazvrstane ceste

Na mrežu javnih cesta nadovezuje se mreža nerazvrstanih cesta kojima općina upravlja. Karakteristike nerazvrstanih cesta općine su širina ceste od oko 3 m te su iste bez nogostupa. Ukupna duljina nerazvrstanih cesta na području općine je 58,32 km, duljina asfaltiranih cesta je 42,95 km, a makadamskih cesta je 15,37 km.

Ukupan broj nerazvrstanih cesta u općini je 296 te su podijeljene u 3 kategorije 1. kategorija (NC1) sabirne ceste velike gustoće prometa koje povezuju područja unutar općine, 2. kategorija (NC2) pristupne ceste od stambenih, poslovnih, gospodarskih i drugih građevina i 3. kategorija (NC3) poljski i šumski putevi te ostale ceste koje prolaze ne građevinskim područjem.

S obzirom na kategoriju cesta općine, u **Tablici 38** prikazane su duljine nerazvrstanih cesta u prethodnom Izvešću od 2015. – 2018. godine i u ovom Izvešću od 2019. – 2022. godine. Vidljivo je smanjenje sabirnih cesta (NC1), povećanje pristupnih cesta (NC2) te smanjenje poljskih i šumskih puteva (NC3).

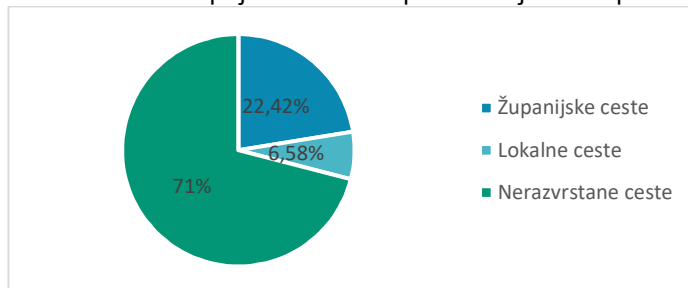
Tablica 38: Nerazvrstane ceste Općine Jelenje

Godina	Duljine nerazvrstanih cesta (km)	
	2015.-2018.	2019.-2022.
NC1	5,20	2,39
NC2	43,90	49,02
NC3	9,10	6,92
Ukupno:	58,20	58,33

Izvor: Općina Jelenje, obrada izrađivača Izvešća

Nerazvrstane ceste čine 71% udjela u prometnoj mreži općine (**Grafikon 9**), što je smanjenje od 4% s obzirom na prethodno Izvešće općine od 2015. – 2018. godine gdje je udio nerazvrstanih cesta bio je 75%.

Grafikon 9: Udio pojedine ceste u prometnoj mreži općine

Izvor: Podaci ŽUC-a, Općine Jelenje, obrada izrađivača Izvešća

U promatranom razdoblju Izvešća izveden je novi asfalt na sljedećim nerazvrstanim cestama općine: u naselju Dražice u Ulici Stolac u duljini od 50 m, u naselju Podkilavac kod kč. br. 135 u duljini od 230 m te u naselju Lukeži kod kč. br. 12/a u duljini od 26 m²². Također su izvedeni radovi asfaltiranja u području Rupa u naselju Jelenje te radovi rekonstrukcije i sanacije postojećeg mosta nerazvrstane ceste iznad vodotoka Zala na području Rastočina u naselju Podkilavac. Kroz 2021. godinu u sve ulice na području općine postavljene su nove table s natpisima ulica²³.

Potrebne su sljedeće rekonstrukcije tj. izvedbe novog zastora na nerazvrstanim cestama na području općine: rekonstrukcija ceste u naselju Podhum od kč. br. 103 do kč. br. 106 u duljini od oko 100 m, djelomična rekonstrukcija zastora u Podhumu kod kč. br. 194 u duljini od oko 20 m, djelomična rekonstrukcija kolnika u naselju Jelenje od kč. br. 130 do kč. br. 160 u duljini o oko 100 m, djelomična rekonstrukcija kolnika u naselju Dražice od kč. br. 31 do kč. br. 38 od oko 60 m te djelomična rekonstrukcija kolnika u Težačkoj ulici u naselju Dražice od kč. br. 1 do kč. br. 3 od oko 15 m²⁴.

Gustoća cestovne mreže

Gustoća cestovne mreže općine iznosi 16,88 km ceste na 100 km² površine. To je puno manje od prosjeka RH i PGŽ-a koji iznosi 47,64²⁵ km na 100 km², odnosno 43,22²⁶ km na 100 km².

U prethodnom četverogodišnjem razdoblju od 2015 – 2018. godine gustoća cestovne mreže iznosila je 17,90 km ceste na 100 km² površine, što je više za 6,04 %. Smanjenjem duljina županijskih i lokalnih cesta na području općine smanjila se i gustoća cestovne mreže. Nepostojanje autocesta i državnih cesta te koncentriranost naselja na južnu i jugozapadnu stranu općine dok je ostatak teritorija nenaseljen i prometno izoliran, čini malu gustoću cestovne mreže u općini.

Stupanj motorizacije

Prema podacima MUP-a, na području općine 31.12.2022. godine bilo je registrirano 3.484 vozila što je u odnosu na prethodno Izvešće od 2015. - 2018. godine povećanje od 363 vozila (11,63%). Stupanj

²²Podaci Općine Jelenje

²³Glasnik Općine Jelenje – brojevi 9 i 10

²⁴Podaci Općine Jelenje

²⁵<https://mmpi.gov.hr/promet/cestovni-promet-124/124>

²⁶<https://www.pgz.hr/ustroj/upravna-tijela/upravni-odjel-za-pomorsko-dobro-promet-i-veze/promet/ceste-i-cestovni-promet/>

motorizacije porastao je s 584 vozila na 1.000 stanovnika na 684 vozila na 1.000 stanovnika, što je više od prosjeka RH koji iznosi 663 vozila na 1.000 stanovnika²⁷.

Sigurnost prometa

Tijekom promatranog razdoblja na području općine nije utvrđena učestalost događanja prometnih nesreća na nekoj određenoj lokaciji, odnosno nije detektirana mikrolokacija koja bi se mogla navesti kao posebno opasno mjesto. U promatranom razdoblju Izvešća dogodile su se ukupno 73 prometne nesreće (**Tablica 39**).

Tablica 39: Broj prometnih nesreća u promatranom razdoblju

Godina	2019.	2020.	2021.	2022.
Broj prometnih nesreća	24	19	16	14

Izvor: MUP

Radi sigurnosti prometa u naselju Dražice u promatranom razdoblju Izvešća izvedene su rampe na nogostupima za osobe sa smanjenom pokretljivošću, postavljeni su stupići za sigurnost pješaka, postavljen je mjerač brzine na ulasku u naselje Dražice (ŽC5055) te je izvedena vertikalna i horizontalna signalizacija u Školskoj ulici (nerazvrstana cesta 0066)²⁸.

Promet u mirovanju

Na prostoru općine nalazi se 9 javnih parkirališta ukupnog kapaciteta 199 parkirnih mjesta (označena mjesta) (**Tablica 40**). U odnosu na prošlo Izvešće od 2015. - 2018. godine broj parkirnih mjesta se povećao za 22 PM. Najveće parkirne površine nalaze kod stadiona „Nogometnog kluba Rječina“ (**Slika 57**), u Školskoj ulici i ispred OŠ „Jelenje – Dražice“ (**Slika 58**) u naselju Dražice te kod groblja Jelenje u istoimenom naselju.

Tablica 40: Kapacitet javnih parkirališta Općine Jelenje

Lokacija	Ukupno označenih parkirnih mjesta	Mjesta za invalide	Ukupno označenih parkirnih mjesta	Mjesta za invalide
Godina:	2015. – 2018.		2019. – 2022.	
Zgrada općine	68	3	13	2
Parkiralište kod stadiona „Nogometnog kluba Rječina“			46	3
Trgovina „Brodokomerc“			16	1
Školska ulica i OŠ „Jelenje – Dražice“	-	-	27	0
Dom zdravlja „Dražice“	38	4	24	1
Boćarski dom „Dražice“	17	2	6	1
Čitaonica Podhum (Podhum 340/a)	-	-	12	2
Groblje Jelenje	43	2	35	2
Čitaonica „Okršaj“, Dražice	-	-	7	1
Ukupno:	166	11	186	13
Sveukupno:	177		199	

Izvor: Općina Jelenje

²⁷ „Registrirana cestovna vozila u 2023.“, <https://dzs.gov.hr/vijesti/objavljeni-konacni-rezultati-popisa-2021/1270>

²⁸ Glasnik Općine Jelenje – brojevi 7, 9 i 10

Slika 57: Parkiralište kod stadiona NK „Rječina“

Izvor: Foto arhiva Zavoda

Slika 58: Parkiralište uz OŠ Jelenje-Dražice

Izvor: Google maps

U promatranom razdoblju Izvješća izvedena su nova parkirališna mjesta kod čitaonice u naselju Dražice, uređena su parkirna mjesta (ocrtane linije i izveden novi asfaltni sloj) uz ceste ŽC5027 i nerazvrstanu cestu 0056 u centru naselja Dražice, te su uređena parkirna mjesta, nogostup, oborinska odvodnja te horizontalna i vertikalna signalizacija uz nerazvrstanu cestu 0066 (Školska ulica) u naselju Dražice²⁹.

Raskrižja

Na pojedinim raskrižjima općine uočena je slabija preglednost i nepovoljni kut spajanja cesta u raskrižju.

Preporuča se postavljanje usporivača prometa na dijelovima ŽC5055 u naselju Dražice točnije Ulicom Dražičkih Boraca i uređenje raskrižja (izvedba kružnog raskrižja) između ŽC5055 te nerazvrstanih cesta 0002 – Ulica Borovička i 0161 – Planinarska ulica (od Planinarska ulica kbr. 5 do Ulice Dražičkih boraca kbr. 63) (**Slika 59**).

Slika 59: ŽC5055 Ulica Dražičkih boraca (ravno) i nerazvrstane prometnice 0002
- Ulica Borovička (lijevo) i 0161 - Planinska ulica (desno)

Izvor: Foto arhiva Zavoda

²⁹ Glasnik Općine Jelenje – brojevi 6,8 i 10

Prema podacima prometnih nesreća u evidenciji MUP-a PGŽ, nisu uočena raskrižja ni lokaliteti na kojima su se događale prometne nesreće nastale kao posljedica nedostataka na cesti.

Javni gradski prijevoz

Javni prijevoz putnika na području općine obavlja „Komunalno društvo Autotrolej“ d.o.o. iz Rijeke. U promatranom razdoblju Izvešća na području općine u 2019. godini prometovale su 2 prigradske linije te 2 lokalne linije iz naselja Dražice, dok već u 2022. godini prometuje 1 prigradska linija i 1 lokalna linija (**Tablica 41**). Prigradska linija 12 polazi iz grada Rijeke, dok lokalna linija 12A polazi iz naselja Dražice. Linije pripadaju 3. i 4. zoni na području grada Rijeke.

Tablica 41: Linije i trase javnog gradskog prijevoza na području Općine Jelenje

Linija	Trasa
12	Rijeka – Čavle – Podhum - Dražice
12A	Dražice – Lukeži –; Dražice – Podkilavac; Dražice - Kukuljani

Izvor: <https://www.autotrolej.hr/>

Učestalost polaska linije 12 iz grada Rijeke i obrnuto prema centralnom naselju Dražice je svakih 40 do 50 minuta, dok lokalna linija 12A polazi iz naselja Dražice svakih sat vremena prema određenim naseljima (Podkilavac, Jelenje, Kukuljani u vršnim satima (odlaska i dolaska s posla/škole) te svakih 2 h i više u ne vršnim satima (**Slika 60**).

Slika 60: Autobusna stanica u naselju Kukuljani

Izvor: Foto arhiva Zavoda

U promatranom razdoblju Izvešća obnovljena je autobusna stanica u naselju Kukuljani i sufinancirane su 2 solarne autobusne stanice u centru naselja Dražice³⁰ pomoću EU fondova.

Biciklističke staze

Područjem općine prolazi nekoliko biciklističkih staza. Turistička zajednica općine virtualnim vodičem predlaže 8 biciklističkih staza (**Tablica 42** i **Kartogram 6**). Staze prolaze najvećim dijelom Općinom Jelenje, ali i susjednim općinama Čavle i Klana.

³⁰ Glasnik Općine Jelenje – brojevi 7 i 11

Tablica 42: Biciklističke staze u Općini Jelenje

Naziv staze	Duljina (km)	Vrijeme vožnje	Težina staze
Hum	11	35-45 min	lagana staza
Izvor Rječine 1.	21.5	1 h i 15 min	lagana staza
Izvor Rječine 2.	22.9	1 h i 30 min	srednje teška staza
Jelenjski vrh	13.5	1 h i 10 min	teška staza
Kičej	15.6	1 h i 40 min	teška staza
Karaula	24.6	2 h	teška staza
Grabri	20.7	1 h i 40 min	teška staza
Mudna dol	35.3	3 h	teška staza

Izvor: <https://bike.visitjelenje.hr/>

Polazišna točka za sve biciklističke staze su Rastočine u naselju Podkilavac, gdje je u planu izgradnja sportsko-rekreacijskog trail centra Rastočine (TC). U promatranom razdoblju Izvešća u Rastočinama je izgrađena biciklistička staza/poligon te uređena polazišna i završna točka za brojne biciklističke i planinarske staze (nova parkirališna mjesta, javna rasvjeta i info panoji za te klupice i koševi za smeće)³¹ (Slika 61). Biciklistička staza/poligon na Rastočinama je kružnog oblika, duljine 2.8 km, a sastoji se od makadamskih i zemljanih puteva.

Slika 61: Rastočine u naselju Podkilavac, polazišna točka za biciklističke staze i planinarske puteve za Hahlić

Izvor: Foto arhiva Zavoda

Općinom prolaze biciklističke rute Riječkog prstena. Osim kroz općinu, biciklističke rute prolaze kroz još 7 gradova i općina Riječkog prstena. Biciklističke rute Riječkog prstena čini ukupno 13 staza od kojih su 4 Road (cestovne), 6 MTB i 3 Trek staze. Od toga općinom prolazi 5 biciklističkih ruta od kojih su 3 MTB i 1 Road i 1 Trek. Trase ruta Riječkog prstena na području općine prikazane su u **Tablici 43** i na **Kartogramu 7**.

³¹ Glasnik Općine Jelenje – brojevi 5, 10 i 11

Tablica 43: Biciklističke rute Riječkog prstena koje prolaze Općinom Jelenje

Naziv staze	Vrsta	Duljina (km)	Trasa	Težina staze*
Čuvari rimskog carstva	MTB	28.5	Dražice – Martinovo Selo – Trnovica – Globići – Studena – Ravno – Radovanj – Podkilavac – Dražice	3/5
Biciklistička transverzala Riječkog prstena	MTB	76.6	Kastav – Breza – Marčelji – Kablari – Martinovo Selo – Dražice – Čavle – Sveti Kuzam – Kostrena – Škrljevo – Hreljin – Križišće – Kraljevica	3/5
Cestovna transverzala – Etapa 2	Road	32	Čavle – Orehovica – Grohovo – Saršoni – Trnovica – Dražice – Grad Grobnik – Čavle	3/5
Tragom grobničkog sira i palente	Trek	36.7	Čavle – Grad Grobnik – Lukeži – izvor Rječine – Jelenje – Dražice – aerodrom – Čavle	2/5
Brdo uživanja	MTB	30	Platak – Radeševo – Pribeniš – Kripanj – Platak	3/5

*fizička zahtjevnost staze

Izvor: <https://rijekaoutdoor.com/bike/>

Pješačke (planinarske) staze

Šest planinarskih staza koje počinju u Rastočinama u naselju Podkilavac, a idu do planinarskog doma Hahlić predložene su od Turističke zajednice općine virtualnim vodičem na stranicama TZ Općine Jelenje (**Tablica 44 i Kartogram 8**).

Tablica 44: Planinarske staze Općine Jelenje

Naziv	Duljina (km)	Potrebno vrijeme	Težina staze
Po Čeki	5	1:30 h – 2 h	lagana staza
Pod planinu	6.5	2 h – 2:30 h	srednje teška staza
Kolci	5.3	2 h – 2:30 h	srednje teška staza
Istočni greben	9.2	2:30 h – 3 h	teška staza
Mudna dol	8.9	3 – 4 h	teška staza
Zala	12.5	4 h – 5 h	teška staza

Izvor: <https://hike.visitjelenje.hr/>

Uz navedene planinarske staze na području općine nalazi se i rekreativna šetnica Sušica, koja je uređena u promatranom razdoblju Izješća. Duljine je oko 2 km, a laganim hodom se prijeđe za 30 minuta. Na šetnici se nalazi fitness park, dječje igralište, kamene skulpture i klupice za odmor. (**Slika 27**). Proteže se uz prtok Rječine koji se naziva Sušica. U promatranom razdoblju Izješća postavljene su nove planinarske putokazne ploče na 4 lokacije u općini³².

Šetnice i pješačke staze Riječkog prstena „Rijeka Outdoor“ prolaze općinom Jelenje. Osim općine, prolaze i kroz 7 gradova i općina Riječkog prstena. Šetnice i pješačke staze Riječkog prstena čine 21 staza, od toga područjem općine prolaze 3 staze (**Tablica 45 i Kartogram 9**).

³² Glasnik Općine Jelenje – brojevi 5 i 12

Tablica 45: Šetnice i staze Riječkog prstena na području Općine Jelenje

Naziv	Trasa	Duljina (km)	Potrebno vrijeme	Težina (1-3)*
Lončeva griža	Ronjgi – Globiči – Lončeva griža – Skvažići – Ronjgi	9.5	3 h	2
Starim zanatima Grobinišćine	Dražice – Lukeži – Martinovo Selo – Lubarska – Jelenje – Dražice	8	2 h i 30 min	1

* TEŽINA (1-3); 1- lagana staza; 2 – srednje teška staza, 3 – teška staza.

Izvor: <https://rijekaoutdoor.com/trails/>

Šetnice i planinarske staze Rijeke i Riječkog prstena možemo pronaći i na stranici <https://rijekatrails.com/> gdje su navedene 43 staze koje prolaze kroz 9 gradova i općina Riječkog prstena uključujući i kroz Općinu Jelenje (**Tablica 46**) i (**Kartogram 9**).

Tablica 46: Šetnice i planinarske staze Rijeka Trails

Naziv	Duljina (km)	Potrebno vrijeme	Težina (1-3)*
Jelenje J1 - Obruč	11.7	2 h i 30 min	2
Jelenje J2 – Vidalj	18	5 h	3
Jelenje J3 - Fratar	44	11 h	3
Čavle C2 – Crni vrh	1.2	40 min	1
Jelenje J4 – Uz Rječinu	5	2 h	1
Čavle C4 – Dondolaška staza	13.2	2 h i 30 min	2

* TEŽINA (1-3); 1- lagana staza; 2 – srednje teška staza, 3 – teška staza.

Izvor: <https://rijekatrails.com/>

Hrvatske turističko-planinarske staze³³ Croatian Long Distance Trail, Via Adriatica te Via Dinarica prolaze područjem Općine Jelenje.

Croatian Long Distance Trail (CLDT) je nacionalna krajobrazna staza (trail) ukupne duljine 2.109 km. Staza spaja najistočniju, najsjeverniju, najzapadniju i najjužniju točku Hrvatske maksimalno izbjegavajući asfaltnu površinu. Podijeljena je u tri sekcije (A, B i C) te sekcije B (Sveti Martin na Muri – Savudrija) i C (Savudrija – Prevlaka) prolaze područjem Općine Jelenje (**Tablica 47**).

Tablica 47: Croatia Long Distance Trail dijelovi sekcija „B“ i „C“ koja prolaze područjem općine

Naziv	Trasa	Duljina (km)	Trajanje
B2	Sljeme – Klana	278	12 dana
C1	Savudrija – Zavižan	322.5	14 dana

Izvor: <https://croatia.hr/hr-hr/outdoor-i-aktivni-odmor/setanje-i-planinarenje/croatian-long-distance-trail>

³³ <https://croatia.hr/hr-hr/outdoor-i-aktivni-odmor/setanje-i-planinarenje>

Via Adriatica je planinarska staza kojom se upoznaje planinski masiv Dinarida. Staza je duga 1.100 km te je podijeljena na 13 dionica, od kojih se svaka može proći samostalno. Početak staze je od rta Kamenjak u Istarskoj županiji a kraj je na poluotoku Prevlaka u Dubrovačko-neretvanskoj županiji. Druga etapa Vie Adriatice Poklon – Plase u duljini od 95 km prolazi područjem Općine Jelenje.

Via Dinarica je staza namijenjena planinarima, biciklistima te izletnicima koji posjećuju Dinaride kao turisti. Sastoji se od 3 koridora (smjera) tj. 3 usporedne trase plave linije (najjužnija), bijele linije i zelene linije (najsjevernija). Plava linija koja prati jadransku obalu povezujući primorski niz dinarskih planina prolazi Općinom Jelenje.

Sve navedene planinarske staze i sve ostale planinarske staze koje prolaze Općinom Jelenje moguće je pogledati na stranici <https://sigurnestaze.hr/> koja je interaktivni zemljovid RH namijenjen planinarima i izletnicima.

2.4.2. Elektronička komunikacijska (telekomunikacijska) infrastruktura

Razina pokrivenosti prostora u pokretnoj telekomunikacijskoj mreži je zadovoljavajuća (**Tablica 48**). Krajem promatranog razdoblja na području općine nalazilo se 5 baznih postaja na 5 lokacija.

Tablica 48: Popis baznih postaja i antenskih prihvata za razdoblje od 2019. do 2022. godine

Stanje na dan	31.12.2019.	31.12.2020.	31.12.2021.	31.12.2022.
Broj baznih postaja	5	5	5	5
Broj lokacija*	5	5	5	5
Broj antenskih stupova u vlasništvu operatora **	0	0	0	0
Broj antenskih stupova ostalih infrastrukturnih operatora	0	0	0	0
Broj antenskih prihvata na postojećim objektima	2	2	2	2
Broj antenskih sustava u zatvorenom prostoru	3	3	3	3

* Broj lokac. na kojima se nalaze bazne postaje, uzevši u obzir činjenicu da bazne postaje različitih operatera mogu biti na istom antenskom stupu ili postojećem objektu

** Broj antenskih stupova i samost. nosača u vlasništvu operatora javnih komunikacijskih mreža pokretnih komunikacija (A1 Hrvatska, HT i Telemach Hrvatska)

Izvor: HAKOM

Podaci o broju baznih postaja, broju lokacija, broju antenskih stupova, broju antenskih prihvata na postojećim građevinama i antenskim sustavima u zatvorenom prostoru na području općine, nisu se mijenjali s obzirom i na prethodno Izvešće od 2015. do 2018. godine.

Postotak priključenosti na širokopojasnu mrežu u općini iznosi 50,05%, a od toga 20,74% otpada na brzi širokopojasni Internet brzine veće od 30 Mbit/s (**Tablica 49**)³⁴. U prethodnom Izvešću (od 2015. - 2018. godine) postotak priključenosti je bio veći za 2,49% (52,54%) dok je postotak priključenosti na širokopojasni Internet brzine veće od 30 Mbit/s bio manji za 11,74% (9%).

³⁴ podaci HAKOM-a na dan 31.12.2022. godine

Tablica 49: Postotak priključenosti na nepokretnu širokopojasnu mrežu s obzirom na pristupnu brzinu za 31.12.2022.

Brzina (mbit/s)	Postotak priključenosti
≥ 2 do 4	0,05
≥ 4 do 10	9,00
≥ 10 do 20	6,00
≥ 20 do 30	14,26
≥ 30 do 50	11,42
≥ 50 do 100	7,00
≥ 100	2,32

Izvor: HAKOM na dan 31.12.2022. godine

Veća povezanost na širokopojasni Internet brzine veće od 30 Mbit/s rezultat je zamjene bakrene linijske infrastrukture optičkom. Od 2021. godine započela je izgradnja optičke mreže na području općine.

Investitor izgradnje optičke mreže je „Rune CROW“ d.o.o. koji u sklopu Projekta „RUNE“ na razini EU gradi ultrabrznu širokopojasnu optičku infrastrukturu u ruralnim područjima PGŽ i Istarske županije. Izgrađenu optičku mrežu kasnije koriste operatori za spajanje na Internet te se dostižu brzine veće od 1 Gb/s.

Općina Jelenje sudjeluje u inicijativi koju vodi EU komisija za uvođenje javnih Wi-Fi veza u lokalne općine pod nazivom WiFi4EU. Od sredine 2020. godine na javnim površinama (centar naselja Dražice (**Slika 62**), dijelu naselja Martinovo Selo (Gašparov mlin), dijelu naselja Podhum (rekreativni park, čitaonica), dijelu naselja Podkilavac (čitaonica) te u naselju Lukeži (čitaonica) omogućen je besplatni Internet za sve mještane i goste općine³⁵.

Slika 62: Oznaka inicijative WiFi4EU u Dražicama

Izvor: Foto arhiva Zavoda

³⁵ Glasnik Općine Jelenje – broj 7, 8 i 11

2.4.3. Opskrba električnom energijom i plinom

Prijenosna električna mreža

Prijenosnu električnu mrežu općine čine dalekovodi naponske snage od 400 kV (**Tablica 50**). U promatranom razdoblju Izvešća nije bilo radova na dalekovodnoj mreži.

Tablica 50: Prijenosna električna mreža na području Općine Jelenje

Dalekovod	Snaga (kv)	Duljina u općini (km)	Ukupna duljina (km)
DV Melina – Divača	400	7,7	26,9

Izvor: HOPS d.o.o.

Opskrba električnom energijom

Distribucijsku mrežu općine čine vodovi od 35 kV, 20 kV i 0,4 kV kojima upravlja HEP Operator distribucijskog sustava d.o.o (HEP-ODS d.o.o). Ukupna duljina svih distribucijskih vodova iznosi 84,2 km, od kojih 50 km otpada na nadzemne vodove, a 34,2 km na podzemne vodove (**Tablica 51**).

Tablica 51: Distribucijska električna mreža

Naponska razina voda	Nadzemni vodovi (km)	Podzemni vodovi (km)	Nadzemni vodovi (%)	Podzemni vodovi (%)	Ukupno (km)
35 kV	0,7	0,0	100,0	0,0	0,7
20 kV	11,0	18,6	37,2	62,8	29,6
0,4 kV	38,3	15,6	71,1	28,9	53,9
Ukupno:	50,0	34,2	59,4	40,6	84,2

Izvor: HEP – ODS d.o.o. – Elektroprimorje Rijeka

U prethodnom Izvešću od 2015. - 2018. godine ukupna distribucijska električna mreža iznosila je 30,3 km. U ovom Izvešću vidljivo je povećanje od 177,89%.

Kupci električne mreže na području općine (ukupno cca. 2.500 kupaca) dio su konzuma TS 35/20 kV Grobnik. Potrošnja električne energije u kWh na području općine prikazuje **Tablica 52**.

Tablica 52: Potrošnja električne energije u kWh po većim naseljima Općine Jelenje

Naselje	2019.	2020.	2021.	2022.
Jelenje	7.742.679	7.781.065	3.386.268	809.333
Podhum	2.550.959	2.490.464	2.747.904	2.524.845
Dražice	1.158.523	1.251.729	3.612.206	4.612.946
Lopača	2.259	5.024	226.805	354.374
Lukeži	7.044	6.208	914.566	1.363.591
Martinovo Selo	3.572	2.789	101.660	136.797
Podkilavac	41.730	39.086	389.422	566.972
Ratulje	4.932	4.591	89.198	116.018
Zoretići	5.591	6.413	104.184	166.292
Ukupno:	11.517.289	11.587.369	11.572.213	10.651.168

Izvor: HEP – ODS d.o.o. – Elektroprimorje Rijeka

Na području općine nalazi se 28 transformatorskih stanica 20/0,4 kV. Prema razvojnim planovima HEP Operatora distribucijskog sustava d.o.o. na području općine predviđena je izgradnja 5 novih transformatorskih stanica 20/0,4 kV.

U općini je ukupno 18 kupaca s vlastitom proizvodnjom (proizvođači električne energije iz obnovljivih izvora energije) s ukupnom instaliranom snagom od 131,2 kW (**Slika 63**).

Slika 63: Obnovljivi izvori energije – solarni paneli na području Općine Jelenje

Izvor: Google maps

U promatranom razdoblju Izvješća općina je pristupila dobrovoljnoj inicijativi *Sporazumom gradonačelnika/načelnika za klimu i energiju*. Cilj inicijative je smanjiti emisiju CO₂ za 40%, povećati energetske učinkovitost za 32,5% te imati 32% udjela energije iz obnovljivih izvora do 2030. godine³⁶

Opskrba i transport plina

Područjem općine prolazi magistralni plinovod Pula – Karlovac DN 500/75 (promjer 500 mm radnog tlaka 75 bara) ukupne duljine 191,3 km od kojih 7,3 km nalazi na području općine³⁷. Na trasi plinovoda nalazi se najbliža MRS Rijeka zapad na području Općine Viškovo.

U promatranom razdoblju Izvješća nije bilo aktivnosti na području općine, a prema „Desetogodišnjem planu razvoja plinskog transportnog sustava RH 2021-2030“ nisu planirane nikakve aktivnosti niti sljedeće 4 godine.

Opskrba plinom

Distributivni plinovod na području općine nije aktivan ali je izgrađen u duljini od 582 m u sklopu radova na ostaloj infrastrukturi 2009. godine. U promatranom razdoblju Izvješća nije bilo izgradnje plinovoda. **Za stavljanje plinovoda u funkciju potrebno izgraditi još cca. 1.250 m, a prije toga**

³⁶ Glasnik Općine Jelenje – broj 12

³⁷ Cjevovodom upravlja tvrtka Plinacro d.o.o.

treba ishoditi potrebnu dokumentaciju. Postojeći plinovod u cijelosti je izveden od polietilenskih cijevi (PEHD).

Izgradnjom spojnog plinovoda, postojeći i spojni plinovod spojiti će se na distribucijski sustav prirodnog plina na području Općine Čavle. Isti je spojen na MRS i odorizacijsku stanicu Rijeka Istok koja se nalazi na području Industrijske zone Kukuljanovo u Gradu Bakru.

2.4.4. Vodoopskrba i odvodnja

Vodoopskrba

Sustavom vodoopskrbe na području općine upravlja KD „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o. iz Rijeke. Na vodoopskrbnu mrežu priključeno je 100 % stanovništva općine, a izvorišta za isporuku vode općini Rječina i Zvir. Ukupna duljina mreže na području općine u 2022. godini iznosila je 48,33 km, a gubici u mreži su unutar prihvatljivih razina. Pokrivenost vodoopskrbnom mrežom na području općine je zadovoljavajuća, a prikazana je na **Kartogramu 10**. Broj potrošača, količina isporučene vode i duljina mreže u promatranom razdoblju Izvješća prikazana su u **Tablici 53**.

Tablica 53: Podaci o broju potrošača, količini isporučene vode i duljini mreže na području Općine Jelenje

Godina	Broj potrošača		Količina isporučene vode				Duljina mreže	
	Korisnici	Priključci	Stanovništvo (u m ³)	Ustanove (u m ³)	Gospodarstvo (u m ³)	Ukupno (u m ³)	Magistralni cjevovodi	Ostali
2019.	1.915	1.913	218.092	13.874	21.072	253.038	6.722	41.476
2020.	1.929	1.930	232.613	12.491	20.219	265.323	6.722	41.476
2021.	1.941	1.940	232.845	13.628	15.948	262.421	6.722	41.602
2022.	1.954	1.952	234.315	16.686	15.752	266.753	6.722	41.612

Izvor: K.D. Vodovod i kanalizacija d.o.o. Rijeka

U nastavku slijedi usporedba podataka iz prethodnog Izvješća od 2015. - 2018. godine:

- broj potrošača (korisnici) se povećao za 3,61% s obzirom na 2018. kada je bio 1.886, a u 2022. godini 1.954,
- količina ukupno isporučene vode se smanjila za 1,07% s 269.640 m³ u 2018. godini na 266.753 m³ u 2022. godini,
- duljina mreže povećala se za 7,04% sa 45,15 km u 2018. godini na 48,33 km u 2022. godini.

Broj potrošača povećao se s povećanjem duljine mreže, a smanjenje količine isporučene vode najviše je vidljivo u gospodarstvu uz smanjenje od 25,25%. U 2019. godini je bilo isporučeno 21.072 m³ vode dok je u 2022. godini bilo isporučeno 15.752 m³ vode. Procjena isporučene vode po stanovniku prema podacima iz Popisa 2021. godine (broj st. 2021. godine bio je 5.077) prikazana je u **Tablici 54**.

Tablica 54: Procjena isporučene vode po stanovniku na dan

Godina	Isporučena količina vode – stanovništvo u (m ³)	Procjena isporučene vode (m ³ /st/dan)
2019.	218.092	118
2020.	232.613	126
2021.	232.845	126
2022.	234.315	126

Izvor: K.D. Vodovod i kanalizacija d.o.o. Rijeka

Kroz promatrano razdoblje Izvješća količina isporučene vode povećala se za 7,44% dok se procjena isporučene vode po stanovniku povećala za 6,78%.

Na području općine nema vodnih građevina (vodosprema te crpnih stanica) izuzev Izvora Rječine. Cijelo područje općine uz Općinu Čavle i dio Grada Bakra (industrijska zona Kukuljanovo) opskrbljuje se vodom iz vodospreme Vojskovo koja se nalazi na području Grada Bakra. **Za tako široko i razvedeno područje potrebno je osigurati još jednu vodospremu u cilju osiguranja dodatnih rezervi vode, kao i sigurnosti vodoopskrbe u slučaju nekih većih kvarova na transportnoj liniji iz vodospreme (ili nekih drugih izvanrednih situacija). Nedostaci vodoopskrbne mreže općine su gubitci koji variraju s obzirom na učestalost puknuća.** Cjevovodi su uglavnom stariji te su izrađeni od azbestcimenta i PVC-a dok su priključci od PEHD materijala. Na području općine česta su puknuća na priključcima radi starosti i nekvalitetnog materijala priključaka, a radi se o kvarovima učestalog no malog intenziteta curenja. Prilikom puknuća priključaka, isti se rekonstruiraju tako da se priključne PEHD cijevi zamijene pocinčanim cijevima. Ostala puknuća uglavnom su na opskrbnim PVC cjevovodima.

U narednom razdoblju planira se dogradnja podsustava na području Grobinštine i gradnja sustava za transport vode na Platak, a sve u funkciji vodoopskrbe S.R.C. Platak (tzv. projekt Grobnik – Platak) koji se sastoji od vodosprema, crpne stanice i cjevovoda koji se nalaze na području Općine Jelenje. Za navedenu dogradnju ishodovane su građevinske dozvole.

Planira se i zajednički projekt vodoopskrbe i odvodnje u ulicama Okrašaj i Pulipoje u naselju Dražice koji je u fazi projektiranja a u naseljima Kukuljani i Zoretići na LC58019 izvodi se rekonstrukcija ceste s djelomičnom zamjenom vodovoda. Nedostajući ogranci unutar aglomeracije su u naseljima Podhum i Dražice obuhvaćeni projektima u duljini od 1.965 m te zamjene vodoopskrbnih cijevi u duljini od 4.700 m u naseljima Podhum, Jelenje i Dražice.

Izvedba vodoopskrbe planira se u sklopu rekonstrukcije prometnica: **rekonstrukcija nerazvrstane ceste 0134** (od Podhum kbr. 273 do 367) u naselju Podhum gdje je projektna dokumentacija u izradi, **rekonstrukcija ŽC5055 u naseljima Milaši i Lubarska** gdje policijska uprava traži prelaganje vodovoda, **rekonstrukcija ŽC5055 u naselju Dražice** gdje je u tijeku izvođenje bez uključivanja infrastrukture (aglomeracija + postojeći cjevovod) te **rekonstrukcija kolnika i mosta na ŽC5027 u naselju Podkilavac** gdje također policijska uprava traži usklađenje s projektom aglomeracije.

Odvodnja

Na području općine trenutno ne postoji izgrađeni sustav javne odvodnje. Planirana kolektorska

mreža iznosi 42,9 km (37 km gravitacijskog cjevovoda i 5,9 km tlačnih cjevovoda) s 22 kanalizacijske crpne stanice. Za kolektorsku mrežu ishođene su lokacijske i građevinske dozvole te su radovi na području općine ugovoreni u ožujku 2024. godine s 2 ugovora koji oba uključuju područja općina Čavle i Jelenje³⁸.

Projekt planirane kolektorske mreže unutar proširenje sustava odvodnje unutar Aglomeracije „Rijeka“ obuhvaća naselja Dražice, Lukeži, Jelenje, Podkilavac te Podhum.

2.4.5. Ostala komunalna infrastruktura

Postaje za opskrbu prijevoznih sredstva gorivom

Na području općine nalazi se 1 benzinska postaja „PM Dražice“, Rijeka u vlasništvu „Petrola“. Benzinska postaja smještena je u centralnom naselju Dražice uz ŽC5055 (Slika 64).

Slika 64: Benzinska postaja „PM Dražice“

Izvor: Google maps

Punionica za električna vozila postavljena je u centru naselja Dražice, a omogućena je snaga punjenja putem utičnice od 3,7 kW do 22 kW. Općini je 2022. godine iz fondova EU odobreno sufinanciranje za razvoj pametnih, a održivih rješenja i usluga u koje spada navedena punionica za električna vozila³⁹.

Javna rasvjeta

Održavanje javne rasvjete provodi tvrtka „Energog“ d.o.o. iz Rijeke. Pokrivenost područja općine javnom rasvjetom je 100%. U sklopu modernizacije javne rasvjete općine, u promatranom razdoblju Izvešća, izmijenjeno je 962 žarulje, te je cijela općina pokrivena LED žaruljama⁴⁰ (Slika 65).

³⁸ KD Vodovod i kanalizacija d.o.o., Rijeka

³⁹ Glasnik Općine Jelenje – broj 11

⁴⁰ Glasnik Općine Jelenje – brojevi 5, 6, 7, 8 i 9

Slika 65: Energetska obnova sustava javne rasvjete

Izvor: Foto arhiva Zavoda

Pošta

Poštanski ured (51 218) nalazi se u naselju Dražice te je dio sustava Hrvatske pošte (**Slika 66**).

Slika 66: Poštanski ured u centru naselja Dražice

Izvor: Foto arhiva Zavoda

Groblja

Na području općine nalazi se mjesno groblje u naselju Jelenje. Groblje je u vlasništvu općine, a njime upravlja Jedinostveni upravni odjel (JUO). O uređenju i održavanju groblja te mrtvačnice i kosturnice brine se KD „Jelenje“. Groblje Jelenje smješteno je na površini od 1,15 ha (11.533,38 m²) podijeljeno je na 42 polja s ukupno 1.594 grobna mjesta, od kojih je 1.681 aktivnih vlasnika te 1.579 ukopanih osoba (**Slika 67**). Godišnje se u prosjeku popune 12 novih grobnih mjesta.

Potreba za proširenjem groblja navedena je i u prethodnom Izvješću od 2015. - 2018. godine. U razdoblju ovog Izvješća otkupljeno je zemljište na susjednim parcelama groblja, izrađena prostorno planska dokumentacija i ishodovane su sve dozvole za nova 333 grobna mjesta.

U 2022. godini u prvoj fazi izgradnje groblja Jelenje je prošireno za 59 grobnica, a po potrebi će se izgraditi nova grobna mjesta (**Slika 68**). Osim proširenja, uz grobnice je izrađena oborinska odvodnja, tlakavci i rasvjeta.

Slika 67: Trenutno stanje Groblja Jelenje s označenim brojem polja te neoznačena polja za buduće proširenje (nova dogradnja)

Izvor: Općina Jelenje

Slika 68: Groblje Jelenje nakon prve faze izgradnje

Izvor: <https://www.jelenje.hr/video-prosireno-mjesno-groblje-u-jelenju/>

2.4.6. Gospodarenje otpadom

Prikupljanje i odvoz otpada

Općina je svoj *Plan gospodarenja otpadom za razdoblje 2016. - 2022. godine* izradila i usvojila 2016. godine. Svake godine općina objavljuje *Izvešće o provedbi plana gospodarenja otpadom Općine Jelenje*. Podaci općinskog plana gospodarenja otpadom, kao i spomenuta Izvešća korišteni su kao podloga ovom dijelu Izvešća. *Planom gospodarenja otpadom Općine Jelenje 2016.-2022.* uspostavljeni su ciljevi i strategije za učinkovito i održivo gospodarenje otpadom na području općine.

Djelatnost prikupljanja, odvoza i zbrinjavanja otpada na području općine obavlja tvrtka „KD Čistoća“ d.o.o. Rijeka. Vlasnički udio općine iznosi 1,93 %.

Otpad se odlaže na ŽCGO Marišćina, koji se nalazi u Općini Viškovo, a izgrađen je za područje PGŽ, kao sustav građevina i uređaja za obradu, uporabu i/ili zbrinjavanje otpada koji je u 2017. godini započeo sa zaprimanjem otpada.

Prema podacima iz *Plana gospodarenja otpadom miješani komunalni otpad* ⁴¹(otpad namijenjen daljnjem zbrinjavanju) se s područja općine do 2020. godine prikupljao pomoću 201 spremnika volumena 1.100 l, koji su bili postavljeni na javnim površinama. Odvoz MKO obavljao se specijalnim vozilom autosmečarom 2 puta tjedno. Na području općine do 2021. godine nalazili su se spremnici za komunalni otpad namijenjen daljnjem uporabi (tetra ambalaža, plastika i metal, papir i staklo). Svi spremnici za komunalni otpad namijenjen daljnjem uporabi su volumena 1.100 l ili 2.000 l. Odvoz papira obavljao se 2 puta mjesečno, plastike, metala i tetra ambalaže 4 puta mjesečno a stakla 1 mjesečno. Spremnici za prikupljanje otpadnog tekstila smješteni su na 3 lokacije na području općine. Odvoz glomaznog otpada provodio se na temelju godišnjeg „Programa odvoza glomaznog otpada za Općinu Jelenje“ kojeg je izradilo „KD Čistoća“ d.o.o., Rijeka. Glomazni otpad se nakon prikupljanja odvozio u reciklažna dvorišta na razvrstavanje i daljnje postupanje po vrstama otpada.

Nakon uvođenja individualnih zelenih spremnika (2020. godine) odvoz MKO u općini vršio se 1 tjedno, dok se odvoz komunalnog otpada namijenjenog daljnjem uporabi (stakla, tekstila i obuće, papira i kartona te plastične, metalne i višeslojne ambalaže) vršio 1 mjesečno. Glomazni otpad se u količini do 3 m³ 1 godišnje odvozio na zahtjev korisnika bez naknade, a prikupljao se na obračunskom mjestu (adresi stanovanja korisnika).

Broj registriranih korisnika javne usluge prikupljanja MKO i komunalnog otpada namijenjenog daljnjem uporabi u općini je u porastu u segmentu domaćinstava i u segmentu gospodarstva (**Tablica 55**). Također je povećan broj korisnika s obzirom na prethodno četverogodišnje razdoblje od 2015. do 2018. godine.

Tablica 55: Broj korisnika odvoza komunalnog otpada

Godina	Broj korisnika		
	Domaćinstvo	Gospodarstvo	Ukupno
2019.	1733	76	1809
2020.	1785	77	1862
2021.	1780	79	1859
2022.	1791	82	1873

Izvor: K.D. ČISTOĆA d.o.o., Rijeka

Uvidom u podatke o sakupljenom otpadu vidljivo je da je u četverogodišnjem razdoblju Izvešća smanjena količina MKO (**Tablica 56 i Grafikon 10**). Smanjena je i količina s obzirom na prethodno četverogodišnje razdoblje od 2015. do 2018. godine.

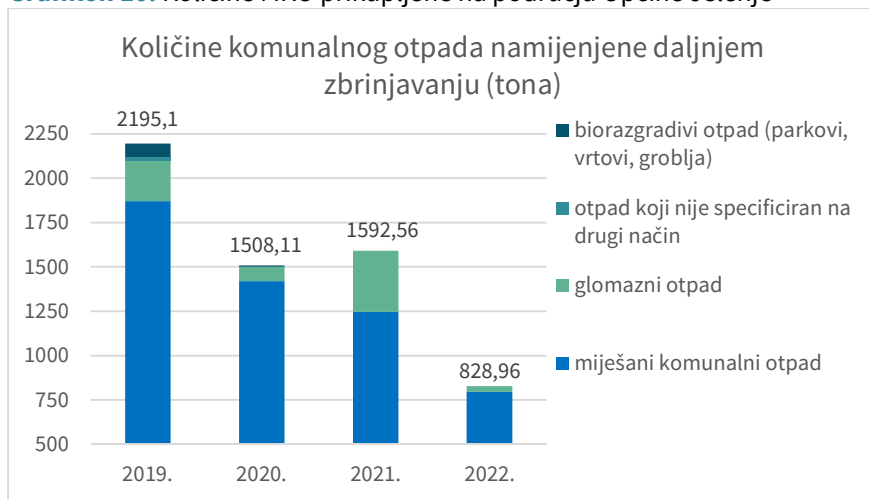
⁴¹ MKO

Tablica 56: Količine MKO prikupljene na području Općine Jelenje

Rb	Ključni broj otpada	Vrsta otpada	Količina otpada – tona			
			2019. godina	2020. godina	2021. godina	2022. godina
1.	20-03-01	miješani komunalni otpad	1.871,34	1.419,70	1.246,36	795,30
2.	20-03-07	glomazni otpad	231,75	80,58	346,20	33,66
3.	20-03-99	otpad koji nije specificiran na drugi način	17,01	0	0	0
4.	20-02-01	biorazgradivi otpad (parkovi, vrtovi, groblja)	75,00	7,83	0	0
UKUPNO:			2.195,10	1.508,11	1.592,56	828,96

Izvor: K.D. ČISTOČA d.o.o., Rijeka

Grafikon 10: Količine MKO prikupljene na području Općine Jelenje

Izvor: K.D. ČISTOČA d.o.o., Rijeka

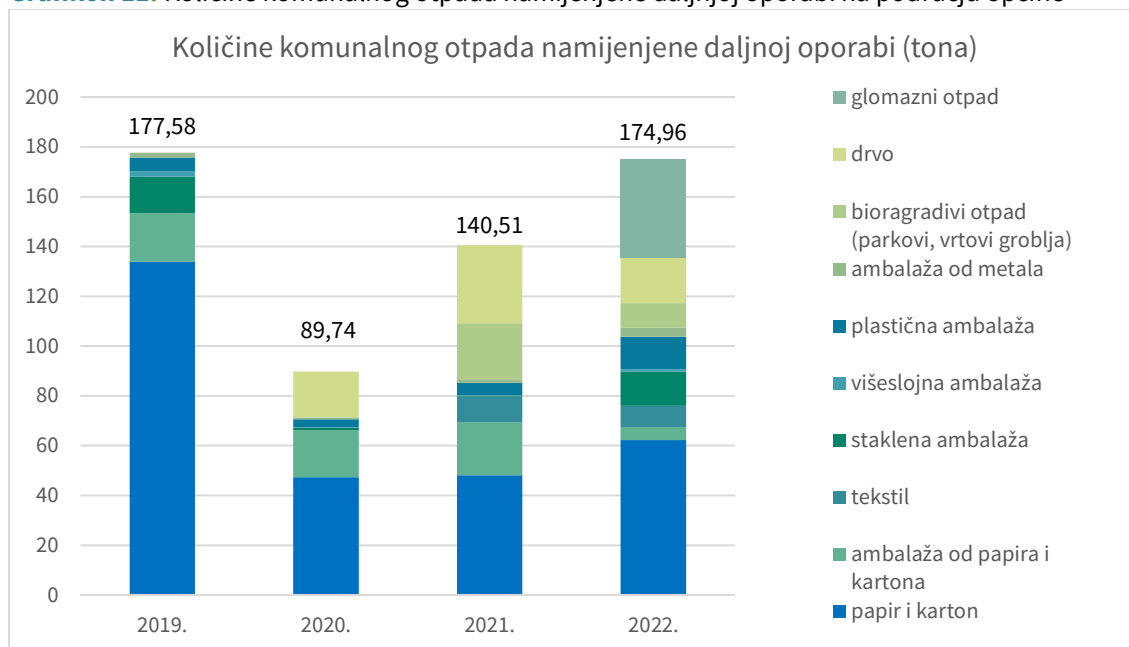
Količine komunalnog otpada namijenjenog daljnjem zbrinjavanju na području općine u porastu su od oko 11% u promatranom razdoblju Izvešća (**Tablica 56 i Grafikon 10**), a veće su nego u razdoblju prethodnog Izvešća.

Tablica 57: Količine komunalnog otpada namijenjenog daljnjoj uporabi na području Općine Jelenje

Rb	Ključni broj otpada	Vrsta otpada	Količina otpada – tona			
			2019. godina	2020. godina	2021. godina	2022. godina
1.	20-01-01	papir i karton	133,83	47,31	48,05	62,17
2.	15-01-01	ambalaža od papira i kartona	19,55	18,93	21,41	5,39
3.	20-01-11	tekstil	0	0	10,24	8,48
4.	15-01-07	staklena ambalaža	14,74	0,95	0,23	13,72
5.	15-01-05	višeslojna ambalaža	2,16	0,22	0,33	0,87
6.	15-01-02	plastična ambalaža	5,50	3,19	5,02	13,11
7.	15-01-04	ambalaža od metala	1,80	0,84	1,34	3,50
8.	20-02-01	biorazgradivi otpad (parkovi, vrtovi, groblja)	0	0	22,51	9,91
9.	20-01-38	drvo	0	18,30	31,38	18,13
10.	20-03-07	glomazni otpad	0	0	0	39,68
UKUPNO:			177,58	89,73	140,51	174,96

Izvor: K.D. ČISTOČA d.o.o., Rijeka

Grafikon 11: Količine komunalnog otpada namijenjene daljnjoj uporabi na području općine

Izvor: K.D. ČISTOĆA d.o.o., Rijeka

Stopa odvojeno prikupljenog komunalnog otpada na području općine u razdoblju od 2019. godine do 2022. godine prikazana je u (Tablici 58) u nastavku.

Tablica 58: Stopa odvojeno prikupljenog komunalnog otpada na području Općine Jelenje u razdoblju od 2019. do 2022. godine

Godina	2019. godina	2020. godina	2021. godina	2022. godina
Iznos stope	11,89%	9,48%	29,98%	44,45%

Izvor: K.D. ČISTOĆA d.o.o., Rijeka

U promatranom četverogodišnjem razdoblju nadograđen je sustav prikupljanja komunalnog otpada. U 2019-toj godini podijeljeni su individualni zeleni spremnici za miješani komunalni otpad prema broju članova kućanstva (80 l za 2 člana kućanstva, 120 l za 3 do 4 člana kućanstva i 240 l za 5 ili više članova kućanstva). Na svakom spremniku nalazi se kod za evidenciju pojedinog korisnika.

Od 2020-te godine započelo je korištenje individualnih zelenih spremnika za MKO. Spremnici se prazne 1 tjedno prema rasporedu određenom od KD Čistoća d.o.o., Rijeka, a usluga naplate se vrši na temelju predanog otpada. Korištenjem individualnih spremnika povučeni su s javnih površina veliki spremnici za MKO. Spremnici za komunalni otpad namijenjeni daljnjoj uporabi u naseljima općine i dalje se koriste za manje količine sekundarnih sirovina (papir i karton, plastika, metal i višeslojna ambalaža, staklo, tekstil i obuća).

U 2021.-oj godini stanovnicima općine podijeljeni su plavi i žuti spremnik za komunalni otpad namijenjen daljnjoj uporabi (plavi spremnik: papir i karton i žuti spremnik plastična, metalna i višeslojna ambalaža). U 2022. godini započelo je korištenje istih. Plavi i žuti spremnici prazne se 1 mjesечно prema rasporedu određenom od „KD Čistoća,“ a pražnjenje spremnika se ne naplaćuje.

Na javnim površinama naselja općine, unutar Eko otoka, ostaju zajednički spremnici za prikupljanje otpadnog jestivog ulja, stakla, tekstila i obuće (**Slika 69**).

U četverogodišnjem razdoblju Izvešća uspostavljen je sustav prikupljanja otpada u individualnim spremnicima i prema količinama MKO vidljiv je pad od 62,24 % s obzirom na 2019. (2.195,10 tona) i 2022. godinu (828,96 tona) (**Tablica 56 i Grafikon 10**). Količine komunalnog otpada namijenjenog daljnjoj uporabi također su u padu od 1,48% s obzirom na 2019. (177,58 tona) i 2022. godinu (174,96 tona) (**Tablica 57 i Grafikon 11**) ali je vidljiv veći razvrstaj prema vrstama otpada s 2020.-tom godinom tj. otvaranjem reciklažnog dvorišta Podhum i uvođenjem individualnih spremnika⁴².

Slika 69: Eko otok u centru naselja Dražice

Izvor: Foto arhiva Zavoda

Reciklažno dvorište Podhum

U prvoj polovici 2019. g. općina je dobila je 3,6 mil. kn (oko 480.000,00 €) bespovratnih sredstava iz EU fondova za izgradnju reciklažnog dvorišta (85 % ukupnih sredstava za izgradnju). Kapitalni projekt općine završen je u listopadu 2020. g. i reciklažno dvorište je započelo s radom (**Slika 70**).

Slika 70: Ulaz u reciklažno dvorište Podhum

Izvor: Foto arhiva Zavoda

Slika 71: Reciklažno dvorište Podhum

Izvor: <https://cistocarijeka.hr/svecano-otvoreno-reciklazno-dvoriste-podhum/>

⁴² Glasnik Općine Jelenje – brojevi 5, 7, 8, 9, 11 i 12

Reciklažno dvorište Podhum je uređen i ograđen prostor u kojem se prikuplja, sortira i privremeno skladišti otpad namijenjen daljnjoj uporabi, a s njime je ispunjena obaveza propisana *Zakonom o gospodarenju otpadom*⁴³ (na području JLS u kojoj ima više od 3.000 stanovnika, osigurati najmanje 1 reciklažno dvorište ili mobilno reciklažno dvorište te još po 1 reciklažno dvorište na svakih idućih 25.000 stanovnika).

Nalazi se na adresi Podhum 380, 51 218 Dražice. Prostire se na skoro 2.000 m² te njime upravlja „KD Čistoća“ d.o.o.. Legalno i besplatno stanovnici općine mogu odvajati plastiku, papir, metalnu ambalažu i limenke, staklo, tekstil, glomazni, opasni i ostali otpad⁴⁴ (Slika 71).

Količine otpada prikupljene u reciklažnom dvorištu općine namijenjene daljnjoj uporabi prikazane su u (Tablici 59 i Grafikonu 11). Vidljivo je povećanje količine otpada uspoređujući 2021. godinu⁴⁵ i 2022. godinu koje iznosi 357,07 %.

Tablica 59: Količine otpada prikupljene u reciklažnom dvorištu Općine Jelenje namijenjene daljnjoj uporabi, odnosno obradi

			Količina otpada – tona		
Rb	Ključni broj otpada	Vrsta otpada	2020. godina	2021. godina	2022. godina
1.	20-01-29	plastika	0,19	2,07	3,81
2.	20-01-11	tekstil	1,13	13,70	12,91
3.	20-01-35	električni i elektronički otpad	4,25	17,51	18,91
4.	20-01-36/20-01-23	električni i elektronički otpad	1,63	5,75	12,01
5.	20-02-01	drvo iz parkova i vrtova	0,60	10,81	6,24
6.	15-01-01	ambalaža od papira i kartona	0	6,38	14,57
7.	20-01-40	metali	1,88	9,42	6,07
8.	16-01-03	otpadne gume	2,61	13,48	13,68
9.	20-03-07	glomazni otpad	0	0	381,67
UKUPNO:			12,29	79,12	469,87
10.	Problematične vrste otpada		2,09	29,46	26,42
UKUPNO:			14,38	108,58	496,29

Izvor: K.D. ČISTOĆA d.o.o., Rijeka

Odlagališta otpada - lokacije onečišćene otpadom

Prema Planu gospodarenja otpadom, na području općine evidentirana su 2 lokaliteta onečišćena otpadom tzv. „divlja odlagališta“: Dubina (građevinski otpad, glomazni otpad i opasni otpad) te odlagalište u blizini naselja Trnovica.

Odlagalište Dubina najveće je „divlje“ odlagalište otpada na području općine. Nalazi se na mjestu nekadašnje šljunčare u vodozaštitnom području i u neposrednoj blizini naselja Podkilavac i Dražice.

Prema portalu „Evidencija lokacija odbačenog otpada“⁴⁶, na području Jelenja nalazi se nekoliko speleoloških objekata u kojima je prijavljen otpad. Također je prijavljen otpad u blizini naselja

⁴³ NN 84/21

⁴⁴ <https://www.rd-jelenje.hr/>

⁴⁵ 2020. godinu ne uspoređujemo jer reciklažno dvorište nije bilo otvoreno cijelu kalendarsku godinu

⁴⁶ <https://eloo.haop.hr/public/otpad/pregled>

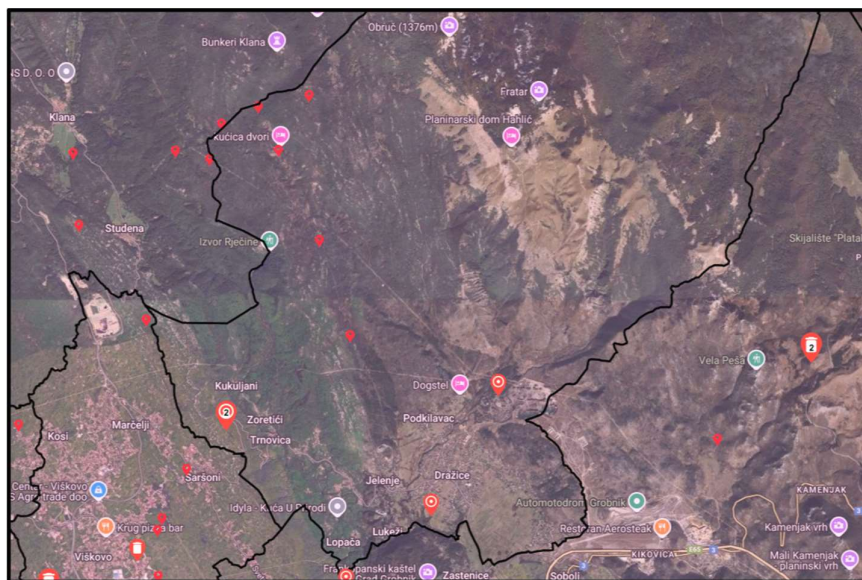
Trnovica na ŽC5055 prema naselju Saršoni (Općina Viškovo), u naselju Dražice na području Stazine i kod akumulacije Valići u istoimenom naselju.

Kroz četverogodišnje razdoblje Izvješća u potpunosti je sanirano odlagalište u blizini naselja Trnovica i djelomično sanirano odlagalište Dubina. U 2019.-toj godini na odlagalištu Dubina postavljene su kamere za nadzor „divljeg“ odlaganja otpada i sanirano je 10.000 m². U 2021. i 2022. godini uz pomoć sredstva EU nastavljena je sanacija odlagališta i postavljene su nove kamere⁴⁷. Donesen je PPUO Jelenje kojim je područje odlagališta Dubine planirano za obnovljive izvore energije (u jednom dijelu za izgradnju solarne elektrane te u drugom dijelu za retenciju u suradnji s Hrvatskom vodama).

U narednom razdoblju preporučuje se prikupiti dovoljno podataka o speleološkim objektima na području općine kao i mogućoj količini otpada na ostalim navedenim lokacijama, te zajedno sa specijaliziranim udrugama i stručnjacima (za speleološke objekte) pristupiti sanaciji istih. Isto tako, potrebno je naći način zaštite takvih objekata i područja od daljnjeg divljeg deponiranja otpada.

Lokacije odbačenog otpada na području Općine Jelenje prikazane su na **Slici 72**.

Slika 72: Lokacije odbačenog otpada

Izvor: Web preglednik <https://eloo.haop.hr/public/otpad/pregled>

⁴⁷ Glasnik Općine Jelenje – broj 11

II.5 Zaštita i korištenje dijelova prostora od posebnog značaja

2.5.1. Korištenje prirodnih resursa

Poljoprivredne površine

Poljoprivredne površine osnovne namjene štite se od svake izgradnje koja nije u funkciji obavljanja poljoprivrednih djelatnosti, a na području općine temeljem utvrđenog boniteta podijeljene su na osobito vrijedno obradivo tlo (P1) i ostala obradiva tla (P3). Ukupna površina poljoprivrednih površina osnovne namjene iznosi 110,57 ha.

Stočarstvo i poljoprivredne djelatnosti

Stočari, pčelari, proizvođači kokošjih jaja i istaknuti vinari na području LAG-a »Terra Liburna« (**Slika 1**), koje uključuje gradove Kastav i Opatiju te općine Jelenje, Klana, Lovran, Matulji, Mošćenička Draga i Viškovo, imaju priliku modernizirati i proširiti svoje poslovanje. S područja Jelenja potpore su dodijeljene projektima »Vrt šljiva ljubilica« OPG-a »Vesele koke« i »Modernizacija pčelarske opreme« SOPG-a Igor Zoretić.

Na OPG-u Gizdulić drže 2 kobile, stado od 20-ak ovaca s istarskim ovnom i 1 kozom te 2 patuljaste svinje. Proizvode skutu i grobnički sir.

Stočni fond općine krajem 2022. godine iznosio je 219 krava, 243 konja, 399 ovaca, 149 koza i 42 svinje (**Tablica 60**).

Tablica 60: Broj stoke na području Općine Jelenje

Stoka	Godina	Broj gospodarstava	Broj životinja
goveda	2019.	21	225
	2020.	19	240
	2021.	19	245
	2022.	19	219
konji	2019.	13	282
	2020.	14	219
	2021.	15	249
	2022.	17	243
magarci	2019.	2	4
	2020.	2	3
	2021.	2	3
	2022.	2	3
svinje	2019.	10	91
	2020.	9	73
	2021.	9	60
	2022.	5	42
ovce	2019.	13	492
	2020.	14	467
	2021.	14	506
	2022.	13	399
koze	2019.	21	142
	2020.	20	138
	2021.	20	127
	2022.	20	149

Izvor: Ministarstvo poljoprivrede, Jedinstveni registar domaćih životinja (od 2018.-2022.)

Prema podacima iz ARKOD-a, površina ukupno korištenog poljoprivrednog zemljišta 2022. godine iznosi 626,10 ha. U strukturi korištenog poljoprivrednog zemljišta po vrstama kultura prevladavaju krški pašnjaci s ukupnom površinom od 414,91 ha, zatim slijede livade s 204,46 ha, oranice s 1,69 ha voćnjaci s 0,48 ha i vinogradi s 0,02 ha. Osim navedenog, postoji i mali broj privremeno neodržavanih parcela sa sveukupnom površinom od 4,54 ha (**Tablica 61**).

Tablica 61: Površina korištenog poljoprivrednog zemljišta po vrsti uporabe

Vrsta uporabe	Površina (ha)		Broj parcela	
	2021.	2022.	2021.	2022.
oranica	1,69	1,69	13	13
livada	204,46	204,46	228	228
krški pašnjak	406,69	414,91	65	68
vinogradi	0,02	0,02	1	1
voćnjak	0,37	0,48	4	5
privremeno neodržavana parcela	4,54	4,54	4	4
Ukupno :	617,77	626,10	315	319

Izvor: Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, ARKOD
(usporedba stanja krajem 2021. i krajem 2022. godine) – obrada izrađivača Izvešća

Ograničenja u sektoru poljoprivrede predstavljaju prije svega otežani uvjeti gospodarenja, niska iskorištenost poljoprivrednog zemljišta, neriješeni imovinsko-pravni odnosi te rascjepkanost zemljišta (vidljivo iz Tablice 62) i šumskih posjeda.

Tablica 62: Prikaz broja poljoprivrednika prema veličini poljoprivrednog zemljišta na području Općine Jelenje

Veličina poljoprivrednog zemljišta	Broj PG-a		Broj ARKOD parcela		Površina (ha)	
	2021.	2022.	2021.	2022.	2021.	2022.
do 3 ha	27	28	94	95	19,72	21,50
od 3 do 20 ha	11	11	144	144	81,53	81,89
od 20 do 100 ha	4	4	121	122	123,86	136,40
od 100 do 1.500 ha	1	1	88	92	183,52	193,33
veće od 1.500 ha	0	0	0	0	0	0
UKUPNO:	43	44	447	453	408,63	433,12

Izvor: Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, ARKOD
(usporedba stanja krajem 2021. i krajem 2022. godine) – obrada izrađivača Izvešća

S ciljem daljnjeg razvoja poljoprivredne proizvodnje i stočarstva PGŽ je osnovala Centar za poljoprivredu i ruralni razvoj sa sjedištem u Staroj Sušici, čija je članica Općina Jelenje. Centar ima značajne projektne zadatke na unapređenju ratarstva, voćarstva i stočarstva.

Šumske površine

Površine koje zauzimaju šume i šumsko zemljište zauzimaju značajnu površinu (8.204,77 ha ili 75,2 % ukupne površine općine). Šumske površine razvrstane su po namjeni na gospodarske šume,

zaštitne šume i šume posebne namjene.

Gospodarske šume (Š1) služe za proizvodnju drva i drugih šumskih proizvoda te, osim gospodarske vrijednosti, imaju i općekorisnu funkciju. Korištenje šuma i šumskih zemljišta na ovim prostorima ima dugu tradiciju, no uglavnom je uvijek dominiralo korištenje kroz proizvodnju drvne mase, dok su ostale sporedne funkcije šuma bile malo korištene. S državnim šumama na području općine gospodare Hrvatske šume, Šumarije Rijeka i Klana. Privatnim šumama gospodare vlasnici, a za potrebe savjetodavnih usluga u privatnim šumama formirana je Hrvatsko poljoprivredno-šumarska savjetodavna služba. Odabir stabala za sječu, tzv. doznaku obavljaju djelatnici Hrvatskih šuma. U budućnosti trebalo bi težiti korištenju sporednih funkcija šuma, kao što su:

- planinarenje i izletnički turizam,
- brdski biciklizam,
- izletničko-rekreacijski prostor oko Rječine,
- jahačke staze u dolini Rječine,
- lovni turizam.

Ukupna površina gospodarskih šuma iznosi 6.005,23 ha, a koristit će se i dalje pretežno za proizvodnju drvne biomase.

Zaštitne šume (Š2) prvenstveno služe kao zaštita od erozije, zaštita vodenih tokova, te zaštita gospodarskih građevina i druge imovine. Te šume su često na strmim terenima (tako da ih je teško obnavljati), a njihovom sječom izazvala bi se devastacija terena erozijom. Na području općine zaštitne šume nalaze se na sjevernim dijelovima (gorski i pretplaninski pojas) i na padinama prema udolini Rječine, a zauzimaju površinu od 646,95 ha.

Šume posebne namjene (Š3) su šume koje predstavljaju posebnu rijetkost ili ljepotu, a predloženo je zaštititi ih temeljem *Zakona o zaštiti prirode*⁴⁸. Površina šuma posebne namjene je relativno velika i iznosi 1.553,41 ha. Sa šumom u značajnom krajobrazu može se gospodariti na način da se pejzažno ne izmijeni izgled krajolika. Šume posebnog rezervata šumske vegetacije su šume koje su iskonskog postanka ili su neznatno izmijenjene. U njima nema gospodarskog korištenja, zabranjeno je branje i uništavanje bilja, uznemiravanje i hvatanje životinja, melioracijski zahvati i sl.

Šumarstvo

Šumarstvo ima prvenstveno funkciju čišćenja, njege i uzgoja, s ciljem dovođenja šuma u optimalno stanje za proizvodnju drvne mase. Šumarija provodi i prorjeđivanje i zaštitu šuma. Na neobraslom šumskom tlu, koji čini značajan dio prostora općine, moguće je pošumljavanje. Međutim, na dijelu tih površina mogu se uzgajati i poljoprivredne kulture. Šumarija bi trebala omogućiti korištenje prikladnog neobraslog zemljišta zainteresiranim osobama ili poduzećima za proizvodnju poljoprivrednih kultura, npr. voćaka te poticati sadnju drugih autohtonih kultura za koje postoje uvjeti.

Ostalo poljoprivredno tlo i šumsko zemljište

Ostalo poljoprivredno tlo, šume i šumsko zemljište čini, uz vodne površine, sav preostali prostor općine koji se može koristiti na način predviđen za poljoprivredne ili šumske površine. Ukupna

⁴⁸ Narodne novine br. 80/13, 15/18, 14/19, 127/19, 155/23

površina ostalog poljoprivrednog tla, šuma i šumskog zemljišta općine iznosi 2.039,44 ha.

Lovstvo i uzgajanje divljači

Zakon o lovstvu^{49 50} uređuje uzgoj, zaštitu i korištenje divljači te aktivnosti u funkciji održavanja biološke i ekološke ravnoteže. Njime je određeno što su lovišta i tko ih može ustanoviti, kako gospodariti lovištem i koje vrste divljači treba u njima držati, odnosno uzgajati. Kapacitet lovišta utvrđuje se na bazi mogućnosti uzgoja pojedine vrste divljači, na temelju „Uputa za bonitiranje zemljišta.”

Središnji i sjeverni dio područja općine zauzimaju 2 visokoplaninska lovišta - državno lovište broj VIII/21 „Smrekova Draga” i državno lovište broj VIII/22 „Snježnik”. Primorsku padinu, zonu degradiranih šuma i primorskih kamenjara zauzima županijsko lovište broj VIII/124 „Grobnik”, a jugozapadni dio općine, na južnom dijelu vodotoka Rječine, zauzima županijsko lovište broj VIII/127 „Kastav”⁵¹.

Lovište „Smrekova Draga” jedno je od najkvalitetnijih lovišta u PGŽ po brojnosti divljači, dostignutoj trofejnoj vrijednosti i uređenosti samog lovišta. Kroz lovište prolazi šumska cesta Klana - Suho - Smrekova Draga - Tršće, a gotovo je u cijelosti obraslo visokim šumama bukve, jele i smreke. Površina lovišta (ukupno) iznosi 18.443 ha, a lovna površina je 18,319 ha. Od divljači zastupljeni su smeđi medvjed, jelen, srna, divlja svinja i zec, te lisice, kune, jazavci, divlja mačka i dr.

Lovište „Snježnik” predstavlja gorski tip lovišta, a na području općine zauzima samo manji, istočni dio. Po zastupljenosti i raznovrsnosti divljači, te lovnotehničkoj opremljenosti može se svrstati u sam vrh najkvalitetnijih lovišta u Županiji. Ukupna je površina lovišta 10,240 ha, a čak 97% pokriveno je šumama.

Lovište „Grobnik” prostire se od Rječine do podnožja Obruča, površine 12.237 ha, od čega je lovna površina 7,493 ha, a po svojem smještaju mediteransko-brdsko-gorskog tipa u središnjem dijelu PGŽ. Zauzima širok prostor riječkog zaleđa – Grobinštinu; južni dio pripada naseljima Rijeci, Jelenju, Podhumu i Čavlima. Sjeverni dio lovišta je gorskog tipa prekriven najčešće šumskom vegetacijom, ali i pašnjačkim površinama. Dva su vrlo važna lovna prostora u ovom lovištu - Mudna dol, kao prirodan rezervat divokoza, te izvor Rječine, osobito kvalitetno zimovalište divljači. Od divljači u lovištu su zastupljeni jelen, muflon, divokoza, srna, divlja svinja i dr. Lovište je dobro opremljeno lovno- gospodarskim i tehničkim objektima.

Lovište „Kastav” prostire se južno od vodotoka Rječine i manjim je dijelom svoje ukupne površine od 11,713 ha smješteno na području Općine Jelenje. Divljač u lovištu su jeleni, srne, divlje svinje, zečevi, šljuke, lisice, divlje mačke i dr. Lovište je najvećim dijelom obraslo šumskom vegetacijom primorskih šumskih zajednica. Lovišta u Općini Jelenje prikazana su na **Kartogramu 11**.

Razvoj lovstva nastaviti će se uglavnom u okviru dosadašnjih odnosa i vrijednosti. I nadalje će se turistima nuditi dio mogućeg odstrela, organizirati prigodne manifestacije i potpore održanju lovnog fonda.

⁴⁹ Izvor: obrada izrađivača prostornog plana

⁵⁰ Narodne novine br. 99/18, 32/19, 32/20

⁵¹ Korišteni podaci „Vodiča kroz lovišta Primorsko-goranske županije”, Upravni odjel za gospodarstvo, 1999.g.

Vodne površine

Vodotok Rječina

Jugozapadnim dijelom općine prolazi Rječina (**Slika 73**), čija je ukupna duljina toka 18,63 km (12,03 km na području općine), a površina neposrednog sliva oko 54 km². Najznačajniji pritok Rječine je Sušica, koja prikuplja vode s Grobničkog polja te utječe u Rječinu uzvodno od akumulacije Valići.

Slika 73: Vodotok Rječina⁷⁵

Izvor: Osnovni PPUO Jelenja iz 2007.

Akumulacije

Vezano na korištenje vodnih resursa Rječine, Programom prostornog uređenja RH i PP PGŽ-om je predviđena izgradnja višenamjenske akumulacije Kukuljani u gornjem toku Rječine, kod njenog izvora, a namijenjenu prvenstveno za vodoopskrbu, a sekundarno i za elektroenergetiku te zaštitu od štetnog djelovanja voda. **Hrvatske vode u svojim planovima računaju na akumulaciju Kukuljani, prvenstveno s namjenom osiguranja dovoljnih količina vode za ljudsku potrošnju za potrebe velikog dijela Hrvatskog primorja.** Važnost ove akumulacije u budućnosti raste, a osobito sa aspekta sve veće pojave suša tijekom ljetnih mjeseci te globalnog trenda smanjenja izdašnosti postojećih izvorišta koja se koriste u vodoopskrbi ovog područja kao i ugroženosti od onečišćenja izvorišta u priobalju. Izbor točne lokacije pregrade, odnosno njene konačne visine, bit će predmet budućih studija i analiza. Slijedom navedenog, u PPUO Jelenje je akumulacija Kukuljani označena simbolom kao građevina izvan građevinskog područja na kartografskom prikazu br. 1. *Korištenje i namjena površina*, mj. 1:25.000. Na kartografskom prikazu 3.C *Uvjeti za korištenje, uređenje i zaštitu prostora – Područja posebnih ograničenja u korištenju - Vode* mj.1:25.000 prikazano je područje predviđeno za izgradnju buduće akumulacije Kukuljani, a vodno tijelo akumulacije prikazano je načelno. Konačna površina vodnog tijela formirat će se nakon izgradnje nasute brane.

Osim korištenja za vodoopskrbu, vode Rječine koriste se i u energetske svrhe u HE Rijeka. Od 1968. godine u upotrebi je brana Valići, a iz akumulacije volumena cca 0,7 milijuna m³ voda se skreće na postrojenje HE Rijeka.

Na području općine prisutna je 1 prirodna retencija, na južnom neizgrađenom dijelu Grobničkog polja, a planira se izvedba još 1 retencije na području bivše šljunčare Dubina u svrhu zaštite od štetnog djelovanja voda.

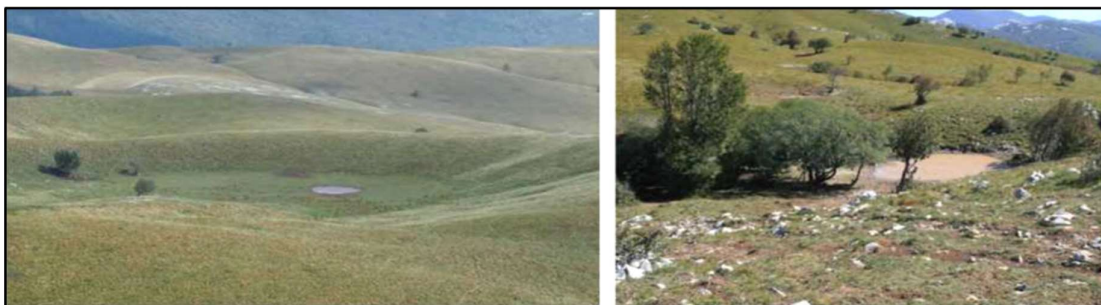
2.5.2. Prirodne vrijednosti

Prema osobitostima krajobraza, staništa i živog svijeta područje općine može se podijeliti u 4 veće cjeline (**Kartogram 12**) s pripadajućim prirodnim jedinicama:

Visoka gora prostrano je šumovito područje koje se proteže od podnožja osojnih padina primorskog niza. Područje je teže dostupno i dijelom neprohodno. Krajobrazna i biološka vrijednost ovog reljefno razvedenog područja očituje se u očuvanom šumskom pokrivaču koji se sastoji od različitih gorskih i pretplaninskih šumskih zajednica. Prirodne jedinice ove cjeline čine: *Smrekova vala*, *ponikve u predjelu Ceclje*, *Bela škaja (1381 m)*, *Rečičko*, *Gornji Medvejci (1480 m)*, *glaciokrška uvala Velo Snižno (Veliko Snježno)*.

Obručeva planinska skupina prostorno zauzima središnje dijelove općine, a zbog iznimnih prirodnih i krajobraznih vrijednosti ima i ključnu ulogu u zaštiti prirode. Na padinama ovih planina izdvajaju se travnjaci i duboko usječene bujične udoline, dok se padine okrenute prema zaleđu odlikuju raznolikim šumskim zajednicama. Sastavljena je od više od 20 prirodnih cjelina koju obuhvaćaju udoline, planinske vrhove i ravni među kojima se posebno izdvaja jedinica *Obruča (1.376 m)* na čijem grebenu i/ili prisojnim padinama prolazi granica između primorskog i kontinentalnog klimatskog i biogeografskog područja („Adamićeva crta“, ujedno granica između primorja i Gorskog kotara), zbog čega se odlikuje velikim kontrastima vegetacije na razmjerno malom prostoru. Potrebno je istaknuti i vrijedno područje *Pakleno* te *travnate padine Podplaninu i travnjake Burnjaka (Zapodi)*. *Pakleno* je šumovit, divlji labirint vrhova i dubokih ponikvi okarakteriziran strmim obroncima, rastrganim stijenama, odlomljenim kamenim blokovima i osulinama, stoga i teže dostupan. Šumski svijet obuhvaća nekoliko ekološki i fizionomski vrlo raznolikih šumskih zajednica od kojih se kontrastima najviše ističe izmjena crnogorice i bjelogorice. *Travnjaci Podplanine i Burnjaka* osobito su važni u zaštiti prirodne baštine grobničkih planina jer u svom sastavu ujedinjuju neke od najvažnijih biljnih endema (**Slika 74**).

Slika 74: Lokva za napajanje konja na travnatom platou Zapodi (*lijevo*) i dvije povremene lokve u predjelu Burnjaka (*desno*)

Izvor: IV. Izmjene i dopune PPUO Jelenje (foto: M. Randić)

Udolina Rječine (u širem smislu) sastavljena je od prirodnih jedinica vrhova *Jelenski vrh (577 m)*, *Kamenski vrh (497 m)* i *Suha rebar*, *Kopica (573 m)*, *Trnovo brdo*, *Cvije (583 m)* te dijelom

zamočvarenim travnatim predjelom *Luka u Donjem Jelenju* i *Udolini Rječine* (u užem smislu) (**Slika 75**), a koja je znakovita po izraženoj bioraznolikosti zastupljenoj na razmjerno malom prostoru (novija istraživanja pokazuju da na tom području obitava 1.190 vrsta i podvrsta vaskularne flore. Biljni svijet na toplim vapnenačkim stijenama u gornjem dijelu doline, osobito iznad izvora Zvir (izvor Rječine), iznimno je vrijedan pa je vegetacija stijena prepoznata kao ciljno stanište ekološke mreže Natura 2000.

Grobničko polje (**Slika 76**) je važno prilikom migracije ptica te se nalazi na rutama pojedinih migratornih vrsta koje se na njega spuštaju i ondje zadržavaju prilikom odmaranja. Osim *Grobničkog polja*, u užem smislu prirodne jedinice ove cjeline čine i *Brdo Hum* (396 m) te *šljunčara Dubina*.

Slika 75,76: Rječina u gornjem toku, uzvodno od Kukuljani s očuvanim prirodnim stanjem korita i Pogled na Grobničko polje uz koje je vezana većina naselja na području Općine Jelenje⁵²

Izvor: IV. Izmjene i dopune PPUO Jelenje (foto: M. Randić)

NATURA 2000 područja

Planinski dijelovi općine dio su područja ekološke mreže **HR5000019 Gorski kotar i sjeverna Lika** za koje je ključan stanišni tip (sub)mediteranske šume crnog bora, dobre reprezentativnosti i očuvanosti. Zatim su prisutna i 3 speleološka lokaliteta **HR2000759 Vela špilja u Krugu**, **HR2001437 Špilja kraj potoka Zala 2** i **HR2000019 Sojkina jama**, važnih za očuvanje endemičnog kornjaša tankovratog podzemljara (*Leptodirus hochenwartii*). Sva 3 speleološka objekta nalaze nedaleko granice s Općinom Klana sjeveroistočno od korita bujičnog potoka Zale. Područje **HR2000782 Rečice** obuhvaća dolinu smještenu u sjeverozapadnom dijelu Gorskog kotara na nadmorskoj visini od oko 900 m n.v. Specifično za ovo područje je da na malom prostoru uspijeva različita vegetacija, zbog mikoreljefa i vodenog režima. Prisutne su mnoge različite biljne zajednice, uglavnom livade, visoko bilje te močvarna cretna vegetacija. Neke od glavnih prijetnji ovog staništa jesu uklanjanje trupaca nakon sječe, šumske trase, lovne aktivnosti te sukcesija travnjaka/crta kao najvrjednijih staništa ovog područja. Planina Obruč uvrštena je u ekološku mrežu **HR2000643 Obruč** radi očuvanja rijetkih životinjskih vrsta: velike četveropjege cvilidrete (*Morimus funereus*) i velikog vodenjaka (*Triturus carnifex*), a od stanišnih tipova ključnih za ovo područje valja izdvojiti *karbonatne stijene s hazmofitskom vegetacijom*. Ovo stanište predstavlja veliku regionalnu raznolikost, s mnogim endemskim biljnim vrstama. Stanište karbonatnih stijena hazmofitske vegetacije dio je i područja ekološke mreže **HR2000658 Rječina** i uključuje udolinu Rječine koja izvire iz špilje na nadmorskoj

⁵² U pozadini niz vrhova grobničkih planina od Obruča do Primorskog Kleka u padine kojih su usječene doline bujičnih potoka zračna fotografija: Lena Penezić

visini od 325 m, ispod strmih litica planine Kičej. Ciljna vrsta uvrštena za područje Rječine je bjelonogi rak (*Austropotamobius pallipes*).

Kopnena šumska i nešumska staništa

Na području općine je prema Nacionalnoj klasifikaciji staništa RH (IV. verzija) identificirano 80-ak tipova staništa. Većina ih je u dobrom pa i izvrsnom stupnju očuvanosti, a neka su staništa ipak u određenoj mjeri degradirana ili se na njima opažaju utjecaji sukcesijskih procesa, primjerice na suhim travnjacima. Sva se staništa u općini mogu ugrubo podijeliti na vodena, močvarna, kopnena - šumska i nešumska staništa te krško podzemlje.

Bioekološki koridori

Njihovo poznavanje izravno se može primijeniti u prostornom planiranju, a najbitniji za predmetno područje skicirani su na **Kartogramu 13**.

Europski koridor Alpe - Dinaridi

Na području općine smješteno je nekoliko iznimno važnih „bioekoloških“ koridora. Jedan od njih proteže se duž lanca grobničkih planina i čitavim područjem „visoke gore“. To je dio jednog od najvažnijih „zelenih koridora“ u Hrvatskoj pa i u Europi, jer povezuje alpski i dinarski planinski prostor. Važan je prvenstveno kao poveznica šumskih staništa koje se, gotovo bez prekida, protežu između dvaju velikih europskih gorja. Između ostalog važan je kao koridor i životni prostor velikih zvijeri - vuka, risa i medvjeda. Ima iznimnu ulogu u održavanju stabilnih populacija ovih životinja.

Regionalni „travnjački“ koridor grobničkih planina

Drugi značajan koridor proteže se duž travnatih površina padina Obruč - Zapodi (Burnjak) - Mudna dol - Nebesa i proteže se dalje, izvan općine, prema travnjacima Malog Platka, Jazvine, Bogdina, Pliši pa preko područja Gornjeg Jelenja dalje do travnjaka Tuhobića te prema travnjacima Velike Kapele i Velebita. S druge se strane ovaj pojas travnjaka nastavlja od Obruča prema Gumacu i travnatim površinama u širem području planine Snežnika u Sloveniji. Ima osobitu važnost kao migracijski koridor i lovno područje velikih ptica grabljivica poput bjeloglavog supa i surog orla. Ova se činjenica iskristalizirala posebno u novije vrijeme tijekom praćenja koridora preleta ovih ptica koje su bile uhvaćene i opremljene GPS odašiljačima.

Posebna su vrijednost travnatih padina grobničkih planina žljebovi u kojima se dugo zadržava snijeg što omogućuje opstojnost i širenje posebnih takvim uvjetima prilagođenih vrsta i zajednica, pa su to izraziti (mikro-) koridori unutar većeg i značajnijeg koridora.

Koridori „planina - dolina“ (lokalnog značaja)

Ovi koridori od velike su lokalne vrijednosti jer omogućuju sezonske zimsko-proljetne migracije životinja u niže predjele, kad u planini vladaju nepovoljni uvjeti za život. To je primjerice vidljivo zimi kad u planini zapadne visok snijeg i obrnuto, za vrijeme kad su u planini povoljniji uvjeti za život - primjerice bujna planinska paša (**Slika 77**).

Najvažniji takav koridor povezuje planinske vrhove grobničkih planina s gornjim dijelom udoline Rječine preko predjela Kičej, Škubin i šireg područja Jelenskog vrha. Sličnu važnost imaju i doline

bujičnih potoka (Zala, Borovica, Rakov žlib, Peškovica, Mudna dol i Kacaj). Migracije biljojeda prate i njihovi predatori - posebno risovi koji se nerijetko zimi mogu zateći i u gornjem dijelu udoline Rječine^{53 54 55}.

Slika 77: „Mikrokoridori“ vlažnih žljebova na travnjacima Burnjaka²² (lijevo) i Udolina bujičnog potoka Borovišćice (dolina Borovice)²³ (desno)

Izvor: JU Priroda

Lokalni koridori „planina - dolina“ ponekad imaju važnost i u dnevno-noćnim kretanjima životinja (Slika 77), a njima se, zbog raznolikih ekoloških uvjeta (mikroklima, ekspozicija, refugiji) mogu odvijati i decenijske vertikalne migracije bilja i drugih skupina organizama što je od potencijalne važnosti u uvjetima brzih klimatskih promjena.

Lokalni koridor bujice Sušice

Budući da se većina naselja na području općine nalazi koncentrirana na i uz Grobničko polje, ona donekle ometaju „protočnost“ živoga svijeta. Ovo u znatnijoj mjeri ublažava prirodni, još donekle očuvani „biokoridor“ koji prati tok bujice Sušice.

„Zeleno-plavi“ koridor udoline Rječine

Dolina Rječine iznimno je važan biološki koridor. Njome na vlažnoj i hladnijoj flišnoj geološkoj podlozi duž udoline prodiru mezofilne šume bukve, običnog graba i hrasta kitnjaka („kontinentalnog“ tipa) duboko u submediteran i na male nadmorske visine, maksimalno se približavajući moru. S druge strane na toplim, vapnenačkim stranama sredozemna se vegetacija približila planini. Posebna je vrijednost još donekle očuvani vodotok Rječine, koji se duž čitave dužine kojim protječe u općini štiti i ekološkom mrežom Natura 2000. Ciljna vrsta – bjelonogi rak (*Austropotamobius pallipes*), uz nekolicinu ostalih rijetkih, ugroženih i strogo zaštićenih životinjskih vrsta - kralješnjaka i beskralješnjaka, zaslužuju posebnu pažnju i zaštitu.

⁵³ Randić, osobna opažanja

⁵⁴ U njima se dugo zadržava snijeg i koji imaju važnu ulogu u povezivanju i širenju posebnih vrsta i zajednica prilagođenih ovom tipu staništa (izvor: Google maps)

⁵⁵ Odlikuje se izrazitim značajkama biokoridora visinskog (vertikalnog) pružanja: „planina-dolina“ (zračna fotografija: L. Penezić)

Vrijedna prirodna baština koja se štiti prostorno-planskom dokumentacijom

Nakon detaljnog prikaza prepoznatih prirodnih i ambijentalnih vrijednosti kao i njihovih karakteristika i stanja očuvanosti, utvrđena je zaštita propisana posebnim propisima i odlukama te prostornim planom više razine.

Na području općine nema prirodnih područja zaštićenih temeljem *Zakona o zaštiti prirode*⁵⁶.

PP PGŽ-om su na području općine zaštićena prirodna područja (**Kartogram 14 i Tablica 64**) i utvrđene planske mjere zaštite. Predložena su za zaštitu temeljem posebnog propisa o zaštiti prirode i to kao:

- **posebni rezervati:** Pakleno / Brgudac / Borova draga (Borovica) / Mudna dol i Kacaj / ponikva Cectlje / ponikva Veliko Snježno,
- **regionalni park:** planina Obruč,
- **značajni krajobraz:** kanjon i udolina Rječine.

Također je zbog prepoznate vrijednosti PPUO-om Jelenje dodatno kao spomenik prirode zaštićeno 6 lokvi.

Radi zaštite i unapređivanja stanja okoliša u PPUO Jelenje su utvrđena osobito vrijedna područja i određene mjere njihove zaštite. Područja predložena za zaštitu prikazana su u PPUO Jelenje na kartografskom prilogu broj 3.A *Uvjeti za korištenje, uređenje i zaštitu prostora - Područja posebnih uvjeta korištenja*, mj. 1:25.000.

Na području općine predlaže se zaštititi temeljem *Zakona o zaštiti prirode* ukupno 5.149,22 ha ili čak 47,2 % ukupne površine općine.

Posebni rezervati

Posebni rezervat je područje kopna od osobitog značaja radi svoje jedinstvenosti, rijetkosti ili reprezentativnosti, ili je stanište ugrožene divlje svojte, a osobitog je znanstvenog značenja i namjene. Posebni rezervat može biti floristički, mikološki, šumske i druge vegetacije, zoološki (ornitološki, ihtiološki i dr.), geološki, paleontološki, hidrogeološki, hidrološki i dr.

U posebnom rezervatu nisu dopuštene radnje i djelatnosti koje mogu narušiti svojstva zbog kojih je proglašen rezervatom (branje i uništavanje biljaka, uznemiravanje, hvatanje i ubijanje životinja, uvođenje novih bioloških svojti, melioracijski zahvati, razni oblici gospodarskog i ostalog korištenja i sl.). Dopusnjeni su zahvati, radnje i djelatnosti kojima se održavaju ili poboljšavaju uvjeti važni za očuvanje svojstava zbog kojih je proglašen rezervatom.

U kategoriji posebnog rezervata predlažu se zaštititi:

Pakleno

Pakleno predstavlja planinski krški teren sa stijenama i ponikvama, a okružuju ga vrhovi Obručeve skupine Suhi vrh, Fratar, Osoje, Pakleno i Obruč, koji prelaze nadmorsku visinu od 1.300 m. U

⁵⁶ *Narodne novine br. 80/13, 15/18, 14/19, 127/19*

labirintu stijena nalazi se bujna i raznolika šumska vegetacija. Predio je geomorfološki vrlo zanimljiv, s mnoštvom polupećina i dubokim ponikvama u kojima se tijekom cijele godine zadržava snijeg. Od šumskih zajednica najrasprostranjenija je pretplaninska šuma bukve, šuma jele s milavom, pretplaninska šuma smreke, šuma bukve i jele, a najhladnija staništa obrasla su klekovinom bora krivulja. Značajna je i vegetacija stijena i biljaka pukotina (nalazište krškog runolista). Zbog osobitog mira i divljine ovdje obitava i velik broj životinjskih vrsta.

U PPUO Jelenje je za Pakleno predložena zaštita u kategoriji posebnog rezervata (sukladno PP PGŽ-u), čime se omogućuje širi spektar aktivnosti u tako zaštićenom prostoru. Predviđena površina za zaštitu je oko 451,71 ha. Područje je potrebno speleološki istražiti, a predlaže se i izrada studije koja bi trebala predložiti zaštitne mjere i režim ponašanja posjetilaca, kao i postavljanje poučnih staza.

Brgudac

Predviđena površina za zaštitu je oko 164,22 ha. Na području je potrebno održavati povoljne sukcesijske stupnjeve travnjačke vegetacije te ne provoditi riperanje dolomitne podloge i pošumljavanje travnatih staništa.

Borova draga (Borovica)

U Borovici se na površini od 84,05 ha sačuvala jedinstvena reliktna šuma crnog bora na dolomitnoj padini. To je jedina prirodna šuma crnog bora na području PGŽ, izuzetno bogata vodozemcima i gmazovima, a u njoj pribježište nalazi i endemični krški puh. Kroz šumu prolazi planinarski put, stoga postoji opasnost od šumskog požara pa je od izuzetne važnosti propisivanje i poštivanje protupožarnih mjera.

Veliki dio autohtone borove šume koja se predlaže za zaštitu već je nažalost izgorio u katastrofalnom požaru 2003. godine, što međutim nipošto ne umanjuje potrebu zaštite ovog rezervata.

Udoline Mudna dol i Kacaj u planinskoj skupini Obruča

Područje koje je planirano zaštititi je površine 208,73 ha i predstavlja kanjonsku udolinu na padini Obruča koja je nastala erozijskim radom bujice Mudni potok. U Grobničkom polju Mudni potok s lijeve strane prima bujicu Kacaj te zajednički nastavljaju kao bujica Sušica. Gornji dio doline Mudnog potoka usječen je u dolomite, dok se u donjem dijelu nalaze vapnenci i okomite strme stijene. Usijecajući se u vapnene litice potok je stvarao vrtložne „lonce” te stvarao stjenovite vodopade. Cijela dolina je radi tog teško prohodna, iako kroz nju prolazi planinarski put koji vodi na planinarski dom „Hahlić” (**Slika 78**).

Staza je na više mjesta osigurana užadi. Zbog prisutnosti vode zadržava se i manja grupa divokoza. Vjerojatno je prisutan i suri orao, kao jedinstveni nalaz ove grabljivice. Na liticama se razvija planinska i termofilno-krška vegetacija rijetkih dinarskih endema. Tu je prisutna vegetacija stijena: zvončić, pakujac, subalpska vrsta petoprste, trščanski luk, sibirski perunika, ilirski perunika i dr. U donjem dijelu dolina bujičnog potoka odlikuje se mezofilnom šumskom vegetacijom, što je uvjetovano zasjenjenošću doline i većom vlažnošću. Ovdje dolaze lovorasti likovac, božikovina, te obični grab, bukva i javor.

Za područje udoline također se predlaže izrada studije koja će predložiti zaštitne mjere i režim ponašanja posjetilaca.

Slika 78: Planinarki dom Hahlić

Izvor: Internet

Ponikva Cectlje

Ponikva Cectlje u visinskom području riječkog planinskog zaleđa (iza Snježnika, oko 5 km SI od Obruča) predstavlja jedno od najljepših primjera mrazišta s tipičnom zonacijom biocenoza. Vrtača se nalazi na nadmorskoj visini od 1.230 m, okružuje je pretplaninska šuma bukve, u samoj ponikvi dolazi pretplaninska šuma smreke i planinske rudine, dok dno pokrivaju veće površine obrasle klekovinom planinskog bora. Površina područja ponikve Cectlje iznosi 45,46 ha.

Ponikva Veliko Snježno

Veliko Snježno je jedno od najizrazitijih površina s fenomenom obrata vegetacije uvjetovano temperaturnim obratima (što je posebno istraživao prof. I. Horvat, te dao poprečni presjek vegetacije ponikve). U dnu ponikve je izrazito mrazište, tako da se ovdje javlja travnata vegetacija planinskih rudina koju obrubljuje uski pojas velelisne vrbe, te pretplaninska šuma bukve. Prema I. Horvatu u dnu ponikve trebala bi biti klekovina bora, krivulja koja je nestala uslijed antropogenog utjecaja. Površina botaničkog rezervata predloženog za zaštitu iznosi 42,26 ha.

Značajni krajobraz

Značajni krajobraz je prirodni ili kultivirani predjel velike krajobrazne vrijednosti i biološke raznolikosti ili kulturno-povijesne vrijednosti ili krajobraz očuvanih jedinstvenih obilježja karakterističnih za pojedino područje, namijenjen odmoru i rekreaciji ili osobito vrijedni krajobraz utvrđen sukladno *Zakonu o zaštiti prirode*⁵⁷. U kategoriji značajnog krajobraza za zaštitu se predlaže zaštititi kanjon Rječine.

⁵⁷ Narodne novine br. 80/13, 15/18, 14/19, 127/19, 155/23

Kanjon Rječine

U granicama općine, tok Rječine je dug 17,3 km i predstavlja jedini veći površinski tok u širem riječkom području. Izvor se nalazi na nadmorskoj visini od 326 m, s jakim krškim vrelom koje je danas kaptirano za potrebe vodovoda. Dolina Rječine je osim specifične geološke građe zanimljiva i zbog biološke raznolikosti šumskih zajednica vezanih uz distrična smeđa tla koja su svježija i hladnija pa pogoduju spuštanju bukve do 200 m. n. m. Ovdje su i refugi termofilnih zajednica (pramakija crnike i tise). Na poplavnom tlu uz obalu javlja se šuma jasena i brijesta te šumarci johe, vrbe i topole, a nalazimo i površine livada s travom beskoljenkom.

Površina kanjona Rječine pretrpjela je promjene zbog okolne izgradnje i gubitka vode za kaptiranje vodovoda pa nema prave kriterije rezervata. Dio kanjona Rječine od Banskih vrata uzvodno do iznad Pašca ima karakteristike geomorfološkog rezervata.

Mjere korištenja i zaštite su sljedeće:

- posebno se trebaju štititi krajobrazni elementi, izgled izgrađenih i neizgrađenih površina, šuma i pašnjaka,
- izgradnja u udolini Rječine predviđa se unutar već postojećih naselja - u udolini Rječine planira se urediti šetne staze s odmorištima i vidikovcima, za što je potrebno izraditi posebnu studiju.

Ukupna površina predjela predloženog za zaštitu na području Općine Jelenje iznosi 671,26 ha.

Regionalni park

Regionalni park je temeljem *Zakona o zaštiti prirode*⁵⁸ prostrano prirodno ili dijelom kultivirano područje kopna velike bioraznolikosti i/ili georaznolikosti, s vrijednim ekološkim obilježjima i krajobraznim vrijednostima karakterističnim za područje na kojem se nalazi. U regionalnom parku dopuštene su gospodarske i druge djelatnosti i zahvati kojima se ne ugrožavaju njegova bitna obilježja i uloga. U kategoriji regionalnog parka za zaštitu se predlaže zaštititi planina Obruč.

Planina Obruč

Brojne prirodne vrijednosti planinske skupine Obruča nameću potrebu da se neki dijelovi zaštite kao posebni rezervati (Pakleno, Mudna dol i Kacaj, Borovica). Zbog cjelovitije zaštite tih vrijednih predjela predloženo je da se šire područje planine Obruč zaštiti u kategoriji značajnog krajobraza. Ukupna površina predložena za zaštitu iznosi oko 3.481,96 ha (bez područja predloženih za zaštitu kao posebni rezervati).

Posebnu pažnju treba posvetiti pejzažno vrijednim i osjetljivim južnim padinama prema Grobničkom polju kao i zaštiti životinjskih vrsta.

Spomenici prirode

Spomenik prirode je temeljem *Zakona o zaštiti prirode* pojedinačni neizmijenjeni dio prirode koji ima ekološku, znanstvenu, estetsku ili odgojno-obrazovnu vrijednost. Na spomeniku prirode dopušteni su zahvati i djelatnosti kojima se ne ugrožavaju njegova obilježja i vrijednosti. U kategoriji

⁵⁸ Narodne novine br. 80/13, 15/18, 14/19, 127/19

spomenika prirode za zaštitu se predlaže zaštititi 6 lokvi na području općine. Lokve je potrebno štititi, po potrebi provoditi monitoring stanja bioraznolikosti i u skladu s rezultatima monitoringa provoditi mjere zaštite.

Nacionalna ekološka mreža Natura 2000

Područja ekološke mreže Natura 2000 na području Općine Jelenje su:

1. **Područja očuvanja značajna za ptice:** HR1000019 Gorski kotar i sjeverna Lika

Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove:

- HR5000019 Gorski kotar i sjeverna Lika
- HR2000643 Obruč
- HR2000658 Rječina
- HR2000759 Vela špilja u Krugu
- HR2000782 Rečice
- HR2001436 Sojkina jama
- HR2001437 Špilja kraj potoka Zala 2.

Dijelovi područja Općine Jelenje obuhvaćeni **ekološkom mrežom Natura 2000** i to sa 7 područja važnih za zaštitu vrsta i staništa prikazani su na **Kartogramu 15**.

2.5.3. Krajobrazne i ambijentalne vrijednosti

Posebno vrijedne krajobrazne cjeline

Na temelju odabranih kriterija za karakterizaciju - tipološku podjelu područja PGŽ na krajobrazne regije, svaka od njih je podijeljena na pojedinačne - opće krajobrazne tipove - regionalna razina, a potom i na krajobrazne tipove - lokalna razina. Pri tome su važnu ulogu imali dodatni, specifični kriteriji kao što su reljef, struktura i korištenje prostora, gustoća i stupanj izgrađenosti, povijesni razvoj i način formiranja naselja, parcelacija i sl. Svaki od prepoznatih krajobraznih općih tipova i područja razlikuje se od drugog po svojim suštinskim obilježjima, odnosno karakteru.

Određene su im prostorne granice (**Kartogram 16**) i opisan karakter svakog općeg krajobraznog tipa kojega određuju njegova prirodna (fizička) obilježja i antropogeni utjecaji, te su imenovana opća krajobrazna područja.

Na području općine prostire se doprinski kanjonski krajobraz (kanjona Rječine) i doprinski krajobraz Grobnika.

Zaobalni mješoviti opći krajobrazni tip

Zaobalni mješoviti opći krajobrazni tip proteže se između obalnog pojasa i gorskog područja. Na svom središnjem dijelu je to zaravljeno područje zaleđa Rijeke.

Opća obilježja:

Na svom središnjem dijelu nadmorske visine kreću se do 500 m, podloga je vapnenačko dolomitna, koja se izmjenjuje s flišnim naslagama (kanjon Rječine), prevladava jako vlažna, te umjereno topla

klima, koja samo u najvišim predjelima prelazi u umjereno hladnu, pretežita prirodnost s homogenim i gustim pokrovom šume bukve i jesenje šaške te šuma medunca i crnog graba, rijeka Rječina, koja u ovom općem tipu prolazi svojim gornjim tokom kroz strmi kanjon, dio krajobraznog općeg tipa obuhvaća ekološku mrežu (POVS I POP).

Prirodni karakter krajobraza

Na području mješovitog zaobalnog općeg krajobraznog tipa dominiraju šumska staništa. Izmjenjuju se šuma medunca na nižim nadmorskim visinama sa šumama bukve na većim visinama. Povremeno se javljaju suhi travnjaci, šikare i živice. S obzirom na krški teren, prisutna su i staništa vapnenačkih stijena i točila, te podzemna staništa špilja i jama. Također, područje obiluje mnogobrojnim povremenim tokovima (jarugama) - Ričina, no izdvaja se gornji tok rijeke Rječine, koji se nalazi u strmom kanjonu, te je obuhvaćen ekološkom mrežom (HR 2000658 Rječina).

Antropogeni (kulturni) karakter krajobraza

Preuzimanjem posjeda u Vinodolu, knezovi Frankopanski su u 13. st. sagradili Novigrad (današnji Novi Vinodolski, koji je postao upravnim sjedištem njihovog ogromnog posjeda, koji se prostirao od Novigrada do Grobnika (do rijeke Rječine).

Vizualni karakter krajobraza

Središnji dio ovog područja ima raznolikiji šumski pokrov, koji je ponegdje prekinut naseljima, poljoprivrednim površinama ili livadama i pašnjacima.

Preporuke za očuvanje prepoznatljivih obilježja i vrijednosti zaobalnog mješovitog krajolika Kvarnerskog primorja

Zaobalni mješoviti krajolik Kvarnerskog primorja ukupno je ocijenjen niskom krajobraznom vrijednosti, iako sadrži krajobrazna područja visoke prirodnosti i vrijednosti (doprirodni krajobraz kanjona Rječine). Za ovo se opće krajobrazno područje propisuju smjernice očuvanja prirodnog karaktera (doprirodni krajobraz kanjona Rječine i brdski šumski krajobraz Kvarnerskog primorja) bez unošenja sadržaja koji bi umanjili prepoznate vrijednosti, te poboljšanje stanja u krajobraznom području Grobnika.

Krajobrazne i ambijentalne vrijednosti u prostornim planovima

Za područje PGŽ izrađena je *Krajobrazna osnova Primorsko-goranske županije*. Prema Frangešu (Frangeš, G. et al., 2013.) Metodološki je zasnovana na podacima dobivenim daljinskim istraživanjem te digitaliziranim postojećim podatkovnim podlogama izrađenim klasičnim terenskim metodama.

Identificirane su krajobrazne cjeline koje čine prostor koji perceptivno doživljavamo kao zatvorene slike odnosno kao dio istog krajobraza, bilo zbog reljefne određenosti, uniformnosti svojstava ili neke druge, često subjektivne dijeljene osobine. Rezultat identifikacije krajobraznih cjelina je Karta županijskih krajobraznih cjelina. Općina Jelenje obuhvaća sljedeće krajobrazne cjeline, krećući sa sjevera (**Kartogram 17**).

Police - Milanov vrh - Županja draga

Veliki visokogorski predio na sjeverozapadnoj granici Gorskog kotara, s južne je strane definiran subalpinskim prostorom cjeline Snežnik - Bukova gora, te reljefno blažom udolinom Lividraga i Šegvine. To je pretežno prirodan krajobraz, iznimno visoke ocjene izvornosti.

Snežnik - Bukova Gora

Predstavlja skupina nekih od najviših vrhova Gorskog kotara koji se protežu u smjeru sjeverozapad-jugoistok, te formiraju nepravilan i izrazito vrtačast plato. Izloženi dijelovi ovog prostora prekriveni su pretplaninskim zajednicama klekovine bukve i bora. Predstavljaju pretežno prirodan krajobraz. Ova je cjelina ocjenjena kao jedinstven izvoran krajobraz i vizualno vrijedan krajobraz.

Gumance - Platak

Područje je niza dolina koje se nalaze u rasjedu između vrhunaca „Grobničkih Alpi“ i lanca subalpskih vrhova na sjeveroistoku, s izuzetkom Gumanca koje je prostranija zaravan nastala gomilanjem pleistocenskih sedimenata. Predstavlja pretežno prirodan krajobraz. Krajobrazna vrijednost cjeline počiva na kontrastima čistina sa šumskom sastojinom. To je relativno homogena cjelina skladne reljefne dinamike i predstavlja vizualno vrijedan krajobraz.

Grobničke Alpe - Gornje Jelenje

Jugozapadno orijentirana padina koja predstavlja kraj gorskog platoa Gorskog kotara okrenutog moru, na jednom kraju poteza definirana s visoravni Gumance, a na drugom prijevojem Gornje Jelenje. Sa strane prema zaleđu definira ju niz izrazito krških vrhova svi redom visine iznad 1.100 metara a poneki iznad 1.300. Sa strane prema moru uglavnom je određena prvom linijom obronaka na oko 700 m, osim kod drage Mudna dol koja je zbog dramatičnosti reljefa cijela uključena u cjelinu.

Vegetacija je uglavnom bukova šuma, ponegdje deformirana u klekovinu bukve i graba zbog jakih bura. U predjelu oko Mudne doli i oko viših vrhova bura je očuvala nekadašnje pašnjake kao burne travnjake. Mudna dol i Pakleno predloženi su za proglašenje posebnim rezervatom, a čitavo sjeverno područje cjeline dio je predloženog prostora za proglašenje zaštićeni krajobrazom. Impresivne otvorene vizure i prirodna očuvanost dodatno utječu na potencijal za iznimnost ovog krajobraza. Predstavlja vizualno vrijedan i jedinstven krajobraz s ocjenom izvornosti.

Grobnišćina, Prostor centriran oko Grobničkog polja

S jedne strane omeđen kanjonom Rječine a s drugih lancem „Grobničkih Alpa“, Kamenjakom te krševitim brdima prema jugoistoku. Samo Grobničko polje je izrazito značajno za šire područje, zbog velike površine ravnog obradivog tla koje se danas sve više prenamjenjuje u građevinsko zemljište za infrastrukturu i naselja.

Velik utjecaj na vizualni dojam cjeline ima i ulaz na autocestu s pripadajućom infrastrukturom, te monumentalni spomenik podhumskim žrtvama iz 2. sv. rata. Većina naselja ima neke tragove tradicijske arhitekture ali su naknadnim širenjem izgubila na harmoničnosti uslijed rastrkane izgradnje bez planskih okvira. Obronci doline čine reljefno vrlo razvedene, šumom pokrivene padine. Prisutna su miješana prirodna/antropogena svojstva, tako da imamo neskladnu cjelinu velike izgrađenosti, vizualno narušenu infrastrukturom, ali s krajobrazno vrijednim lokacijama duž

šumovitih obronaka te unutar povijesnih jezgri naselja.

Kanjon Rječine

Kanjon Rječine, te brojne pridružene drage s pritocima potoka i bujičnih tokova formira jasnu reljefno omeđenu cjelinu koja dijeli i mnoga pedološka i botanička svojstva.

Tok Rječine započinje u dramatičnom krajoliku njenog izvora koji predstavlja strmi usjek u okolnom platou Grobnišćine i Klane. Krajobraz se pomalo otvara između Kukuljani i Lukeži gdje je tok formirao rječnu dolinu koja je s jedne strane blažim padinama povezana s Grobničkim poljem. Zatim se kanjon opet sužuje i ustrmljuje sve do izlaza na deltu koja se nalazi u samom središtu grada Rijeke. Naselja su zbog relativne prometne izoliranosti bila slabo podložna širenju, te je sačuvan izvoran oblik. Većinom su to zbijena sela, zrakastog oblika gdje to dozvoljava reljef, te nizna uz vodotok i prometnicu. Strme padine sjevernog djela toka pokrivne su bjelogoričnom šumom bukve, u srednjem dijelu reljef dopušta poljoprivredno kultiviranje doline i dijela istočnih padina dok u donjem dijelu toka prevladava šuma i makijasta vegetacija. Gotovo čitavo područje predloženo je za proglašenje zaštićenim krajolikom a većina naselja evidentirana su kao ruralne kulturno-povijesne cjeline. Dramatičan kanjon rijeke, s nizom slikovitih naselja, dramatičnih arheoloških lokaliteta, te očuvana šumska sastojina čini osnovu za istraživanje iznimnosti krajobraza cjeline. Posjeduje miješana prirodna/antropogena svojstva. Kanjon Rječine je procijenjen kao jedinstven, vizualno vrijedan i izniman krajobraz.

Halubje

Prostor koji se na području općine proteže samo na manjem zapadnom dijelu, a definiran je kao plato koji je s jedne strane omeđen padinom koja se spušta prema Kvarneru, a s druge višim platoima Klane i Liburnijskog krasa (izvan područja općine) te kanjonom Rječine. Reljef je u naravi krški i vrtačast bez značajnijih bregova. Posjeduje miješana prirodna/antropogena svojstva. Nekadašnji kulturni krajolik koji je izgubio svoja svojstva.

Zaštita krajobraznih vrijednosti

Krajobrazna posebnost prostora općine očituje se smještajem u udolini Rječine i dijelu Grobničkog polja, a velik dio neizgrađenog područja zauzima šumovit gorski, odnosno pretplaninski pojas.

Svojim se značajem ističe udolina Rječine, gdje je potrebno vrlo restriktivno planirati novu gradnju, a omogućiti samo uređenje šetnica, odmorišta, izletišta i sl. Stoga je u PPUO Jelenje prepoznata potreba razvoja rekreacijskog područja uz Rječinu, ali primjerenog osobitostima udolinskog područja, a unutar područja predviđenog za zaštitu u kategoriji značajni krajobraz.

Na području općine zastupljeno je bogatstvo i različitost biocenoza, kao i posebne krajobrazne vrijednosti koje treba očuvati pravilnim korištenjem prostora i prirodnih resursa. Iz dosadašnje analize nužno je provoditi sljedeće mjere:

- **očuvati kultivirane i prirodne elemente krajolika kao i postojeću fizionomiju u izmjenama otvorenih i šumskih površina s naseljima i zaseocima,**
- **stimulirati obnovu nekadašnjih poljoprivrednih površina,**
- **obnoviti nekadašnje pašnjačke livade, koje zbog propadanja stočarstva pomalo obraćuju šume.**

2.5.4. Zaštita i očuvanje kulturnih dobara

Na području općine nisu očuvani veći spomenički kompleksi ili povijesna naselja, pa niti značajnije pojedinačne povijesne građevine. Nekadašnja ruralna naselja izgubila su svoje povijesne i tradicijske karakteristike zapuštanjem, nadogradnjama ili nekontroliranim širenjem u 20. stoljeću.

Uz gornji tok Rječine donekle su očuvani povijesni ambijenti malih mlinarskih sela razvijenih uz mlinove i stupe sagrađene još u 17. st. Zbog sklada prirodnog okoliša i gusto zbijenih kamenih primorskih građevina te nekoliko mostova preko riječnoga toka, ova naselja predstavljaju kulturno - povijesnu vrijednost na području općine. Većina je mlinova uništena ili zapuštena u 20. stoljeću, a posljednji koji je radio sve do 70-ih godina u Martinovom Selu je obnovljen. Pojedini ostaci mlinarskih uređaja i građevina evidentirani su i dokumentirani 1966. u akciji Konzervatorskog odjela u Rijeci, ali su do danas gotovi svi propali, tako da je postojeća dokumentacija značajan izvor podataka za bolje poznavanje tradicijskih načina korištenja vodene snage, kao i specifičnih graditeljskih oblika ovoga kraja.

Pored povijesne i edukativne uloge koju bi ostaci mlinova mogli imati, daljnjim očuvanjem preostalih građevina, odnosno graditeljskih cjelina, zadržala bi se povijesna slika naselja i krajolika. To se odnosi i na urbane elemente koji mijenjaju identitet naselja početkom 20. st., npr. gradske kuće s karakterističnom tipskom dekoracijom pročelja ili pak željezni most u Trnovici kao primjer industrijskog graditeljstva (**Slika 81**).

Najznačajniji arheološki nalazi ostaci su Liburnijskoga limesa, antičkog graničnoga bedema. Oni su na području općine ubicirani iznad Lukeža na lokalitetu Vodičajna, kao dio samostalnog obrubnog luka koji je štiti prometnice koje su preko Grobničkog polja povezivale Gorski kotar s morem. Drugi je dio zida nađen iznad izvora Rječine na lokalitetu Presika. Istražen je i iskopan dio zida na području Grobničkog polja, između Jelenja i kod Podkilavca, poznat i kao Jelenski zid.

Danas se na području općine nalazi samo 1 zaštićeno nepokretno pojedinačno kulturno dobro upisano u Registar kulturnih dobara na Listu zaštićenih kulturnih dobara - **sakralna građevina Crkva sv. Mihovila, Z-1989**, smještena u naselju Jelenje, a za sva donedavno evidentirana kulturna dobra u konačnici nije provedena njihova zaštita. Zbog kulturno-povijesnih vrijednosti lokalnog značaja u nastavku se daje i pregled postojećeg stanja registrirane, preventivno zaštićene i evidentirane kulturno-povijesne baštine na području općine:

Arheološke zone i lokaliteti na području Općine Jelenje su:

- **Donje Jelenje**, prapovijesna gradina
- **Gradišće, Zahum (Podhum)**, prapovijesna gradina
- **Veli Brig, Željezna vrata**, limes.

Evidentirana seoska naselja (ruralne cjeline) na području općine su:

Kukuljani - Posljednje naselje na gornjem toku Rječine, s njezine desne strane, pa je zbog toga kao i Trnovica pripadalo Kastavskoj gospoštiji. Do njega se, međutim, dolazilo s lijeve, grobničke strane drvenim mostom. Nekada brojni mlinovi napušteni su i propali u prvoj polovici 20. stoljeća pa se danas vide samo ruševine i jaz na Rječini. Jezgra naselja u 19. i 20. st. dobiva poluurbani karakter gradnjom građanskih kuća s tipskom dekoracijom pročelja, a naglasak središtu daje neogotička kapelica (**Slika 34**).

Lukeži - Zbijeno selo s karakterističnim primorskim kamenim kućama s dvoslivnim krovovima pokrivenim kupom kanalicom. Unutar guste strukture naselja očuvana je presvođena ulica „volta“, a zanimljiva je povijesna građevina „stari mlin“ i kuća obitelji Zaharija iz 1645. godine.

Trnovica - Naselje na desnoj obali Rječine do kojeg se dolazi željeznim mostom. Nekoć je pripadalo Kastavskoj gospoštiji, a veći se dio stanovnika bavio stolarskim zanatom i mlinarenjem. Zadnji mlin i stupa radili su još u prvoj polovici 20. st., kada je u mjestu postojala i vodena turbina za proizvodnju električne energije. Ambijent naselja donekle je očuvan unatoč pregradnjama.

Sela uz Rječinu, od Valića do Kukuljana, nastala su radi mlinova, stupića, stupa i pilana koji su u velikom broju građeni na riječnom toku i susjednim potocima od 16. do 19. stoljeća. Danas su očuvana kao poluurban ambijenti, iako je veći dio mlinova uništen u poplavama, a preostali su napušteni poslije 2. svjetskog rata, kada počinje i znatnija devastacija tradicijskog graditeljstva i ambijenta. Evidencijom Konzervatorskog odjela u Rijeci godine 1966. zabilježeni su preostali mlinski uređaji i građevine od kojih je do danas obnovljen, a time i očuvan, jedino Gašparov mlin u Martinovom Selu. Novijom izgradnjom i nadogradnjama narušena je izvornost nekadašnjih ruralnih ambijenata, premda je u nekima očuvana osnovna slika naselja, planska matrica te pokoja pojedinačna građevina, odnosno ruralni kompleks.

Drastin - Slikovito naselje smješteno na zavoju Rječine, okruženo kao poluotok s 3 strane vodom. Gusto zbijena struktura naselja odvojena je od obala rijeke vrtovima, a jedina komunikacija unutar naselja je ulica na koju se otvaraju pročelja kuća s karakterističnim primorskim „skodima“, vanjskim kamenim stubištima. Od 17. stoljeća grade se mlinovi, stupe i pile, a u 18. se stoljeću mnogi stupići koriste i za trenje duhana, vrlo unosnu djelatnost sve do početka industrijske prerade duhana u 19. st. Početkom 20. st. velika je poplava uništila drastinski jaz i dotrajale mlinove.

Martinovo Selo - Selo na Rječini s dijelom očuvanim tradicijskim ambijentom kojim su dominirali mlinovi i pilane, a osnovali su ga u 17. st. članovi obitelji Martina Juretića, po kojem dobiva i ime. Na širem području grobinštine poznato je po stolarskom zanatu koji se održao sve do najnovijega doba, a pilana je na vodi radila sve do sedamdesetih godina 20. stoljeća. Posljednji mlin, nazvan po svome vlasniku „Gašparov mlin“, obnovljen je pa je danas jedini primjerak ovog tradicijskog obrta na Rječini (**Slika 21 i 22**).

Povijesni sklopovi i građevine (sakralne građevine) na području općine su:

- **Jelenje, grobna kapela Sv. Roka**, kraj 19. st. (jednostavna pravokutna kapelica sa zvonom na preslicu nad pročeljem, naknadno neprikladno adaptirana) (**Slika 36**),
- **Kukuljani, neogotička kapelica** - poklonac u središtu naselja (**Slika 34**).

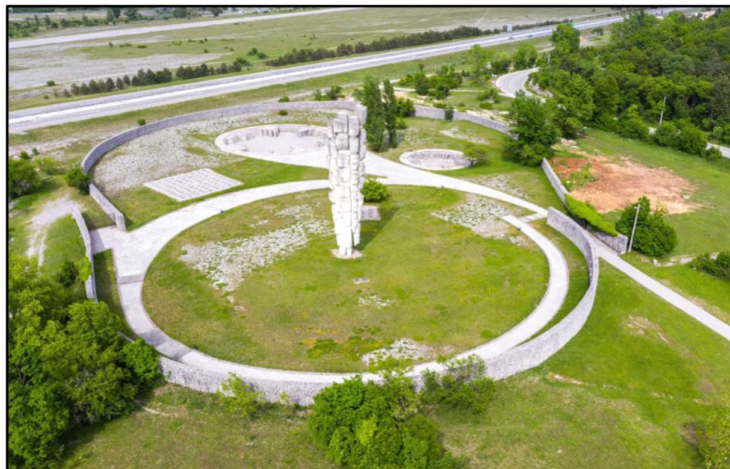
Etnozone i etnospomenici na području općine su:

- **Baštijani, etno zona**,
- **Trnovica, mlin**,
- **Lukeži, kuća Zakarija i mlin**,
- **Martinovo Selo, mlinovi**,
- **Podhum, dvije kuće**.

Memorijalna baština (memorijalno i povijesno područje) na području općine nalazi se u **Podhumu - spomen groblje** (memorijalno područje u spomen žrtvama oslobođilačke borbe u 2. svjetskom ratu) (**Slika 79**).

Slika 79: Spomen groblje u Podhumu – memorijalno područje

Izvor: Internet

Mjere zaštite kulturnih dobara i evidentirane baštine u PPUO Jelenje

Na području općine zaštićeno nepokretno pojedinačno kulturno dobro upisano u Registar kulturnih dobara na Listu zaštićenih kulturnih dobara je sakralna građevina Crkva sv. Mihovila, Z- 1989, smještena na vrhu brda Gorica (**Slika 80**). Okružena je zidom nekadašnjeg groblja te dominira krajolikom. Gradnja nove crkve započeta je 1812., a dovršena 1821. Današnji izgled rezultat je niza kasnijih obnova. Sagrađena je kao jednobrodna, sa zvonikom na pročelju i dubokim pravokutnim svetištem. U nekoliko obnova povišen je zvonik, dodani su bočni brodovi te promijenjen raspored i oblik fasadnih otvora. Konačni oblik građevina je dobila posljednjom obnovom 2003.⁵⁹

Slika 80: Crkva sv. Mihovila u Jelenju

Izvor: Internet

⁵⁹ Geoportal kulturnih dobara Republike Hrvatske: <https://registar.kulturnadobra.hr/#/details/Z-1989>; pristupljeno: 10. siječnja 2022.

Spomen groblje podhumskim žrtvama također je na Listi zaštićenih kulturnih dobara (RRI-125-1961.) Teritorijalno se nalazi na području Općine Čavle, a uvršteno je u baštinu Općine Jelenje temeljem IV. Izmjena i dopuna PPUO Jelenje. Predmetna kulturna dobra podliježu svim odredbama *Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara*.⁶⁰

Graditeljska baština od lokalnog značaja - zaštita temeljem PPUO Jelenje

Pregled kulturno-povijesne baštine koja se štiti temeljem PPUO Jelenje, dan je u poglavlju 1.2.1.9. *Kulturno-povijesne vrijednosti*, a prikazan je na kartografskom prikazu br. 3.A *Uvjeti za korištenje, uređenje i zaštitu prostora - Područja posebnih uvjeta korištenja*, mj.1:25.000.

Zaštita arheoloških nalazišta

Bogata liburnska prošlost ovog područja ukazuje na moguće nove nalaze na području općine pa se **nalaže izrada Procjene utjecaja na okoliš za sve nove prometne koridore**. Nijedno od evidentiranih nalazišta nije prezentirano. Od posebnog kulturno-povijesnog značenja ostaci su antičkog graničnog bedema kod Jelenja. **Nalaže se održavanje ostataka zida i omogućavanje pristupa posjetiteljima.**

Za prapovijesne gradine preporuča se konzultiranje i suradnja s nadležnim konzervatorskim odjelom.

Zaštita naselja

Postojeći ambijenti povijesnih graditeljskih cjelina (seoskih naselja) na Rječini (Lukeži, Trnovica i Drastin) očuvali su osnovnu sliku naselja, plansku matricu te pokoju pojedinačnu građevinu, odnosno ruralni kompleks te ih se može valorizirati kao naselja od kulturno-povijesnog značenja za općinu.

Kako je novijom izgradnjom i nadogradnjama narušena izvornost povijesne cjeline, ova naselja podliježu 2. stupnju zaštite, što podrazumijeva **čuvanje osnovne slike naselja i preostale građevne strukture te okolnog riječnog krajolika koji čini s naseljima skladnu cjelinu. U tom smislu nova gradnja planirana je pretežno u okviru postojećih gabarita naselja.**

S obzirom na stanje graditeljske baštine, **evidentirana naselja potrebno je dodatno istražiti i dokumentirati te donijeti smjernice za zaštitu pojedinih građevina, koje će se tom prilikom valorizirati.** Pored stambenih kuća i napuštenih mlinova, zaštititi valja i pojedinačne građevine značajne za identitet i sliku naselja.

Zaštita povijesnih građevina

Nužna je zaštita grobne kapele Sv. Roka i neogotičke kapelice u Kukuljanima, što podrazumijeva očuvanje osnovnog volumena i kompozicije. Također je potrebno štititi i održavati i željezni most u Trnovici (Slika 81).

⁶⁰ (NN 69/99, 151/03, 157/03, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12, 157/13, 152/14, 44/17, 90/18, 32/20, 62/20, 117/21 i 114/22).

Slika 81: Most u Trnovici

Izvor: Osnovni PPUO Jelenje iz 2007.

Zahvati na navedenim građevinama mogući su temeljem mišljenja nadležnog konzervatorskog odjela.

Zaštita etnološke baštine

Zaštita etno zona i etno spomenika, uglavnom mlinova uz Rječinu, podrazumijeva sanaciju i rekonstrukciju temeljem mišljenja nadležnog konzervatorskog odjela.

Iskaz površina za posebno vrijedna i/ili osjetljiva područja i prostorne cjeline (prirodni resursi, krajobraz, prirodne vrijednosti)

Tablica 63: Iskaz prostornih pokazatelja za posebno vrijedna i/ili osjetljiva područja i prostorne cjeline (zaštićeno temeljem *Zakona o zaštiti prirode* i *Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara*)

Red. br.	Općina Jelenje	Oznaka	Ukupno (ha)	% od površine Općine Jelenje	stan/ha ha/stan
2.0.	ZAŠTIĆENE CJELINE				
2.1.	Zaštićena prirodna baština		-		
	- nacionalni park				
	- park prirode				
	- ostali zaštićeni dijelovi prirode				
2.2.	Zaštićena graditeljska baština		-		
	- arheološka područja				
	- povijesne graditeljske cjeline				
	Općina Jelenje ukupno:		-		

Izvor: IV. Izmjene i dopune PPUO Jelenje SN 58/23

U skladu s *Pravilnikom o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza, obveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova*⁶¹ iskazana je **Tablica 63** prema kojoj je vidljivo da na području općine nema vrijednih dijelova prirode ili graditeljskih cjelina zaštićenih temeljem posebnih propisa.

Tablica 64: Iskaz prostornih pokazatelja za posebno vrijedna i/ili osjetljiva područja i prostorne cjeline (zaštićeno temeljem Prostornog plana)

Red. br.	Općina Jelenje	Oznaka	Ukupno (ha)	% od površine Općine Jelenje	ha/stan*
2.0.	Cjeline predložene za zaštitu				
2.1.	Prirodna baština predložena za zaštitu		5.149,22	47,19	1,01
	- posebni rezervat (6)	PR	996,44	9,13	0,19
	- značajni krajolik	ZK	671,26	6,15	0,13
	- regionalni park	RP	3.481,96	31,96	0,68
	- spomenici prirode (6)	SP	-	-	-
2.2.	Zaštićena graditeljska baština		5,52	0,05	-
	- arheološka područja		-	-	-
	- povijesne graditeljske cjeline-seoska naselja (3)		5,52	0,05	-
	Općina Jelenje ukupno:		5.154,74	47,25	1,01

*broj stanovnika prema Popisu stanovništva iz 2021. godine: 5.096

Izvor: IV. *Izmjene i dopune PPUO Jelenje SN 58/23*

U **Tablici 64** dan je iskaz površina za posebno vrijedna i/ili osjetljiva područja i prostorne cjeline, a koja su predložena za zaštitu temeljem PPUO Jelenje.

Obnovljena i ugrožena baština

U razdoblju od 2019. do 2022. godine na području općine obnovljen je spomenik podhumskim žrtvama u Sobolima.

Na području općine generalno su ugrožene ruralne cjeline te pojedinačne, najčešće etnološke građevine, objekti industrijske baštine, kulturni krajobrazi, ali i pokretna baština. Ruralne cjeline i pojedinačne građevine podložne su devastacijama prilikom obnova i apartmanizacija koje ne uvažavaju tlocrtno - visinske gabarite, nagib i orijentaciju krovnih ploha, artikulaciju pročelja, tradicionalne materijale i druge karakteristične odlike arhitekture podneblja. Spomenutim zahvatima degradira se izvorni građevinski fond, kao i ambijentalna svojstva ruralnih cjelina. Nadalje, novogradnje svojim gabaritima i smještajem u prostoru često nameću drugačije prostorne odnose unutar urbanističke matrice naselja s gusto zbijenim kućama i kućama u nizu te je time degradiraju. Samo oblikovanje rekonstruiranih zgrada, kao i novogradnji teži suvremenim

⁶¹ (NN br. 106/98, 39/04, 45/04 – ispravak i 9/11)

oblikovnim rješenjima koja nerijetko ne uvažavaju zatečene topografske i prostorne uvjete, gabaritima nisu prilagođene mjerilu naselja te ne interpretiraju postojeću tradicionalnu arhitekturu na suvremeni način. S duge strane, pojedine građevine (sjenici, staje i si.) neminovno gube svoju primarnu funkciju, a posljedično tome i izvorno arhitektonsko oblikovanje te tradicionalne elemente ili propadaju uslijed nekorištenja (primjerice mlinovi, sjenici, staje i si.).

Suvremenim načinom života mijenja se i kulturni krajobraz obzirom da iščezavaju agrarne površine i suhozidne formacije što značajno utječe na vizualni identitet naselja. Posebno je ugrožena pokretna baština primarno vezana uz tradicijske obrte za čiju je zaštitu i očuvanje potrebno poticati oformljivanje zbirki kroz koje će se adekvatno čuvati i prezentirati tradicijski, gospodarski i industrijski predmeti svojstveni području općine.

2.5.5. Zaštita okoliša

Zaštita voda

Zaštita voda jedna je od vrlo značajnih sastavnica zaštite okoliša. Provodi se radi očuvanja resursa vode za piće, zaštite vodnih ekosustava, zaštite prirode, smanjenja onečišćenja i sprječavanja daljnjeg pogoršanja stanja voda, zaštite i unapređenja stanja površinskih i podzemnih voda te osiguranja nesmetanog korištenja voda za različite namjene. Preventivne mjere zaštite su jedne od najučinkovitijih mjera. Polazeći od prirodnih značajki voda na određenom području, postojećeg stanje voda i njihove ugroženosti moraju se planirati ograničenja i uvjeti izgradnje građevina i obavljanja djelatnosti, te načini i uvjeti korištenja voda. U PPUO Jelenje određena su područja posebne zaštite voda na kojima se provode dodatne mjere zaštite.

Područja posebne zaštite voda su sva područja uspostavljena po određenim propisima u svrhu posebne zaštite površinskih voda, podzemnih voda i jedinstvenih i vrijednih ekosustava koji ovise o vodama. Područja posebne zaštite voda na prostoru općine su područja namijenjena za zahvaćanje vode za ljudsku potrošnju i područja osjetljiva u odnosu na ispuštanje komunalnih otpadnih voda.

Područja namijenjena za zahvaćanje vode za ljudsku potrošnju - zone sanitarne zaštite

U svrhu zaštite izvorišta vode za ljudsku potrošnju, na osnovi hidrogeoloških i drugih istražnih radova, definirane su zone sanitarne zaštite izvora u slivu izvora u Gradu Rijeci i slivu izvora u Bakarskom zaljevu što je pravno regulirano *Odlukom o zaštiti izvorišta vode za piće u slivu izvora u Gradu Rijeci i slivu izvora u Bakarskom zaljevu*⁶². Odlukom su, uz utvrđivanja područja sanitarne zaštite, definirane mjere zaštite i mjere sanacije na postojećim građevinama i djelatnostima unutar zona. Slivna područja izvorišta se prema stupnju opasnosti od onečišćenja i drugih nepovoljnih utjecaja na kakvoću i količinu vode dijele u sljedeće zone zaštite:

- I. zona - zona strogog režima zaštite i nadzora
- II. zona - zona strogog ograničenja i nadzora
- III. zona - zona ograničenja i nadzora
- IV. zona - zona ograničenja i
- vodoopskrbni rezervat.

⁶² Službene novine Primorsko-goranske županije br. 35/12, 31/13, 39/14

Zone sanitarne zaštite obuhvaćaju cijelo područje općine i to: I. zona zaštite obuhvaća neposredno područje oko izvora Rječine i građevine neophodne za obavljanje vodoopskrbne djelatnosti, II. zona - zona strogog ograničenja 5,82 km²; III. zona - zona ograničenja i kontrole, 10,61 km²; IV. zona - zona ograničene zaštite 2,01 km² i vodoopskrbni rezervat 90,41 km² (**Kartogram 18**).

Područja osjetljiva u odnosu na ispuštanje komunalnih otpadnih voda

Cijelo kopneno područje PGŽ, pa tako i područje općine je *Odlukom o određivanju osjetljivih područja*⁶³ svrstano u osjetljivo područje. Prema *Pravilniku o graničnim vrijednostima emisija otpadnih voda*⁶⁴ osjetljivost područja je, uz veličinu opterećenja otpadnih voda, glavni faktor koji određuje stupanj pročišćavanja komunalnih otpadnih voda.

Područja pogodna za život i uzgoj slatkovodnih riba

Vode vodotoka Rječine uzvodno od akumulacije Valići su salmonidnog tipa u kojima obitavaju vrste od interesa za zaštitu radi osiguravanja prirodne bioraznolikosti.

Područja namijenjena zaštiti staništa ili vrsta - ekosustavi ovisni o vodi

Gornji tok Rječine od izvora do akumulacije Valići obuhvaćen je Ekološkom mrežom HR2000658 Rječina. Očuvanje prirodnosti korita i obalne vegetacije, sprječavanje zamuljivanja korita i onečišćenje vode bitni su faktori očuvanja ciljnog staništa - karbonatne stijene s hazmofitskom vegetacijom i staništa bjelonogog raka - ciljne vrste ovog područja ekološke mreže.

Opterećenje voda uslijed ljudskih djelatnosti

Opterećenje voda je neposredni učinak neke ljudske djelatnosti koja može izazvati promjenu pojedinih elemenata kakvoće voda odnosno pogoršanje stanja voda (npr. zahvaćanje vode iz prirodnih ležišta, ispuštanje onečišćujućih tvari u vode, fizički zahvati na vodama, zahvati u bogatstvo vodene flore i faune).

Uzimajući u obzir konkretne vidove korištenja voda i antropogene aktivnosti na području općine, moguće je izdvojiti korisnike i djelatnosti koji izazivaju značajna opterećenja na vode:

Opterećenje onečišćenjem voda - izvori onečišćenja voda

Opterećenje onečišćenjem podzemnih voda koje prihranjuju pojedine izvore se jako razlikuje ovisno o mjestu njihovog pojavljivanja u slivu. Vrlo čist sliv je sliv izvora Rječine, pretežno obrastao šumom. Nema značajnijih izvora onečišćenja.

Glavna antropogena opterećenja na prostoru općine koje pripada slivnom području izvora u Gradu Rijeci su:

- a) otpadne vode naselja na Grobničkom polju bez kanalizacije (Podkilavac, Jelenje, Dražice i Lukeži - ukupno 2.700 stanovnika u II. zoni zaštite izvorišta) i otpadne vode naselja uz tok Rječine (II. zona zaštite),
- b) područja bivših šljunčara na Grobničkom polju (II. zona zaštite izvorišta)

⁶³ Narodne novine br. 79/22, 102/24

⁶⁴ Narodne novine br. 26/20

Dugogodišnjim iskopom šljunka na Grobničkom polju do velike dubine, stvoreni su ponorski otvori, te pojačano erozijsko djelovanje površinskih i bujičnih voda u ovom izuzetno osjetljivom prostoru. U napuštenim šljunčarama (Dubina i druge) formiraju se divlja odlagališta otpada (Slika 82). Tijekom eksploatacije šljunka na području Dubine izvađeno je oko 10 milijuna m³ šljunka, te je stvorena depresija prosječne dubine oko 9 m. Iskop se obavljao na površini od oko 100 ha. Pretpostavljena količina otpada na divljem odlagalištu Dubina iznosila je oko 90.000 m³, a otpad se odlagao na površini od oko 20 ha. Tijekom 2004/2005. god. započelo je intenzivno zatrpavanje površine šljunčare materijalom - zemljom i kamenom - nastalim izgradnjom cesta na riječkom području. Uklanjanje otpada vršeno je više puta, međutim zbog velikog područja koje je teško kontrolirati i usprkos postavljenom videonadzoru, odlaganje otpada stalno se ponavlja. Otpad koji se danas može naći u šljunčari: građevinski otpad, komunalni otpad, metalni otpad, autogume, mulj i kamen, brašno, asfaltne mješavine, šljunak zasićen naftnim derivatima, azbest. Danas je otpad odložen kako u tijelu same šljunčare, tako i u okruženju depresije te na nerazvrstanim prometnicama koje vode do depresije.

Slika 82. Lokalitet na prostoru bivše šljunčare Dubina na kojem je otpad uklonjen i djelomično zatrpan (lijevo) i Ozelenjivanje prostora bivše šljunčare Dubina prirodnim putem (desno)

Izvor: IV. Izmjene i dopune PPUO Jelenje SN 58/23

Projekt sanacije Dubine izrađen je još 1991. godine („Vodoprivreda“, Rijeka). Uz uklanjanje otpada predviđene su tehničke i biološke mjere za smanjenje erozijskih procesa (uređenje pokosa, ozelenjivanje autohtonim grmljem i drvećem, zatrpavanje).

Navedena je i potreba uređenja korita Sušice i njenih pritoka radi smanjivanja pronosa nanosa i erozijske snage brzih vodnih valova. Naknadno su 2017. godine, dodatkom navedenom projektu, analizirane i mogućnosti sanacije odlagališta: sanacijom zatrpavanja otpada i kultiviranjem prostora (metoda „in situ“) ili sanacijom premještanja otpada (metoda „ex situ“). Osim čišćenja šljunčare u nekoliko navrata, nije se prišlo realizaciji drugih sanacijskih mjera. Protokom vremena prirodnim putem započeto je ozelenjivanje područja grmolikim biljem i travom, ali prostor je i dalje neuređen.

Zaključeno je da je za ovo osjetljivo područje nužno sav otpad iskopati/ukloniti i trajno zbrinuti. Opasni otpad koji se nađe na lokaciji potrebno je posebno izdvojiti i zbrinuti putem za to ovlaštenih tvrtki.

- c) ceste bez kontrolirane odvodnje zbog čega postoji opasnost od incidentnih onečišćenja naftnim derivatima. To su: županijska cesta Ž 5055 Trnovica-Dražice-Čavle na kojoj je izveden glavni odvodni kanal (zaštita mjesta Dražice od visokih voda), ali bez separatora; županijska ceste Ž 5027 (Podkilavac- Ž 5055) također nema riješenu oborinsku odvodnju.
- d) ukopani jednostijenski spremnici naftnih derivata TTD „Thermotechnik“ u Lukežima;
- e) pritisak zbog onečišćenje poljoprivrednim djelatnostima je slab. **Poljoprivredne parcele su uglavnom usitnjene i slabo obrađene. Stočarstvo je ekstenzivno i slabo razvijeno.**

Potrebno je naglasiti da su priobalni izvori sliva u Gradu Rijeci ugroženi gustom urbanizacijom u njihovom neposrednom zaleđu (izvan obuhvata ovog prostornog plana) i da sliv presijecaju prometnice koje povezuju priobalje s unutrašnjosti. U slivnom području izvora u Bakarskom zaljevu nalazi se naselje Podhum (1.340 stanovnika) bez izgrađene kanalizacije.

Problem neizgrađenosti javne kanalizacije je i najveći problem vezan za onečišćenje površinskih voda. Uz gornji i srednji tok Rječine nalazi se niz manjih naselja koja nemaju kanalizaciju, već se njihove otpadne vode ispuštaju ili procjeđuju u Rječinu (Kukuljani, Zoretići, Milaši, Trnovica, Brnelići, Lubarska, Martinovo Selo, Ratulje, Drastin, Valići, Baštijani i Lopača - ukupno oko 800 stanovnika). Gospodarskih objekata uz tok Rječine nema, a otpadne vode Psihijatrijske bolnice u Lopači pročišćavaju se uređajem II. stupnja. Uz tok njenih pritoka nalaze se naselja Jelenje i Lukeži, također bez izgrađene kanalizacije. U Lukežima se nalazi i pogon „Thermotechnika“ koji pročišćava svoje otpadne vode uređajem II. stupnja.

Hidromorfološko opterećenje površinskih voda. Opterećenje ovog elementa kakvoće vrlo je izraženo kod vodotoka Rječine. Ono uključuje utjecaj na hidrološki režim zbog korištenja vode izvora Rječine za vodoopskrbu, poremećenost kontinuiteta toka i izmijenjene morfološke uvjete zbog izgradnje akumulacije Valići u svrhu energetskog korištenja voda ove rijeke (brana i ispušt iz HE Rijeka). Izgrađene su i brojne obaloutvrde radi stabilizacije njenog korita (obaloutvrde kod mjesta Lukeži, Martinovo Selo). Promjena morfoloških uvjeta na pritokama Rječine je također prisutna. Regulirane su dionice vodotoka kroz naselja i uređeni utoci voda većih bujica u Rječinu (Lužac, Sušica) (**Slika 83**). Također je prisutan izraženi antropogeni utjecaj na slivove zbog velikih iskopa (šljunčara Dubina).

Slika 83: Vodotok Rječina kod Lukeža, na mjestu utoka bujice Sušica

Izvor: IV. Izmjene i dopune PPUO Jelenje SN 58/23 – foto Višnja Hinić

Kakvoća voda

Podzemne vode

Planom upravljanja vodnim područjima podzemne vode grupirane su u vodna tijela podzemnih voda (TPV) ovisno o geološkim, hidrogeološkim, hidrokemijskim i hidrološkim elementima na način da omogućuju dovoljno pouzdanu procjenu kvantitativnog (količinskog) i kvalitativnog (kemijskog) stanja.

Podzemne vode na području općine pripadaju grupiranom podzemnom vodnom tijelu JGIKCPV_05-Rijeka-Bakar. Osnovne karakteristike ovog vodnog tijela prikazane su u **Tablici 65**.

Tablica 65: Osnovne karakteristike grupiranog vodnog tijela Rijeka-Bakar

Kod	Ime grupiranog vodnog tijela podzemnih voda	Poroznost	Površina (km ²)	Obnovljive zalihe vode 106m ³ /god	% korištene vode	Prirodna ranjivost	Tip ekosustava
JKGI-05	RIJEKA-BAKAR	pukotinsko-kaverozna	621	973	2,48	srednja do vrlo visoka	vodeni, kopneni

Izvor: Plan upravljanja vodnim područjima 2016.-2021.

Elementi za ocjenu količinskog stanja podzemnih voda su: povezanost podzemnih i površinskih voda, ekosustavi ovisni o podzemnim vodama (EOPV), bilanca, zaslanjenje i druge intruzije.

Elementi za ocjenu kemijskog stanja su testovi: opće procjene kakvoće vode, zaslanjenja i drugih intruzija, test zona sanitarne zaštite, površinske vode i test EOPV. Prema količinskom stanju i kemijskom stanju tijela podzemne vode klasificiraju se u dobro i vrlo loše stanje, ukupno stanje ocjenjuje se nižom vrijednošću pojedinog stanja. Uz ocjenu stanja navedena je i njena pouzdanost.

Ocjena stanja tijela grupiranog podzemnog vodnog tijela RIJEKA - BAKAR prikazuje **Tablica 66**. Iz prikazanog proizlazi da je ocjena količinskog i kemijskog stanja vodnog tijela dobra. Procijenjeno je da tijelo podzemne vode nije u riziku od nepostizanja dobrog kemijskog i količinskog stanja, ali je za količinsko stanje procjena izvršena s niskom pouzdanošću zbog vrlo ograničenih vodonosnika, otvorenosti vodonosnika prema moru i povremenom zaslanjenju u prirodnim uvjetima (bunari u Martinšćici, izvori u Bakarskom zaljevu).

Tablica 66: Procijenjeno količinsko i kemijsko stanje grupiranog vodnog tijela podzemne vode Rijeka-Bakar

Kod	Ime tijela podzemnih voda	Procjena količinskog stanja		Procjena kemijskog stanja		Procjena rizika od nepostizanja dobrog kemijskog i količinskog stanja	
		stanje	pouzdanost	stanje	pouzdanost	rizik	pouzdanost
JKGI-05	RIJEKA-BAKAR	dobro	niska	dobro	visoka	nema rizika	niska

Izvor: Plan upravljanja vodnim područjima 2016.-2021.

Prema rezultatima ispitivanja kvalitete vode vodnih pojava u navedenom vodnom tijelu podzemne vode, izvora Rječine, izvora Zvir i izvora Dobrica, u razdoblju od 2015. - do 2019. godine koncentracije prioritarnih onečišćujućih tvari (aktivne tvari pesticida, metali živa, kadmij, olovo) bile su u vodi ovih izvora ispod granice kvantifikacije primijenjenih analitičkih metoda. Ispitivanja ostalih parametara kemijskog stanja ukazivala su na dobro stanje voda.

Površinske vode

Planom upravljanja vodnim područjima površinske vode su, u svrhu provođenja monitoringa i ocjene stanja te uopće upravljanja vodama, podijeljene u vodna tijela. Podjela je izvršena prvenstveno na osnovi ekoloških značajki površinskih voda. Najveći vodotok na području općine, Rječina je tipizirana kao prigorska srednje velika primorska tekućica koja se u gornjem toku, do Lukeža, nalazi u vapnenačko-flišnoj podlozi krša (ekološki tip 28A), a u donjem toku od akumulacije Valići u vapnenačkoj podlozi krša (ekološki tip 20 B). Sušica je prigorski mali vodotok primorskih povremenih tekućica u vapnenačkoj podlozi krša (ekološki tip T16A).

Izvorišni dio vodotoka zaštićen je ekosustav (dio Nacionalne ekološke mreže), a cijeli kanjon je vrijedni krajobraz. Ostali pritoci Rječine i Sušice predstavljaju vrlo mala vodna tijela koja zbog veličine, a prema *Zakonu o vodama*⁶⁵ nisu proglašena zasebnim vodnim tijelima i na koje se primjenjuju uvjeti zaštite kako slijedi: „Sve manje vode koje su povezane s vodnim tijelom koje je proglašeno *Planom upravljanja vodnim područjima*, smatraju se njegovim dijelom i za njih važe isti uvjeti kao za to veće vodno tijelo.“. Za manja vodna tijela koja nisu proglašena *Planom upravljanja vodnim područjima* i nisu sastavni dio većeg vodnog tijela, važe uvjeti kao za vodno tijelo iste kategorije najosjetljivijeg ekotipa iz pripadajuće ekoregije.

Stanje površinskih kopnenih voda prikazuje se na osnovi procjene njihovog ekološkog stanja koje uključuje biološke, fizikalno-kemijske i hidromorfološke elemente i kemijskog stanja koje se ocjenjuje na osnovi koncentracije prioritarnih tvari i drugih onečišćujućih tvari u vodi, bioti i sedimentu. Prema ekološkom stanju vode se klasificiraju u 5 klasa: vrlo dobro, dobro, umjereno, loše i vrlo loše. Prema kemijskom stanju klasificiraju se u dobro i nije dostignuto dobro stanje. Ukupnu ocjenu stanja nekog vodnog tijela određuje njegovo ekološko i kemijsko stanje i ona je jednaka nižoj od te dvije ocjene.

Od površinskih voda na području općine procjena stanja izvršena je za vodna tijela za koje se vrši nadzorni monitoring (Hrvatske vode: *Plan upravljanja vodnim područjima za 2016. - 2021. g.*). To su:

- vodotok Rječina u svom gornjem toku, od izvora do - Lukeža (vodno tijelo JKRNO058_003),
- akumulacije Valići (vodno tijelo JKRNO058_002). Zbog izgradnje akumulacije Rječina je na tom dijelu karakterizirana kao izmijenjeno vodno tijelo,
- bujica Sušica (vodno tijelo JKRNO065_001).

Procjena stanja izvršena je i za vodotok Rječinu u svom donjem toku, od akumulacije Valići do bivše Tvornice papira u gradu Rijeci (vodno tijelo JKRNO058_001), usprkos tome što se ne nalazi na području općine Jelenje, radi cjelovitog uvida u njegovo stanje. Vodna tijela prikazana su na **Kartogramu 19**.

⁶⁵ NN 66/19, 84/21 i 47/23

U **Tablici 67** prikazane su osnovne karakteristike vodnih tijela Rječine i Sušice, te ocjena ekološkog, kemijskog i ukupnog stanja na osnovi podataka iz Registra vodnih tijela *Plana upravljanja vodnim područjima za razdoblje od 2016. - 2021. godine*.

Tablica 67: Karakteristike i stanje površinskih vodnih tijela na području Općine Jelenje

Kod vodnog tijela		JKRN 0065_001	JKRN 0058_003	JKRN 0058_002	JKRN 0058_001
Naziv vodnog tijela		Sušica	Rječina	Rječina	Rječina
Dužina vodnog tijela, km		15,9+35,0	7,72+37,3	1,06+0,554	5,46+7,1
Ekološko stanje	Kemijski i fizikalno - kemijski elementi kakvoće koji podupiru biološke elemente kakvoće	vrlo dobro	dobro	dobro	dobro
	Biološki elementi kakvoće	nema ocjene	umjereno	nema ocjene	nema ocjene
	Hidromorfološko stanje	vrlo dobro	dobro (indeks korištenja)	loše	vrlo loše
	Ukupno ekološko stanje	vrlo dobro	umjereno	loše	vrlo loše
Kemijsko stanje u odnosu na listu prioritetnih i drugih onečišćujućih tvari		dobro	nije dobro	nije dobro	nije dobro
Ukupno stanje kakvoće		vrlo dobro	vrlo loše	vrlo loše	vrlo loše

Izvor: Izvadak iz Registra vodnih tijela Plana upravljanja vodnim područjima 2016. - 2021. g.; Hrvatske vode, 2015.

Ukupno stanje vodotoka Sušice (vodno tijelo JKRN 0065_001) po svim elementima kakvoće ocijenjeno je kao vrlo dobro.

Ukupno stanje vodotoka Rječine u njenom gornjem toku (vodno tijelo JKRN 0058_003) ocijenjeno je kao vrlo loše zbog onečišćenja živom. Pri tome treba istaknuti da je ocjena vezana za onečišćenje živom karakterizirana kao nepouzdana (utvrđene vrijednosti su na granici ili ispod granice kvantifikacije korištene analitičke metode koja je veća od granične vrijednosti za površinske vode). Analizom opterećenja i utjecaja procijenjeno je za živu i njezine spojeve dobro stanje, i generalno dobro kemijsko stanje u 2021 godini. Koncentracije ostalih ispitivanih prioritetnih i onečišćujućih tvari u ovim tijelima (arsen, bakar, cink, krom, adsorbilni organski halogeni i poliklorirani bifenili) zadovoljile su kriterije za vrlo dobro stanje. Hidromorfološko stanje ocijenjeno je kao umjereno (promjena hidrološkog režima zbog korištenja vode izvora Rječine za vodoopskrbu). Biološki elementi kakvoće ukazuju također na umjereno stanje.

Ukupno stanje za akumulaciju Valići (vodno tijelo JKRN 0058_002) ocijenjeno je kao vrlo loše zbog kemijskog stanja koje nije dobro i čiji uzrok je koncentracija žive iznad graničnih vrijednosti za površinske vode. Hidromorfološko stanje je ocijenjeno kao loše ((hidrološki režim, morfološki uvjeti, kontinuitet toka). Zbog izgradnje brane i velikih fizičkih promjena ovo vodno tijelo je *Planom upravljanja vodnim područjima 2016. - 2021.* proglašeno kandidatom za znatno promijenjeno vodno tijelo. **Izgradnja brane dovela je do velike promjene stanišnih uvjeta nizvodno od brane zbog velikih izmjena u morfologiji, ali daleko veći problem je neznatan protok nizvodno od brane koji je posljedica nedovoljnog ispuštanja vode iz same brane, što negativno utječe na sve životne zajednice.** Ipak, pozitivan utjecaj akumulacije vidljiv je zbog zadržavanja vode tijekom cijele godine pa je ona svojevrsno utočište za riblju populaciju koja tamo može preživjeti nepovoljna razdoblja presušivanja uzvodnog dijela korita (*Definiranje ekološki prihvatljivih protoka Rječine*⁶⁶).

⁶⁶ Oikon d. o. o. - Institut za primijenjenu ekologiju; Zagreb, 2016.

Ukupno stanje Rječine nizvodno od akumulacije Valići (vodno tijelo JKRN 0058_001) je bilo vrlo loše zbog vrlo lošeg hidromorfološkog stanja (poremećen hidrološki režim, kontinuitet toka i morfološki i indeks korištenja) i kemijskog stanja koje nije dobro (živa i njezini spojevi te olovo).

Nužno je osvrnuti se na kemijsko stanje vodnih tijela vodotoka Rječine. **Kemijsko stanje sva 3 vodna tijela ovog vodotoka ocijenjeno je kao „nije dobro“ što je utjecalo da je njihovo ukupno stanje ocijenjeno kao „vrlo loše“.** Razlozi prekoračenja graničnih vrijednosti za živu iz *Uredbe o standardu kakvoće voda*^{67 68} nisu poznati, pa nema niti informacija za uspostavljanje programa mjera za postizanje ciljeva zaštite voda.

Radi navedenih razloga **potrebno je uspostaviti istraživački monitoring s ciljem utvrđivanja pouzdanosti dosadašnjih podataka i utvrđivanja razloga prekoračenja graničnih vrijednosti za navedeni kemijski pokazatelj.**

Zaštita od štetnog djelovanja voda

Zaštita od štetnog djelovanja voda obuhvaća aktivnosti i mjere za obranu od poplava, obranu od leda na vodotocima i zaštitu od erozija i bujica.

Na području općine veći je broj vododerina (jaruga), a uz koje se često javljaju i određene nestabilnosti. Najveći dio neposrednog sliva Rječine nalazi se na području općine pa je i sve što se događa na prostoru općine od važnosti za taj vodotok, ali se razmatranje ili uređenje vodotoka ne može usko ograničiti samo na općinu, bez respektiranja čitavog sliva.

Izloženost poplavama područja općine prvenstveno je posljedica pojave velikih vodnih valova u koritu vodotoka Rječine i njenih pritoka, povremenih bujičnih tokova: Lužac, Sušica, Zahumka i Rečunica. Pojave velikih voda koje ugrožavaju područja uz vodotoke u pravilu nastaju kod istovremene pojave intenzivnog izviranja i velikog površinskog otjecanja. Najugroženiji su prostori uz neposredni tok Rječine, te Sušice i njenih pritoka. Karta opasnosti od poplava po vjerojatnosti poplavlivanja (mala vjerojatnost: povratni period 1.000 godina, srednja vjerojatnost: povratni period 100 godina i velika vjerojatnost: povratni period 25 godina) prikazana je na **Kartogramima 20-22**. Za veliku vjerojatnost pojavljivanja očekivana dubina plavljenja ne prelazi 2,0 m.

Većinom poplave poljoprivredne površine, ali su manjim dijelom ugroženi i drugi sadržaji u prostoru. U cijelom toku Rječine kroz područje općine problematičan je gornji tok Rječine, a kritična je dionica na lokaciji Martinovo Selo (**Slika 84**), gdje su kod velikih voda ugrožene stambene i gospodarske zgrade. Na tom mjestu postavljena je i mjerna oprema i to je referentno mjesto za proglašavanje obrane od poplave. U Podkilavcu zbog izlivanja vode bujice Gonjuše poplavljuje cesta. **Poplave se javljaju i u mjestima Zoretići, Brnelići i Trnovica, a uzrok plavljenja cesta i okućnica u ovim mjestima kod vrlo velikih količina oborina su velikim dijelom trošni i zatrpani oborinski kanali.**

⁶⁷ Narodne novine br. 96/19

⁶⁸ Izvori kartograma: Plan upravljanja vodnim područjima za razdoblje 2016. - 2021. koji sadrži i Plan upravljanja rizicima od poplava za razdoblje 2016. - 2021.; napomena: na kartogramima nisu prikazani svi mogući scenariji plavljenja

Slika 84: Izlivanje Gonjuše u Podkilavcu (lijevo) i izlivanje Rječine kod Martinovog Sela (desno)

Izvor: IV. Izmjene i dopune PPUO Jelenje SN 58/23

Napušteno eksploatacijsko područje Dubine redovito plavi u uvjetima zasićenog podzemlja i intenzivnog izviranja podzemnih voda (**Slika 85**).

Slika 85: Napušteno eksploatacijsko polje Dubina - retencija stvorena iskopom šljunka - ilegalno odlagalište otpada

Izvor: IV. Izmjene i dopune PPUO Jelenje SN 58/23

Područje koje je također pod opasnošću od izlivanja vode je lokacija utoka Sušice u Rječinu na kojoj postoji mogućnost privremenog prekida prometa. Od poplava su ugrožene i županijske ceste Ž 5055 i Ž 5028 Jezero - Soboli koje prolaze prostranom ponornom zonom Jezero-Podhum.

Osim poplave koje se javljaju uz gornji tok Rječine, pogubne poplave mogle bi se dogoditi u koritu Rječine i to u slučaju rušenja brane Valići i aktiviranjem klizišta Grohovo. Primarni efekt bi bio pregrađivanje korita Rječine i stvaranje jezera. Sekundarni efekt može biti nastanak poplavnog vala poplavljanje zaravnjene zone u centru Rijeke.

Za slučaj rušenja brane akumulacije Valići izrađena je dokumentacija o posljedicama mogućeg rušenja, obilježene su zone mogućih plavljenja i procijenjene štete koje bi u tom slučaju nastale.

Obrana od poplava obuhvaća mjere koje se poduzimaju neposredno pred nastup opasnosti od plavljenja, tijekom trajanja opasnosti i neposredno nakon prestanke te opasnosti, radi smanjenja mogućih šteta. Slivno područje Rječine ima specifičnu problematiku obrane od poplava karakteriziranu prvenstveno velikim oscilacijama protoke unutar vodotoka i kratkoćom vremena propagacije poplavnih valova koja je takva da ne dopušta stupnjevanje mjera obrane od poplave već je u slučaju opasnosti od plavljenja ili rušenja/oštećenja objekata potrebno odmah prijeći na proglašenje mjere izvanredne obrane od poplava.

Obrana od poplava provodi se na osnovi provedbenih planova obrane od poplava. Prema *Glavnom provedbenom planu obrane od poplava* (Hrvatske vode, veljača 2014.) područje Općine Jelenje pripada branjenom sektoru E - Sjeverni Jadran, a obrana od poplava provodi se na osnovi provedbenih planova za područje 23: Područja malih slivova Kvarnersko primorje i otoci i Podvelebitsko primorje i otoci (literatura Izvor: *Glavni provedbeni plan obrane od poplava*, Hrvatske vode, veljača 2014.). Elementi za upravljanje obranom od poplava za Rječinu, voda 1. reda, sadržani su u Glavnom provedbenom planu obrane od poplava, dok su elementi za upravljanje obranom od poplava za Sušicu sadržani u Planu obrane od poplava na vodama 2. reda (bivše lokalne vode) PGŽ.

Područje ugroženo erozijom je područje na kojem zbog djelovanja voda dolazi do ispiranja, podrivanja ili odronjavanja zemljišta i do drugih štetnih pojava, uslijed čega se mogu ugroziti život i zdravlje ljudi, njihova imovina te poremetiti vodni režim. Bujični tokovi zbog intenziteta oborina i/ili topljenja snijega često izazivaju erozijske procese.

Uz velike protoke, velike brzine vode, te erodibilnu podlogu karakteristika Rječine i njenih pritoka izražena je bočna erozija korita, pa i pojava drugih nestabilnosti kao što su klizišta, odroni i sl. Razvijenu hidrografsku mrežu, naime, sačinjavaju brojne jaruge jednostavnih do složenih morfoloških oblika. Oblikovane su na gotovo cijeloj površini padina izgrađenih od flišnih naslaga s obje strane vodotoka na području statističkih naselja Zoretići, Brnelići, Milaši, Kukuljani, Trnovica, Baštijani i Lopača. Na tom području je izraženo odvijanje procesa linijske erozije, koja je ujedno preduvjet za aktiviranje klizišta u bokovima jaruga. Zbog toga se u velikom broju jaruga nalaze relativno mala i plitka klizišta različitog stupnja aktivnosti. Uslijed intenzivnih i/ili dugotrajnih kišnih događaja, u jarugama postoji velika vjerojatnost novih pojava klizišta.

Zaštita zraka

Problem zaštite zraka bitno se razlikuje od zaštite drugih dijelova okoliša, jer osim lokalnih aspekata, ne mali utjecaj mogu predstavljati regionalni, pa i globalni utjecaji. Lokalni utjecaji vezani su za povišene koncentracije onečišćujućih tvari u blizini izvora onečišćenja, npr. povišene koncentracije dušikova dioksida i/ili lebdećih čestica u blizini prometnica. Regionalni se problemi vežu za fotooksidanse prisutne u atmosferi (npr. ozon), te vezano uz to pojavu zakiseljavanja oborina.

Opterećenje zraka onečišćujućim tvarima iz izvora onečišćenja na području općine je vrlo nisko. Nema točkastih izvora emisija, u koje uglavnom spadaju industrijski i energetske objekti. U Registru onečišćivača okoliša (ROO) Hrvatske agencije za zaštitu okoliša i prirode (HAOP) u razdoblju od 2015. do 2018. godine nema registriranih emisija onečišćujućih tvari u zrak iz izvora na području općine.

Glavni izvor emisija onečišćujućih tvari u zrak je sagorijevanje tekućih goriva za potrebe energije u nepokretnim izvorima onečišćenja: javnim objektima, zanatskim pogonima, trgovinama i domaćinstvima. Ovi izvori su homogeno raspoređeni u prostoru, te se promatraju kao plošni (kolektivni) izvori onečišćenja. Glavne onečišćujuće tvari iz ovih izvora su sumporni i dušikovi oksidi (kiseli plinovi), te krute čestice. O vrlo malim emisijama iz ovih izvora govore podaci iz katastra emisija sagorijevanja goriva za potrebe energije u 2012. godini na području općine (Izvor: *Program zaštite zraka, ozonskog sloja, ublažavanja klimatskih promjena i prilagodba klimatskim promjenama u PGŽ za razdoblje 2014-2017. godina*, PGŽ, Rijeka, 2014.god.) u kojem su emisije sumpornih, dušikovih i ugljikovih oksida te krutih čestica prikazane kao beznačajne (vrijednosti prikazane kao nula).

Drugi izvor emisija su pokretni izvori onečišćenja - uglavnom motorna vozila i radni strojevi. Područjem općine prolaze 3 županijske ceste, promet je na njima lokalnog karaktera i nije gust. S obzirom na postojeće gospodarske djelatnosti zanemarive su emisije i iz radnih strojeva.

Ocjena stupnja onečišćenosti zraka određenog područja utvrđuje se analizom postojećeg stanja na osnovi sustavnog mjerenja kakvoće zraka po prostornom i vremenskom rasporedu, odnosno na osnovi redovitog praćenja koncentracija onečišćujućih tvari u zraku tijekom najmanje 1 godine. Na području općine nema mjerne postaje za praćenje kakvoće zraka.

*Uredbom o određivanju zona i aglomeracija prema razinama onečišćenosti zraka na teritoriju Republike Hrvatske*⁶⁹ određene su zone i aglomeracije za praćenje kakvoće zraka te njihova klasifikacija prema razinama onečišćenosti zraka na teritoriju RH. Područje općine obuhvaćeno je aglomeracijom H3 Lika - Gorski kotar – Primorje. Najbliža postaja području općine ove aglomeracije je postaja Državne mreže za praćenje kakvoće zraka u Pargu, oznake H3 Parg. Ona je klasificirana kao pozadinska postaja (postaja udaljene od urbanih i industrijskih područja). Podaci s ove postaje zbog njenog smještaja i karaktera reprezentativni su za područje Općine Jelenje.

U izvještajnom razdoblju kakvoće zraka bila je I. kategorije (čist ili neznatno onečišćen zrak) prema izmjerenim koncentracijama lebdećih čestica PM₁₀ te frakcije lebdećih čestica PM_{2.5} Također je utvrđena I. kategorija kvalitete zraka prema izmjerenim koncentracijama prizemnog ozona u 2019. godini prema ovom parametru utvrđena II. kategorija kvalitete zraka odnosno onečišćen zrak i to zbog premašenog broja dana s prekoračenjem ciljne vrijednosti za ozon u odnosu na zaštitu vegetacije (81 dan u 2019.). **Kao razlog prekoračenja navode se prirodni izvori ili prirodni događaji, meteorološki uvjeti kao i drugi razlozi.** Prizemni ozon, naime, nastaje u atmosferi složenim kemijskim reakcijama i na njega utječu emisije njegovih prekursora, dušikovih oksida i nemetanski hlapivih organskih spojeva. Te su reakcije potaknute sunčevim zračenjem. Onečišćenje ozonom izraženo je na mediteranskom području i povezuje se s prekograničnim transportom onečišćenja i visokim intenzitetom sunčeva zračenja.⁷⁰

Prema izmjerenim koncentracijama ozona kakvoća zraka na ovoj postaji u 2019. bila je nesukladna s dugoročnim ciljem s obzirom na zaštitu vegetacije.

⁶⁹ Narodne novine br. 1/14

⁷⁰ *Izvješće o praćenju kvalitete zraka na području Republike Hrvatske za 2018. godinu*; Hrvatska agencija za okoliš i prirodu, Zagreb, 2019.; 88

Zaštita tla

Sukladno geotehničkim značajkama određene su kategorije tla koje imaju različitu razinu geološkog hazarda od pojave erozije i nestabilnosti na padinama te deformabilnosti odnosno nosivosti tla. Stoga je mogućnost širenja građevinskog područja kao i izgradnju postojećih, potrebno planirati u odnosu na njihove karakteristike.

Temeljem bonitetne procjene tla na području općine su svrstana u 3 kategorije zaštite i za njih se mjerama zaštite propisuje način korištenja. Prvu kategoriju zaštite čine zemljišta III. bonitetne klase, prostorne kategorije korištenja zemljišta - *osobito vrijedna obradiva tla (P2)* te je ta tla potrebno štititi i namijeniti isključivo poljoprivrednoj proizvodnji. Drugu kategoriju zaštite čine zemljišta V. bonitetne klase, prostorne kategorije korištenja zemljišta - *vrijedna obradiva tla (P2)*, ali ona nisu prisutna na području općine. Treću i četvrtu kategoriju zaštite čine *ostala poljoprivredna tla, šume i šumsko zemljište (PŠ)*, odnosno *šumske površine (Š)*, a ovoj kategoriji pripadaju i zemljišta na strmim padinama za koje je potrebno planirati mjere zaštite od erozije.

Odgovarajućim mjerama zaštite treba zaštititi najvrjednija, najdublja tla povoljne prirodne dreniranosti, najmanje stjenovitosti površine kao i antropogena zemljišta. Upotreba zaštitnih sredstava u poljoprivredne svrhe treba biti kontrolirana.

Zaštita od buke

Mjerenja buke nisu sustavno provođena na području općine, te nije izrađena karta buke i akcijski plan. Međutim, zbog odsustva većih izvora buke (industrijskih pogona, intenzivnog cestovnog prometa i sl.), pretpostavlja se da je osnovni fon buke u naseljima u granicama najvećih dozvoljenih vrijednosti.

Na području Općine Jelenje mogu se istaknuti sljedeći značajniji izvori buke:

- izvori buke uslijed prometa županijskim i lokalnim cestama,
- na lokaciji postojeće pilane u Podkilavcu koja je smještena unutar naselja gdje razina buke vjerojatno prelazi dopuštene razine,
- izvori neprometne buke - mogući su od privredne djelatnosti (proizvodnih pogona), ugostiteljskih djelatnosti ili od uređaja ventilacije i klimatizacije, ali u manjoj mjeri,
- područje automotodroma Grobnik (povremenog izvora buke) i sportskog aerodroma na području susjedne Općine Čavle (zasad neregistriranog značajnog izvora buke) predstavlja djelomičan utjecaj od buke i na područje Općine Jelenje (na dijelu koji graniči s Općinom Čavle).

Za navedena područja nužna je uspostava sustava za praćenje stanja vanjske buke u skladu s posebnim propisima.

2.5.6. Područja potencijalnih prirodnih i drugih nesreća

Temeljem *Zakona o sustavu civilne zaštite*⁷¹ izrađen je dokument „*Procjena rizika od velikih nesreća - Općina Jelenje*“ - rujna 2023.

⁷¹ NN 82/15, 118/18, 31/20, 20/21, 114/22

Na osnovi „*Procjene ugroženosti stanovništva, materijalnih i kulturnih dobara te okoliša od opasnosti, nastanka i posljedica katastrofa i velikih nesreća - Općina Jelenje*“ u odnosu na moguće katastrofe i velike nesreće koje bi se mogle dogoditi na području općine, proizlaze zaključne ocjene u odnosu na raspoložive mogućnosti za zaštitu i spašavanje te procijenjene ljudske i materijalne resurse potrebne za nošenje s posljedicama katastrofa i velikih nesreća. Temeljem dokumenta može se zaključiti kako općinsko područje nije značajnije izloženo prirodnim i drugim nesrećama.

Na području općine identificirano je 8 rizika koji predstavljaju potencijalnu ugrozu za stanovništvo, materijalna i kulturna dobra te okoliš („*Procjena rizika od velikih nesreća*“, *Općina Jelenje 2023.g.*)⁷².

Rizici koji su analizirani su sljedeći: degradacija tla – klizišta; ekstremne vremenske pojave: tuča, vjetar, snijeg i led, epidemije i pandemije, poplava, potres te tehničko-tehnološke nesreće s opasnim tvarima.

Degradacija tla – klizišta

Klizište nastaje kao posljedica klizanja tj. kretanja mase stijena ili tla niz padinu. Jedan od osnovnih preduvjeta za pojavu klizišta su glinovite stijene u sastavu terena na kojemu su se oblikovale padine. Što je veći sadržaj gline u tom sloju, to su veće i šanse za stvaranje klizišta i to posebno ako je propusni sloj tanji. Drugi preduvjet je izmjena propusnih i nepropusnih slojeva u tlu tj. izmjena pjeskovitih i glinovitih slojeva.

Od čimbenika koji utječu na formiranje klizišta je i podzemno kretanje vode, promjene nagiba padine, sezonsko oblikovanje leda u tlu, pojava vibracija u tlu uzrokovanih potresima ili miniranjem te uništavanjem vegetacije na površini što smanjuje stabilnost padine, intenzivne padaline, brzo topljenje snijega, dugi kišni periodi, vulkanske erupcije, sušenje i bubrenje gline i poplave.

Općina Jelenje sudjeluje u *Projektu PRI-MJER* koji uvodi koncept mjera prilagodbe klimatskim promjenama za ublažavanje i prevenciju rizika od klizanja te se sustavno bavi istraživanjem načina i elaboriranjem prednosti njihove primjene.

Riječna erozija i linijska erozija, u kombinaciji s geološkom građom, uvjetovale su pojavljivanje brojnih klizišta na ovom području. Osim fosilnih klizišta, na pilot područjima u udolini rijeke Rječine pojavljuju se i brojna mala do srednje velika klizišta. Klizne plohe formiraju se na granici površinskih naslaga i flišne stijenske podloge, na dubini od nekoliko metara.

Uz velike protoke, velike brzine vode, te erodibilnu podlogu karakteristika Rječine i njenih pritoka izražena je bočna erozija korita, pa i pojava drugih nestabilnosti kao što su klizišta, odroni i sl.

Najizraženije pojave nestabilnosti s vrlo visokim stupnjem geološkog hazarda javljaju se u srednjem toku Rječine, između brane Valići i mosta kod naselja Pašac. Budući da se nestabilne zone nalaze na obje strane doline, klizanje mase prema koritu Rječine može prouzročiti dvije grupe sekundarnih efekata: prvo je pregrađivanje korita Rječine i stvaranje jezera. Sekundarni efekt može biti nastanak poplavnog vala uslijed rušenja brane akumulacije Valići i poplavlivanje zaravnjene zone u centru Rijeke.

⁷²Iako je ovaj dokument izrađen nakon izvještajnog razdoblja, njegova istraživanja su relevantni izvor za obradu teme Područja potencijalnih prirodnih i drugih nesreća

Uslijed obilnih i dugotrajnih kiša u 2014. godine aktivirano je klizište Grohovo i prouzročilo oštećenje županijske ceste ŽC 5017 iznad naselja Grohovo i lokalne ceste prema naselju Lopača (**Slika 86**).

Cesta nije sanirana, niti su izvršeni istražni radovi sa svrhom definiranja mjera za zaustavljanje i saniranje klizišta. U 2016. godini uslijed velikih oborina aktivirana su i neka klizišta u selu Lopača koja su ugrozila stambene objekte. Erozija na području istočnog dijela Grobničkog polja najviše je uzrokovana ljudskim aktivnostima – nekontroliranim kopanjem šljunka. Protokom vremena erozijski procesi se smanjuju zbog ozelenjavanja područja prirodnim putem. Radi zaštite od erozije izvršena su obimna pošumljavanja u slivovima bujica.

Slika 86: Urušena cesta Grohovo – Lopača zbog aktiviranja klizišta Grohovo, 2014.god. (lijevo) i aktivirano klizište u selu Lopača – u studenome 2016. godine (desno)

Izvor: IV. izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Općine Jelenje

Rizik od nastajanja klizišta u općini je visok u jugozapadnom dijelu (područje toka Rječine) s umjerenim posljedicama.

Padaline (tuča i kiša)

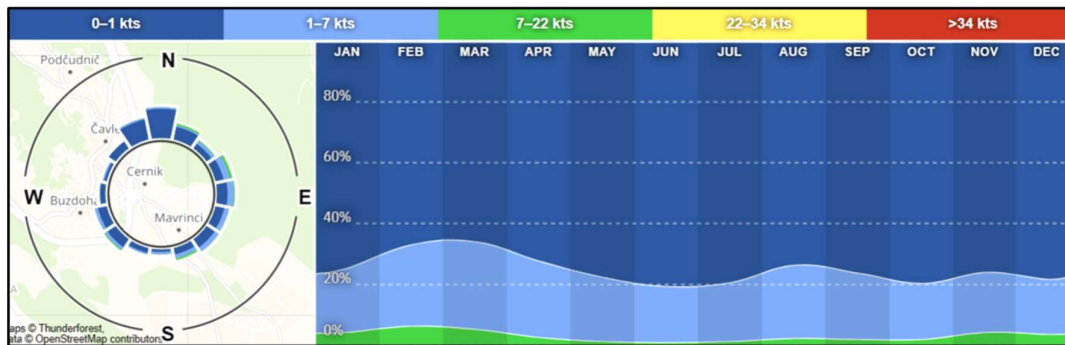
Područje Hrvatske nalazi se u umjerenim geografskim širinama gdje je pojava tuče i sugradice relativno česta. Tuča je kruta oborina sastavljena od zrna ili komada leda, promjera većeg od 5 do 50 mm i većeg. Svojim intenzitetom nanosi velike štete pokretnoj i nepokretnoj imovini, kao i poljoprivredi. Na području općine ne provodi se obrana od tuče.

Općina spada u područja s niskom opasnosti od tuče od 0 do 5 dana u godini, pa nije potrebna organizacija posebne zaštite. Ipak, važno je napomenuti da i jedna tuča u godini može prouzročiti velike štete na poljoprivrednim usjevima i objektima, pa je potrebna individualna briga radi zaštite.

Vjetar

Analiza strujnog režima vjetra na području općine analizirana je na temelju dostupnih godišnjih i sezonskih vjerojatnosti pojavljivanja pojedinih jačina i smjera vjetra za općinu (**Slika 87**).

Slika 87: Godišnja ruža vjetrova, Cernik

Izvor: <https://www.windfinder.com/>

U godišnjoj diobi brzine i smjera vjetra dominiraju struje vjetrova s kopna prema moru. Najčešći smjer vjetra koji se javlja u općini je iz NNE smjera, a zatim iz N i NE smjerova. Bura je u općini ima izraženiju sjevernu komponentu. Najučestalija zimi (iz NE smjerova) i u jesen. Ljeti se osim bure, N-NE vjetar javlja i kao noćni vjetar s kopna na more (kopnenjak) u sklopu obalne cirkulacije koji kod većih brzina prelazi u burin. U proljeće se još pored bure javlja i češće S vjetar poznat pod imenom jugo, koji je vlažan, topao i jednoličan jugoistočan vjetar. Bura i jugo su češći i jači u hladnom dijelu godine iako i ljetna bura svojom jačinom može stvoriti probleme u cestovnom prometu.

Za prikaz strujnog režima na području općine koriste se analize godišnje i sezonske vjerojatnosti istovremenog pojavljivanja pojedinih jačina i smjera vjetra za mjernu postaju Risnjak-Crni Lug u razdoblju 2003–2022.g.

Vjerojatnost od pojave olujnog vjetra na području općine je mala s malim posljedicama.

Snijeg i led

Gotovo se svake godine u zimskom razdoblju, zbog velike količine snijega i poledice, pojavljuju štete na građevinama i drugoj infrastrukturi, česte prometne nesreće i prekidi u odvijanju prometa, kao i prekidi u opskrbi uslugama (struja i voda, telekomunikacije).

Snježni režim ovog područja prikazuje se prema podacima meteorološke postaje Risnjak-Crni Lug (2003. – 2022.). Iako se snijeg može javljati od listopada do travnja, na tlu se zadržava najkasnije u veljači. Na području općine padanje snijega može se očekivati svake godine.

U hladno doba godine na području općine mogu se očekivati pojave ledene kiše, poledice i površinskog leda (zaleđeno i klizavo tlo) koje mogu dovesti do pojave zaleđenih kolnika čime u znatnoj mjeri ugrožavaju promet i ljudske živote. Iz godišnjeg hoda broja dana s mogućom poledicom u promatranom periodu na meteorološkoj postaji, može se zaključiti da je rizik od poledice velik u zimskim mjesecima studenom, prosincu, siječnju i veljači, ali i u ožujku. U prosjeku najviše dana s mogućom poledicom ima u siječnju.

U slučaju većih snježnih oborina područje će biti izolirano pa će to predstavljati problem za normalan rad i život stanovnika u naseljima obzirom da lokalne prometnice nisu na prioritetima čišćenja, te se može dogoditi da pojedina naselja budu određeno vrijeme s problemima u odvijanju prometa u zimskim mjesecima.

Vjerojatnost pojave snijega i leda na području općine je umjerena s umjerenim posljedicama.

Javna ustanova
Zavod za prostorno uređenje
Primorsko-goranske županije
Splitska 2/II • 51000 • Rijeka • Hrvatska • p.p. 283 • OIB: 08444936466
T: ++ 385 51 351 772 • F: ++ 385 51 212 436 • E: zavod@pgz.hr • W: zavod.pgz.hr

Poplava

Zaštita od štetnog djelovanja voda obrađena je u poglavlju **2.5.5. Zaštita okoliša**, pod naslovom **Zaštita od štetnog djelovanja voda**.

U posljednjih 10 godina na području općine nije bilo proglašeno stanje prirodne nepogode uzrokovane poplavom.

Vjerojatnost pojave velikih poplava na području općine je umjerena s malim posljedicama.

Epidemija i pandemija

Odlukom ministra zdravstva o proglašenju epidemije bolesti COVID-19 uzrokovane virusom SARS-CoV-2, od 11. ožujka 2020. godine, na području čitave RH proglašena je epidemija, a njen kraj je proglašen 11. svibnja 2023.

Općina je postupala po svim odlukama, mjerama i preporukama nadležnih tijela. Otkazane su sve sportske i izvanredne aktivnosti, usvojene su odluke o radnom vremenu ugostiteljskih objekata koji pružaju uslugu pripreme i dostave hrane te odluke o mjeri obveznog korištenja maski za lice ili medicinskih maski. Angažirani su povjerenici civilne zaštite u svrhu obavljanja dežurstva po naseljima u Jelenju radi nadzora nad provođenjem mjera naloženih od strane Nacionalnog stožera civilne zaštite u svrhu sprečavanja zaraze virusom SARS-CoV-2. Stožer civilne zaštite općine obavljao je poslove izdavanja propusnica mještanima kojima je bilo neophodno napustiti mjesto prebivališta. Izdavala su se upozorenja stanovništvu od strane Zavoda za javno zdravstvo, a stanovništvo je cijepljeno u 3 faze prema planu cijepljenja.

Rizik je tolerantan, budući da je bilo ugroženo cijelo područje RH, mjere prevencije i intervencije nisu bile samo na razini općine.

Potres

Jačina potresa ovisi o više čimbenika kao što su količina oslobođene energije, dubina hipocentra, udaljenosti epicentra i građi Zemljine kore. Potresi imaju primarne i sekundarne učinke. Primarni učinci potresa su rušenje zgrada, štete na infrastrukturi, zarobljeni ljudi u srušenim zgradama, kvarovi komunalnih usluga. Sekundarni učinci potresa su požari, poplave, klizanje tla, bolesti.

Područje općine nalazi se u području vršnog ubrzanja tla za povratni period od 475 godina u području 0,210 g što odgovara VIII° po MCS ljestvici.

Naselje Dražice ima najviše stanovnika i najviše ugroženih se može očekivati u ovom naselju zbog veće gustoće naseljenosti.

U svrhu preciznijih rezultata, te same procjene rizika potrebno je da općina izradi posebnu studiju koje bi sadržavale katastar građevina. Isto je potrebno napraviti i za prometnu infrastrukturu.

Općina Jelenje nalazi se na seizmički aktivnom području gdje postoji opasnost od potresa, iako je ona iznimno mala, ali s katastrofalnim posljedicama.

Tehničko-tehnološke nesreće s opasnim tvarima

Na lokaciji benzinske postaje Petrol d.o.o. Dražice, nalaze se 4 podzemna spremnika naftnih derivata i skladište 80 boca od 10 kg ukupljenog naftnog plina (UNP-a) za kućanstvo. Scenarij koji je prepoznat kao događaj s najgorim mogućim posljedicama je slučaj izlivanja benzina iz autocisterne te nastanak eksplozije plinovite faze prilikom pretakanja benzina u podzemni spremnik na lokaciji. Uzroci izlivanja mogu biti različiti, npr. rastavljanje cijevi na spoju, pucanje spojnih cijevi, pomicanje nezakočene autocisterne i slično.

Kako se na BP radi o ukopanim (podzemnim) spremnicima, opasnost od razlivanja ukupne količine nije moguća. Puno veća opasnost javlja se prilikom transporta i manipulacije sa zapaljivim tekućinama.

Za najvjerojatniji mogući izvanredni događaj uzrok može biti ljudski faktor, poremećaji tehnološkog procesa i prirodne nepogode jačeg intenziteta, a za najgori mogući slučaj uzrok može biti namjerno razaranje.

Vjerojatnost za industrijsku nesreću na lokaciji benzinske postaje Petrol d.o.o. Dražice je iznimno mala, ali sa značajnim posljedicama.

Zaključno:

Procjenom rizika od velikih nesreća na području Općine Jelenje identificirane prijetnje na području općine su u skladu s identificiranim prijetnjama na razini PGŽ, zadane smjernicama za izradu procjena rizika od velikih nesreća na području PGŽ, a to su: potresi, požari, snijeg i led, vjetar, grmljavinsko nevrijeme i padaline (kiša, tuča), epidemije i pandemije, te poplave izazvane izlivanjem kopnenih vodenih tijela. Navedenim dokumentom obrađeni su visoki i vrlo visoki rizici.

U rezultatima *Procjene rizika od velikih nesreća na području Općine Jelenje* iskazani su rizici i posljedice za svaku pojedinu grupu rizika po bilo kojem kriteriju društvenih vrijednosti za svaku prijetnju, a navedeno je prikazano u **Tablici 68** Registar rizika za područje Općine Jelenje.

Tablica 68: Registar rizika za područje Općine Jelenje

Grupa rizika	Rizik	Neželjene posljedice - kratki opis scenarij
Ekstremne vremenske pojave	Snijeg i led	DA - umjeren rizik, male posljedice
	Vjetar	DA - mali rizik, male posljedice
	Tuča i kiša	DA - umjeren rizik, male posljedice
Epidemije i pandemije	Epidemije i pandemije	DA - visok rizik, umjerene posljedice
Poplave	Izlijevanje kopnenih voda	DA - umjeren rizik, male posljedice
Potresi	Potresi	DA - iznimno mali rizik, katastrofalne posljedice
Degradacija tla	Klizišta	DA- umjerena ugroženost, umjerene posljedice

Izvor: Procjena rizika od velikih nesreća na području Općine Jelenje, 2023.

Analizom sustava civilne zaštite općine ustanovljeno je da u odnosu na izrađene dokumente, sustave ranog upozorenja, stanje prostornog planiranja, izradu prostornih i urbanističkih planova razvoja i planskog korištenja zemljišta, te bazu podataka, općina ima visoku razinu spremnosti, a u odnosu na stanje svijesti pojedinaca, pripadnika ranjivih skupina, upravljačkih i odgovornih tijela, te u odnosu na fiskalnu situaciju i njezinu perspektivu, nisku razinu spremnosti.

U slučaju većih elementarnih nepogoda kao što su potres VII stupnja, snijeg i led, te pandemije, raspoložive snage civilne zaštite općine neće biti dostatne, već će biti potrebna pomoć operativnih i specijalističkih snaga sa županijske i državne razine. U slučaju poplava dostatne su raspoložive snage civilne zaštite Općine Jelenje.

II.6 Obvezni prostorni pokazatelji

Tablica 69: Osnovni prostorni pokazatelji

Osnovna tematska cjelina	Skupina pokazatelja	Pokazatelj	Podatak
Opći pokazatelji razvojnih kretanja			
Demografska struktura	Razmještaj i struktura stanovništva	Broj stanovnika popis 2021.g.	5.096
		Indeks kretanja broja stanovnika	95,4
		Prirodni prirast stanovništva (2021./2011.)	-248
	Razmještaj i struktura kućanstava	Broj kućanstava	1.913
		Indeks rasta broja kućanstava	99,02
		Prosječna veličina kućanstava	2,64
	Socijalno- gospodarska struktura	Ekonomski razvoj	Indeks razvijenosti
Stupanj razvijenosti			VII
Struktura naselja i područja za razvoj izvan naselja			
Obilježja sustava naselja	Razmještaj, gustoća naselja i naseljenosti	Broj naselja	17
		Gustoća naselja	155,83 /1.000 km ²
		Gustoća naseljenosti (2021. g.)	46,71 st/km ²
Korištenje zemljišta u naseljima	Površina naselja	Površina (statističkih) naselja	10.909 ha
	Građevinska područja (GP)	Površina GP naselja – ukupno planirana	338,51 ha
		Udio GP u odnosu na ukupnu površinu Općine Jelenje	3,1 %
		Udio izgrađenog GP u odnosu na ukupnu površinu općine	2,3 %
		Udio neizgrađenog GP u odnosu na ukupno GP	26,32 %
		Udio neuređenog GP u odnosu na ukupno GP	7,49 %
		Broj stanovnika/ukupna površina GP	15,05 st/ha
		Broj stanovnika/izgrađena površina GP	20,43 st/ha

Osnovna tematska cjelina	Skupina pokazatelja	Pokazatelj	Podatak
		Broj stanovnika/uređena površina GP	16 st/ha
Izdvojena građevinska područja (izvan naselja)	Izdvojena građevinska područja (IGP)	Površina izdvojenoga građevinskog područja izvan naselja – ukupno planirana	44,71 ha 0,87 ha/st
		Površina i udio površine IGP pojedine namjene u odnosu na ukupnu površinu IGP :	
		Ugostiteljsko-turistička namjena	35,00 ha 78,28 %
		Gospodarska namjena – poslovna	7,84 ha 17,54 %
		Površina za iskorištavanje mineralnih sirovina	-
		Površina za oplemenjivanje mineralnih sirovina	-
		Sport i rekreacija	-
		Sportska namjena	-
		Područja posebne namjene	-
		Površina groblja	1,87 ha 4,18 %
		Ostala namjena	-
		Ukupni planirani smještajni kapacitet u TRP	-
		Broj turističkih postelja po km obalne crte	-
Postojeća infrastrukturna opremljenost			
Prometna infrastruktura	Cestovni promet	Duljina cesta po vrstama ⁷³	Autoceste -
			Državne ceste -
			Županijske 13,01 km
			Lokalne 5,41 km
			Nerazvrstane 58,33 km

⁷³ Odluka o razvrstavanju cesta (NN 41/22)

Osnovna tematska cjelina	Skupina pokazatelja	Pokazatelj	Podatak
		Udio pojedinih vrsta cesta	Autoceste -
			Državne ceste -
			Županijske 22,42 %
			Lokalne 6,58 %
			Nerazvrstane 71,00 %
		Cestovna gustoća (duljina cesta/površina područja)	16,88 km /100 km²
	Željeznički promet	Duljina pruge prema vrsti	-
		Udio pojedinih vrsta željezničkih pruga	-
		Gustoća željezničkih pruga (duljina/površina područja)	-
	Zračni promet	Broj zračnih luka prema vrstama	-
		Površina zračnih luka	-
	Pomorski promet	Broj luka prema vrsti	-
		Površina kopnenog dijela luke	-
		Luke nautičkog turizma prema broju vezova	-
	Riječni promet	Broj riječnih luka prema veličini i rijeci	-
		Klasa i duljina plovnih putova	-
	Elektroničke komunikacije	Broj postojećih baznih stanica na 100 stanovnika	0,098/100 st.
Energetska infrastruktura	Opskrba električnom energijom	Duljina elektroopskrbnih vodova	35 kV: 0,7 km
			20 kV: 29,6 km
			0,4 kV: 53,9 km
		Udio i duljina elektroopskrbnih vodova prema vrsti	35 kV: 0,831 %
			20 kV: 35,154 %
			0,4 kV: 64,014 %
	Opskrba plinom	Duljina plinovoda	Magistralni 7,3 km

Osnovna tematska cjelina	Skupina pokazatelja	Pokazatelj	Podatak
		Udio prema vrsti plinovoda	Magistralni 100 %
	Opskrba naftom	Duljina naftovoda	-
Opskrba vodom i odvodnja otpadnih voda	Opskrba pitkom i tehnološkom vodom	Duljina javne vodoopskrbne mreže	Opskrbna 48,33 km
		Potrošnja pitke vode	266 753 m³ (2022. g.)
			51 688,20 l/st/god (2021.)
	Pročišćavanje otpadnih voda	Duljina kanalizacijske mreže	-
		Uređaji za pročišćavanje otpadnih voda – broj i kapacitet	-
			-
Gospodarenje otpadom	Odlagališta otpada	Broj i površina odlagališta prema vrsti	2 (Dubina i u blizini naselja Trnovica)
		Sanacija neuređenih odlagališta (broj, površina)	1 (u blizini naselja Trnovica) i sanirana površina od 10 000 m² u Dubini
Korištenje i zaštita značajnih prostora			
Korištenje prirodnih resursa	Poljoprivreda	Ukupna površina poljoprivrednog zemljišta	110,57 ha
		Udio poljoprivrednog zemljišta	1 %
		Površina poljoprivrednog zemljišta po stanovniku	2,17 ha/st
	Šumarstvo	Ukupna površina šumskog zemljišta	8.205,59 ha
		Udio šumskog zemljišta	75,22 %
		Površina šumskog zemljišta po stanovniku	161 ha/st
	Vode	Površine površinskih voda prema vrsti (jezero, ribnjak, umjetni bazeni, more)	retencije 109,96 ha akumulacije 43,92 ha
		Udio površina površinskih voda u odnosu na površinu Općine Jelenje	1,41 %

Osnovna tematska cjelina	Skupina pokazatelja	Pokazatelj	Podatak
		Duljina vodotoka	17,67 km
	Morska obala	Morska obala – dužina obalne crte	-
	Mineralne sirovine	Broj i površina eksploatacijskih polja po vrstama mineralnih sirovina – kameni materijal	-
Zaštićene prirodne vrijednosti	Zaštićena područja prirode	Broj i površina zaštićenih područja	14 5.149,22 ha
		Područja ekološke mreže, prema vrsti: Područje važno za divlje svojte i stanišne tipove:	HR 5000019 G.K. i sjeverna Lika HR 2000643 Obruč, HR 2000658 Rječina, HR Vela Špilja u Krugu, HR 2000782 Rečice, HR 20001437 Sojkina jama, HR 20001437 Špilja kraj potoka Zala 2
		Međunarodno važno područje za ptice:	HR 1000019 Gorski kotar i sjeverna Lika
Kulturna dobra	Struktura registriranih kulturnih dobara	Broj zaštićenih nepokretnih kulturnih dobara	2 registriranih
		Broj ili udio obnovljenih kulturnih dobara	1 sanacija
		Broj ili udio ugroženih kulturnih dobara	-
Područja posebnih karakteristika**	Područja potencijalnih prirodnih i drugih nesreća		opisano u tekstualnom dijelu u poglavlju 2.5.6.

Osnovna tematska cjelina	Skupina pokazatelja	Pokazatelj	Podatak
Pokrivenost prostornim planovima	Pokrivenost PP prema razini planova i izvješća	Broj donesenih prostornih planova (ukupno):	1 PP PGŽ 1 PPUO 1 UPU
		Broj donesenih izmjena i dopuna prostornih planova:	1 PP PGŽ 0 PPUO
		Broj prostornih planova u izradi:	1 PP PGŽ 2 PPUO 0 UPU
Provedba prostornih planova		1. Broj izdanih pojedinačnih akata prostornog uređenja po vrstama ukupno:	99
		- Lokacijske dozvole	5
		- Rješenje o uvjetima gradnje	-
		- Potvrda glavnog projekta	-
		- Građevinska dozvola	52
		- Uporabna dozvola	42
Urbana preobrazba		Broj prostornih planova ili pojedinačnih zahvata:	-
		Površina:	-
Urbana sanacija		1. Broj izdanih rješenja o ozakonjenju ukupno:	132
		2. Planovi sanacije, izmjene i dopune prostornih planova:	-

Izvor: Obrada izrađivača Izvješća

III. ANALIZA PROVEDBE PROSTORNIH PLANOVA I DRUGIH DOKUMENATA

3.1. Izrada prostornih planova

Prostornim planovima se radi ostvarivanja ciljeva prostornog uređenja, sukladno s načelima prostornog uređenja, uređuje svrhovita organizacija, korištenje i namjena prostora te uvjeti za uređenje, unaprjeđenje i zaštitu prostora države, županija, gradova i općina. Prostornim planovima propisuju se uvjeti za građenje građevina i provedbu drugih zahvata u prostoru na određenoj razini i/ili lokaciji u skladu s kojima se izdaje akt za provedbu prostornog plana, smjernice za izradu prostornih planova užih područja i mjere za urbanu sanaciju, ako su potrebne.

Na prostoru općine na snazi su planovi regionalne i lokalne razine. Prostorni plan regionalne razine je PP PGŽ, dok su prostorni planovi lokalne razine PPUO Jelenje, UPU-i i DPU-i. U nastavku se prilaže pregled prostornih planova koji su bili na snazi u cijelom ili dijelu razdoblja obuhvaćenim ovim izvješćem (**Tablica 70**).

Tablica 70: Popis važećih prostornih planova na području Općine Jelenje u razdoblju 2019. – 2022.

Vrsta plana	Naziv plana	Broj glasila
PPŽ	PP Primorsko-goranske županije	2013-32 SN PGŽ
	PP Primorsko-goranske županije-ispr.	2017-07 SN PGŽ
	PP Primorsko-goranske županije I. ID.	2018-41 SN PGŽ
	PP Primorsko-goranske županije - proč. tekst	2019-04 SN PGŽ
	PP Primorsko-goranske županije - II. ID	2022-18 SN PGŽ
	PP Primorsko-goranske županije - II. ID (proč. tekst)	2022-40 SN PGŽ
PPUO	PPUO Jelenje	2007-40 SN PGŽ
	PPUO Jelenje - I. ID	2011-15 SN PGŽ
	PPUO Jelenje – ispravak	2012-37 SN PGŽ
	PPUO Jelenje - ID (ciljane)	2014-38 SN PGŽ
	PPUO Jelenje - II. ID	2017-09 SN PGŽ
	PPUO Jelenje - ispravak II. ID	2018-05 SN OJ
	PPUO Jelenje - III. ID	2018-14 SN OJ
	PPUO Jelenje – pročišćeni tekst	2019-20 SN OJ
UPU	UPU zone sportsko-rekreacijske namjene - sportski centar Linčeto i zone ugostiteljsko-turističke namjene Linčeto (UPU 5)	2013-16 SN PGŽ
UPU	UPU mjesnog groblja Jelenje	2020-35 SN OJ
DPU	DPU Areal „ELMAR“ - kč. 1805/6 k.o. Dražice	2002-18 SN PGŽ
DPU	DPU dio naselja Dražice-predio Dubina	2002-09 SN PGŽ
DPU	DPU dio zone Dubina	2002-17 SN PGŽ
DPU	DPU OŠ „Jelenje – Dražice“	2007-29 SN PGŽ
DPU	DPU zona poslovne namjene K1 4 Podhum	2008-22 SN PGŽ
	DPU zona poslovne namjene K1 4 Podhum - I. ID	2009-35 SN PGŽ
	DPU zona poslovne namjene K1 4 Podhum - II. ID	2009-45 SN PGŽ
DPU	DPU zone Jelenski vrh – van snage	2004-07 SN PGŽ
	DPU zone Jelenski vrh - I. ID ⁷⁴	2005-17 SN PGŽ

Izvor: Registar prostornih planova JU Zavod za prostorno uređenje PGŽ

⁷⁴ *Donošenjem ove Odluke o izmjenama i dopunama DPU-a zone »Jelenski Vrh« u Jelenju (SN PGŽ 17/05), prestaje vrijediti Odluka o donošenju DPU-a zone »Jelenski Vrh« u Jelenju (SN PGŽ broj 7/04).

U razdoblju Izvješća na snazi je bilo 10 prostornih planova, od čega 1 PP PGŽ, 1 PPUO, 2 UPU-a i 6 DPU-a. U izvještajnom razdoblju doneseni su sljedeći novi planovi ili izmjene i dopune prostornih planova:

- 2019. godine – PPUO Jelenje – pročišćeni tekst; PP PGŽ - pročišćeni tekst
- 2020. godine – UPU mjesnog groblja Jelenje
- 2022. godine – II. izmjene i dopune PP PGŽ; II. izmjene i dopune PP PGŽ – pročišćeni tekst

U izvještajnom razdoblju u izradi su bile IV. Izmjene i dopune PPUO Jelenje i V. izmjene i dopune PPUO Jelenje (**Tablica 71**).

Tablica 71: Popis prostornih planova u izradi na području Općine Jelenje

Vrsta plana	Naziv plana	Broj glasila – odluka o izradi
PPŽ	PP Primorsko-goranske županije - III. ID	2022-08 SN PGŽ
PPUO	PPUO Jelenje - IV. ID	2021-41 SN OJ
PPUO	PPUO Jelenje - V. ID	2022-49 SN OJ

Izvor: Registar prostornih planova JU Zavod za prostorno uređenje PGŽ

Izvješća o stanju u prostoru JLS

Sukladno zakonskoj regulativi, predstavnička tijela JLS razmatraju izvješće o stanju u prostoru za razdoblje od 4 godine, a izrađuje se na lokalnoj razini u odnosu na prethodno Izvješće JLS. Za općinu su do sada izrađena 3 Izvješća o stanju u prostoru i 4 Programa mjera (**Tablica 72**).

Tablica 72: Pregled izrađenih programa mjera i izvješća o stanju u prostoru na području općine

Dokument	Naziv	Broj glasila
Izvješće	Izvješće o stanju u prostoru Općine Jelenje	1996-17 SN PGŽ
Program mjera	Program mjera za unapređenje stanja u prostoru Općine Jelenje	1996-17 SN PGŽ
Izvješće	Izvješće o stanju u prostoru Općine Jelenje	2002-17 SN PGŽ
Program mjera	Program mjera za unapređenje stanja u prostoru Općine Jelenje	2002-17 SN PGŽ
Program mjera	Dopuna Programa mjera za unapređenje stanja u prostoru Općine Jelenje	2003-06 SN PGŽ
Program mjera	Dopuna Programa mjera za unapređenje stanja u prostoru Općine Jelenje (SN 17/02)	2006-56 SN PGŽ
Izvješće	Izvješće o stanju u prostoru Općine Jelenje za razdoblje od 2015. do 2018. godine	2019-27 SN OJ

Izvor: Registar prostornih planova JU Zavod za prostorno uređenje PGŽ

3.2. Provedba prostornih planova

Izdavanje akata za građenje

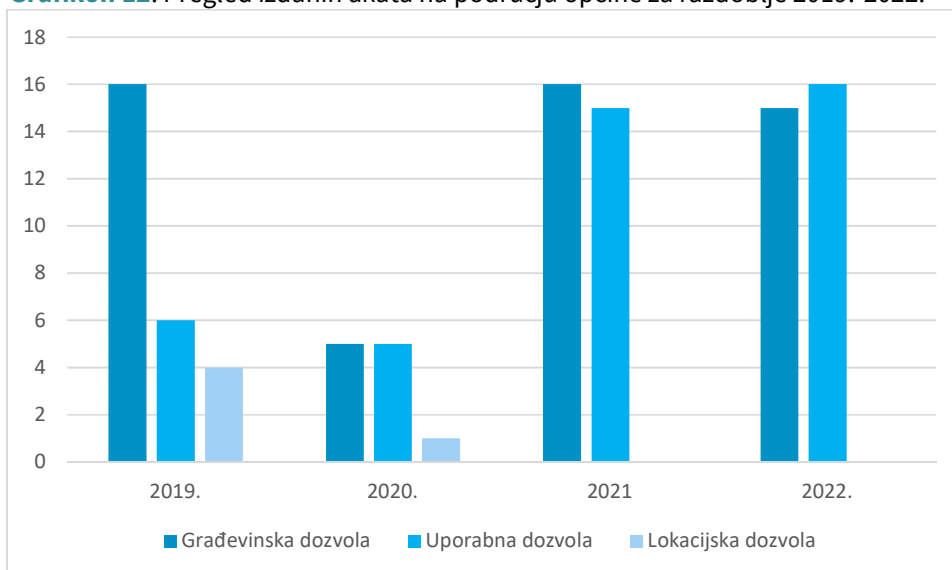
Sukladno *Zakonu o prostornom uređenju*, svaki zahvat u prostoru provodi se u skladu s prostornim planom, odnosno u skladu s aktom za provedbu prostornog plana i posebnim propisima.

Prostorni planovi provode se izdavanjem akata za provedbu prostornih planova. Akti za provedbu prostornih planova su sljedeći: lokacijska dozvola, dozvola za promjenu namjene i uporabu građevine, rješenje o utvrđivanju građevne čestice i potvrda parcelacijskog elaborata. Uz navedene akte, prostorni planovi se provode i izdavanjem građevinske dozvole na temelju posebnog zakona.

Provedbu prostornih planova za područje općine, odnosno izdavanje akata iz područja prostornog uređenja i građenja izvršava Upravni odjel za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša PGŽ, ispostava u Rijeci.

U razdoblju od 2019. godine do 2022. godine, prema podacima Upravnog odjela za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša PGŽ, ukupno je izdano 99 akata, od čega 42 uporabne dozvole, 52 građevinske dozvole i 5 lokacijskih dozvola. Najviše akata izdano je 2021. godine (31) i 2022. godine (31) (**Grafikon 12**).

Grafikon 12: Pregled izdanih akata na području općine za razdoblje 2019.-2022.

Izvor: Upravni odjel za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša PGŽ, Rijeka

Ozakonjenje nezakonito izgrađenih zgrada

Upravni odjel za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša PGŽ donosi rješenja o izvedenom stanju na temelju *Zakona o postupanju s nezakonito izgrađenim zgradama*⁷⁵ koji je donesen 2012. godine.

Prema podacima Upravnog odjela, u razdoblju od 2019. do 2022. godine izdano je 132 rješenja o izvedenom stanju. Najviše rješenja izdano je 2019. godine (49). Narednih godina broj izdanih rješenja se smanjio pa je 2020. godine izdano 42 rješenja, 2021. godine 27 rješenja i 2022. godine 14 rješenja. Smanjeni broj izdanih rješenja je očekivan, s obzirom na to da je rok za podnošenje zahtjeva zaključen 30. lipnja 2018. godine.

Informacijski sustav prostornog uređenja Primorsko-goranske županije (ISPU)

*Zakonom o prostornom uređenju*⁷⁶ i *Uredbom o informacijskom sustavu prostornog uređenja*⁷⁷ propisana je uspostava Informacijskog sustava prostornog uređenja (ISPU) za potrebe izrade, donošenja, provedbe i nadzora prostornih planova, trajnog praćenja stanja u prostoru i području

⁷⁵ NN 86/12, 143/13, 65/17, 14/19

⁷⁶ NN 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19, 67/23

⁷⁷ NN 115/15

prostornog uređenja te izrade izvješća o stanju u prostoru na razini države, te jedinica regionalne i lokalne samouprave. Zavod za prostorno uređenje PGŽ uspostavio je i vodi Informacijski sustav prostornog uređenja PGŽ (ISPU PGŽ).

Sukladno navedenim propisima, nositelji izrade prostornih planova (gradovi i općine) imaju obvezu dostavljati Zavodu sve potrebne informacije i elaborate kako bi informacijski sustav Županije bio ažuran, a posredno i informacijski sustav Ministarstva prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine.

U Zavodu se trajno prikupljaju, obrađuju i sistematiziraju prikupljeni podaci o prostornim planovima, elaborati prostornih planova, topografske karte i ortofoto snimci različitih mjerila, podaci iz registra prostornih jedinica i adresnog modela te sektorske strategije, planovi, studije, elaborati i ostali dokumenti iz domene prostornog uređenja.

Zavod je omogućio korištenje Informacijskog sustava prostornog uređenja PGŽ svim zainteresiranima, prvenstveno jedinicama lokalne samouprave i drugim javnopravnim tijelima. Povezivanjem na županijski ISPU, korisnici na raspolaganju imaju ažurne podatke, a kontinuiranim održavanjem i razvojem novih rješenja sustav se dodatno nadograđuje. Na ovaj način eliminira se potreba da se isti podaci obrađuju više puta, čime se smanjuju troškovi, a povećava kvaliteta i efikasnost rada.

Općina je od 2018. godine povezana na Informacijski sustav prostornog uređenja PGŽ putem kojeg pristupa ažurnim prostorno planskim podacima i dokumentaciji.

3.3. Provedba drugih dokumenata koji utječu na prostor

Na području općine provodi se niz dugoročnih programa, strategija i dokumenata lokalne razine kao što su:

- *Strategija razvoja Općine Jelenje za razdoblje od 2015. do 2020. godine,*
- *Provedbeni program Općine Jelenje za razdoblje od 2021. do 2025. godine,*
- *Zeleni plan Općine Jelenje, 2015. godine,*
- *Plan gospodarenja otpadom Općine Jelenje za razdoblje od 2016. - 2022. godine, travanj 2016. godine,*
- *Procjena rizika od velikih nesreća za Općinu Jelenje, lipanj, 2023. godine,*
- *Lokalna razvojna strategija lokalne akcijske grupe "Terra Liburna" za razdoblje od 2014. do 2022. godine, veljača 2022. godine.*

U razdoblju do 2020. godine važeći strateški akt općine Jelenje bila je *Strategija razvoja Općine Jelenje za razdoblje od 2015. – 2020. godine*. Njeno važenje je bilo produljeno do kraja 2021. godine. Nakon 2021. godine usvojen je *Provedbeni program Općine Jelenje za razdoblje od 2021. do 2025. godine*, kojim su kao i strategijom formulirani razvojni problemi općine, definirani ciljevi i prioriteti razvoja i dane odrednice optimalnog korištenja vrijednih resursa i potencijal, koji će omogućiti učinkovitiji, kvalitetniji i uravnoteženiji razvoj općine kao cjeline. Strateški ciljevi općine su:

- Podizanje standarda komunalne i prometne infrastrukture,

- Gospodarski rast i informatizacija općine,
- Razvoj turizma,
- Zaštita okoliša i energetska učinkovitost,
- Povećanje kvalitete života u zajednici (socijalni program, školstvo i zdravstvo).

Zeleni plan Općine Jelenje istaknuo je potrebu obnove i razvoja poljoprivrede pri čemu je potrebno obuhvatiti sljedeće:

- Oživljavanje i očuvanje tradicionalnih znanja i vještina bavljenja poljoprivredom,
- Okrupnjavanje obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava,
- Organizacija i udruživanje poljoprivrednika,
- Edukacija – cjeloživotno obrazovanje,
- Izrada kataloga autohtonih proizvoda i usluga s programima zaštite,
- Modernizacija i inovacije u tradicionalnoj poljoprivredi,
- Očuvanje biološke i krajobrazne raznolikosti – agrobiodiverzitet,
- Očuvanje i prezentacija tradicionalne ruralne arhitekture Grobničkog polja,
- Uvođenje novih sadržaja u poljoprivredi – stvaranje dodatne vrijednosti tradicijskim proizvodima,
- Priprema projekata za korištenje EU fondova,
- Razvoj svih oblika ruralnog turizma,
- Sustav potpornih institucija i načina financiranja provedbe mjera.

Prema *Planu gospodarenja otpadom Općine Jelenje za razdoblje od 2015. - 2022. godine* **divlje odlagalište Dubina nalazi se na listi prioriteta sanacije otpadom onečišćenog tla**. Usprkos naporima općine, ovo divlje odlagalište otpada i dalje je gorući ekološki problem ne samo općine nego i PGŽ.

Općina Jelenje je u sastavu LAG-a Terra Liburna u kojem su i gradovi Kastav i Opatija, te općine Klana, Matulji, Jelenje, Mošćenička Draga, Lovran i Viškovo. U lipnju 2016. godine izrađena je *Lokalna razvojna strategija lokalne akcijske grupe „TERRA LIBURNA“ za razdoblje od 2014. do 2022. godine*.

Polazeći od razvojnih potreba i prilika, a za provedbu vizije, *Lokalna razvojna strategija* predložila je 4 osnovna cilja budućeg razvoja:

- Razviti poljoprivredne i druge aktivnosti kao temelj stvaranja ponude tipičnih usluga i proizvoda područja LAG-a,
- Osnažiti nepoljoprivredne aktivnosti za veći doprinos razvoju održivog ruralnog turizma,
- Razviti proizvode i usluge za ruralno stanovništvo temeljenih na resursima područja, posebno baštine,
- Ojačati LAG i ruralnu zajednicu, nacionalno i transnacionalno umrežavanje i suradnju.

3.4. Provođenje zaključaka, smjernica, prijedloga za unaprjeđenje, preporuka, aktivnosti odnosno mjera iz prethodnog izvješća o stanju u prostoru

Prethodnim Izvješćem o stanju u prostoru dane su preporuke mjera i aktivnosti za unaprjeđenje prostornog razvoja u segmentu prostornog uređenja. Njihovo provođenje analizirano je u **Tablici 73** u nastavku.

Tablica 73: Provedba preporuka mjera i aktivnosti za unaprjeđenje prostornog razvoja

Provedba preporuka mjera i aktivnosti za unaprjeđenje prostornog razvoja	
1)	Potrebno je provesti cjelovito usklađenje PPUO Jelenje
	provedeno: PPUO Jelenje je izrađen i usvojen (SN 58/23). Plan je usklađen s PP PGŽ, sa Zakonom o prostornom uređenju i s posebnim propisima donesenim nakon donošenja PPUO. Preispitana je mogućnost formiranja reciklažnog dvorišta za smještaj pogona za biomasu i kompostane, kao i smještaja površine za zbrinjavanje građevinskog otpada i utvrđena nemogućnost formiranja istih zbog ograničenja vodozaštitnih zona. Preispitana je mogućnost proširenja gp sukladno zahtjevima domicilnog stanovništva. Izvršena je revizija izgrađenog, neizgrađenog i neuređenog dijela građevinskog područja. Izvršena je revizija postojećih i planiranih UPU-a i određeno je koji se planovi stavljaju van snage, te omogućena neposredna provedba putem PPUO Jelenje. Usklađena je granica općine i granica statističkih naselja s podacima DGU-a. Korištena je nova katastarsko-topografska podloga i korišteni su novi digitalni podaci o granicama općina i naselja
2)	Izraditi UPU centralnog naselja Dražice
	nije provedeno: Potrebno je planirati izradu navedenog plana u idućem razdoblju u skladu sa standardom za središnje naselje Dražice sukladno članku 60. PP PGŽ-a.
3)	Sustavno pratiti stanje u prostoru (GIS)
	provodi se: evidencija o važećim dokumentima prostornog uređenja za područje općine. evidencija o izdanim aktima za građenje. evidencija o radovima i investicijama na zgradama javnih institucija. evidencija o drugim investicijama iz proračunskih sredstava.
4)	Kontinuirano ažurirati web stranicu općine s podacima o dokumentima prostornog uređenja
	provodi se: edukacija građana i ostalih dionika u procesu izrade dokumenata prostornog uređenja.

Izvor: Obrada izrađivača Izvješća

Prethodnim Izvješćem o stanju u prostoru dane su preporuke mjera i aktivnosti za unaprjeđenje prostornog razvoja u segmentu infrastrukture. Provođenje preporuka analizirano je u **Tablici 74** u nastavku.

Tablica 74: Analiza provedbe prioriteta i aktivnosti iz prethodnog Izvješća o stanju u prostoru

Provedba prijedloga za unaprjeđenje i aktivnosti odnosno mjera iz segmenta infrastrukturne opremljenosti prostora Općine Jelenje	
1)	Potrebno je koristeći rezultate prostorno prometne studije i ostalih analiza pokrenuti proceduru cjelokupnih sveobuhvatnih izmjena prostornog plana
1) a.	Sagledati prometno povezivanje općine na mrežu autocesta kroz prostorno-prometnu studiju (izrada u tijeku);
	provedeno Prostorno-prometna studija povezivanja općina Jelenje i Čavle na vanjsku autocestu Permani – Grobničko polje je izrađena, te korištena u izradi cjelokupnih sveobuhvatnih IV. ID PPUO Jelenje (2023. godine) pa bi trebalo nastaviti aktivnosti vezane za izvedbu Čvora Soboli i povezivanja Općine Jelenje na autocestu A6 (izvedba projekata).
2)	Izrada programa i projekata koji će omogućiti korištenje sredstava iz Europskih fondova za:
2) a.	Komunalno opremanje uz poticaj od strane države, regionalne i lokalne samouprave,
	provodi se Općina je u promatranom razdoblju Izvješća provela nekoliko programa i projekata te koristila sredstva iz EU fondova. Projekti su: izgradnja Reciklažnog dvorišta Podhum, postava dviju solarnih autobusnih stanica u centru naselja Dražice te punionice za električna vozila, uvođenje javnih Wi-Fi veza na javnim površinama WiFi4EU, Energetska obnova sustava javne rasvjete;
2) b.	Korištenje energije iz obnovljivih izvora i njena distribucija na lokalnoj razini;
	djelomično se provodi U promatranom razdoblju Izvješća izrađeni su elektrotehnički projekti za izgradnju fotonaponskih elektrana na krovovima javnih zgrada općine: dječjeg vrtića, DVD-a i Bočarskog doma te zdravstvene stanice. Izrađena je i prijavna dokumentacija te prijave na program „Energija i klimatske promjene“ Ministarstva regionalnog razvoja i fondova EU. Prema IV. ID PPUO Jelenje (2023. godine) određena je lokacija Sunčane elektrane na području nekadašnje šljunčare i ilegalnog odlagališta otpada Dubina.
3)	Nastavak rada na sustavnom praćenju stanju u prostoru – geografski informacijski sustav (GIS) na način da se vodi evidencija o:
3) b.	Infrastrukturi (kroz katastar vodova),
	ne provodi se
3) c.	Prometnicama (evidencijom stanja, stupnja uredenosti, opremljenosti ...),
	djelomično se provodi Dopuna registra nerazvrstanih cesta izrađena je u promatranom razdoblju Izvješća.

Izvor: Obrada izrađivača Izvješća

Zbog bolje preglednosti, u nastavku su u **Tablici 75** prikazani projekti koje je provodila općina u promatranom razdoblju izrade ovog Izvješća. S obzirom da se radi o Izvješću o stanju u prostoru, prikazuju se samo projekti koji su vezani uz prostor.

Tablica 75: Projekti infrastrukture koje je vodila općina u izvještajnom razdoblju (prikazani su samo projekti koji su vezani uz prostor)

	2019.	2020.	2021.	2022.
PROMETNA INFRASTRUKTURA	- Rekonstrukcija nerazvrstane ceste br. 0160 kod Bočarskog doma Dražice - Dopuna registra nerazvrstanih cesta - Asfaltiranje parkirališta kod Čitaonice Dražice - Izgradnja šetnice uz pritok Sušice	- Sanacija ceste u naselju Milaši (ŽC5055) - Sanacija nerazvrstane ceste Lukeži - Drastin	- Izgradnja pristupne ceste te mosta na Rupi, naselje Jelenje	
			- Sanacija ceste Zoretići - Kukuljani (L58019) - Izvedba nogostupa na dijelu nerazvrstane ceste 0066 (Školska ulica, Dražice) - Izgradnja prijelaza preko vodotoka Zala, Podkilavac	- Postava pametnih autobusnih čekaonica - Postava punionice električnih vozila - Izgradnja šetnica - Izrada nacrtu te grafičkog prikaza planirane zone Cikloparka Rastočine
ENERGETSKA INFRASTRUKTURA			- Izrada elektrotehničkog projekta izgradnje fotonaponske elektrane na krovu zgrade dječjeg vrtića, DVD-a i Bočarskog doma - Izrada prijavne dokumentacije i prijave programa „Energija i klimatske promjene“ Ministarstva regionalnog razvoja i fondova EU	- izrada elektrotehničkog projekta izgradnje fotonaponske elektrane - zdravstvena stanica
VODOOPSKRBA I ODVODNJA		- Sanacija odvodnih kanala uz cestu u naselju Milaši (ŽC5055) - Sanacija odvodnih kanala uz cestu između naselja Lukeži i Drastin		
JAVNA RASVJETA	- Postavljanje javne rasvjete (nova rasvjetna tijela)			
GROBLJA	- Izvedba 8 novih grobnih mjesta na groblju Jelenje	- Izrada DPU Groblja Jelenje	- Izvedba proširenja groblja Jelenje	
GOSPODARENJE OTPADOM	- Izgradnja reciklažnog dvorišta	- Izgradnja reciklažnog dvorišta - Sanacija ilegalnog odlagališta Dubina	- Nabavka spremnika za odvojeno prikupljanje otpada - Sanacija ilegalnih odlagališta otpada	

Izvor: Obrada izrađivača Izvešća

IV. PREPORUKE ZA UNAPRJEĐENJE ODRŽIVOG RAZVOJA U PROSTORU S PRIJEDLOGOM PRIORITETNIH AKTIVNOSTI

4.1. Potrebe, mogućnosti i ograničenja daljnjeg održivog razvoja u prostoru Općine Jelenje obzirom na okolnosti, sektorska opterećenja i izazove

Tablica 76: Potrebe, mogućnosti i ograničenja daljnjeg održivog razvoja u Općini Jelenje

Prostorno uređenje	
potrebe	• razvoj naselja temeljiti na detaljnijem urbanističkom planiranju naselja. UPU-om rezervirati smještaj javnih sadržaja i nadopunu postojećih. • zbog manjka izgradnje oko dijela naselja Dražice, gdje su smješteni glavni javni i društveni sadržaji, osigurati dovoljno prostora za njihov razvoj, te time dodatno naglasiti centralitet naselja. • urbanističkim planom nastaviti razvijati naselje Podhum, jer se isto razvilo uz dvije prometnice podno brda Hum. Građevine nastale u posljednjih dvadesetak godina razvijaju se neorganizirano oko poljoprivrednih površina ostavljajući i velike prazne prostore te tvoreći naselje koje sve manje tvori homogenu ruralnu cjelinu. • prostorni razvoj naselja planirati u skladu s odlikama prostora, gdje je potrebno izraditi Program za izradu UPU-a koji mora osigurati preparcelaciju primjerenu razvoju naseljskih struktura (naselja Dražice i Podhum). • preispitati II. zonu vodozaštite, kako bi se moglo proširiti postojeće groblje Jelenje zbog osiguranja potrebnih dodatnih kapaciteta.
ograničenja	• relativno nepovoljna mreža naselja s obzirom na prostorni razmještaj i pokrivenost prostora. • privođenje prostora planiranoj namjeni (daljnji razvoj na neizgrađeni dio gp naselja) ograničen je zbog oblika čestica poljoprivrednog karaktera - uske duge čestice. • planom su određene površine za budući razvoj, a rezervirane su za širenje gp naselja. • nova izgradnja izvan jezgri često svojim oblikom i dimenzijama narušava skladnu sliku povijesnih ruralnih građevinskih sklopova uz Rječinu. Jezgre naselja i naknadna proširenja uz prometnice tvore linearnu cjelinu i karakteriziraju nedostatak centra pojedinog mjesta, a daljnje širenje i oblikovanje funkcionalnijih i skladnijih cjelina naselja limitirano je prvenstveno osjetljivošću okolnog prostora. • ograničena je mogućnost planiranja novih građevinskih područja (zabranjeno u vodozaštitnim zonama I., II. i III. kategorije), širenja postojećih građevinskih područja (zabranjeno u zonama I. i II. kategorije) te gradnje izvan građevinskih područja (zabranjena u zonama I. kategorije), a ako nije vezana uz prirodne datosti - poljoprivredu, šumarstvo i vodno gospodarstvo (u zonama II. kategorije).
mogućnosti	• povećati broj stanovnika stvaranjem planskih preduvjeta za razvoj neizgrađenih dijelova građevinskih područja izradom UPU-a uz viši standard opremanja naselja.
Društvene djelatnosti	
potrebe	• rekonstruirati staru školu u Jelenju u suvremeni dnevni centar za starije osobe uz uređenje vanjskih površina. • planirati nove lokacije za izgradnju dječjih igrališta, a postojeća postepeno dorađivati.
mogućnosti	• prenamijeniti vatrogasni dom u Dražicama u Društveni dom za mlade.

Gospodarske djelatnosti	
potrebe	- jačati konkurentnost cjelokupnog gospodarstva općine. - aktivno djelovati u cilju daljnjeg zapošljavanja. - razvijati obrtništvo. - razvijati turizam, turističke ponude i sadržaje. - osmišljeno upravljati razvojem gospodarskih zona. - jačati financijski i institucionalni kapacitet općine.
moгуćnosti	- dostupnost alternativnih izvora financiranja razvojnih projekata i programa. - potencijal za budući gospodarski razvoj predstavljaju neiskorištene rezerve, unatoč utvrđenim površinama namijenjenim za gospodarske djelatnosti. - prednost za budući razvoj je do sada gotovo u potpunosti sačuvana bogata i raznolika priroda, pogodna za razvoj pojedinih vrsta turizma, sporta i rekreacije za korisnike šire okolice i inozemstva (gospodarsko jačanje u vidu turističke ponude). - budući razvitak gospodarstva ima najveće mogućnosti u tercijarnim djelatnostima, dakle uslugama, koje će biti u funkciji lokalnog stanovništva i gospodarstva te u funkciji turista i izletnika. - primarni sektor - djelomično oživljavanje tradicionalnih i uvođenje novih poljoprivrednih i stočarskih grana kao što su voćarstvo, povrtlarstvo, gljivarstvo, ljekovito bilje, cvjećarstvo, ovčarstvo, kozarstvo, peradarstvo, slatkovodni ribolov, proizvodnja namirnica za tzv. zdravu hranu. - sekundarni sektor - mogućnosti oživljavanja djelatnosti ovog sektora su kroz razvoj manjih pogona čiste prerađivačke industrije i proizvodnog obrtništva za prerađu drva, metala, plastike, razvoj trgovačkih društava iz područja građevinarstva (visokogradnje i niskogradnje) te iskorištavanje obnovljivih izvora energije. - tercijarni sektor - i u buduće je najperspektivniji sektor, pa će se pored trgovine, razvijati i drugi oblici financijskih i intelektualnih usluga, te naročito turizam i ugostiteljstvo. Moguće je razvijati izletnički, lovni, sportski, ribolovni i seoski turizam. Kroz turizam se može ponuditi doživljaj koji uključuje sport i rekreaciju te ugođaj. - kvarterni sektor - prvenstveno će se razvijati u cilju poboljšanja kvalitete usluga, dok se ne očekuje značajnije povećanje kapaciteta.
ograničenja	- zbog prekrivenosti područja zonama sanitarne zaštite izvorišta vode za piće i vodoopskrbnim rezervatom, ali i drugim ograničenjima koji proizlaze iz osjetljivosti prostora, gospodarstvo općine djeluje u otežanim uvjetima, a lokalna zajednica od toga nema nikakvih koristi niti obeštećenja (npr. kroz vodnu rentu). - visoki udio malih naselja, odnosno nepovoljna struktura naseljenosti, odražava veće značenje tradicionalnog gospodarenja, nizak stupanj urbanizacije i društveno-ekonomske razvijenosti u cjelini. - otežani uvjeti gospodarenja zbog niske iskorištenosti poljoprivrednog zemljišta, neriješeni imovinsko-pravni donosi, te rascjepkanost zemljišta i šumskih posjeda. - ekstenzivno i slabo razvijeno stočarstvo. - postojeća koncentracija društvene i fizičke infrastrukture na području općine nije dovoljna da bude osnovom za jači gospodarski razvoj na lokalnoj razini. - nepovoljna struktura gospodarskih djelatnosti, jer se privredne djelatnosti nisu razvile. - nizak stupanj zaposlenosti na području općine, kao rezultat nepovoljnih gospodarskih kretanja u samoj općini.

	• prisutnost gotovo isključivo malih poduzetnika, dok srednjih ima vrlo malo ili nemaju sjedište u samoj općini. • smanjena aktivnost nositelja poljoprivredne proizvodnje na individualnim posjedima tako da ostvarena proizvodnja pokriva tek dio vlastitih potreba. • nedovoljna iskorištenost postojećih prostornih, ljudskih i infrastrukturnih preduvjeta, za djelatnosti, kao što su izletnički, lovni i ribolovni turizam te proizvodnja poljoprivrednih i dijelom stočarskih proizvoda. • nedostatak autohtonog tradicionalnog domaćeg proizvoda (brašno, voće, mliječni proizvod ili zdrava hrana). • sužena gospodarska struktura svedena na usitnjenu trgovinu i usluge nedovoljne za potrebe lokalnog stanovništva. • ograničen institucionalni i financijski kapacitet općine i pomanjkanje kvalitetnih razvojnih programa.
Infrastrukturna opremljenost	
potrebe	• prometno povezati općinu na autocestovnu mrežu prema PPUO Jelenje i PPUO Čavle. • ispitati konačnu trasu obilaznice auto ceste južno ili sjeverno od naselja Kukuljani, u odnosu na brojna klizišta na ovom području. • kontinuirano ulagati u sustav prometne infrastrukture u cilju poboljšanja sigurnosti prometa (poboljšanje horizontalne i vertikalne signalizacije, sanacija prometnica s dotrajanim asfaltnim zastorom i izvedba oborinske odvodnje s prometnica. • izgraditi novu akumulaciju Rječine »Kukuljani« s njenom prioritarnom namjenom za vodoopskrbu i povezivati ju u podsustav: izvori u priobalju Rijeke i akumulacija Kukuljani smjer prema Rijeci, Viškovu, Kastvu, Klani, Jelenju, Čavlima, Kostreni, Bakru i Kraljevici. • po ispitivanju konačno utvrditi veličinu retencije za zaštitu od štetnog djelovanja voda, zbog mogućnosti smještaja solarne elektrane. • nastaviti s rekonstrukcijom i dogradnjom vodoopskrbne mreže. • nastaviti s daljnjom izgradnjom sustava javne odvodnje i razvijati sustav oborinske odvodnje s prometnica. • osigurati još jednu vodospremu za tako široko i razvedeno područje u cilju osiguranja dodatnih rezervi vode, kao i sigurnosti vodoopskrbe u slučaju nekih većih kvarova na transportnoj liniji iz vodospreme (ili nekih drugih izvanrednih situacija). • dograditi podsustav na području Grobinštine i izgraditi sustav za transport vode na Platak, a sve u funkciji vodoopskrbe S.R.C. Platak (tzv. projekt Grobnik – Platak) koji se sastoji od vodosprema, crpne stanice i cjevovoda koji se nalaze na području Općine Jelenje. • izvesti zajednički projekt vodoopskrbe i odvodnje u ulicama Okrašaj i Pulipoje u naselju Dražice koji je u fazi projektiranja. • sustavno razvijati i nastaviti graditi mrežu elektroopskrbe i plinoopskrbe. • nastaviti ulagati u optičku telekomunikacijsku mrežu u cilju osiguranja kvalitete i brzine za širokopojasnu mrežu. • sanirati ilegalna odlagališta otpada.
mogućnosti	• izgradnjom Čvora Soboli na autocesti A6 te dogradnjom druge etape autoceste Rupa – Žuta Lokva s čvorom Dražice, poboljšati će se prometna povezanost Općine Jelenje na primarne prometnice. • smanjiti potrošnju el. energije dodatnim mjerama za poticanje energetske učinkovitosti.

ograničenja	- na području općine ne postoji sustav javne odvodnje, niti kontrolirane odvodnje s prometnica, što je i najveći problem vezan za onečišćenje površinskih voda, zbog čega postoji opasnost od incidentnih onečišćenja. - uništenje dionice županijske ceste na koju se nastavlja ŽC5026, a povezuje Grad Rijeku i naselje Lopača u Općini Jelenje, te time ŽC5026 gubi značaj kao najbliža poveznica Grada Rijeke i Općine Jelenje.
Zaštita prirodne baštine	
potrebe	- vrlo restriktivno planirati novu gradnju (van građevinskog područja) udolinom Rječine, a omogućiti samo uređenje šetnica, odmorišta i izletišta, a unutar područja predviđenog za zaštitu u kategoriji značajni krajobraz. - očuvati kultivirane i prirodne elemente krajolika, kao i postojeću fizionomiju u izmjenama otvorenih i šumskih površina s naseljima i zaseocima, te obnoviti nekadašnje pašnjačke livade, koje zbog propadanja stočarstva pomalo obrašću šume.
Zaštita kulturne baštine	
potrebe	- temeljem UPU-a definirati smjernice za zadržavanje povijesne slike naselja i krajolika, te daljnje očuvanje preostalih građevina, odnosno graditeljskih cjelina. - valorizirati evidentirana nalazišta. - specifične jezgre naselja su definirane prostornim planom uređenja općine, a novu gradnju je potrebno planirati pretežno u okviru postojećih gabarita naselja. - dodatno istražiti i dokumentirati evidentirana naselja s obzirom na stanje graditeljske baštine, te donijeti smjernice za zaštitu pojedinih građevina, koje će se tom prilikom valorizirati. Pored stambenih kuća, zaštititi valja i pojedinačne građevine značajne za identitet i sliku naselja. - donijeti odluke o zaštiti od lokalnog značenja na sjednici općinskog vijeća i to za: - Arheološku baštinu (arheološki pojedinačni lokaliteti): - Donje Jelenje - prapovijesna gradina - Gradišće - Zahum (Podhum), prapovijesna gradina - Veli Brig - Željezna vrata, limes - Povijesne graditeljske cjeline (seoska naselja): - Lukeži - Trnovica - Drastin - Povijesne građevine : - Jelenje - grobna kapela Sv. Roka (sakralna zgrada), kraj 19. st. - Kukuljani - neogotička kapelica (sakralna zgrada) - poklonac - Trnovica - željezni most - Memorijalnu baštinu (memorijalno i povijesno područje): - Podhum - spomen groblje - Etnološku baštinu (etnozone i etnospomenci): - Baštijani - etno zona - Trnovica - mlin - Lukeži - kuća Zakarija i mlin - Martinovo Selo - mlinovi - Podhum - dvije kuće.

Zaštita okoliša	
potrebe	- ukloniti i trajno zbrinuti sav otpad u bivšoj šljunčari Dubina gdje su formirana divlja odlagališta otpada. Potrebno je posebno izdvojiti opasan otpad koji se nađe na lokaciji i zbrinuti ga preko ovlaštenih tvrtki. - prikupiti podatke o speleološkim objektima na području općine kao i mogućoj količini otpada na ostalim lokacijama. Zajedno sa specijaliziranim udrugama i stručnjacima (za speleološke objekte) potrebno je pristupiti njihovoj sanaciji, te naći način zaštite takvih objekata i područja od daljnjeg divljeg deponiranja otpada. - uspostaviti istraživački monitoring s ciljem utvrđivanja pouzdanosti dosadašnjih podataka i utvrđivanja razloga prekoračenja graničnih vrijednosti onečišćenja živom gornjeg toka Rječine, kao i akumulacije Valići i nizvodno od same akumulacije. - sanirati erozijske procese naročito na flišnim naslagama (vodotoci Rječina) i bujice u slivu akumulacija i sanirati velike odrone i klizišta u slivovima vodotoka (Grohovo u slivu Rječine). - izvršiti istražne radove sa svrhom definiranja mjera za zaustavljanje i saniranja klizišta Grohovo i oštećenja županijske ceste ŽC 5017 iznad naselja Grohovo, te lokalne ceste prema naselju Lopača. - čistiti trošne oborinske kanale, koji su velikim dijelom uzrok plavljenja cesta i okućnica u mjestima Zoretići, Brnelići i Trnovica. - izvesti još jednu retenciju na području bivše šljunčare Dubina u svrhu zaštite od štetnog djelovanja voda. - izraditi Procjenu utjecaja zahvata na okoliš za sve nove prometne koridore, zbog mogućih novih nalazišta na području općine. - provoditi mjere za smanjenje emisije CO₂ iz sektora zgradarstva, prometa i javne rasvjete Općine Jelenje. - općina mora naručiti izradu posebne studije u svrhu procjene rizika od potresa, koja bi sadržavala katastar građevina i prometnu infrastrukturu.
ograničenja	područja ugrožena pojavom klizišta i erozijom javljaju se na flišnim naslagama (Rječina i bujice u slivu akumulacija), a opasnost od velikih odrona i klizišta prijeti u slivu Rječine.

Izvor: Obrada izrađivača Izvješća

4.2. Ocjena potrebe izrade novih i/ili izmjene i dopune postojećih prostornih planova na razini Općine Jelenje

Prilikom izrade IV. izmjena i dopuna PPUO Jelenje SN 58/23 izvršena je revizija svih postojećih i planiranih UPU-a, na način da je utvrđena potreba njihove izrade ili stavljanja van snage te je omogućena neposredna provedba putem PPUO Jelenje.

Recentna izrada plana je sustavno obradila sve teme, tako da nema potrebe za izradu novog PPUO Jelenje. Potrebno je raditi na ažuriranju postojećih UPU-a i izradi novih, koji bi imali manji, veći ili neki drugi obuhvat osim propisanog, u cilju unaprjeđenja urbanističkog razvoja naselja.

Važećim PPUO Jelenje utvrđena je obveza donošenja UPU-a za sljedeća područja, a sukladno *Zakonu o prostornom uređenju*:

- UPU dijela građevinskog područja naselja NA 1 Dražice,
- UPU dijela građevinskog područja naselja NA 12 Podhum,
- UPU izdvojenog dijela građevinskog područja naselja NA 9a Lukeži,
- UPU izdvojenog građevinskog područja izvan naselja poslovne namjene Podhum (K1₂),
- UPU izdvojenog građevinskog područja izvan naselja ugostiteljsko-turističke namjene - turističko naselje Podhum (T2).

Pored obvezne izrade UPU-a, utvrđuje se obveza izrade i donošenja UPU-a središnjeg naselja Dražice, a temeljem obveze utvrđene PP PGŽ-om. Prilikom izrade navedenog plana potrebno je planirati standard za središnje naselje Dražice sukladno članku 60. PP PGŽ-a.

U slučaju stavljanja DPU-a zone poslovne namjene K14 „Podhum“ van snage i ako nije izvršena gradnja i uređenje prostora u cijelosti, tj. nije privedena planiranoj namjeni temeljem prostornog plana koji je bio na snazi, potrebno je za područje istog obuhvata donijeti UPU-a izdvojenog gp izvan naselja poslovne namjene Podhum (K11).

Van snage je potrebno staviti sljedeće planove:

- DPU areala ELMAR – k. č. 1805/6 k. o. Dražice u Ul. Obrovac u Dražicama,
- DPU zone OŠ „JELENJE-DRAŽICE“,
- DPU naselja Dražice predio Dubina,
- DPU dijela zone Dubina.

4.3.1. Preporuke mjera i aktivnosti za unaprjeđenje prostornog razvoja

U **Tablici 77** prikazane su mjere i aktivnosti za unaprjeđenje prostornog razvoja u području društvenih djelatnosti, gospodarskih djelatnosti i infrastrukturne opremljenosti prostora općine.

Tablica 77: Preporuke mjera i aktivnosti za unaprjeđenje prostornog razvoja Općine Jelenje

Prostorno uređenje	
Mjere i aktivnosti	- obuhvat građevinskog područja, posebno njegova dijela koji nije izgrađen, a planiran je kao područje daljnjeg razvoja postojećeg izgrađenog prostora određene namjene (naselje ili izdvojena namjenska zona) utvrditi u skladu s prethodno vrednovanim krajobraznim obilježjima prostora. - širenje planirati na krajobrazno manje vrijednim područjima, a posebice izbjegavati formiranje granice obuhvata izlomljenog oblika (prilagođavanje oblicima katastarskih čestica), zauzimanjem malih enklava (planirano proširenje obuhvaća jednu do par katastarskih čestica). - urbanističkom razradom omogućiti izgradnju unutar naselja. - prostornim planom uređenja propisati minimalnu širinu građevinske čestice na granici s prometnicom. - izvršiti analizu planiranih GP izdvojenih namjena te jasno odrediti smjer razvoja i opravdanost zadržavanja onih koje se u dužem vremenskom razdoblju nisu započele realizirati (posebice građevinskog područja poslovne zone Podhum - K1₅). - usmjeravati izgradnju unutar postojećih gp-ova u dijelovima koji su opremljeni komunalnom infrastrukturom, te izraditi prostorne planove na neizgrađenim dijelovima gp-ova. - planirati urbanu preobrazbu, odnosno po potrebi urbanu sanaciju za degradirana područja naselja.
Društvene djelatnosti	
Mjere i aktivnosti	- izgraditi suvremeni dnevni centar za starije osobe uz uređenje vanjskih površina. - podignuti kvalitetu društvene infrastrukture korištenjem sredstava iz fondova EU.
Gospodarske djelatnosti	
Mjere i aktivnosti	- unaprijediti temeljne gospodarske djelatnosti (mala prerađivačka industrija, trgovina, građevinarstvo). - razvijati lokalno gospodarstvo, poticati razvoj malih i srednjih poduzetnika, te razvoj poduzetništva radi otvaranja novih radnih mjesta. - poticati zapošljavanje mladih, žena i osjetljivih skupina. - razvijati programe potpore/poticaaja za otvaranje novih obrta i pružati potporu za razvoj postojećih obrta i povezivanje obrta s turizmom. - izgraditi kvalitetne smještajne kapacitete i podizanje kvalitete postojećih. - jačati kvalitetu turističke ponude, kroz razvoj i promociju kulturnih, sportskih i ostalih manifestacija. - postojeće gospodarske zone racionalno koristiti i popunjavati, te planirati i razvijati gospodarsku infrastrukturu. - rješavati imovinsko pravne probleme i ulagati u infrastrukturu gospodarskih zona. - jačati kapacitete lokalne samouprave za pripremu i provedbu razvojnih programa i projekata općine te privlačenje domaćih i stranih ulaganja. - koristiti EU fondove i programe te ostale izvore financiranja za provedbu razvojnih projekata.

Infrastrukturalna opremljenost	
Mjere i aktivnosti	• prometno povezati općinu na mrežu autocesta odnosno na autocestu A6. • izgraditi opskrbnu plinsku mrežu i njezin spoj na distribucijski sustav prirodnog plina na području Općine Čavle. • osigurati još jednu vodospremu u cilju osiguranja dodatnih rezervi vode kao i sigurnosti vodoopskrbe u slučaju većih kvarova na transportnoj liniji iz vodospreme (trenutno jedina vodosprema za područje općine je vodosprema Vojskovo u Gradu Bakru, koja opskrbljuje općine Jelenje, Čavle i dio Grada Bakra). • zamijeniti dotrajale cjevovode vodoopskrbe te izvesti nedostajuće ogranke u naseljima Podhum i Dražice. • izvesti planirani sustav javne odvodnje unutar „Aglomeracije Rijeka“. • sanirati bivšu šljunčaru Dubina od ilegalnog odlaganja otpada te koristiti prostor prema navedenim prostorno-planskim odredbama. • sanirati speleološke objekte na području općine u kojima se nalazi otpad te ih zaštititi od daljnjeg deponiranja ilegalnog otpada. • nastaviti komunalno opremanje uz poticaje (države, regionalne i lokalne samouprave). • poticati korištenje energije iz obnovljivih izvora energije i distribuciju na lokalnoj razini. • sustavno pratiti stanje u prostoru (GIS) i voditi evidenciju o katastru vodova te prometnica na području općine. • urediti nepregledna raskrižja, sanirati oštećene prometnice i postaviti usporivače prometa na dijelovima ŽC5055 u naselju Dražice.

Izvor: Obrada izrađivača Izvješća

4.3.2. Preporuke mjera zaštite vrijedne krajobrazne i prirodne baštine

- područja izvan građevinskih područja Općine Jelenje očuvati u što prirodnijem stanju u cilju očuvanja vrijednih i osjetljivih krajobraza.
- očuvati izvornost prirodnih vrijednosti predloženih za zaštitu te ih trajno štititi kroz prostorni plan do donošenja rješenja o zaštiti.
- očuvati staništa i populacije vrsta Nature 2000 - očuvati veće travnate komplekse (prema potrebi provoditi mjere sprječavanja zarastanja travnjaka).
- očuvati cjelovitost većih očuvanih prirodnih cjelina i bioekoloških koridora - očuvati raznolikost staništa, osobito karakterističnih tipova šuma, travnjaka, stijena i vodenih površina.
- očuvati bioekološki integritet istaknutih vrhova, glavica i izloženih grebena brdskog i planinskog područja.
- očuvati područja s izraženim „fenomenima ponikava“.
- istražiti, valorizirati i štititi vrijednu geološku baštinu - istražiti i očuvati speleološke objekte.
- očuvati predjele s vrijednim tlama, kao npr. duboka tla ponikava i zaštititi ih od iskopavanja i odnošenja s lokaliteta na kojima su nastala.
- poticati uvođenje novih rješenja u vodoprivredi radi vraćanja vodotoka i njihovih korita u stanje povoljnije za prirodu.
- spriječiti odlaganje otpada na vrijedna prirodna područja i staništa.
- spriječiti onečišćavanje krškog podzemlja (odbacivanje otpada u jame i ponore, na područje

bivše šljunčare Dubina, u vodotoke i drugdje).

- jačati mrežu zelene infrastrukture kroz očuvanje postojećih i planiranje novih otvorenih prostora, njihovo međusobno povezivanje te uspostavljanje multifunkcionalnosti otvorenih prostora.
- u odnosu na prethodno navedene preporuke obazrivo planirati novu pojedinačnu gradnju u prirodnim područjima.
- očuvati novootkrivena arheološka nalazišta.

4.3.3. Preporuke mjera zaštite vrijedne kulturne baštine

- nepokretno pojedinačno kulturno dobro upisano u Registar kulturnih dobara na Listu zaštićenih kulturnih dobara sakralna građevina Crkva sv. Mihovila, Z- 1989, kao i sva dobra koja se u međuvremenu zaštite temeljem posebnog propisa o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara moraju se održavati u okviru postojećih gabarita te izvornih prostornih i arhitektonskih obilježja. Režimom zaštite obuhvaćene su i njihove čestice koje se trebaju održavati u okviru izvornih obilježja, stupnja i načina izgrađenosti te hortikulturnog uređenja. Za sve građevinske radove na zaštićenom kulturnom dobru, uključujući i radove održavanja, kao i radove u okviru čestice na kojoj se kulturno dobro nalazi, potrebno je ishoditi posebne konzervatorske uvjete, odnosno prethodno odobrenje od nadležnog konzervatorskog odjela.
- kako je novijom izgradnjom i nadogradnjama narušena izvornost povijesne cjeline (seoskih naselja) na Rječini (Lukeži, Trnovica i Drastin), a koja su očuvala plansku matricu te pokoju pojedinačnu građevinu, odnosno ruralni kompleks, naselja podliježu drugom stupnju zaštite, što podrazumijeva čuvanje osnovne slike naselja i preostale građevne strukture te okolnog riječnog krajolika koji čini s naseljima skladnu cjelinu. U tom smislu nova gradnja planirana je pretežno u okviru postojećih gabarita naselja.
- evidentirana naselja potrebno je dodatno istražiti i dokumentirati te donijeti smjernice za zaštitu pojedinih građevina, koje će se tom prilikom valorizirati. Pored stambenih kuća i napuštenih mlinova, potrebno je zaštititi i pojedinačne građevine značajne za identitet i sliku naselja.
- zaštita etno zona i etno spomenika, uglavnom mlinova uz Rječinu, podrazumijeva sanaciju i rekonstrukciju temeljem mišljenja nadležnog konzervatorskog odjela.

4.3.4. Preporuke mjera zaštite sastavnica okoliša

- od sanacijskih zahvata u smislu poboljšanja stanja podzemnih resursa vode za piće od primarnog značaja je sanacija odlagališta otpada u bivšoj šljunčari Dubina i izgradnja sustava javne odvodnje na području općine, kao dijela sustava javne odvodnje „Aglomeracije Rijeka“.
- mjerama zaštite pri izgradnji i tijekom korištenja onemogućiti negativan utjecaj planiranih velikih infrastrukturnih građevina i površina na kvalitetu sadašnjih i potencijalnih resursa

vode za ljudsku potrošnju (akumulacija Kukuljani, autocesta Rupa - Križišće i dio sustava javne odvodnje „Aglomeracije Rijeka“, koji se gradi u funkciji zaštite voda, ali je i njihov potencijalni onečišćivač).

- poboljšati ekološko stanje vodotoka Rječine uzvodno od akumulacije Valiči, sada procijenjenog kao umjereno zbog bioloških elemenata kakvoće, zbog čega nisu postignuti ciljevi zaštite voda za ovo vodno tijelo (cilj će biti teško ostvariti s obzirom na planiranu izgradnju akumulacije Kukuljani i negativan utjecaj koji će akumulacija imati na hidromorfološko stanje ove dionice vodotoka (sada procijenjeno kao dobro) i na promjenu stanišnih uvjeta životnih zajednica).
- planirana izgradnja ne smije poremetiti postojeće stanje vodnih pojava i onemogućiti neškodljiv protok bujičnih i drugih voda.
- dograditi sustav uređenja vodotoka i voda u svrhu zaštite od štetnog djelovanja voda.
- razvojem sustava uređenja vodotoka i voda osigurati neškodljiv protok slivnih voda, zaštitu građevinskih područja, infrastrukturnih građevina, poljoprivrednih površina i drugih vrijednih sadržaja od bujičnih voda, te držanje erozije u prihvatljivim granicama.
- uređivanjem slivova očuvati i unaprijediti retencijske kapacitete zemljišta, vodotoka i poplavnih površina radi smanjivanja maksimalnog vodnog vala, te sačuvati od izgradnje poplavne površine na slivovima.
- emisijama iz izvora onečišćenja na području općine ne smije se narušiti sadašnja kakvoća zraka.
- u svrhu zaštite tla izvršiti mikrozoniranje na kartama mjerila 1:5.000 u prostornom planu uređenja općine za sva djelomično izgrađena i neizgrađena građevinska područja, te za pojedinačne građevine izvan građevinskih područja. Svrha zoniranja je odrediti podložnost neke lokacije geološkom hazardu i stupnju rizika od svih nestabilnosti padina, od kolapsa tla i nepovoljnog djelovanja površinskih i podzemnih voda, te izraditi karte potencijala ugroženosti i ranjivosti.

V. IZVORI PODATAKA

Podaci javnopravnih tijela

- Državni zavod za statistiku, Zagreb
- FINA- Financijska agencija, Poslovnica
- Energo d.o.o. Rijeka za proizvodnju i distribuciju toplinske energije i plina
- HEP Operator distribucijskog sustava d.o.o., Elektroprimorje Rijeka, Rijeka
- Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Sektor za razvoj, priključenja, izgradnju i upravljanje imovinom, Zagreb
- Plinacro d.o.o., Zagreb
- Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Zagreb
- Hrvatski zavod za zapošljavanje, Regionalni ured Rijeka, Rijeka
- HAKOM - Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti, Zagreb
- Hrvatske ceste d.o.o. za upravljanje, građenje i održavanje državnih cesta, Zagreb
- Hrvatski operator za prijenos sustava d.o.o., Sektor za razvoj, investicije i izgradnju, Zagreb
- Hrvatski telekom d.d., Zagreb
- Komunalno društvo AUTOTROLEJ društvo s ograničenom odgovornošću za prijevoz putnika
- Komunalno društvo ČISTOČA d.o.o. za održavanje čistoće i gospodarenje otpadom, Rijeka
- Komunalno društvo VODOVOD I KANALIZACIJA d.o.o. za vodoopskrbu i odvodnju Rijeka
- Ministarstvo unutarnjih poslova, Policijska uprava primorsko-goranska, Sektor policije, Služba za informatiku, Rijeka
- Ministarstvo unutarnjih poslova, Policijska uprava primorsko-goranska Rijeka, Sektor za imigraciju, državljanstvo i upravne poslove, Rijeka
- Ministarstvo zaštite okoliša i energetike, Uprava za zaštitu prirode, Zagreb
- Općina Jelenje, Dražice
- Turistička zajednica Općine Jelenje
- Upravni odjel za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša PGŽ, Rijeka
- Upravni odjel za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša PGŽ, Rijeka
- Županijska uprava za ceste Primorsko-goranske županije, Rijeka

Knjige, članci, publikacije

- Nove investicije: U Astru zonu u Dražicama uloženo gotovo 10 milijuna kuna, w.w.w. jelenje.hr , 2018.
- Impresivni spomenik u Sobolima napunio je pola stoljeća postojanja, a sada mu slijedi temeljita restauracija, Sonja Gašpet, 2020.
- Završeni radovi na sanaciji i obnovi Psihijatrijske bolnice Lopača, w.w.w.rijeka.hr , 2010.
- Europski projekt aglomeracija Rijeka, aglomeracijarijeka.eu
- Glasnik Općine Jelenje, od broja 4 do broja 12
- Mandatno izvješće načelnika za razdoblje od 2017. do 2021. godine

Strategije, programi, planovi, izvješća, studije, elaborati, analize i podloge

- *Lokalna razvojna strategija Lokalne akcijske grupe "Terra liburna" za razdoblje 2014.-2022.*
- *Strategija razvoja Općine Jelenje 2015. do 2020.*
- *Plan gospodarenja otpadom 2016.-2022.*
- *Izvješća o provedbi Plana gospodarenja otpadom Općine Jelenje (2019., 2020., 2021.)*

- Plan djelovanja civilne zaštite Općine Jelenje, DLS, lipanj 2023.
- Procjena rizika od velikih nesreća za područje Općine Jelenje DLS, lipanj 2023.
- Zeleni plan Općine Jelenje, Udruga EKO Kvarner, travanj 2015.
- Plan razvoja PGŽ 2022.-2027.
- Krajobrazi PGŽ - Metodološka podloga za izradu krajobrazne osnova s posebnim osvrtom na zaštićene dijelove županije, naručitelj: Javna ustanova priroda, Rijeka 2013.
- Krajobrazi PGŽ – Krajobrazna osnova, analize i razvojni okviri, naručitelj: Javna ustanova priroda, Rijeka 2014.
- Krajobrazna osnova PGŽ, OIKON, 2018.
- Smjernice za primjenu karata klizišta u Republici Hrvatskoj, Projekt PRI-MJER, 2023.
- Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske (NN 106/17)
- Strategija gospodarenja otpadom Republike Hrvatske (NN 130/05)
- Strategija upravljanja vodama, (2009.g.)
- Strategija i akcijski plan zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti Republike Hrvatske (NN 72/17)
- Strategija i akcijski plan zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2025. godine (NN 72/17)
- Brojanje prometa na cestama Republike Hrvatske godine 2019., 2020., 2021. i 2022. godine, Hrvatske ceste, Zagreb, 2020., 2021., 2022. i 2023. godine
- GIS baza JU Zavoda za prostorno uređenje Primorsko-goranske županije
- Plan upravljanja vodnim područjima do 2027. (NN 84/23)
- Plan zaštite i spašavanja na području Republike Hrvatske (NN 96/10)
- Pravilnik o sadržaju i obveznim prostornim pokazateljima izvješća o stanju u prostoru (NN 48/14, 19/15)
- Pravilnik o državnom planu prostornog razvoja (NN 122/15)
- Pravilnik o registru prostornih jedinica (NN 37/20)
- Pravilnik o grobljima (NN 99/02)
- Pravilnik o registru onečišćavanja okoliša (NN 3/22)
- Pravilnik o praćenju kvalitete zraka (NN 72/20)
- Pravilnik o odlagalištima otpada (NN 4/23)
- Pravilnik o biciklističkoj infrastrukturi (NN 3/22)
- Izvješće o provedbi plana gospodarenja otpadom RH na području PGŽ za 2022. (<https://www.pgz.hr>)
- Izvješće o praćenju kvalitete zraka na području RH za 2018. godinu, Hrvatska agencija za okoliš i prirodu, Zagreb 2019.
- Program zaštite zraka, ozonskog sloja, ublažavanje klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama u PGŽ za razdoblje od 2019.-2022.
- Kvaliteta zraka PGŽ – objedinjeni izvještaji 01.01.-31.12.2022.

Propisi

Zakoni

- Zakon o prostornom uređenju (NN 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19, 125/19, 67/23)
- Zakon o gradnji (NN 153/13, 20/17, 39/19, 125/19)
- Zakon o naseljima (NN 39/22)
- Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (NN 19/13 - (pročišćeni tekst), 137/15 - ispravak pročišćenog teksta, 123/17, 98/19, 144/20)

- Zakon o regionalnom razvoju RH (NN 147/14, 123/17, 118/18)
- Zakon o područjima županija, gradova i općina u RH (NN 86/06, 125/06, 16/07, 95/08, 46/10, 145/10, 37/13, 44/13, 45/13, 110/15)
- Zakon o javnim cestama (NN 180/04)
- Zakon o komunalnom gospodarstvu (NN 68/18, 110/18 - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, ukinut čl. 92. stavak 5, 32/20)
- Zakon o grobljima (NN 19/98, 50/12, 89/17)
- Zakon o energetskej učinkovitosti (NN 127/14, 116/18, 25/20, 32/21-odluka Ustavnog suda, 41/21)
- Zakon o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji (NN 138/21)
- Zakon o zaštiti okoliša (NN 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18)
- Zakon o zaštiti zraka (NN 127/19, 57/22)
- Zakon o gospodarenju otpadom (NN 84/21, 142/23)
- Zakon o zaštiti prirode (NN 80/13, 15/18, 14/19, 127/19, 155/23)
- Zakon o lovstvu (NN 99/18, 32/19, 32/20)
- Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN 69/99, 151/03; 157/03-ispravak, 100/04-čl.82. Zakon o gradnji, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12, 157/13, 152/14, 98/15, 44/17, 90/18, 32/20, 62/20, 117/21, 114/22)
- Zakon o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda (NN 16/19)
- Zakon o zaštiti i spašavanju (NN 174/04, 79/07, 38/09, 127/10)
- Zakon o sustavu civilne zaštite (NN 82/15, 118/18, 31/20, 20/21, 114/22)
- Zakon o državnoj izmjeri i katastru nekretnina (NN 112/18, 39/22)
- Zakon o cestama (NN 84/11, 22/13, 54/13, 148/13, 92/14, 110/19, 144/21, 114/22, 04/23, 133/23)
- Zakon o vodama (NN 66/19, 84/21, 47/23)
- Zakon o šumama (NN 68/18, 115/18, 98/19, 32/20, 145/20, 101/23, 36/24)
- Zakon o postupanju s nezakonito izgrađenim zgradama (NN 86/12, 143/13, 65/17, 14/19)
- Zakon o brdsko-planinskim područjima (NN 118/18)

Podzakonski propisi

- *Pravilnik o sadržaju i obveznim prostornim pokazateljima Izvješća o stanju u prostoru (pročišćen tekst NN 48/14, 19/15)*
- *Pravilnik o graničnim vrijednostima emisija otpadnih voda (NN 26/20)*
- *Uredba o informacijskom sustavu prostornog uređenja (NN 115/15)*
- *Uredba o standardu kakvoće vode (NN 96/19)*
- *Uredba o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 61/14, 3/17)*
- *Uredba o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš (NN 3/17)*
- *Uredba o razinama onečišćujućih tvari u zraku (NN 77/20)*
- *Uredba o graničnim vrijednostima emisija onečišćujućih tvari u zrak iz nepokretnih izvora (NN 42/21)*
- *Uredba o određivanju zona i aglomeracija prema razinama onečišćenosti zraka na teritoriju RH (NN 1/14)*
- *Uredba o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljenje područjima ekološke mreže (NN 80/19)*
- *Uredba o mjerilima za razvrstavanje javnih cesta (NN 34/12)*
- *Uredba o mjerilima razvoja elektroničke, komunikacijske, infrastrukturne i druge povezane opreme (NN 131/12, 92/15, 10/21)*
- *Uredba o indeksu razvijenosti (NN 131/17)*
- *Odluka o razvrstavanju javnih cesta (NN 41/22)*
- *Odluka o zaštiti izvorišta vode za piće u slivu izvora u Gradu Rijeci i slivu izvora u Bakarskom zaljevu SN PGŽ 35/12, 31/13, 39/14*
- *Odluka o određivanju osjetljivih područja 79/22, 102/24*
- *Odluka o donošenju Izmjena Plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2017.-2022. godine (NN 1/22)*
- *Odluka o donošenju Strategije upravljanja rizicima od katastrofa do 2030. godine i Akcijskog plana upravljanja rizicima od katastrofa za razdoblje do 2024. godine (NN 122/22)*

Dokumenti prostornog uređenja

- Prostorni plan PGŽ, SN 32/13, ispravak - 7/17, 41/18, pročišćen tekst - 4/19, 18/22, pročišćen tekst - 40/22 i 35/23)
- IV. Izmjena i dopuna prostornog plana uređenja Općine Jelenje SN 58/23
- Izvješće o stanju u prostoru Općine Jelenje za razdoblje (2015. do 2018. godine), Rijeka 2019. godine (SN Općine Jelenje 27/19)

Internetski izvori

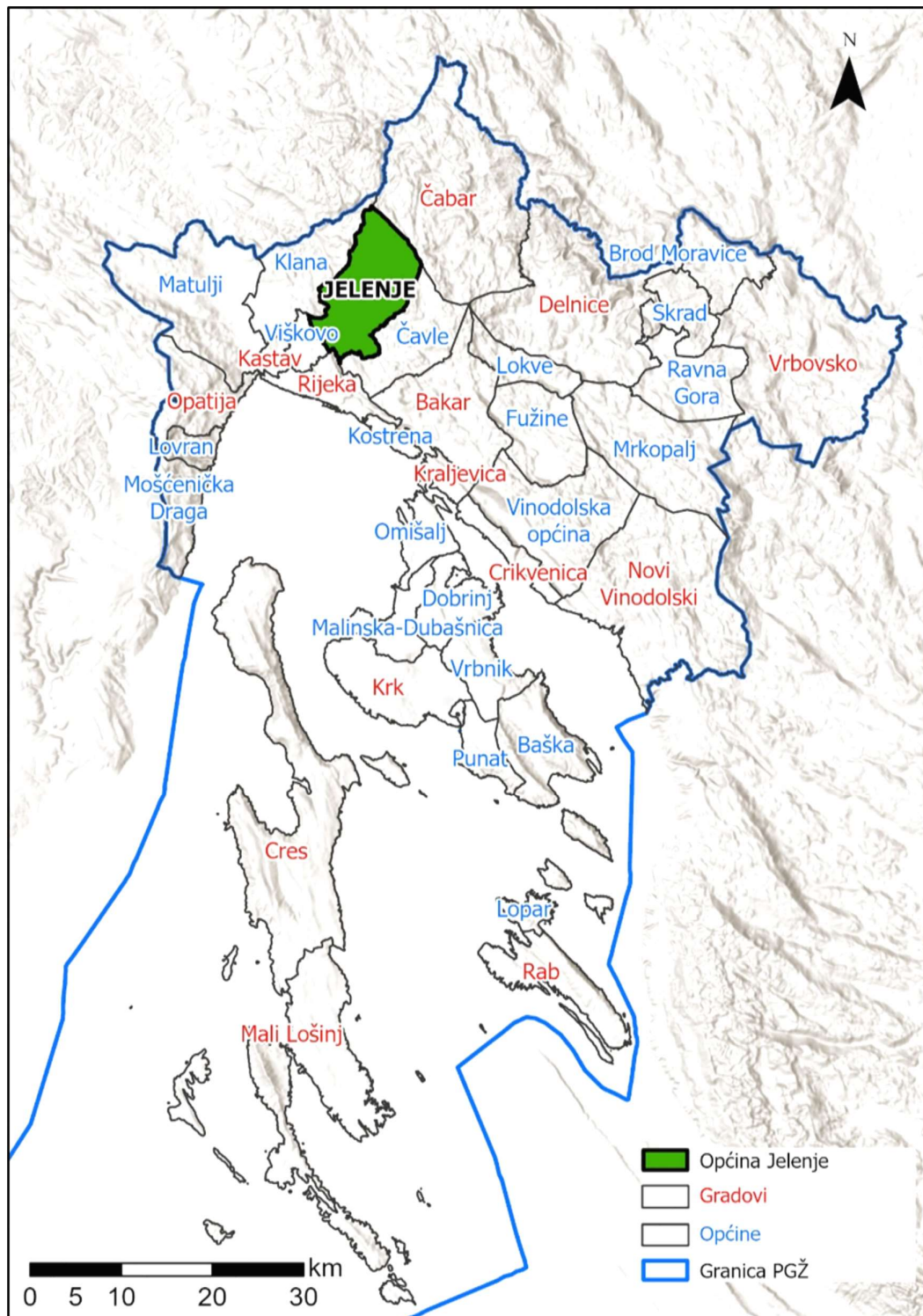
- Državna geodetska uprava, Središnji registar prostornih jedinica 2018.
- Državni zavod za statistiku RH, Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2021.,
- Državni zavod za statistiku RH, Popis stanovništva po naseljima 2001., 2011., 2021.
- GIS – Baza podataka JU Zavod za prostorno uređenje PGŽ
- Ministarstvo poljoprivrede, Jedinstveni registar domaćih životinja, 31.12.2022.
- Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, ARKOD 2021. i 2022.
- <https://www.lovacki-savez-pgz.hr/hr/lovista/>
- VIS – Vodoprivredni informacijski sustav Hrvatskih voda
- <http://voda.giscloud.com>

- <https://www.rd-jelenje.hr>
- Nastavni zavod za javno zdravstvo PGŽ, kvaliteta zraka na području PGŽ, Objedinjeni izvještaji za razdoblje od 01.01. do 31.12.2022.
- Izvješće o provedbi plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske na području Primorsko-goranske Županije za 2022. godinu; <https://www.pgzh.hr/>
- <https://eloo.haop.hr/public/otpad/pregled>
- Školske zgrade područnih škola PGŽ koje nisu u funkciji odgojno-obrazovnog procesa, 2016.
- Državni zavod za statistiku, <https://www.dsz.hr/>
- Google maps, <https://www.google.com/maps>
- Geoportal kulturnih dobara HR <https://registar.kulturnadobra.hr>
- HAKOM – Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti, <http://mapiranje.hakom.hr/>
- KD Autotrolej d.o.o. Rijeka - <https://www.autotrolej.hr/>
- Evidencija lokacija odbačenog otpada, <https://eloo.haop.hr/public/>
- <https://ekarta.hakom.hr/portal/apps/sites/#/interaktivni-gis-portal>
- <https://croatia.hr/hr-hr/outdoor-i-aktivni-odmor/setanje-i-planinarenje>
- <https://rijekaoutdoor.com/bike>
- Hrvatska turistička zajednica, <https://croatia.hr/hr-hr/outdoor-i-aktivni-odmor/setanje-i-planinarenje>
- Hrvatske ceste, <https://hrvatske-cestes.hr/hr/stranice/promet-i-sigurnost/dokumenti/14-brojenje-prometa>
- <https://mmpi.gov.hr/promet/cestovni-promet-124/124>
- <https://www.pgzh.hr/ustroj/upravna-tijela/upravni-odjel-za-pomorsko-dobro-promet-i-veze/promet/ceste-i-cestovni-promet/>
- <https://zuc.hr/2021/04/21/foto-izvođenje-radova-sanacije-na-dijelu-javne-cestes-lc-58019-kroz-naselje-zoretici/>
- Općina Jelenje, <https://www.jelenje.hr/>
- Reciklažno dvorište Podhum, <https://www.rd-jelenje.hr/>
- Rijeka Outdoor, <https://rijekaoutdoor.com/>
- Rijeka Trails, <https://rijekatrails.com/>
- Sigurne staze, <https://sigurnestaze.hr/>
- Turistička zajednica Općine Jelenje, <https://www.visitjelenje.hr/>
- Županijska uprava za ceste, <https://zuc-pg-korisnici.pipgis.hr/>
- LAG Terra Liburna, www.w.terra-liburna.hr
- ARKOD baza podataka

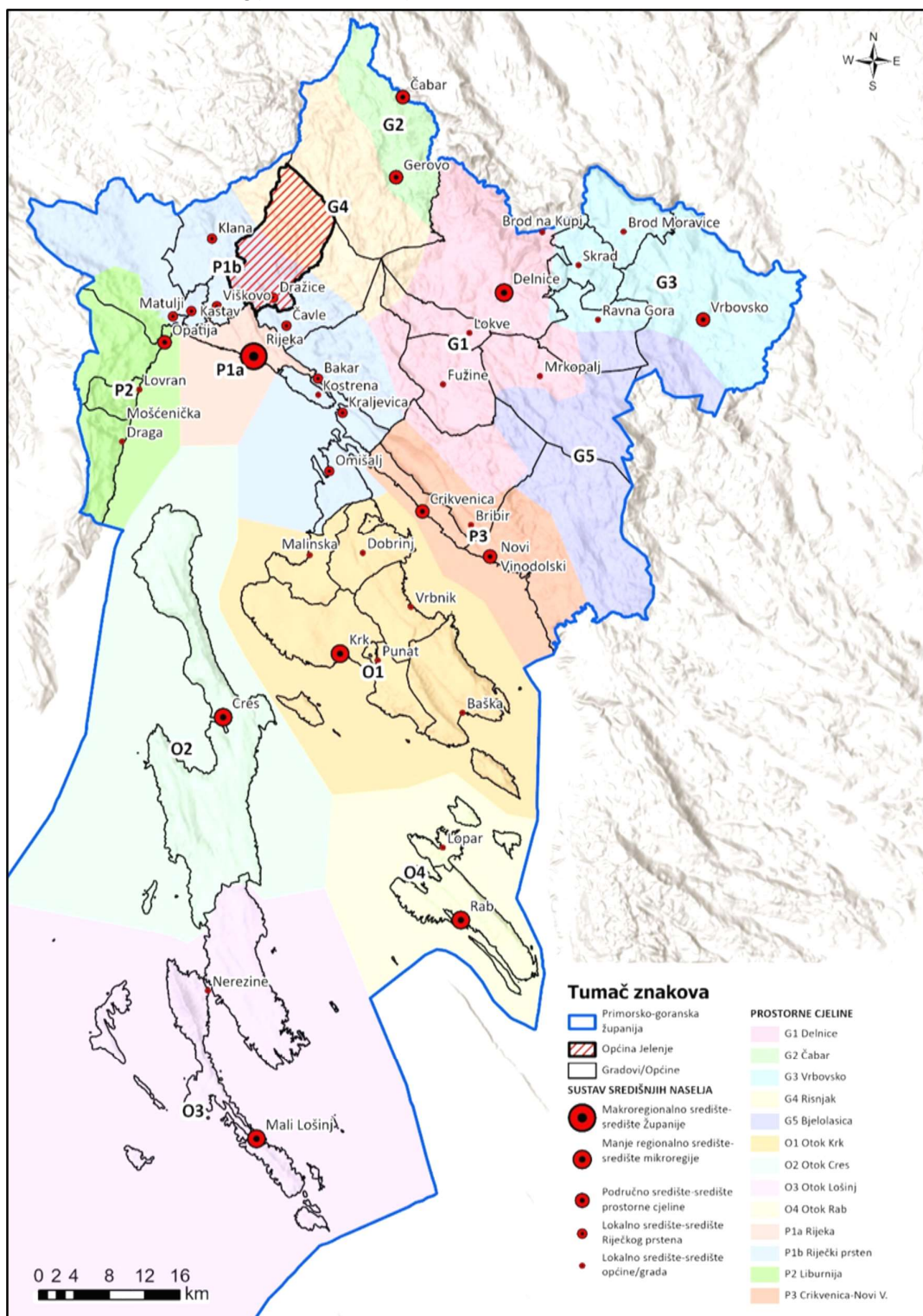
VI. GRAFIČKI PRIKAZI

Kartogram 1: Položaj Općine Jelenje u okvirima PGŽ

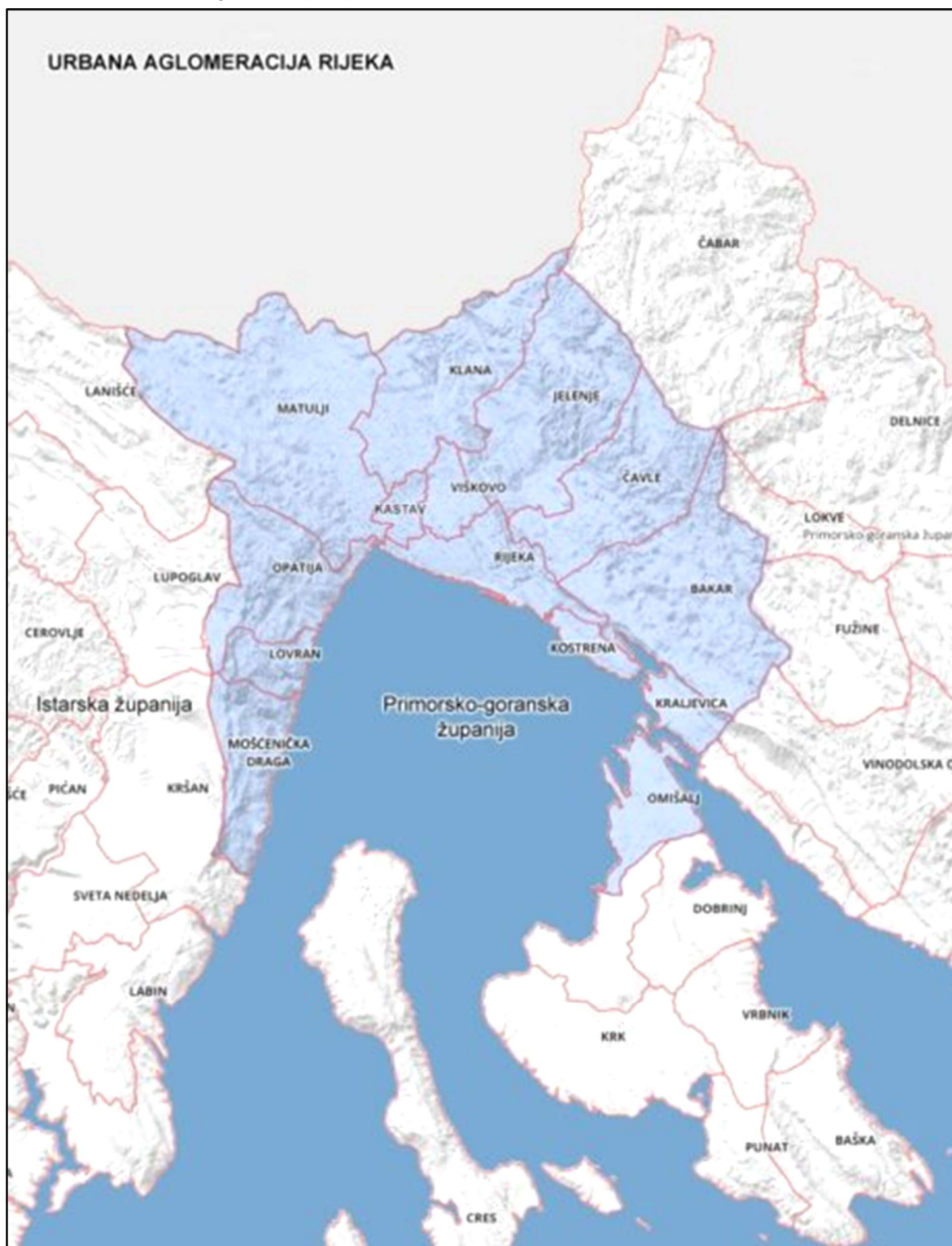
Izvor: DGU (Središnji registar prostornih jedinica), obrada izrađivača Izvešća

Kartogram 2: Položaj Općine Jelenje u okviru podjele na funkcionalne cjeline PGŽ:
mikroregije i prostorne cjeline

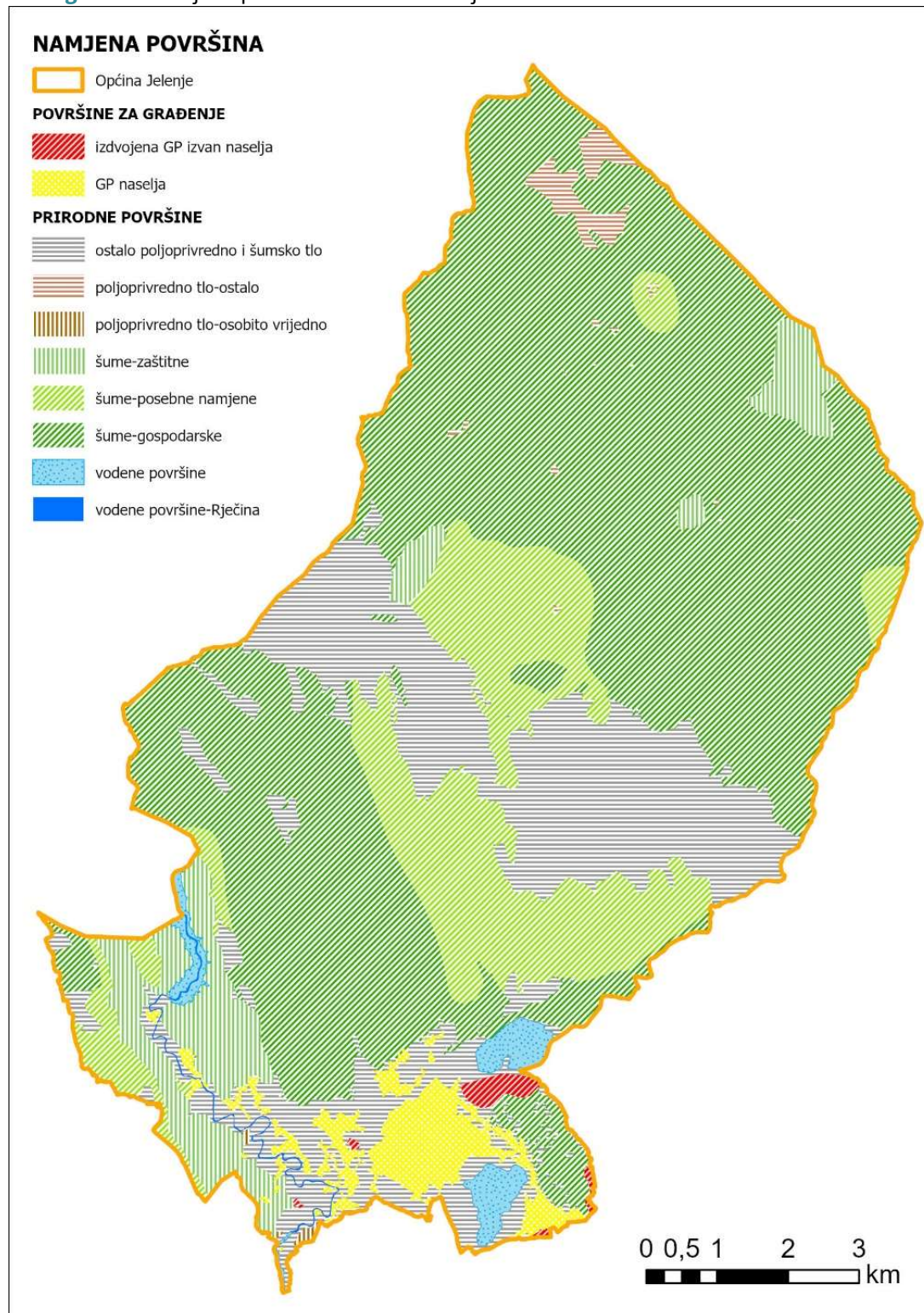
Izvor: GIS baza JU Zavoda za prostorno uređenje PGŽ, obrada izrađivača Izješća

Kartogram 3: Urbana aglomeracija Rijeka

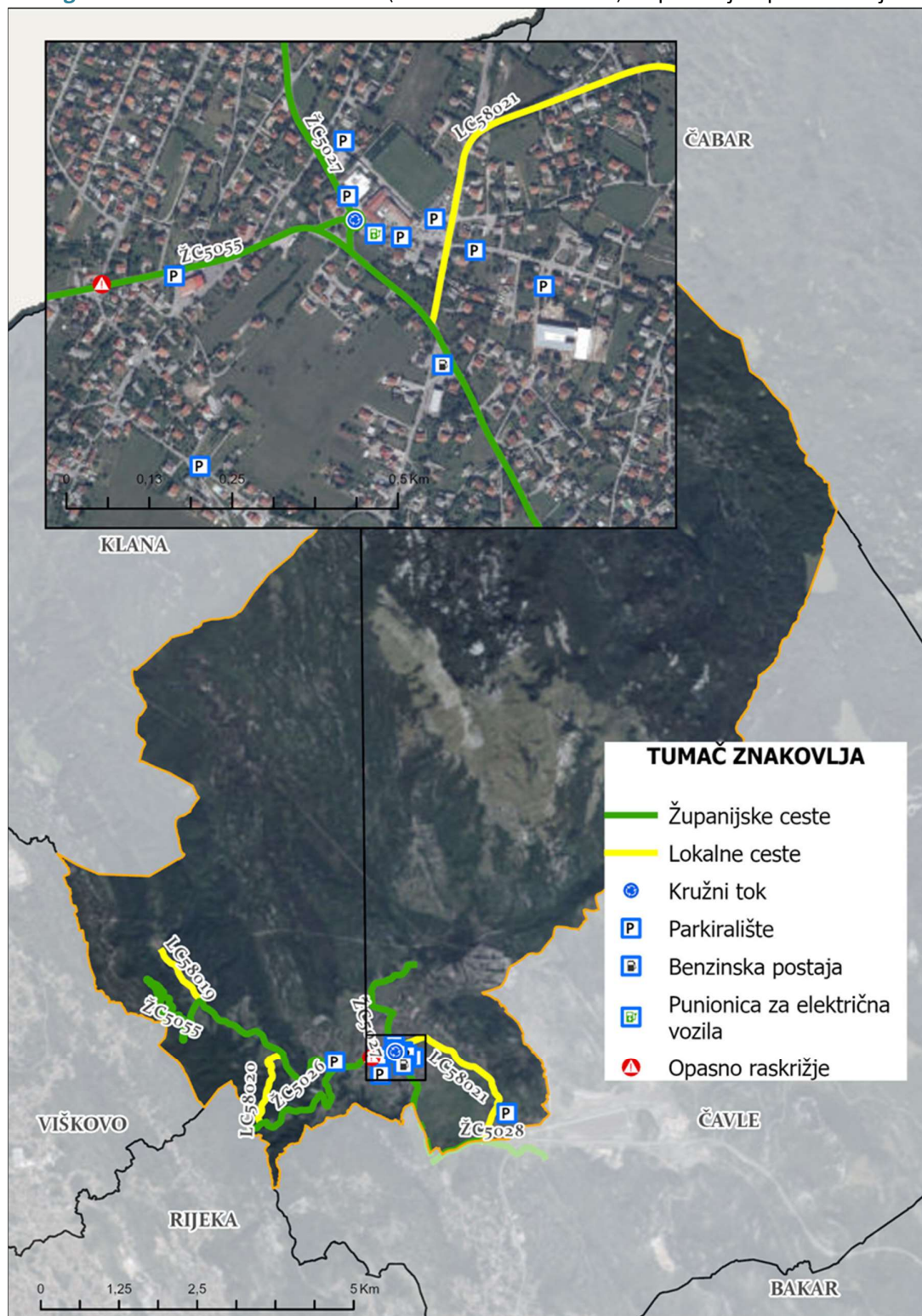
Izvor podataka: Internet

Kartogram 4: Namjena površina iz PPUO Jelenje

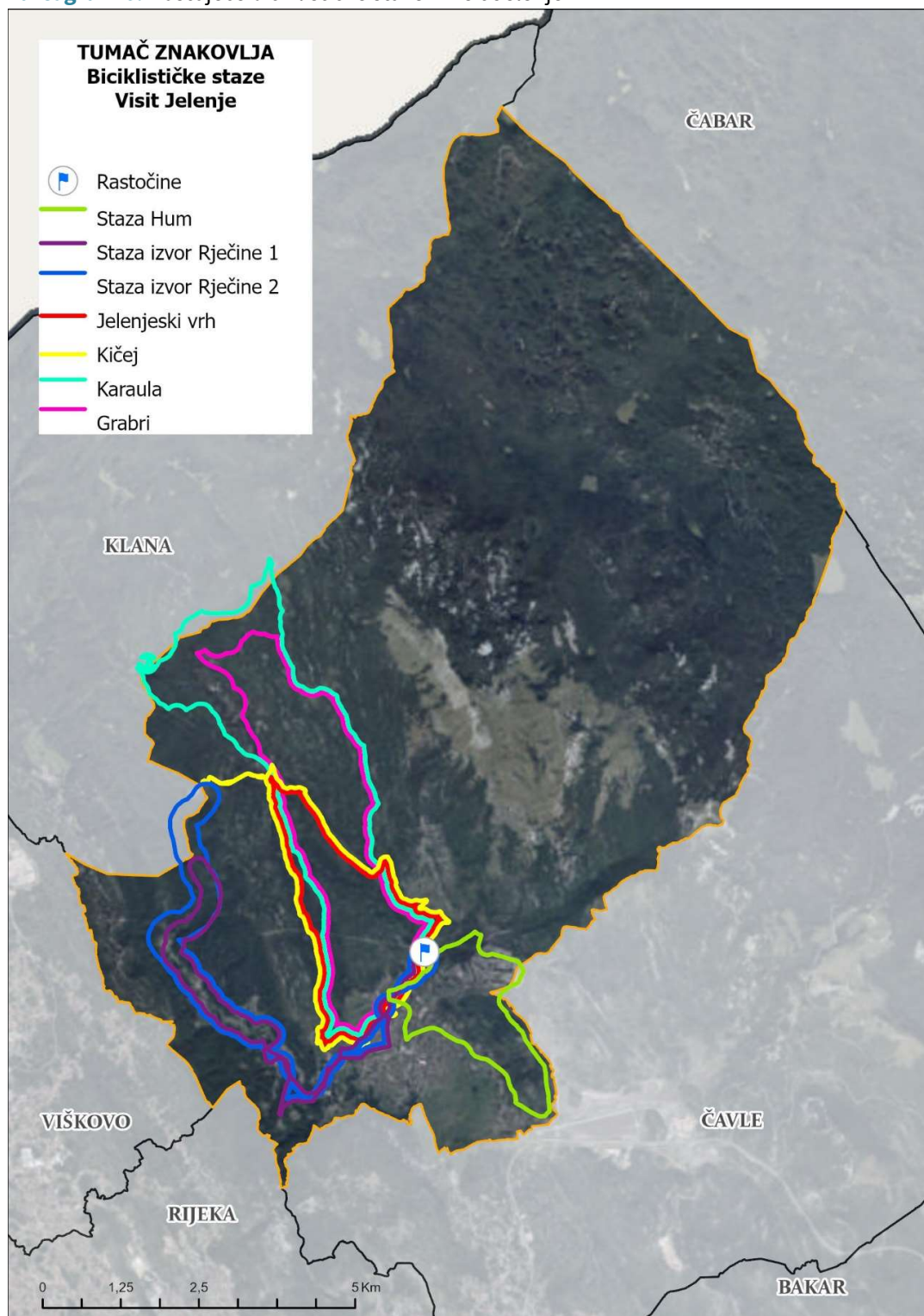
Izvor: GIS baza JU Zavoda za prostorno uređenje PGŽ, obrada izrađivača Izvešća

Kartogram 5: Prometna infrastruktura (samo razvrstane ceste) na području Općine Jelenje

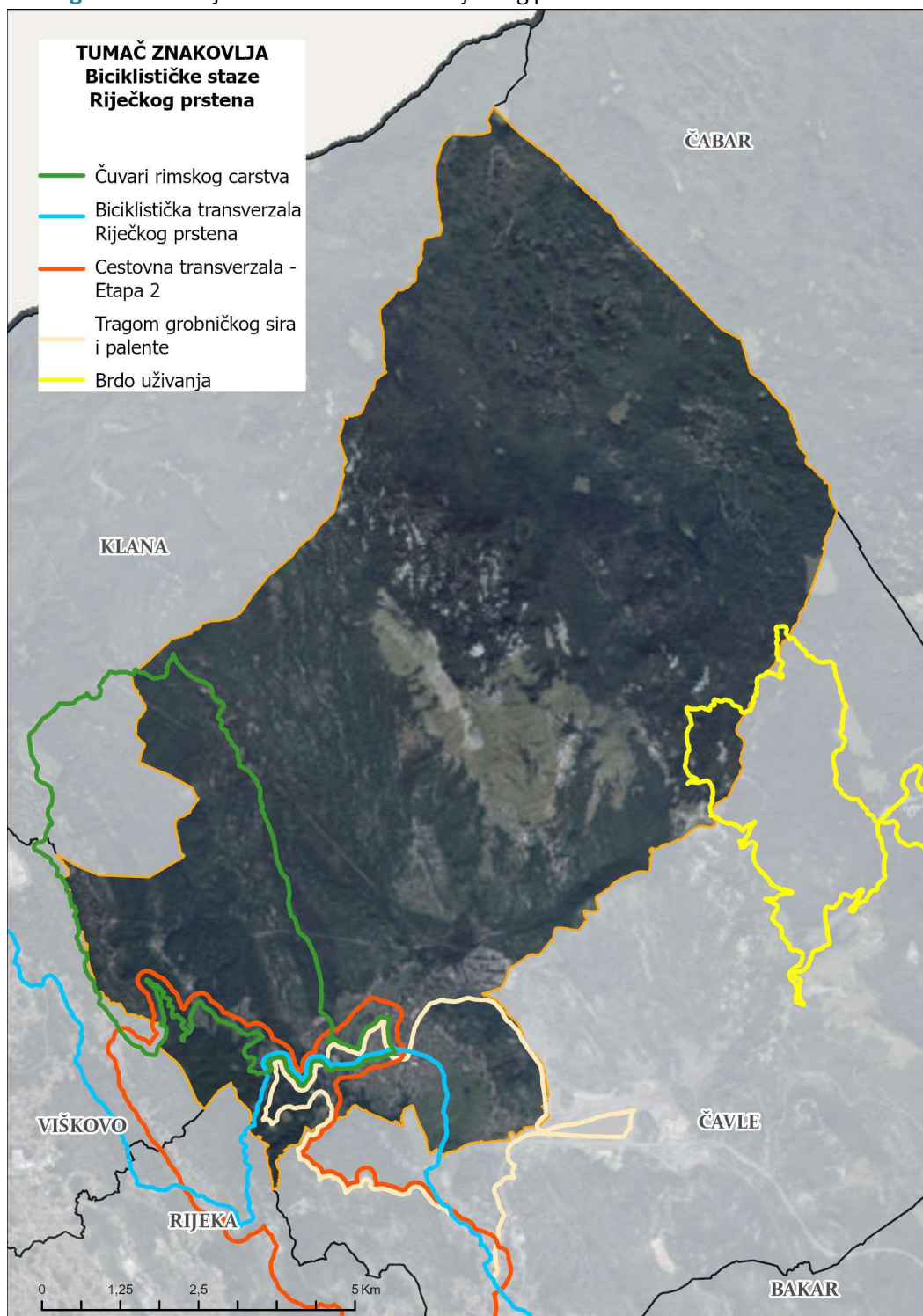
Izvor: GIS baza JU Zavoda za prostorno uređenje PGŽ, obrada izrađivača Izvešća

Kartogram 6: Postojeće biciklističke staze – Visit Jelenje

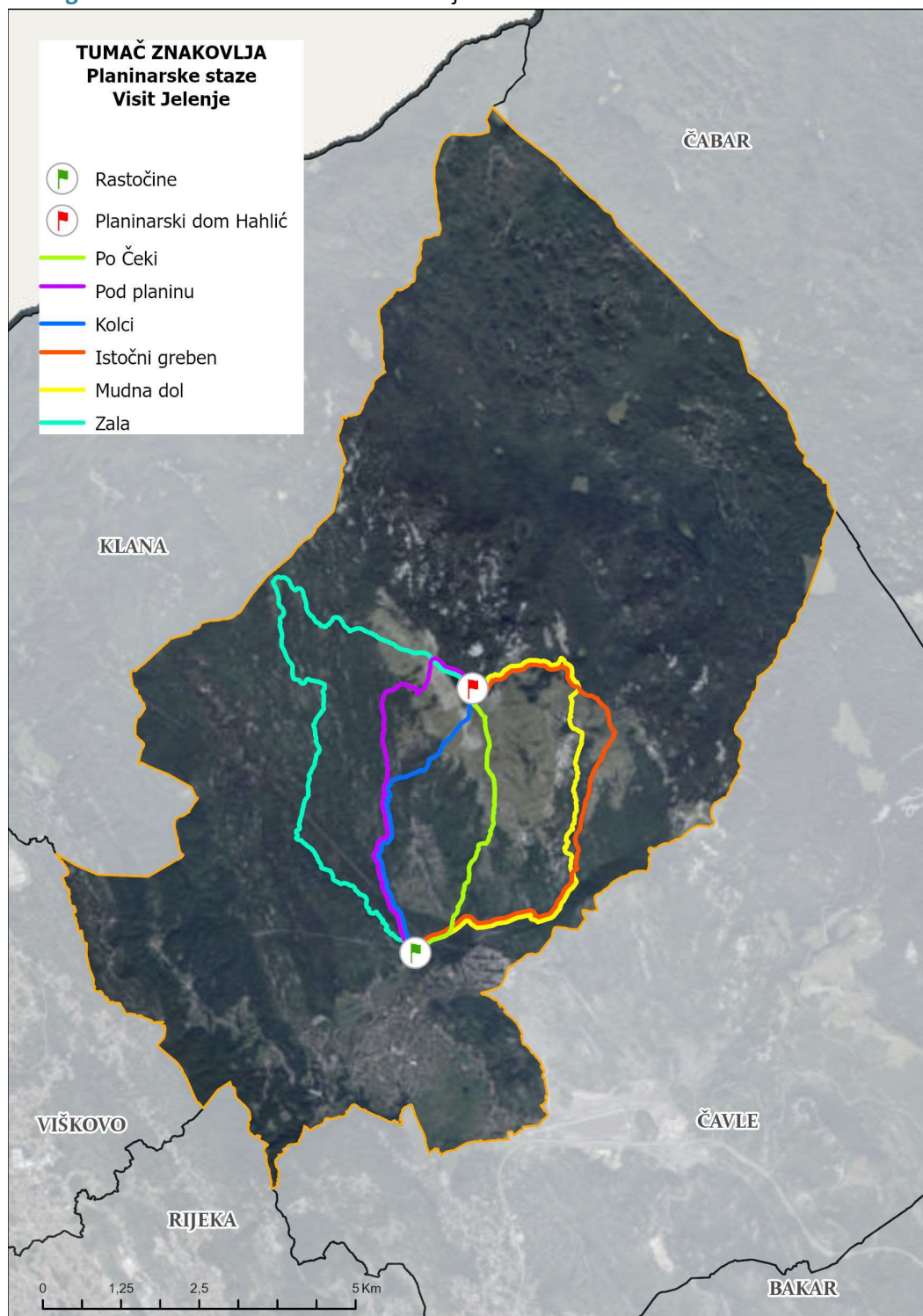
Izvor: <https://bike.visitjelenje.hr/>; izrada: JU Zavod za prostorno uređenje PGŽ, obrada: izrađivača Izješća

Kartogram 7: Postojeće biciklističke staze Riječkog prstena

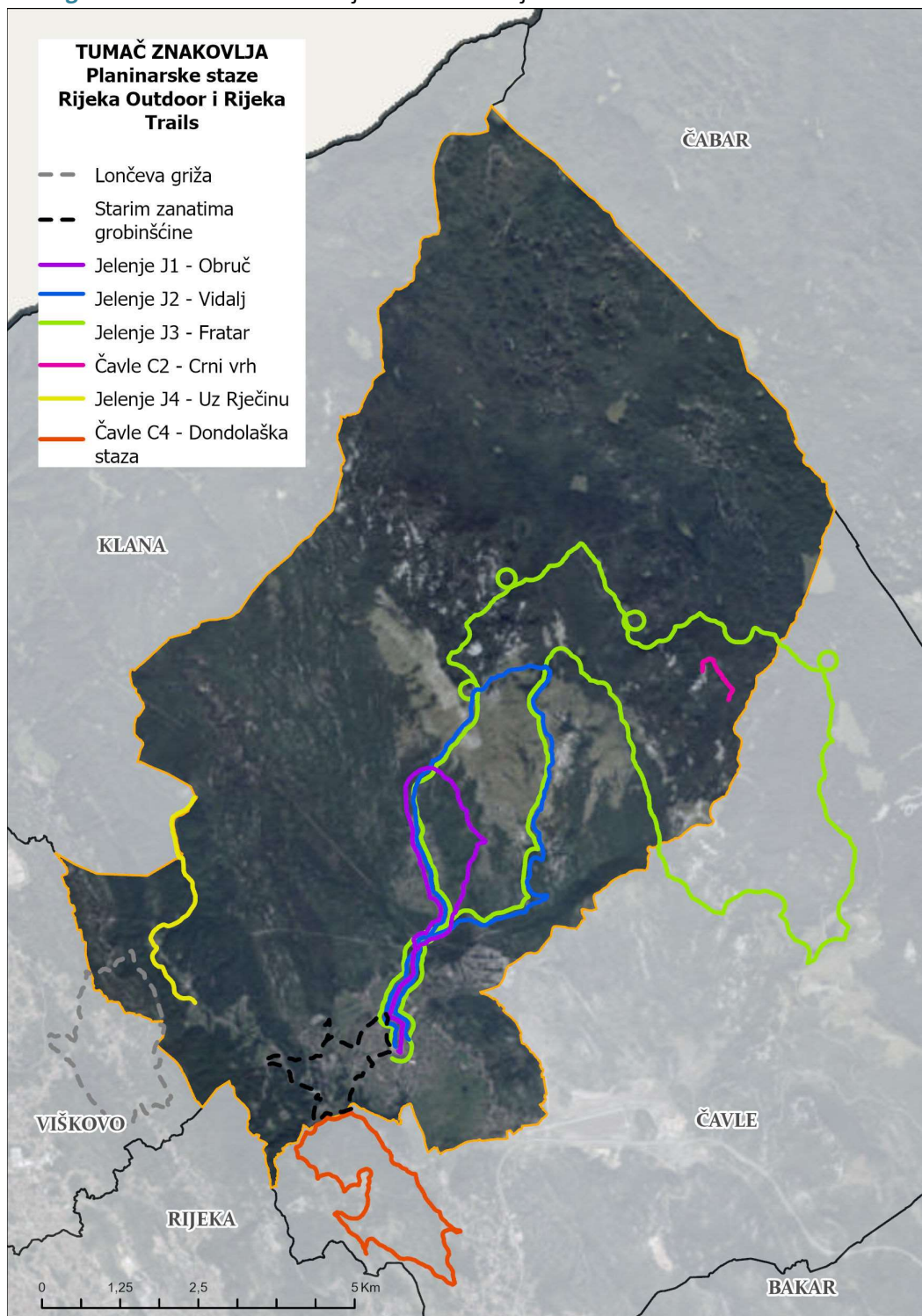
Izvor: <https://rijekaoutdoor.com/bike/>; izrada: JU Zavod za prostorno uređenje PGŽ, obrada: izrađivača Izvešća

Kartogram 8: Planinarske staze – Visit Jelenje

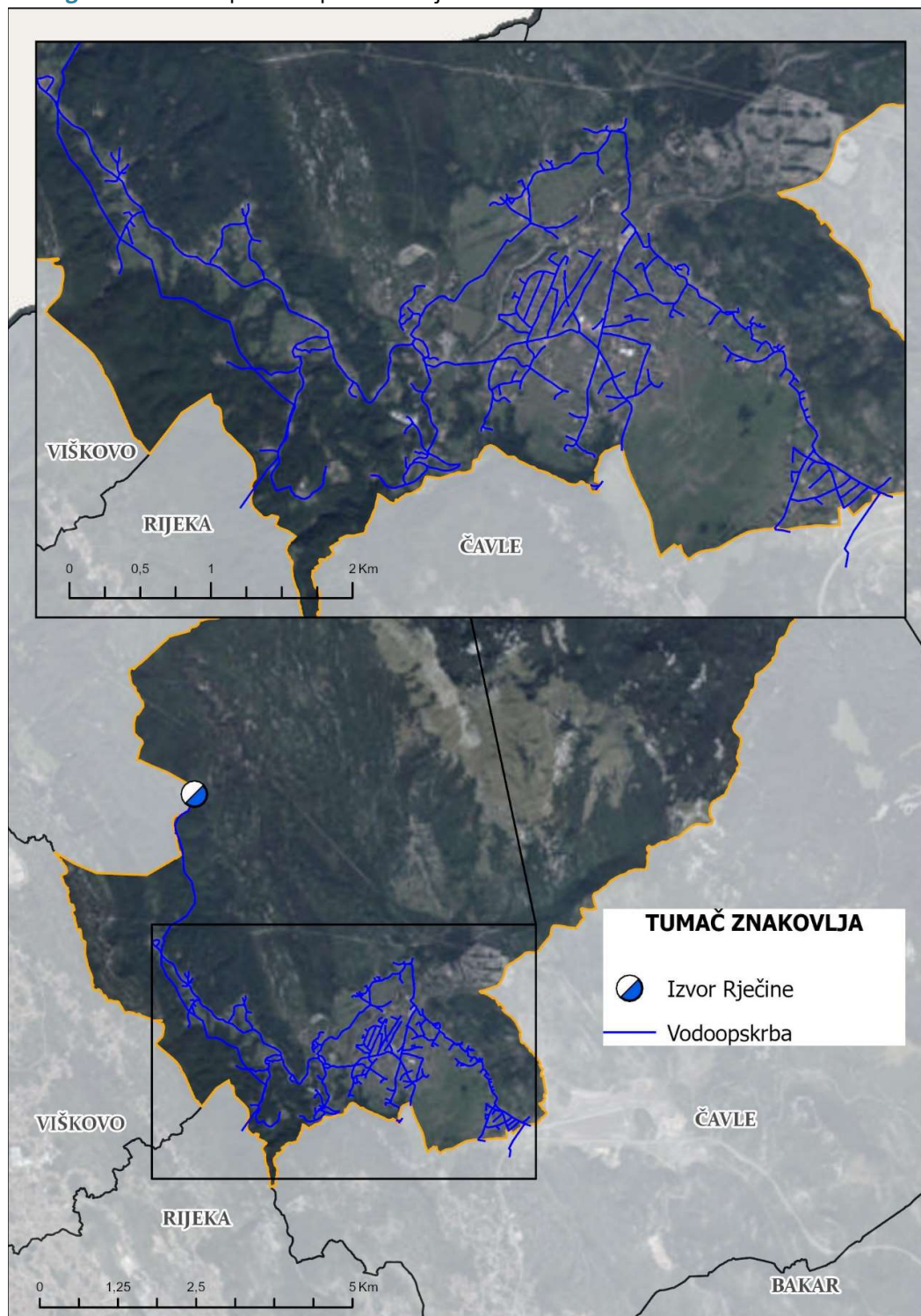
Izvor: <https://hike.visitjelenje.hr/>; izrada: JU Zavod za prostorno uređenje PGŽ, obrada: izrađivača Izvešća

Kartogram 9: Planinarske staze Rijeka Outdoor i Rijeka Trails

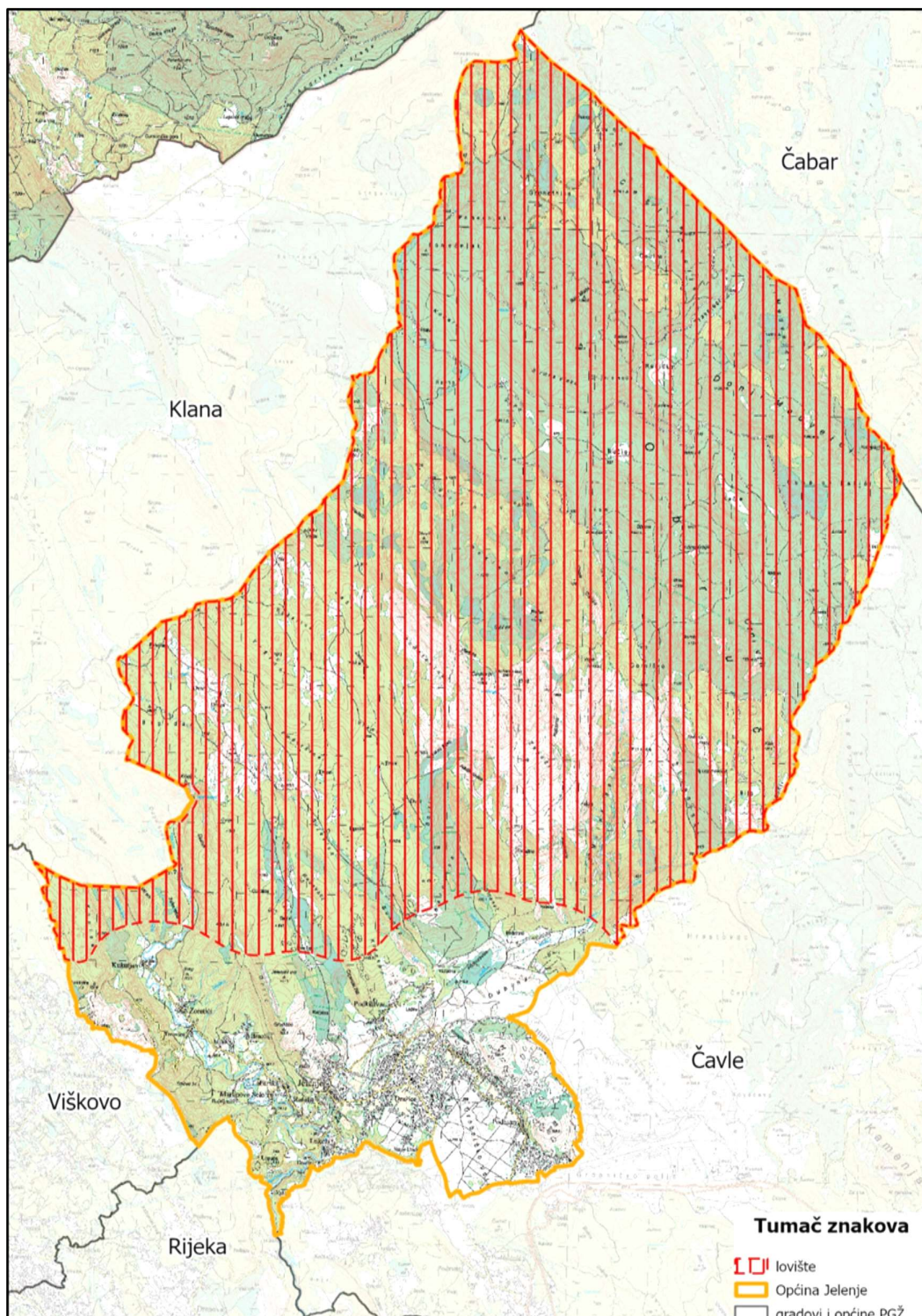
Izvor: <https://rijekaoutdoor.com/trails/>; <https://rijekatrails.com/staze/>; izrada: JU Zavod za prostorno uređenje PGŽ, obrada izrađivača Izvešća

Kartogram 10: Vodoopskrba Općine Jelenje

Izvor: KD Vodovod i kanalizacija d.o.o. Rijeka; izrada: JU Zavod za prostorno uređenje PGŽ, obrada izrađivača Izvješća

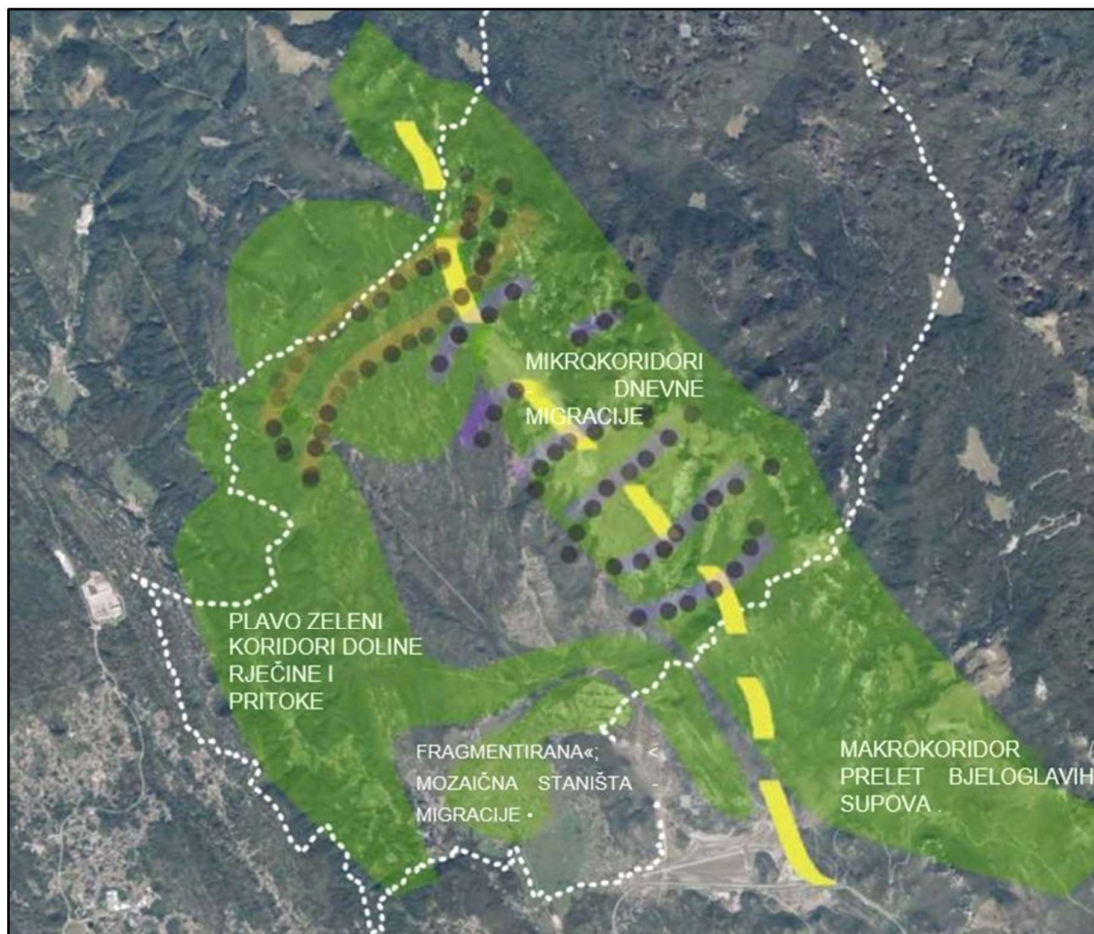
Kartogram 11: Obuhvat lovišta u Općini Jelenje

Izvor: GIS baza Zavoda, obrada izrađivača Izvješća

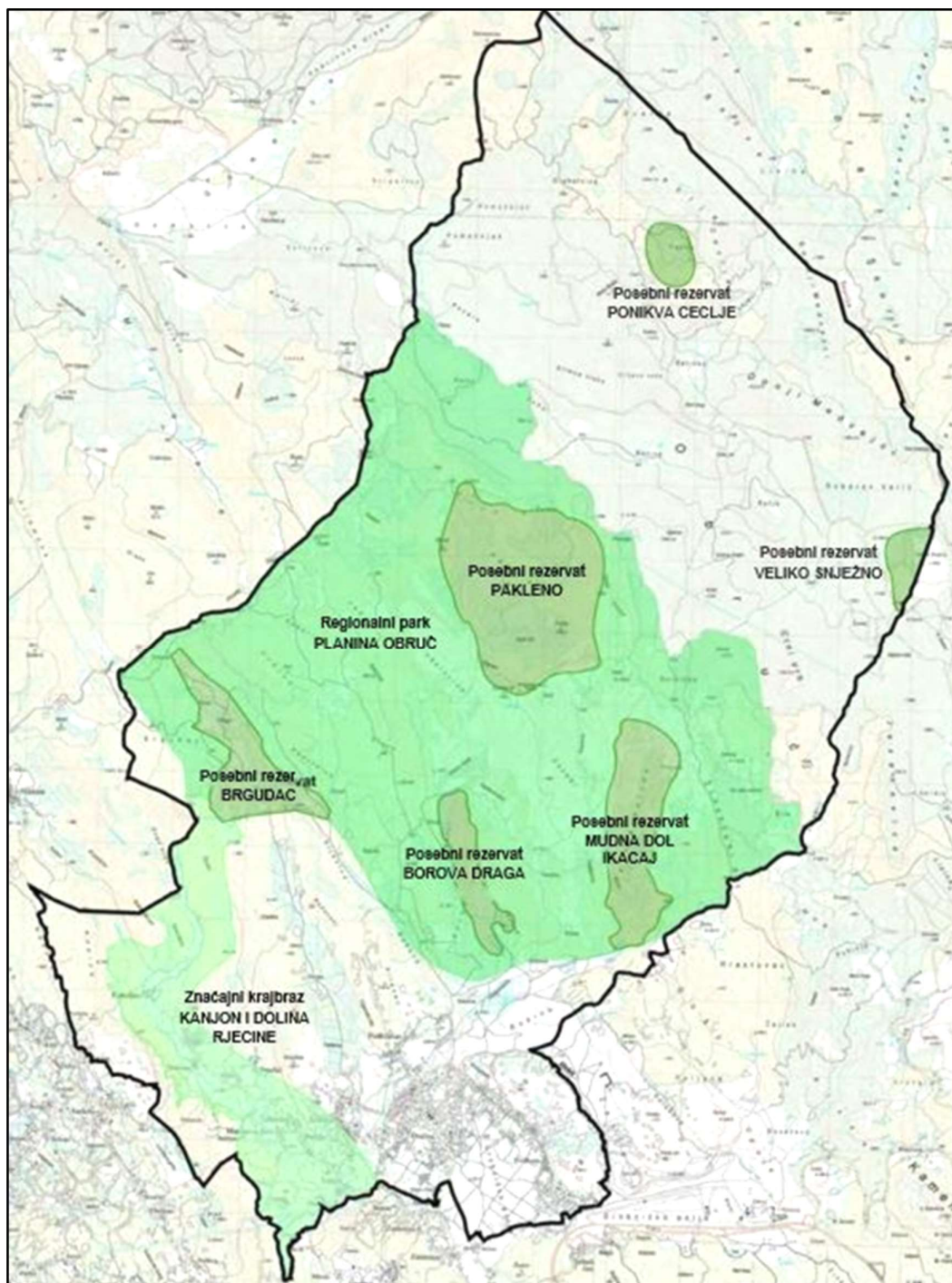
[illegible]

Kartogram 13: Bioekološki koridori na području Općine Jelenje

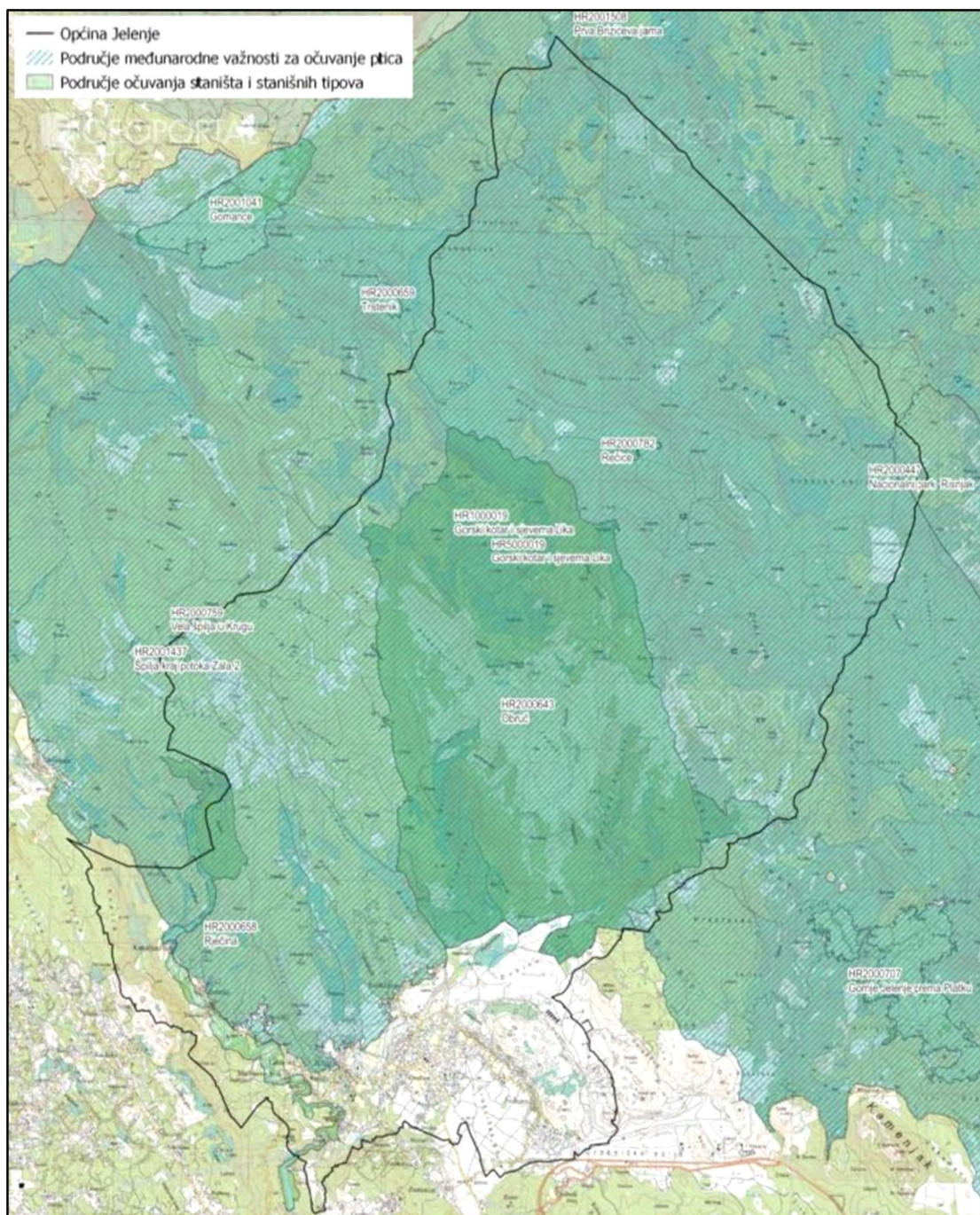
Izvor: JU Priroda

Kartogram 14: Zaštićeni dijelovi prirode temeljem PP PGŽ

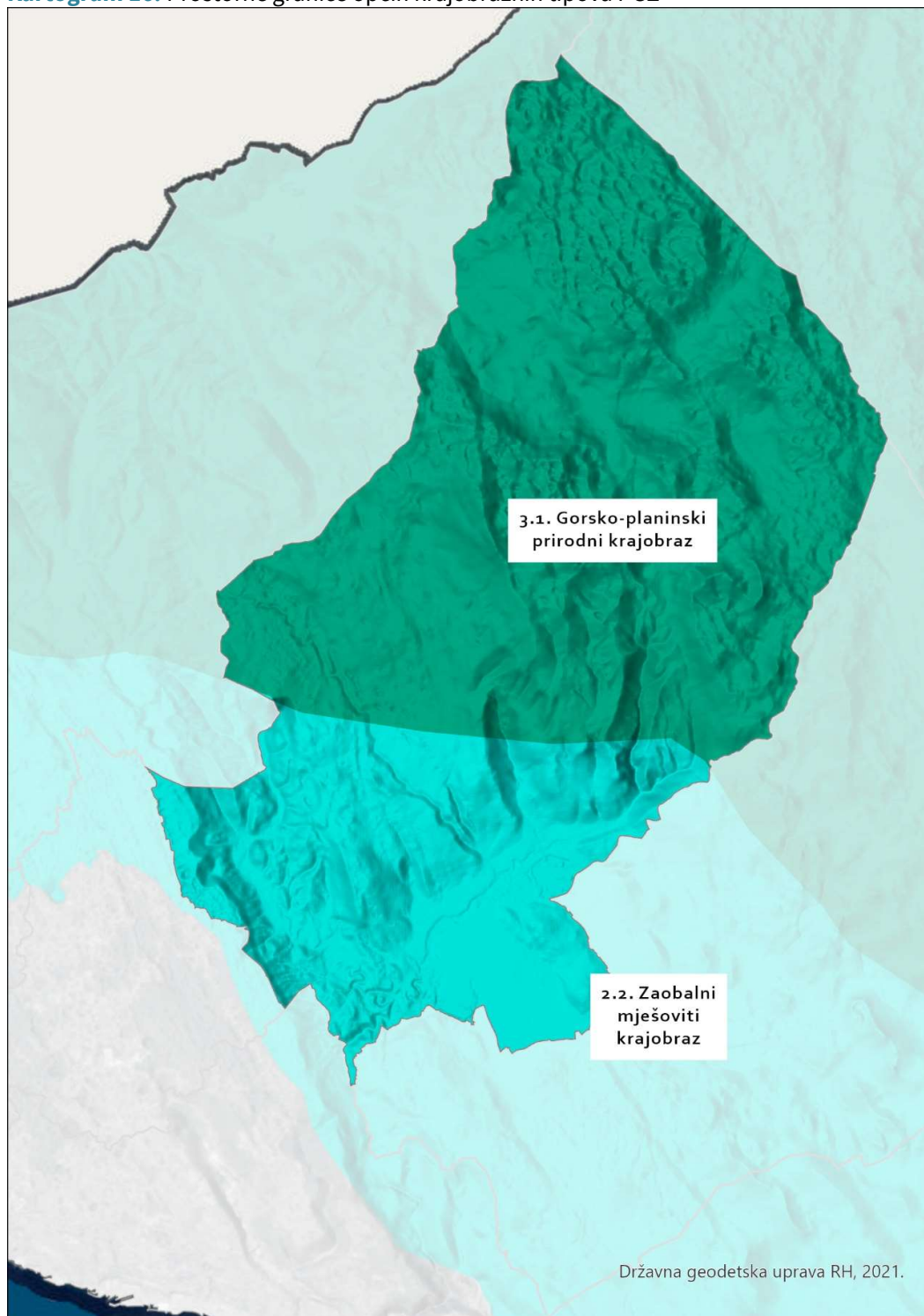
Izrada: JU Zavod za prostorno uređenje PGŽ, obrada izrađivača Izvešća

Kartogram 15: Izvod iz ekološke mreže Natura 2000

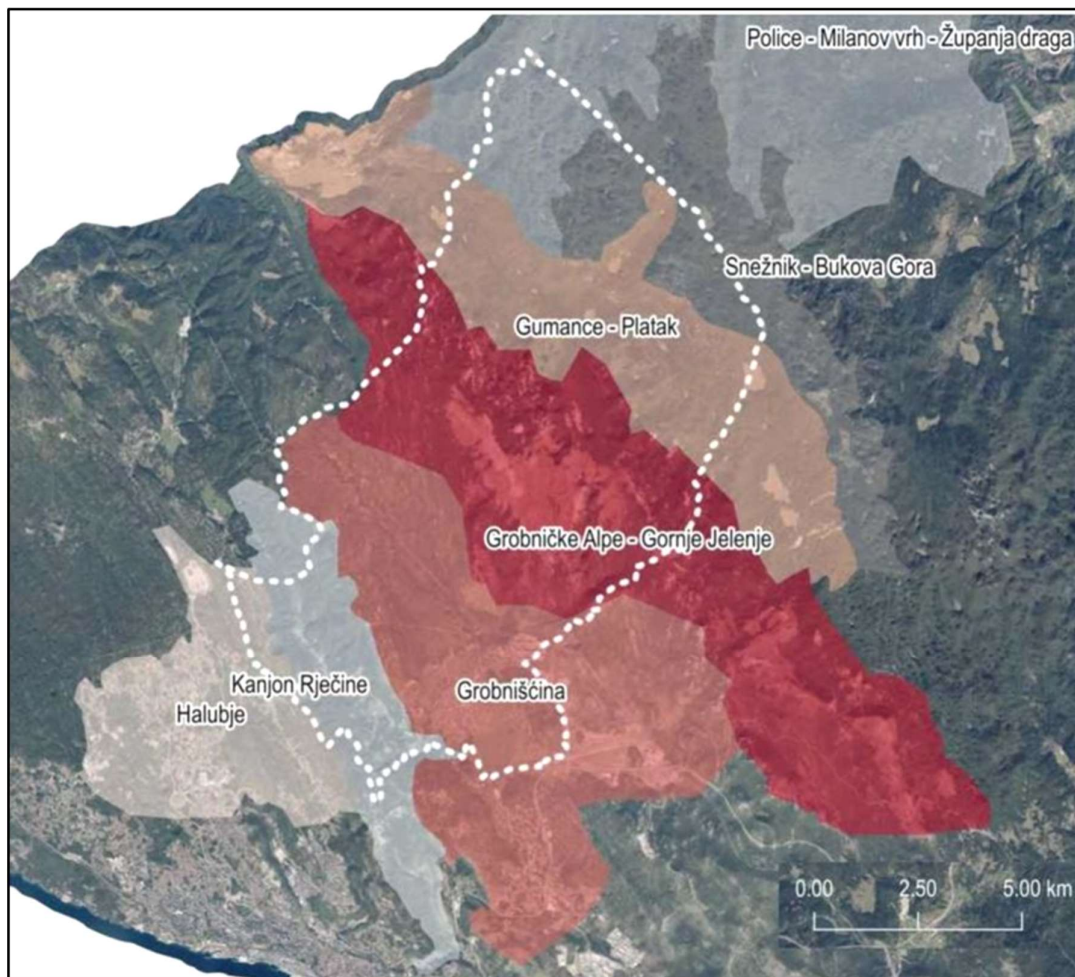
Izrada: JU Priroda, izvod iz bioportala (pristup 2020.)

Kartogram 16: Prostorne granice općih krajobraznih tipova PGŽ

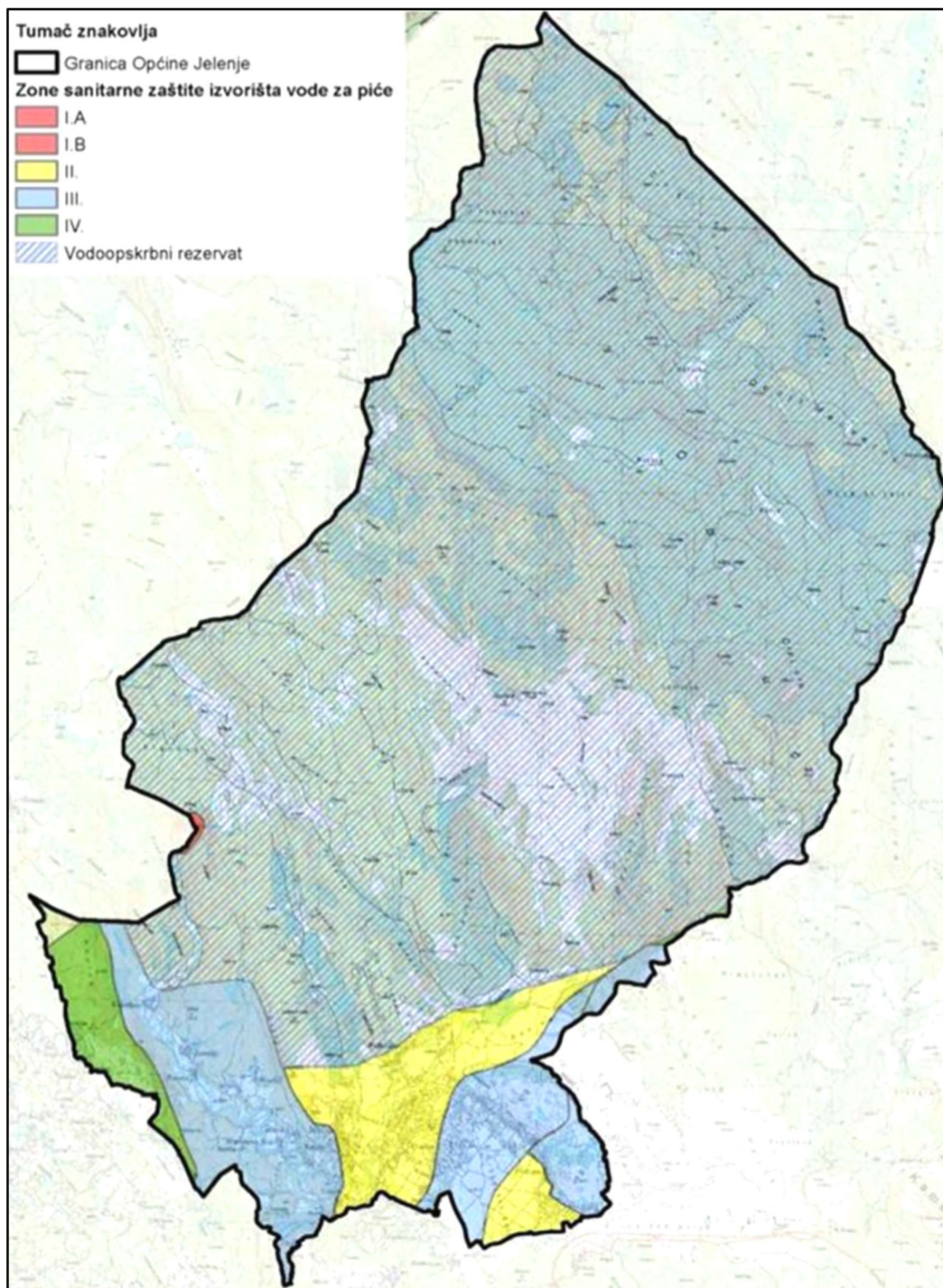
Izvor: Krajobrazna osnova PGŽ, OIKON 2018.

Kartogram 17: Krajobrazne cjeline

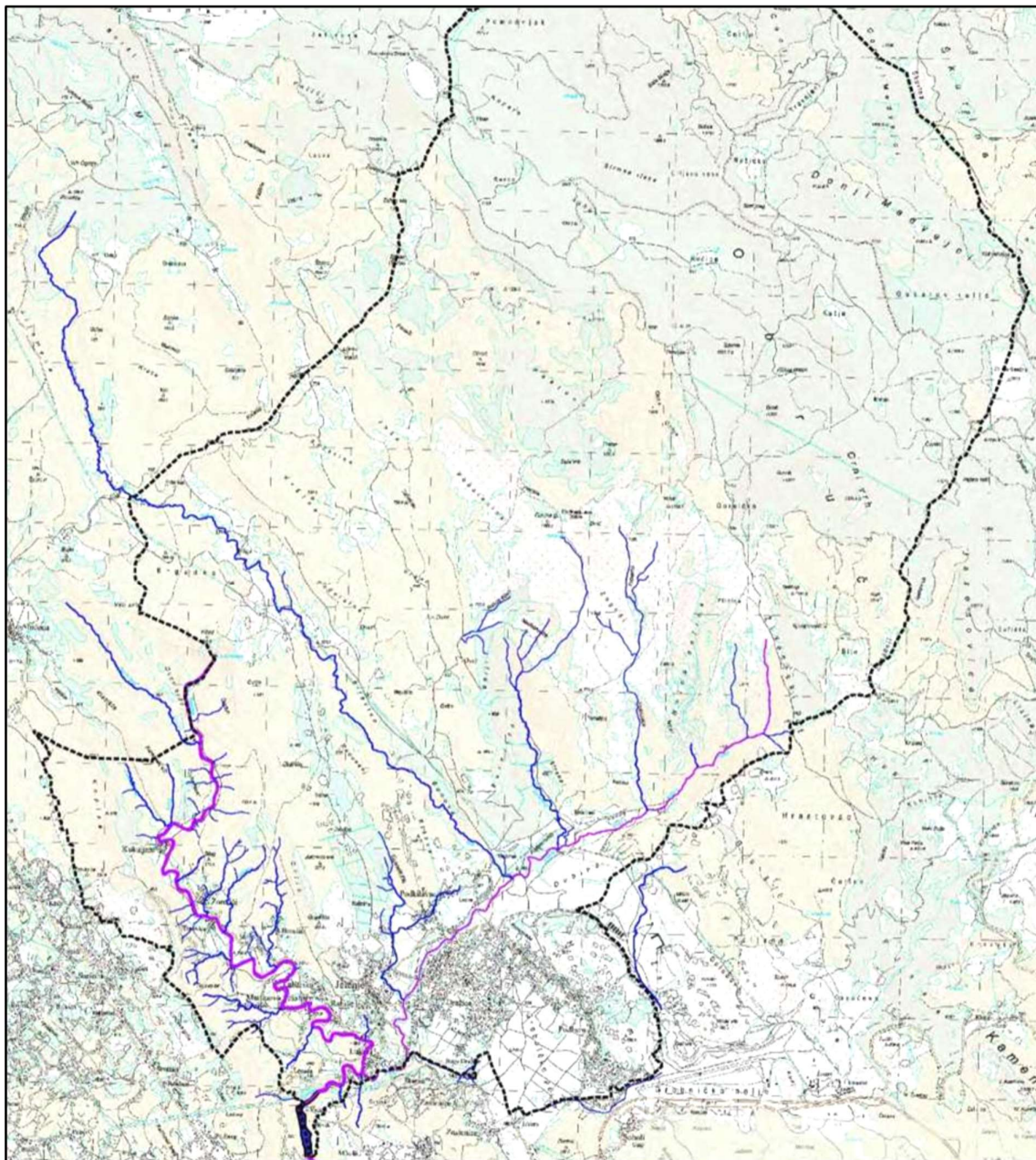
Izvor podataka: IV. Izmjene i dopune PPUO Jelenje SN 58/23

Kartogram 18: Zone sanitarne zaštite izvorišta vode za piće na području Općine Jelenje

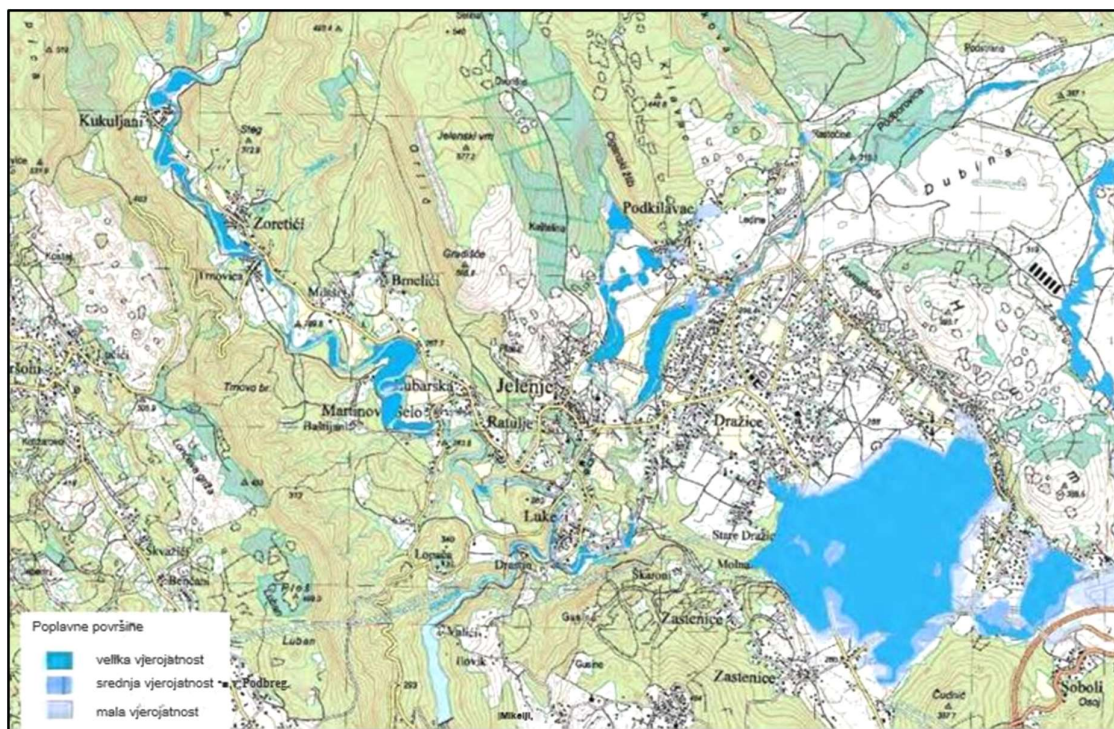
Izrada: JU Zavod za prostorno uređenje, obrada izrađivača Izvešća

Kartogram 19: Vodna tijela površinskih voda na području Općine Jelenje

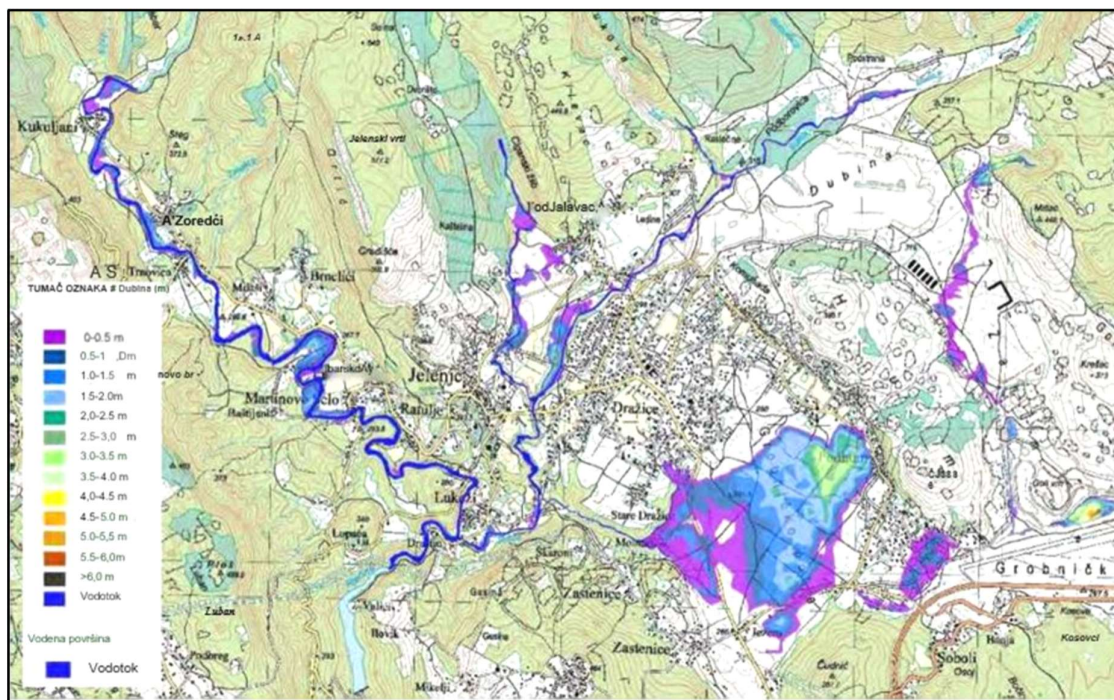
Izvor: „Plan upravljanja vodnim područjima 2016. – 2021.“; Hrvatske vode; ljubičasto naznačeni vodotoci Rječine i Sušice

Kartogram 20: Karta opasnosti od poplava na području Općine Jelenje po vjerojatnosti poplavljanja

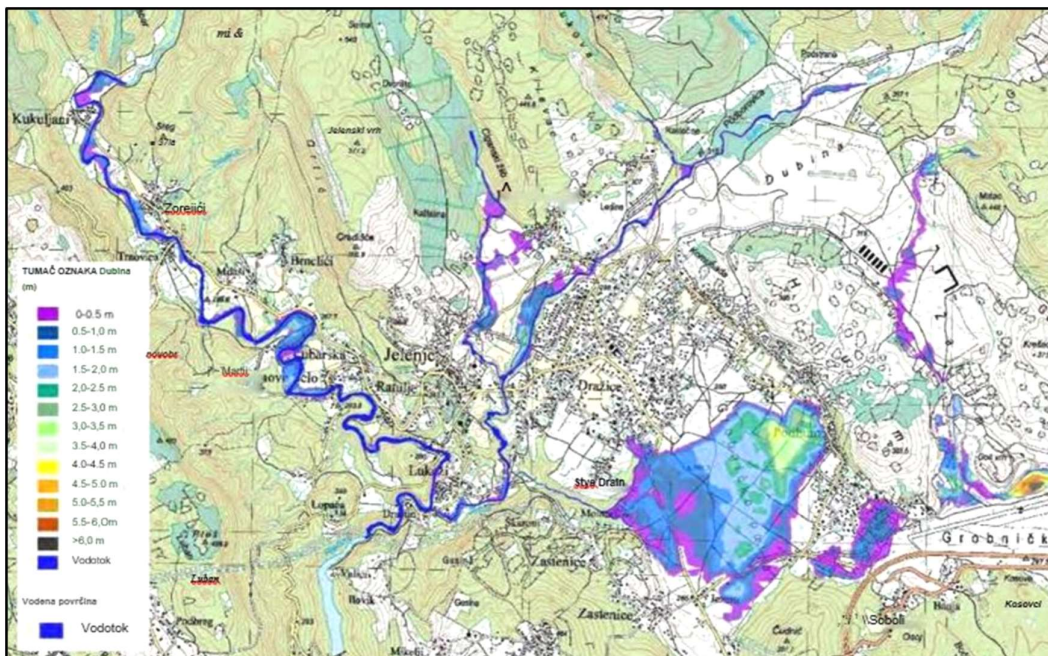
Izvor podataka: Plan upravljanja vodnim područjima za razdoblje 2016. - 2021. koji sadrži i Plan upravljanja rizicima od poplava za razdoblje 2016. - 2021.; napomena: na kartogramima nisu prikazani svi mogući scenariji plavljenja

Kartogram 21: Karta opasnosti od poplava na području Jelenja za veliku vjerojatnost pojavljivanja

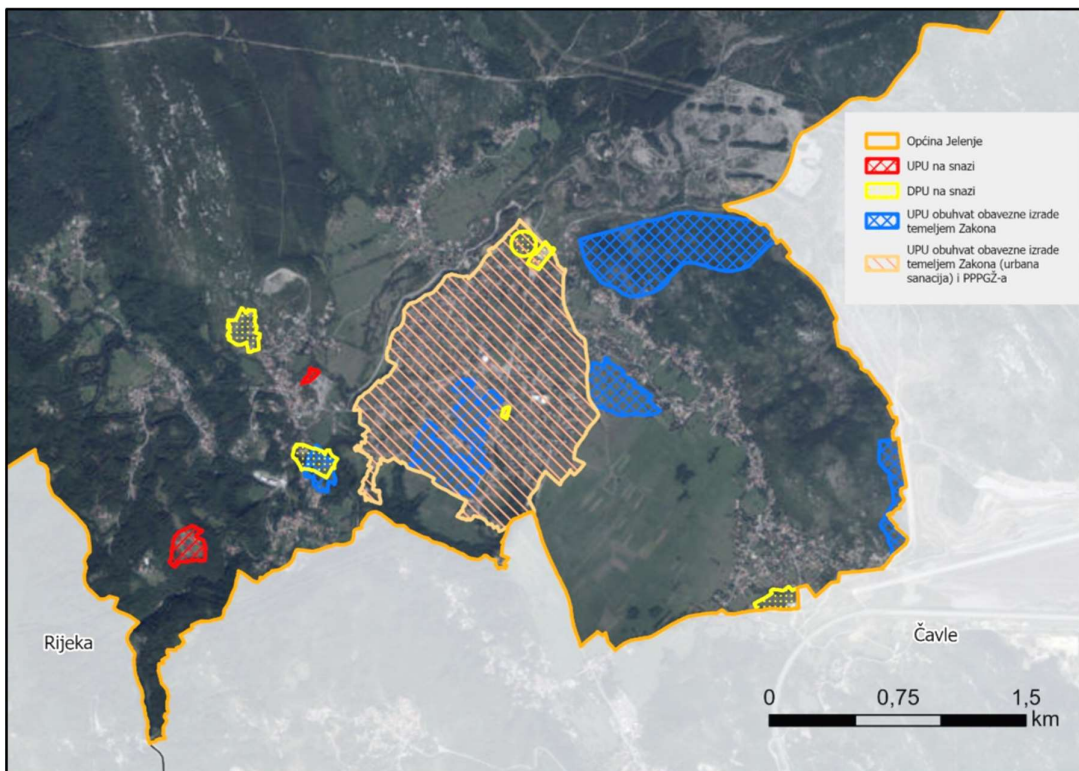
Izvor podataka: Plan upravljanja vodnim područjima za razdoblje 2016. - 2021. koji sadrži i Plan upravljanja rizicima od poplava za razdoblje 2016. - 2021.; napomena: na kartogramima nisu prikazani svi mogući scenariji plavljenja

Kartogram 22: Karta opasnosti od poplava na području Jelenja za srednju vjerojatnost pojavljivanja

Izvor podataka: Plan upravljanja vodnim područjima za razdoblje 2016. - 2021. koji sadrži i Plan upravljanja rizicima od poplava za razdoblje 2016. - 2021.; napomena: na kartogramima nisu prikazani svi mogući scenariji plavljenja

Kartogram 23: Obuhvat prostornih planova užih područja u Općini Jelenje

Izvor: GIS baza JU Zavoda za prostorno uređenje PGŽ, obrada izrađivača Izvešća

Izješće o stanju u prostoru Općine Jelenje
za razdoblje od 2019. do 2022.

Tablica 22: Osnovni financijski rezultati gospodarskih djelatnosti; Općina Jelenje, 2019. i 2022. godina

Djelatnost	Ukupni prihodi				Ukupni rashodi				Dobit prije oporezivanja				Gubitak prije oporezivanja			
	2019.	%	2022.	%	2019.	%	2022.	%	2019.	%	2022.	%	2019.	%	2022.	%
C. Prerađivačka industrija	13.683.777	44,5	20.581.113	45,4	13.417.173	45,7	18.884.241	44,9	334.144	19,5	1.710.900	48,6	67.540	18,9	14.029	5,9
E. Opskrba vodom, uklanjanje otp.voda, gosp.vodom	444.160	1,4	0	0,0	442.955	1,5	0	0,0	1.205	0,1	0	0,0	0	0,0	0	0,0
F. Građevinarstvo	4.686.457	15,2	4.507.379	9,9	4.015.429	14	4.272.406	10,2	692.893	40,4	294.386	8,4	21.864	6,1	59.413	24,8
G. Trg. na vel.i malo; popr. mot. vozila i motocikala	9.976.845	32,4	16.617.123	36,6	9.512.560	32,4	15.586.318	37,0	549.527	32,0	1.099.703	31,2	85.241	23,8	68.898	28,8
H. Prijevoz i skladištenje	866.262	2,8	761.518	1,7	889.985	3,0	668.570	1,6	7.793	0,5	118.682	3,4	31.517	8,8	25.733	10,7
I. Djel.pruž.smješ. te prip. i usl. hrane	482.073	1,6	984.539	2,2	599.085	2,0	958.802	2,3	12.303	0,7	44.159	1,3	129.315	36,1	18.422	7,7
J. Informacije i komunikacije	156.766	0,5	196.474	0,4	111.914	0,4	179.352	0,4	58.258	3,4	19.902	0,6	13.406	3,7	2.780	1,2
M. Stručne, znan. i tehni. djelatnosti	384.127	1,2	593.318	1,3	327.467	1,1	436.839	1,0	59.239	3,5	156.480	4,4	2.579	0,7	0	0,0
N. Admini. i pom. uslužne djelatnosti	17.598	0,1	410.659	0,9	16.786	0,1	342.128	0,8	812	0,0	68.532	1,9	0	0,0	0	0,0
P. Obrazovanje	18.295	0,1	525.586	1,2	22.306	0,1	550.184	1,3	0	0,0	0	0,0	4.011	1,1	24.598	10,3
Q. Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	6.109	0,0	14.099	0,0	8.358	0,0	8.257	0,0	0	0,0	5.842	0,2	2.249	0,6	0	0,0
R. Umjetnost, zabava i rekreacija	0	0,0	26.222	0,1	255	0,0	26.222	0,1	0	0,0	4.154	0,1	255	0,1	182	0,1
S. Ostale uslužne dj.	24.740	0,1	143.189	0,3	24.547	0,1	168.643	0,4	192	0,0	0	0,0	0	0,0	25.454	10,6
Ukupno:	30.747.208	100,0	45.361.218	100,0	29.388.821	100,0	42.081.960	100,0	1.716.366	100,0	3.522.739	100,0	357.978	100,0	239.509	100,0

Izvor: Podaci FINE, info.biz.hr; Obrada izrađivača Izješća

Javna ustanova
Zavod za prostorno uređenje
Primorsko-goranske županije
Splitska 2/II • 51000 • Rijeka • Hrvatska • p.p. 283 • OIB: 08444936466
T: ++ 385 51 351 772 • F: ++ 385 51 212 436 • E: zavod@pgz.hr • W: zavod.pgz.hr

